

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА
2021-2028 Г.

Приета с Решение № 409 от 24.02.2022 г. на Общински съвет - Гулянци

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на използваните таблици	3
Списък на използваните фигури	3
Списък на използваните карти	4
Списък на използваните съкращения	5
I. Въведение	7
1. Обхват на програмата	7
2. Правно основание за разработване на програмата	8
3. Принципи на програмата	10
4. Цели на програмата	12
II. Определяне и въвличане на заинтересовани страни	14
III. Анализ на средата	15
1. Географско положение, териториално-административни характеристики	15
2. Природо-географски характеристики	16
2.1. Релеф	16
2.2. Климат	17
2.3. Водни ресурси	17
2.4. Почви	18
3. Социално-демографски характеристики	19
3.1. Демографски характеристики	19
3.2. Доходи, заетост и безработица в община Гулянци	23
4. Икономически характеристики	24
4.1 Основни показатели на нефинансовите предприятия	24
4.2 Секторна икономическа характеристика на община Гулянци	26
4.3 Състояние на основните икономически сектори	27
5. Състояние на инфраструктурата	33
5.1 Водоснабдяване и канализация	33
5.2 Електроенергийна инфраструктура и ВЕИ	34
5.3 Газоснабдяване	36
5.4 Транспортна инфраструктура и комуникации	36
6. Анализ на компонентите на околната среда	38
6.1. Въздух	38
6.2. Води	39
6.3. Санитарно-охранителни зони	43
6.4. Земи и почви	44
6.5. Биоразнообразие и защитени територии	45
7. Анализ по фактори на въздействие	47

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

7.1. Отпадъци	47
7.2. Шум	49
7.3. Рискове от природни бедствия и аварии.....	49
7.4. Радиационен контрол.....	50
7.5. Ландшафтно устройство и зелена система	52
8. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда.....	53
9. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда	54
IV. SWOT анализ.....	55
V. Визия за околната среда на общината	59
VI. Цели на програмата	59
1. Генерална стратегическа цел на програмата	59
2. Приоритети, специфични стратегически цели на програмата и алтернативи за постигането им	59
VII. План за действие.....	61
VIII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за опазване на околната среда	66
IX. Приложения.....	67

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ

Фигура 1. Разпределение на групите заинтересовани страни, взели участие в анкетното проучване по групи	14
Фигура 2. Основни демографски процеси в община Гулянци в %о	21
Фигура 3. Полова структура на община Гулянци за 2020 г. (в %)	22
Фигура 4. Възрастовата структура на населението в община Гулянци към 2020 г.	22
Фигура 5. Средна годишна заплата на наетите в община Гулянци и по административни нива за периода 2014-2019 г.	24
Фигура 6. Основните данни за нефинансовите предприятия в община Гулянци в периода 2014-2019 г.	25
Фигура 7. Място на местната икономика в областната през 2019 г.	25
Фигура 8. Брой земеделски производители и животновъди в община Гулянци	27
Фигура 9. Основни икономически показатели за Първичен икономически сектор в община Гулянци за 2019 г.	29
Фигура 10. Основни икономически показатели на Вторичния сектор в община Гулянци за 2019 г.	30
Фигура 11. Произведена продукция по икономически дейности в икономически сектор „Услуги“ за 2019 г.	31
Фигура 12. Визуализация на финансовата тежест по приоритети	65

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Население на територията на община Гулянци	19
Таблица 2. Основни данни за демографските процеси в община в брой.....	20
Таблица 3. Население по възрастови групи в община Гулянци	22

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Таблица 4. Равнище на безработица в община Гулянци за периода 2014-2020 г.	23
Таблица 5. Видове животни отглеждани в община Гулянци за периода 2014-2020 г.	28
Таблица 6. Динамика в дейност търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети в община Гулянци за периода 2014-2019 г.	31
Таблица 7. Динамика на транспорта, складиране и пощи в община Гулянци за периода 2014-2019 г.	32
Таблица 8. Динамика на хотелиерството и ресторантьорството в община Гулянци за периода 2014-2019 г.	33
Таблица 9. Изградени обекти за производство на енергия от ВИ в община Гулянци.....	35
Таблица 10. Оценка на екологично състояние/потенциал и химичното състояние на повърхностните водни тела.....	41
Таблица 11. Оценка на количественото състояние на подземните водни тела	41
Таблица 12. Санитарно-охранителни зони в община Гулянци	43
Таблица 13. Режимът на ограничения и забрани за извършване на дейности в границите на СОЗ	43
Таблица 14. Битови отпадъци в община Гулянци за периода 2015-2018 г. (тон)	48
Таблица 15. Пунктове за фонов мониторинг (почви) в община Гулянци през 2020 г.	51
Таблица 16. Пунктове за фонов мониторинг (седименти) в община Гулянци	51
Таблица 17. Фонов мониторинг на повърхностните води за периода 2014-2020 г.	52
Таблица 18. Зелени площи по населени места в община Гулянци	52
Таблица 19. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Гулянци за периода 2015-2019 г.	54
Таблица 20. План за действие на ПООС Гулянци 2021-2028 г.	61

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ КАРТИ

Карта 1. Географско положение на община Гулянци.....	15
Карта 2. Релеф на България (надморска височина в м)	16

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
БО	Битови отпадъци
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗМ	Защитена местност
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НАСЕМ	Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг
НЕМ	Национална екологична мрежа
НДФФ	Национален доверителен еко фонд
НПРБ	Национална програма за развитие: България 2020
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НППОУ	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НСИ	Национален статистически институт
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НСОБС	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОС	Национална стратегия за околна среда 2009-2018 г.
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излязло от употреба моторно превозно средство
ОБ	Общински бюджет
ОГТ	Общинска горска територия
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.
ОСР	Отпадъците от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПВТ	Подземно водно тяло
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПО	Предотвратяването на отпадъците
ПОС	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУРБ	План за управление на речни басейни
РДВР	Регионална дирекция на вътрешните работи
РДНО	Регионално депо за неопасни отпадъци
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РОП	Разширена отговорност на производителя
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СО	Строителен отпадък
СООРС	Строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
ТБО	Такса „битови отпадъци“ / Твърди битови отпадъци
ТСБ	Териториално статистическо бюро
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
ФЕС	Фондове на Европейския съюз
ФПЧ	Фини прахови частици

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Обхват на програмата

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Гулянци обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Околната среда е от изключително важно значение за качеството на живот на дадена територия и населението, което я обитава. Състоянието на околната среда, зависи от много фактори, като туризъм, транспорт, земеделие, индустрия, промишленост, енергетика и др.

До средата на миналия век човечеството не си дава сметка за щетите, които нанася на природата от дейността, която упражнява. Едва през 60-те год. на XX-ти век започват да се поставят основите на понятието „околна среда“ и „устойчиво развитие“, което основно е продиктувано от развитието и усъвършенстването на различни количествени методи, които правят възможно да се оценят ресурсите, с които разполага Земята, темпа, с който ги изразходва човечеството и времето, за което ще се изчерпят.

В тази връзка през 1983 г. Общото събрание на ООН признава, че екологичните проблеми имат глобален характер и по тази причина свиква Световната комисия по околна среда, начело с министър-председателят на Норвегия – Гру Харлем Брунтланд, която комисия през 1987 г. изнася доклада „Нашето общо бъдеще“, с който се въвежда и понятието „устойчиво развитие“, фундаменталната основа, на което е „днешните поколения да живеят и да изразходват по такъв начин ресурсите, че да не нарушават естествения баланс и да не отнемат възможностите на бъдещите поколения да задоволяват собствените си потребности“.

На проведената Конференция по околна среда през 1992 г. в Рио де Жанейро се приема т. нар. Конвенция за биологично разнообразие, в която в чл. 6 е записано следното:

Всяка договаряща страна съобразно собствените си условия и възможности:

а) разработва национални стратегии, планове или програми за стратегии, планове или програми, които отразяват мерките, постановени от тази конвенция и отнасящи се за всяка договаряща страна; опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие или адаптира за целта съществуващи

б) интегрира, доколкото е възможно и подходящо, опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие в съответните секторни или междусекторни планове, програми и политика.

На Конференцията на ООН е приет Дневен ред за XXI век (Agenda 21), който дава на местните власти по-широки правомощия, тъй като те са най-близо до хората и проблемите, и следователно до намиране на решения.

Първата Програма за опазване на околната среда е разработена през 1992/1993 г. и е за страните от Централна и Източна Европа, която след това служи като модел за разработването на Националните екологични програми.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Процесът на присъединяване на страната ни към ЕС наложи да хармонизираме националното си законодателство със законодателството на ЕС. Като страна членка на ЕС, ние разработваме на национално и местно ниво общински планове и стратегии във всяка една област, вкл. и в областта на околната среда.

ПООС е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Плана за интегрирано развитие на община Гулянци 2021-2028 г. и подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона/общината.

Основните задачи, които стоят пред настоящата програма, са да се идентифицират текущите проблеми, свързани с околната среда и бъдещи дейности за намаляване и ограничаване на вредните последици от човешката дейност.

ПООС отговоря на нарастващата необходимост опазването и подобряването на качеството на околната среда да се разглежда като един от стълбовете на устойчивото развитие, съвместно с икономическото и социалното развитие. Програмата очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

Програмата за опазване на околната среда се основава на концепцията, че **предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции вследствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие** – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения, посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване. В този смисъл ПООС цели не само устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

2. Правно основание за разработване на програмата

Програмата за опазване на околната среда на община Гулянци е изготвена в съответствие с чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда и Указанията на Министерство на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.

При разработване на ПООС органите на местното самоуправление се ръководят и от други указания на министъра на околната среда и водите. Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмата чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на програмата се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

ПООС е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период от 10 години и се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). В допълнение на основния национален стратегически документ в областта на околната среда, се разработват и приемат и други национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат. Те се основават на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и са в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда. При разработката на програмата са използвани и следните стратегически **документи с международен и национален характер:**

- Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г.) на ЕС;
- Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.;
- Пътна карта за план за действие, целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата;
- План за действие относно кръговата икономика;
- Национална програма за развитие: България 2030 - визия, цели и приоритети;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.
- Национална стратегия за околна среда (НСОС) 2009-2018 г.;
- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. (проект);
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021-2027 г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие (1998 г.);
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012-2020 г.;
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.;
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.;
- Национална стратегия за развитие на водния сектор 2022-2037 г.;
- Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020-2030 г.;
- План за интегрирано развитие на община Гулянци за периода 2021-2027 г.

Други използвани източници на информация:

- Официални данни и статистическа информация от РИОСВ – Плевен, ТП ДГС - Никопол и други;
- Информация, предоставена от дирекциите и отделите на общинска администрация - Гулянци;
- Интернет сайтове и портали: Официален сайт на Община Гулянци, НСИ, МОСВ, ИАОС и други.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

3. Принципи на програмата

Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда, регламентирани в Закона за опазване на околната среда, а именно:

1. Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

2. Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа за устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

3. Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве, следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

4. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в политиките на национално, регионално и местно равнище. На ниво община спазването и прилагането на този принцип изисква разработването, приемането и прилагането на различни концепции, стратегии, планове и програми за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни отрасли и сектори (транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други) на местно равнище (но съобразени с предвижданията на национално и регионално равнище) да осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

5. Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

6. Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

7. Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

8. Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

9. Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

10. Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда, трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

11. Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околната среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

12. Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

Всички споменати принципи се отнасят за всички нива – международно, национално, регионално и местно.

4. Цели на програмата

Програмата за опазване на околната среда си поставя няколко основни цели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Гулянци, като установи причините и предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- да открие приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- да аргументира мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми;
- да формулира адекватна екологична политика на Община Гулянци, в съответствие с наличните ресурси и проблеми.

Програмата се приема от общинския съвет, който контролира и изпълнението ѝ. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинската програма за опазване на околната среда. Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът за изпълнението на програмата се представя за информация в РИОСВ.

ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение. Основният използван апарат в разработката е стратегическо планиране, почиващо на SWOT анализ.

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на населението, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентирани икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

При разработването на Програмата за опазване на околната среда на община Гулянци са следвани следните стъпки:

1. Определяне и въвличане на заинтересованите страни;
2. Анализ на средата;
3. Анализ на силните и слабите страни, на възможностите и заплахите;
4. Изработване на визия на общината;
5. Определяне на цели на програмата;
6. Изработване на план за действие;
7. Мониторинг, контрол, оценка и актуализация на програмата.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

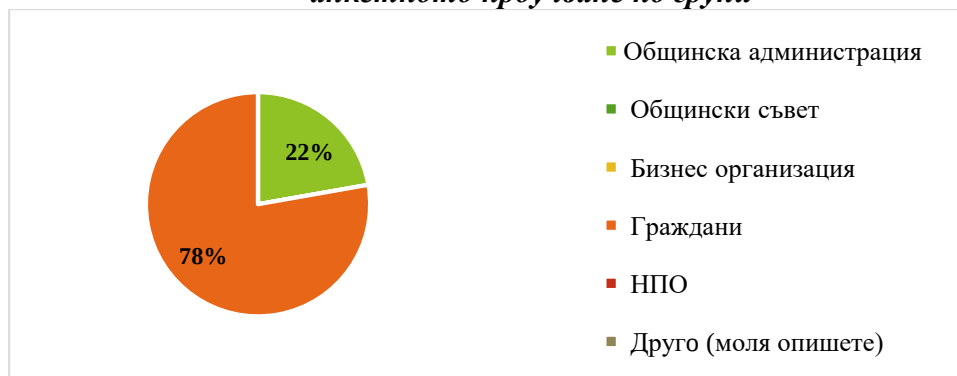

II. ОПРЕДЕЛЯНЕ И ВЪВЛИЧАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

Процесът на определяне и въвличане на заинтересованите страни при разработване на ПООС преминава през няколко стъпки. Първоначално бе **проведено анкетно проучване** сред представители на общинска администрация Гулянци и граждани, неправителствени организации и други заинтересовани страни. В резултат на анкетното проучване бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината. Поставени са цели за развитие и са набелязани мерки, които отчитат проблемите на общината и на основата на силните характеристики и възможностите ограничават слабите страни.

Проучването бе осъществено в началото на 2021 г. и бе публично обявено на сайта на Община Гулянци и разпространено сред наличните контакти на заинтересованите страни. На фигура 1 са представени съотношенията по групи респонденти:

Фигура 1. Разпределение на групите заинтересовани страни, взели участие в анкетното проучване по групи¹

Източник: Анкетно проучване

Представените данни от фигурата показват, че ядрото на изследването е базирано на мненията на самоопределилите се като граждани респонденти.

Резултатите от проведеното анкетно проучване са представени в *Приложение 1. Резултати от проведено анкетно проучване относно разработване на ПООС на община Гулянци 2021-2028 г.*

В изпълнение на втора стъпка от процеса на въвличане на заинтересованите страни, ПООС се **съгласува с представители на общинска администрация - Гулянци.**

Третата стъпка е **предаване на документа в РИОСВ за съгласуване с компетентния орган.**

В изпълнение на четвърта стъпка Програмата за опазване на околната среда на община Гулянци ще бъде публикувана на официалния сайт на общината за **съгласуване със заинтересованите страни.**

¹Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни на община Гулянци, проведено в края на 2020 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Накрая документът се одобрява с Решение на Общински съвет.

III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Географско положение, териториално-административни характеристики

Община Гулянци се намира в Северна България, област Плевен, тя попада изцяло в обхвата на Средна Дунавска равнина. На изток община Гулянци граничи с община Никопол, на юг – с община Плевен, на югозапад и запад – с община Долна Митрополия, а на север с Румъния (посредством река Дунав).

Общината обхваща 12 населени места. Средната гъстота на обитаване е 21,96 ж/км².

Административният център на община Гулянци е гр. Гулянци. Градът е разположен на около 35 км. северно от областния център - гр. Плевен.

Територията на община Гулянци заема площ от 459,2 км² (10,6% от територията на областта и 2,4% от територията на региона). **Тя е четвъртата по големина на територията на област Плевен** (от общо 11 общини).

В близост до общината преминава трасето на второстепенната транспортна западна ос „север-юг“ – Никопол-Плевен-Ловеч-Пловдив-Смолян-Рудозем, която осигурява бърза връзка между общината, областния център и Южна България.

През общината преминава и трасето на Републикански път II-11, свързващ областите Видин, Монтана, Враца и Плевен и който има потенциал в бъдеще да бъде трансформиран в крайдунавски скоростен път.

Карта 1. Географско положение на община Гулянци

Източник: БГ Уикипедия (<https://bg.wikipedia.org/>)

2. Природо-географски характеристики

2.1. Релеф

Релефът на общината е *равнинен и слабо хълмист*. Територията ѝ изцяло попада в Средната Дунавска равнина.

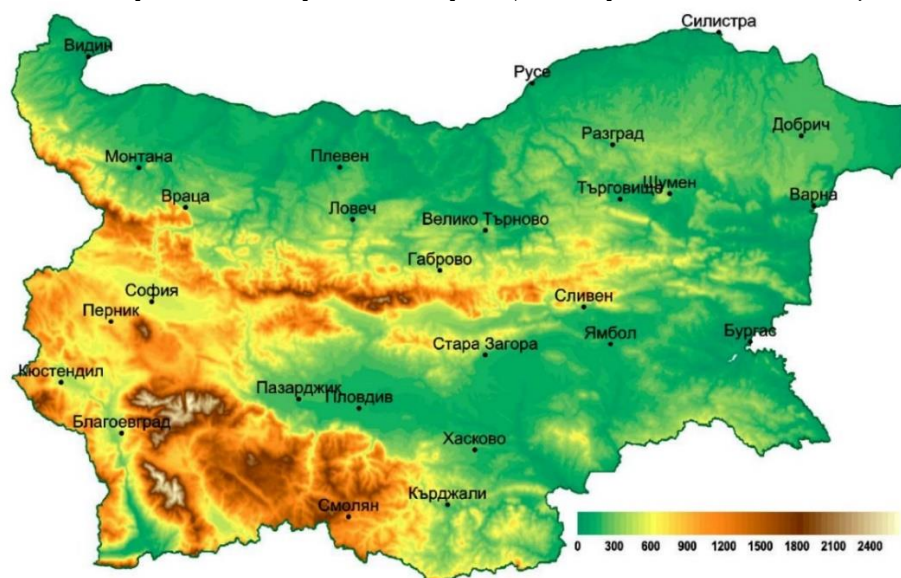
На север, покрай река Дунав се простира обширната Чернополска низина, която обхваща 222 км² от територията на общината. Нейната дължина от запад на изток е 25 км, а ширината ѝ варира между 6 и 8 км. На брега на река Дунав при 605-ия километър, североизточно от село Сомовит е и най-ниската точка на общината – 24 м. н.в. Останалата част от общината е заета от хълмистите части на Средната Дунавска равнина. Южно от село Гиген се намира най-високата точка на община Гулянци – 223,7 м. н.в.

В пределите на общината попада част от десния бряг на река Дунав от 605 до 639 км (километрите се броят от устието на реката). В крайните западна и източна част на Чернополската низина протичат най-долните течения на реките Искър (10 км) и Вит (13 км). Цялата Чернополска низина е набраздена от множество напоителни канали водещи началото си от двете реки.

В тектонско отношение, цялата площ на Община Гулянци попада върху Мизийската платформа. Според тектонското райониране, описано в записката към Геоложката карта на България М 1:100 000, общината е разположена основно в Гигенско-Корабийската издатина.

В община Гулянци има развити няколко кариери за инертни материали по поречията на реките в общината. Съгласно последните данни от 2014 г., само 0,41% от територията на общината е определена като такава за добив на полезни изкопаеми.

Карта 2. Релеф на България (надморска височина в м)

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

2.2. Климат

Климатът в община Гулянци е умерено-континентален, характеризира се с горещо лято и студена зима. Средната годишна температура е от +10 до +11°C. Средната януарска е от -2 до -3°C, а средната юлска 24–26°C. Максималните температури достигат до 38–40°C. Годишната сума на валежите е 550–600 мм, с минимум през февруари и максимум през юни.

Ниската надморска височина и равнинния характер на релефа на север, създава предпоставки за свободно преминаване на въздушни маси от север и северозапад с континентален и океански характер. Най-добре е изразен континенталният климат на страната, основен белег на което е значителната годишна амплитуда, която е 25°C.

В северните ѝ части, по крайбрежието на река Дунав се наблюдава честа мъгливост и относително висока влажност на въздуха. Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Интензивността на сумарната **слънчева радиация** (образувана от пряка и разсеяна слънчева радиация) е в пряка зависимост от височината на слънчети над хоризонта и от прозрачността на атмосферата, характеризирани главно чрез облачността. Сумарната слънчева радиация има характерен дневен и годишен ход с максимум по обед и през лятото при напълно ясно небе. За територията на община Гулянци Средногодишната продължителност на слънчевото греене е от 450 ч до 1750 ч и разполагаме годишен енергиен потенциал слънчева енергия - 1550 kWh/m² годишно при продължителност на слънцегреене:

- за сезона 31.03 – 31.10. – до 1750 ч;
 - за сезона 31.10. – 31.03. – от 400 – 500 ч;
- и ресурс на слънчевата енергия – 4,25 kWh/m²/дневно.

По отношение на **вятъра** в общината преобладават западни, след това изток-североизточни и на трето място запад-югозападни. Западните ветрове са с продължителност от близо 1600 ч., а със скорост в диапазона между 5-30 км/ч. над 1050 ч. Изток-североизточните ветрове са с продължителност над 1400 ч., а със скорост в диапазона 5-30 км/ч близо 1100 ч. Запад-югозападните ветрове са с продължителност от близо 1000 ч., а в скоростния диапазон 5-30 км/ч над 750 ч. Като цяло преобладават ветрове със скорост между 5-10 км/ч с продължителност над 3000 ч.

2.3. Водни ресурси

Територията на община Гулянци попада в обхвата на басейнова дирекция „Дунавски регион“. На територията на община Гулянци има разпространен голям водоносен хоризонт, който е развит в горните участъци на геоложкия строеж. Водите в него са предимно порови и карстови.

Територията на община Гулянци се намира в обхвата на четири поречия: Дунав, Искър, Вит и Осъм. Гъстотата на речната мрежа е под 0,1 - 0,2 км/км². Модулът на отока е под 0,5 – 1

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

л./с/км². Режимът, количеството и вида на валежите, както и величината на изпарението в съчетание с факторите на постилащата повърхнина определят малката водоносност на общината. Реките Искър, Вит и Осъм са със смесено дъждовно снежно подхранване. Максимумът на отока е през пролетта, обусловен от максимума на валежите и снеготопенето. Режимът на Река Дунав до голяма степен се формира извън територията на България, поради липса на големи притоци.

Река Искър навлиза в землището на с.Искър до землището на с. Гиген, тече през територията на общината, а от с. Гиген до вливането ѝ в р.Дунав, по западната ѝ граница. В най-горния си басейн (района на Рила) р. Искър има преобладаващо снежно подхранване, а в останалите части – дъждовно подхранване. В района на Стара планина и Предбалкана подхранването нараства с карстови подземни води. По този начин сезонният режим претърпява големи изменения в различните участъци от долината на реката. Пълноводието в Рила е от май до юли, а в Дунавската равнина – от март до юни. По цялото течение през месеците от август до октомври се наблюдава маловодие. Голямо влияние върху годишния ход на речния отток оказват трите язовира по течението на реката, чрез които той се контролира. При майскоюнския валежен максимум водите се задържат в язовир „Искър“, което оказва влияние върху разпределението на речния отток.

Река Вит тече през територията на община Гулянци от югозападната граница на с. Крета до вливането си в р. Дунав. Реката има ясно изразен максимум през месеците април-юни, дължащ се на снеготопенето в Сара планина и това пълноводие често води и до наводнения. Минимумът е в периода август-ноември. Подхранването на Вит е смесено – дъждовно, снегово и от карстови подземни води. Снежното подхранване нараства от север на юг, от Дунавската равнина, през Предбалкана до Стара планина. В Предбалкана приоритет има подземното подхранване, дължащо се на карстовите извори в района.

Поречие на р. Осъм в общината попадат части от леви притоци на р. Осъм от вливане на р. Мечка при Дебово до устието в р. Дунав.

Подземни води

На територията на община Гулянци има разпространен голям водоносен хоризонт, който е развит в горните участъци на геоложкия строеж.

Съгласно характеристиките на подземните водни тела в ПУРБ 2016-2021 г., е обозначен като подземно водно тяло с код BG1G0000QaL007 - Порови води в кватернера – Карабоазка низина. Подземното водно тяло е характеризирано, като безнапорно с вместираща среда от поров тип.

2.4. Почви

Основните типове почви, които са характерни за общината са: карбонатни черноземи, типични черноземи и алувиално ливадни.

Те се отличават с добро качество и висока бонитетна категория. В инженерно-геоложко отношение районът на община Гулянци се характеризира с множество прояви на свлачищни процеси. Те засягат основно малко по-високите участъци в общината. Според данните в общия

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

устройствен план на общината, на територията ѝ са регистрирани 56 свлачища, които се наблюдават.

На територията на община Гулянци се наблюдават и ерозионни процеси, които са свързани с двете големи реки, които минават през нейната територия – р. Искър и р. Вит. Ерозионните процеси са основно развити по десния бряг на двете реки, като по-силно проявени са по поречието на р. Искър. По поречието на р. Дунав, също са установени ерозионни участъци.

Черноземните почви са образувани върху лъсовата покривка под влиянието на сух климат и степна растителност. Те се отличават с дебел хумусен хоризонт (около 1 м) и богато съдържание на хумус (3-4 %). Това ги прави плодородни и много подходящи главно за виреене на зърнени култури (пшеница, царевица и др.).

3. Социално-демографски характеристики

3.1. Демографски характеристики

Брой и динамика на населението на община Гулянци

Динамиката на населението на община Гулянци не се отличава от тази на национално ниво. Още след 1956 година се наблюдава устойчиво намаляване на населението. Според последните официални данни на Националния статистически институт (НСИ) за 2020 г. на територията на общината живеят 9 969 души. Сравнявайки данните от 2016 г. се отчита намаление с 8,3% на населението, живеещо в общината. Това са 906 д.

Община Гулянци се състои от 1 град и 11 села. Около 28,2% от населението живее в общинския център.

Таблица 1. Население на територията на община Гулянци

Населени места	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Ръст 20/16 г.
Община Гулянци	10 875	10 578	10 358	10 083	9 969	-9,1%
с. Брест	1 773	1 725	1 674	1 603	1 564	-13,4%
с. Гиген	1 702	1 671	1 629	1 586	1 585	-7,4%
гр. Гулянци	2 988	2 943	2 898	2 835	2 816	-6,1%
с. Долни Вит	473	451	443	411	396	-19,4%
с. Дъбован	423	405	391	378	389	-8,7%
с. Загражден	313	301	281	257	270	-15,9%
с. Искър	229	209	191	170	168	-36,3%
с. Крета	261	248	244	235	237	-10,1%
с. Ленково	360	350	389	439	425	15,3%
с. Милковица	1 500	1 453	1 408	1 365	1 334	-12,4%
с. Сомовит	522	507	491	477	470	-11,1%
с. Шияково	331	315	319	327	315	-5,1%

Източник: НСИ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

За периода 2016-2020 г. единствено в село Ленково е регистрирано увеличение на населението, а във всички останали населени места то е намаляло в т.ч. и общинския център гр. Гулянци от 6,1%.

Гъстота на населението на община Гулянци

Гъстотата на населението на община Гулянци към 31.12.2020 г. е 21,7 души на км², което е под средното за областта (53,8 души на км²) и за страната – от 62,3 души на км².

Основни демографски процеси в община Гулянци

Броят на населението и промените в него са резултат от комбинираното влияние на естественото и на механичното му движение. Демографската характеристика на общината очертава неблагоприятна тенденция в състоянието и развитието както на естественото, така и на механичното движение на населението. Израз на това са и неблагоприятните коефициенти на естествен и механичен прираст (с отрицателен знак).

Естественото движение на населението за 2020 г. е отрицателно - (-236 бр.), а механичното движение е положително - (122), като тенденцията съвпада с тази на национално ниво и се обяснява с имиграцията след пандемията от COVID-19, тъй като до 2019 г. механичното движение е в постоянна тенденция на намаление.

Таблица 2. Основни данни за демографските процеси в община в брой

Демографски процеси	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Живородени (брой)	93	82	76	62	73
Умрели (брой)	326	320	299	312	309
Естествен прираст (брой)	-233	-238	-223	-250	-236
Заселени	163	198	243	284	373
Изселени	199	257	240	309	251
Механичен прираст	-36	-59	3	-25	122

Източник: НСИ

Състоянието на раждаемостта е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици. Демографските данни на НСИ за периода 2016-2020 г. показват, че в община Гулянци живородените деца са средно 73 на година. Най-висок е броят на ражданията през 2016 г. (93 случая), а най-нисък през 2019 г. и 2020 г. - 62 случая.

През 2016 г. коефициентът на раждаемост средно за общината е 8,45%, докато през 2020 г. се наблюдава намаляване на стойността – 7,28%.

Като резултат от застаряването на населението и влошаване на заболяемостта е налице повишаване на смъртността (съответно коефициентът на смъртност). За разлика от раждаемостта, смъртността на населението е с по-високи стойности, което обуславя и

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

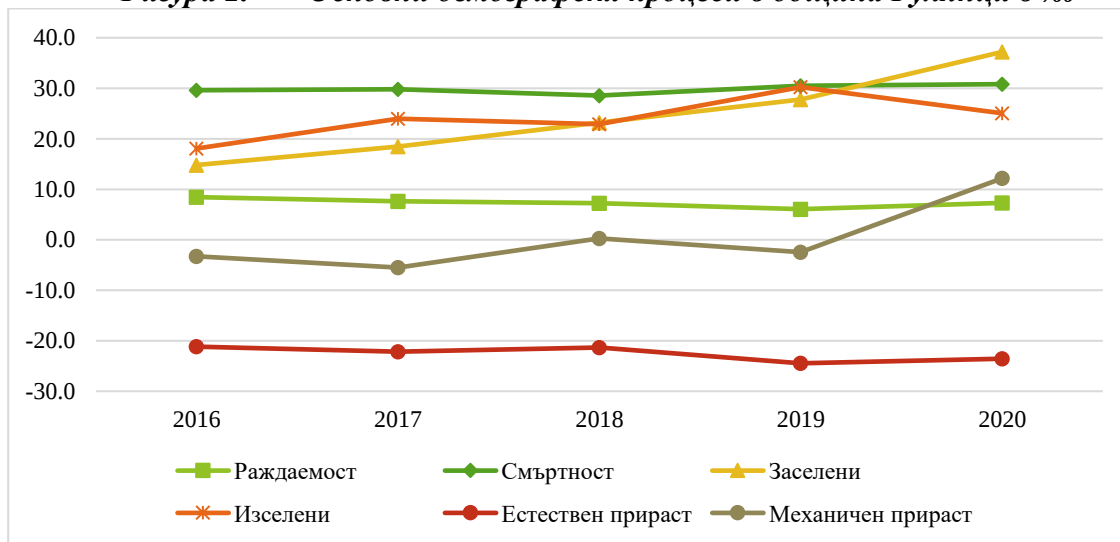
отрицателния естествен прираст. Общо за периода 2016-2020 г. смъртните случаи в общината възлизат на 1 566 души, или средногодишно 313 души. Най-висок е броят на починалите през 2016 г. (326 случая), а най-нисък през 2018 г. (299 случая). Смъртността на населението е с непостоянни стойности, но с постоянната тенденция за намаляване на населението, коефициентът на смъртност се покачва, като през 2020 г. той е 30,8‰, в сравнение с 2016 г., когато е 29,6‰.

Естественият прираст на населението (като абсолютен брой) средно за общината е отрицателен. Средногодишният естествен прираст за периода 2016-2020 г. е -236. В началото на изследвания период (2016 г.) коефициентът е -21,16‰, при -23,54‰ през 2020 г.

Механичното движение на населението се формира от броя на заселените и изселените лица. Данните на механичното движение в община Гулянци показват, че през анализирания период 2016-2020 г. стойностите на заселените и изселени хора са с близки стойности. За посочения период общият брой изселили се от общината е 1 256 д., а на заселилите се лица 1 261 д. Въпреки положителният механичен прираст населението на общината намалява заради високия отрицателен естествен прираст.

На фигурата е представена графично динамиката в основните демографски процеси.

Фигура 2. Основни демографски процеси в община Гулянци в ‰

Източник: НСИ

Основни демографски структури в община Гулянци

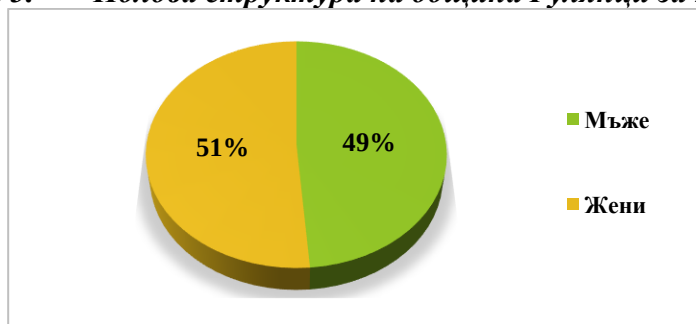
Половата структура на населението на община Гулянци е с пропорции, които са характерни за страната и областта. От общия брой на населението към 2020 г. мъжете са 4 886 д. или 49% от общия брой на населението на общината, а жените 5 083 д. (51%). Броят на жените превъзхожда този на мъжете.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Фигура 3. Полова структура на община Гулянци за 2020 г. (в %)

Източник: НСИ

Стандартните възрастови групи (под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст) имат отношение както към фактическото състояние, така и към прогнозите за броя на активното население, в т.ч. и на броя на заетите лица и др., т.е. на трудовия потенциал на общината. През 2020 г. населението в под трудоспособна възраст е около 11% от населението на община Гулянци. Възрастните над трудоспособна възраст са 40%. Около 48% е делът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

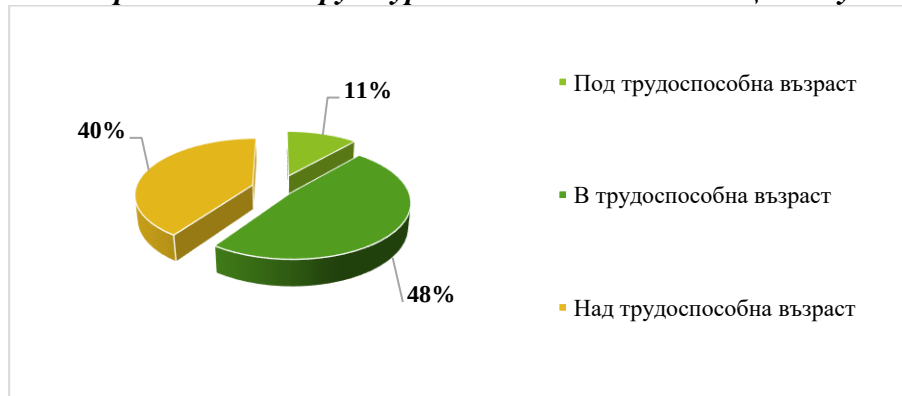
Таблица 3. Население по възрастови групи в община Гулянци

Показател/ Година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	10 875	10 578	10 358	10 083	9 969
Под трудоспособна възраст	1 210	1 208	1 216	1 170	1 143
В трудоспособна възраст	5 168	5 018	4 894	4 814	4 804
Над трудоспособна възраст	4 497	4 352	4 248	4 099	4 022

Източник: НСИ

Данните от таблицата показват, че по отношение на възрастовата структура на населението през периода 2016-2020 г. се наблюдава следната тенденция: Населението намалява и в трите възрастови групи, за трудоспособната възраст е с 7% за 2020 г. спрямо 2016 г. „Картината“ се покрива с тази средна за страната, характеризираща се с намаляване на населението и в трите възрастови групи.

Фигура 4. Възрастовата структура на населението в община Гулянци към 2020 г.

Източник: НСИ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Положителното е, че намалението при най-младите групите е относително ниско, което позволява последствията от негативните демографски процеси по-лесно да бъдат понесени. Все още ще има достатъчно хора, които да заместят напускащите пазара на труда.

3.2. Доходи, заетост и безработица в община Гулянци

Показателите за заетостта и безработицата са важни индикатори за икономическото развитие, тъй като човешкият фактор е свързващо звено между останалите фактори на производството и от него зависи тяхното пълно използване. Тенденциите в изменението на коефициентите на заетост и безработица сменят посоката на своето развитие в зависимост от икономическите цикли, тъй като при криза започва процес на свиване на производството и освобождаване на персонал, поради намаленото вътрешно и външно търсене на произвежданите стоки и услуги.

Важен индикатор за потенциала на работната сила в общината е броят на *икономически активното население*. В тази категория от населението попадат лицата във възрастовите групи от 15 до 64 години. По последните данни на НСИ от 2019 г. общият брой на икономически активното население в община Гулянци е 4 814 д. Коефициентът на икономическа активност представлява съотношението между броя на икономически активното население (заети и безработни лица) във възрастовата група 15-64 години (трудоспособна възраст). Към 2019 г. този коефициент е 28,7%, което е доста под средното за областта - 50%.

Заетите лица, които работят на територията на община Гулянци през 2019 г. в нефинансовите предприятия са 764 д. Разпределението на заетите по сектори показва, че най-висок е дялът на заетите в третичния сектор.

Коефициентът на заетост през 2019 г. в община Гулянци е 15,9%.

Данните показват, че за периода 2014-2020 г. броят на *регистрираните безработни лица* и съответно равнището на безработица (съотношението на броя безработни лица и икономически активното население) в общината намаляват до 2020 г. по данни на Агенция по заетостта.

Въпреки създалата се ситуация през 2020 г. Безработицата в общината намалява. През 2020 г. тя е с 65,4% по-малко спрямо 2014 г. Наблюдава се намаляване и при продължително безработните лица за същия период със 72,4%. Наблюдава се и намаляване на броя безработни лица до 29 г., като през 2019 г. те са 8,4% от всички безработни.

Таблица 4. Равнище на безработица в община Гулянци за периода 2014-2020 г.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Брой безработни лица към 31.12	1 471	1 362	1 050	852	736	619	509
% безработни лица	42,7	39,5	30,4	24,7	21,3	17,9	14,8
Брой безработни лица до 29 г.	197	131	77	79	69	48	52
Продължително безработни лица	729	906	738	520	361	281	201

Източник: НСИ

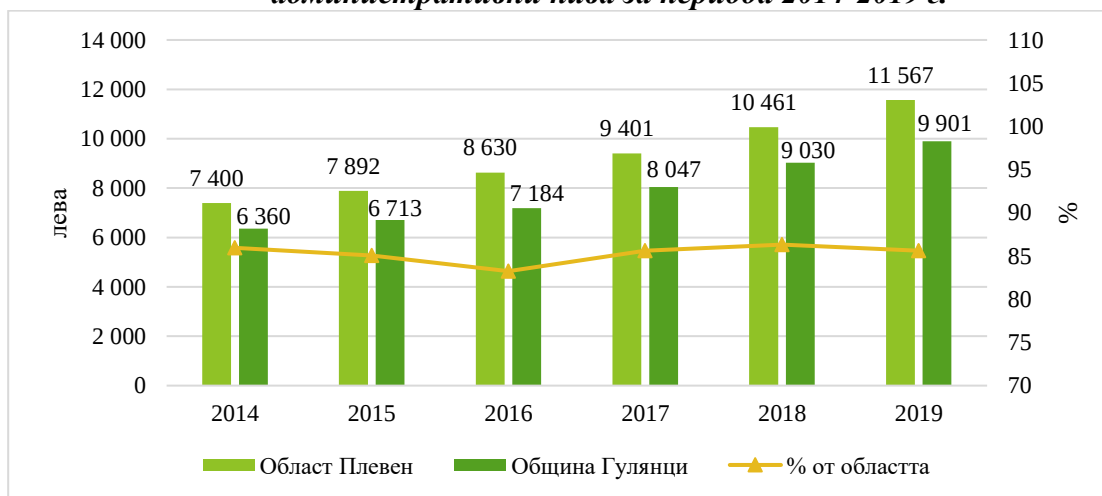

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Средната работна заплата на наетите в общината след 2014 г. плавно нараства, като през 2019 г. достига 9 901 лв. Въпреки нарастването на доходите през анализирания период, средната работна заплата в общината остава под тази на областта от 11 567 лв., като относителен дял се запазва същата през разглеждания период 2014-2020 г.

Фигура 5. Средна годишна заплата на наетите в община Гулянци и по административни нива за периода 2014-2019 г.

Източник: НСИ

Производителността на труда е един от компонентите на конкурентоспособността, който за наличните данни на ниво община може да се определи чрез съотношението между произведената продукция и броя на заетите в съответния сектор.

Данните за общината показват, че производителността на труда в местната икономика се увеличава постепенно. През 2019 г. общата стойност на произведената продукция е 45 167 хил. лв. за разлика от 2014 г., когато общата стойност на произведената продукция е 33 856 хил. лв. Въпреки положителните темпове на нарастване, произведената продукция в общината е едва 1,3% от общата произведена продукция в областта.

Основната причина за неактивност са липсата на работни места, подходящи за образователното и квалификационното равнище, липсата на квалификация, умения или трудов опит на неактивните лица и др.

4. Икономически характеристики

4.1 Основни показатели на нефинансовите предприятия

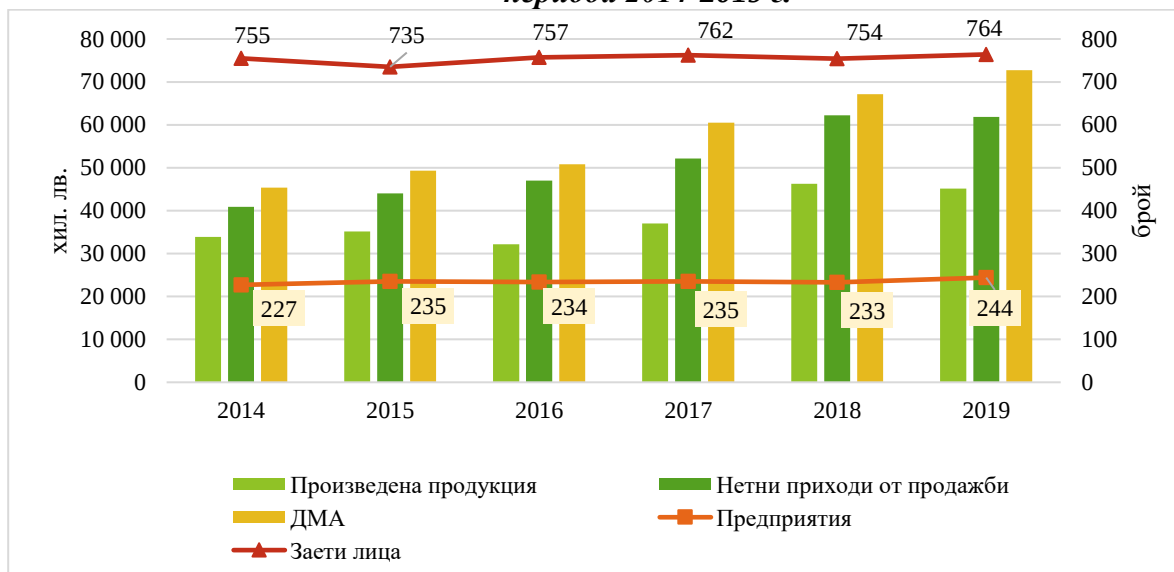
Основните данни за нефинансовите предприятия в периода 2014-2019 г. показват, че броят на предприятията и заетите лица плавно нарастват; нетните приходи от продажби и ДМА показват тенденция на устойчиво увеличение; произведената продукция има променливи стойности, като най-висока е тази за 2018 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

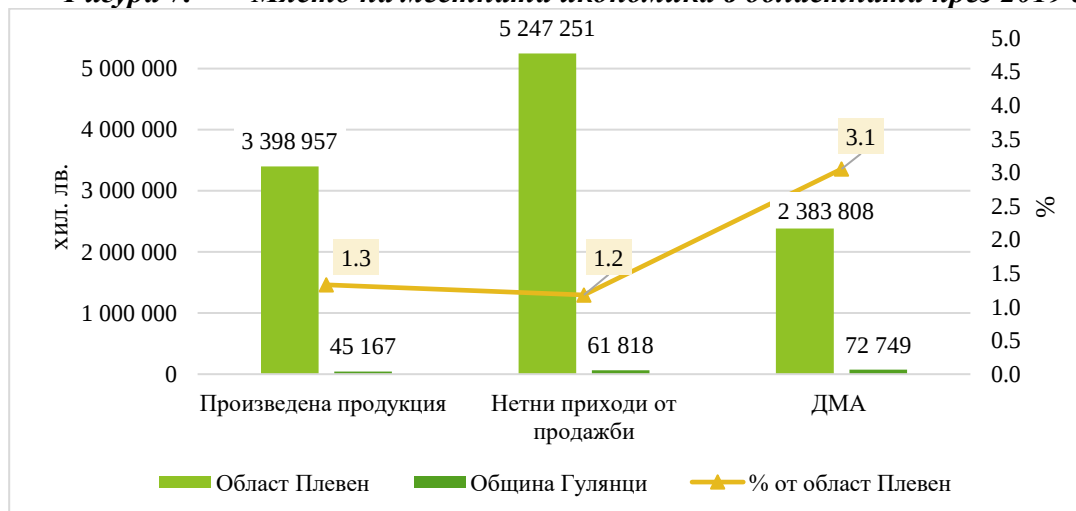
Фигура 6. Основните данни за нефинансовите предприятия в община Гулянци в периода 2014-2019 г.

Източник: НСИ

Мястото, което заема местната икономика в областната е минимално, като стойностите на основните показатели се движат в диапазона от 1 до 5%, най-висок е дялът от РДМА в областта – 4,5%. Дялът на предприятията е 2,5%, а на заетите – 1,5%. Останалите показатели са представени графично:

Фигура 7. Място на местната икономика в областната през 2019 г.

Източник: НСИ

Подобно на тенденциите на национално ниво, в община Гулянци най-голям е броят на микропредприятията (с до 9 заети), които през 2019 г. са 231, или 94,7% от всички предприятия

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

в общината. Тази тенденция се приема за неблагоприятна, тъй като производителността на труда в микропредприятията традиционно е по-ниска, както и възможностите за инвестиции и иновациите в развитието. В същото време микропредприятията се характеризират с по-голяма гъвкавост и адаптивност. Към същата година малките предприятия са произвели 48% от цялата произведена продукция в общината.

За периода 2014-2019 г. микропредприятията са се увеличили с 20 бр. През годините, броят на предприятията постепенно се увеличава, най-висок е броят им през 2019 г. – 244, а най-нисък през 2014 г. – 227 бр.

Числеността на заетите лица в предприятията на община Гулянци показва тенденция на спад през 2015 и 2018 г. В началото на разглеждания период (2014 г.) заетите лица са 755 д., техният брой през 2019 г. достига 764 д.

Сравнението с показателите на национално ниво е незадоволително за състоянието на предприятията в община Гулянци. Приходите от дейността се увеличават от началото на изследвания период, подобно на национално ниво, но остават далеч под средното за страната. Тенденцията на нарастване бележи своя най-голям ръст през 2018 г., общо 78 280 хил. лв., за сметка на приходите от 2014 г. – 54 717 хил. лв. След 2016 г. микропредприятията заемат основния дял от общите приходи на предприятията в общината и са в размер на 38 988 хил. лв.

4.2 Секторна икономическа характеристика на община Гулянци

В отрасловата структура на икономиката на община Гулянци през целия разглеждан период 2014-2019 г. най-голям абсолютен дял по нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия заема аграрният сектор, като отбелязва ръст от 58,6% за разглеждания период. За същия период в сектор индустрия нетните приходи намаляват с 34,1%, а при сектор услуги се наблюдава повишаване с 65,6%.

През 2019 г. дела на индустрията по отношение на нетните приходи е само 3,5% от всички за общината, а този на услугите – 34,8%.

Най-голям дял заети през 2019 г. има в дейност търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети – 34% от всички заети. Вторият сектор по брой заети е аграрният – 26%.

Приходите на предприятията на територията на община Гулянци по икономически дейности за 2019 г. показват силна доминация на две основни икономически дейности – Селско, горско и рибно стопанство – 61,5% и Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети – 23%. Всички останали дейности в общината са с относителен дял под 10%.

Общият дял на произведената продукция от предприятията в горепосочените дейности за годините от 2014 до 2019 г. е съответно - 77%, 76%, 75%, 71%, 66% и 71%, като селското, горското и рибното стопанство остава структуроопределящ отрасъл на местната икономика.

4.3 Състояние на основните икономически сектори

Първичен сектор

Първичният сектор е структуроопределящ за икономиката на общината. Това се дължи на трите основни ресурса в нея – земята, водата и хората. Секторът генерира близо две трети от произведената продукция и приходите към нея. Обработваемата земя в общината е 61% от площта ѝ.

Основните култури, които се отглеждат, са пшеница, царевица, люцерна, слънчоглед, грах, ечемик и рапица. От овощните насаждения най-разпространени са орехите (287,1 дка). Броят на земеделските производите през 2020 г. в общината е 239 бр., което е с 9 бр. по-малко спрямо 2014 г.

Животновъдството има допълващи функции в развитието на аграрния сектор. Най-отглежданите видове животни са птици, пчелни семейства, говеда, биволи и овце. През разглеждания период 2014-2020 г. в общината се наблюдава спад в броя на животновъдите. През 2020 г. те са 51 бр., което е с 53,2% по-малко спрямо 2014 г.

Фигура 8. Брой земеделски производители и животновъди в община Гулянци

Източник: НСИ

Селско стопанство

В аграрния сектор водещо място заема растениевъдството. Неговото развитие се базира на няколко основни фактора - наличните земеделски земи, част от които са с високо качество, почвено-климатичните условия, традициите и производствения опит на населението в отглеждане на определени селскостопански култури.

Растениевъдство. Балансът на поземлените ресурси на община Гулянци показва, че земеделските територии заемат 36 994 ха или 80% от цялата територия на общината. От общия размер на земеделските територии с най-голям размер и висок относителен дял са

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

обработваемите земи. В структурата на обработваемите земи след нивите се нареждат трайните насаждения и пасищата.

Почвените условия, в комбинация с климатичната характеристика на общината, са благоприятна предпоставка за развитие на зърнопроизводството. То се утвърди като водещо в растениевъдството. Причините за това са субсидиране на редица зърнени култури, формиране на големи масиви от обработваеми земи, засети с определена култура, високата степен на механизация на производството, осигурен пазар на продукцията и др.

От посевните площи с най-голям размер от зърнените култури са тези засети с пшеница и царевица. От техническите култури с най-големи площи е слънчогледа. Трайните насаждения са от лозя и овощни масиви.

Животновъдство. Животновъдството има допълващи функции в развитието на аграрния сектор. Официално регистрираните земеделски производители, отглеждащи животни през 2020 г., са 51 бр., като и тази група в последните няколко години непрекъснато намалява.

Най-отглежданите видове животни на територията на общината пчелните семейства (2 198 бр.) и овцете (1 462 бр.). При всички видове животни, които се отглеждат в общината се наблюдава спад.

Таблица 5. Видове животни отглеждани в община Гулянци за периода 2014-2020 г.

Видове животни	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Говеда и биволи – общо*	1 873	2 021	2 028	1 965	1 767	1 405	1 693
Кози – общо	507	604	849	800	440	356	300
Овце – общо	1 922	2 170	2 214	2 136	2 358	1 644	1 462
Птици – общо	50	1 010	910	1 000	1 216	1 216	25
Пчелни семейства	3 352	4 383	5 277	4 143	3 880	2 781	2 198
Свини – общо	168	59	27		5		
Коне	33	25					

Източник: НСИ

Горско стопанство

В териториалния баланс на общината след земеделските територии по размер на площта се нареждат горските територии. Те заемат само 9,1% от общата площ на община Гулянци. Горите и другите земи, включени в горски фонд на общината се стопанисват от Държавно горско стопанство (ДГС) Никопол. В обхвата на община Гулянци горските територии са с площ от 4 150 ха.

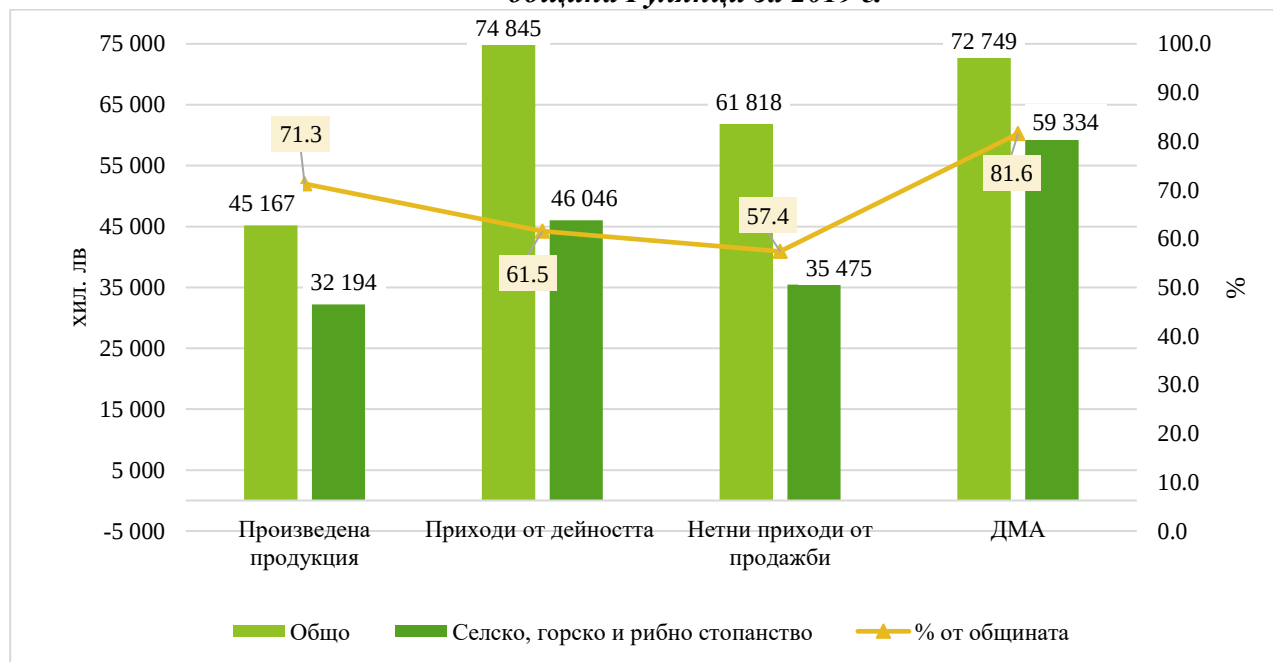
Селското, горското и рибното стопанство в общината е водещ отрасъл, който има стабилни позиции.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 9. Основни икономически показатели за Първичен икономически сектор в община Гулянци за 2019 г.

Източник: НСИ

Икономическите показатели за сектора показват положителна тенденция в развитието му през наблюдаваните години - от 2014 до 2019 г. Наблюдава се повишаване при броя на фирмите, които оперират в отрасъла. През 2019 г. има 58 бр. предприятия, а в началото на периода те са били 50 бр.

Произведената продукция нараства от 26 072 хил. лв. през 2014 г. на 32 194 хил. лв. през 2019 г. Отново през 2019 г. приходите от дейността в сектор селско и горско стопанство нарастват с 21,7%, а нетните приходи от продажби с 44,3%. Увеличават се и разходите за възнаграждения на заетите лица в сектора. Нараства и средногодишната заплата в отрасъла. През 2019 г. възнагражденията достигат 10 404 лв., което е увеличение с 84,4% спрямо 2014 г.

Негативна тенденция бележи показателят заетите лица в сектора – към 2019 г. заетите са 197 д., със 7,5% по-малко в сравнение с 2014 г. (213 заети).

Вторичен сектор

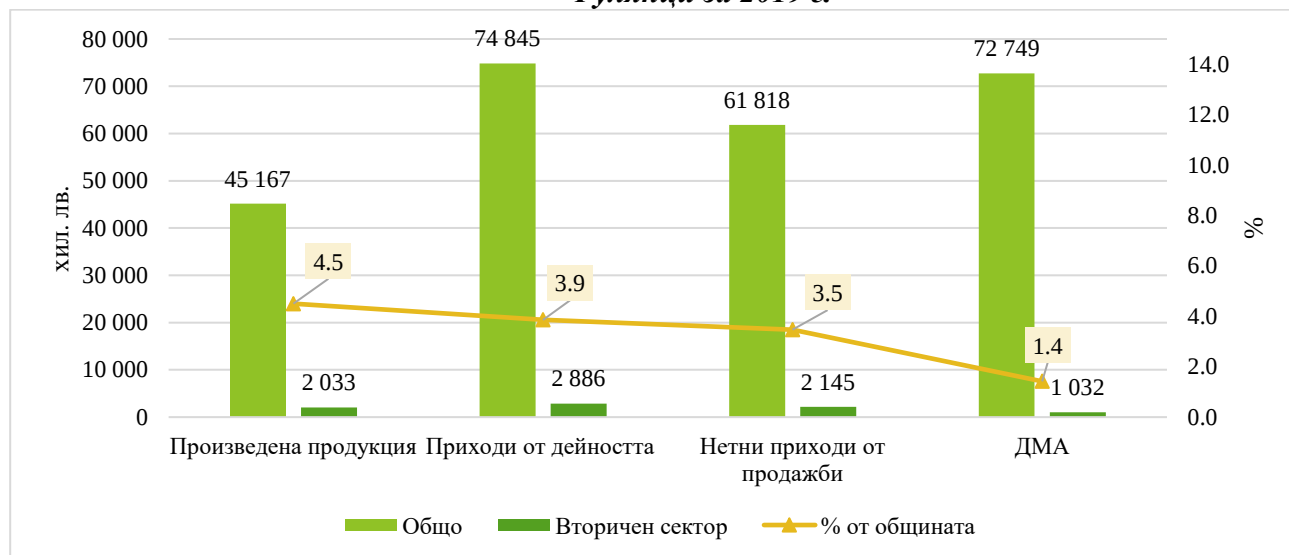
Вторичният икономически сектор или индустриалният сектор включва икономическите сектори, които създават завършен, използваем продукт: продукцията и конструкцията. В този сектор оперират предприятията, свързани с преработката на земеделската продукция и производството на енергия от ВЕИ.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 10. Основни икономически показатели на Вторичния сектор в община Гулянци за 2019 г.

Източник: НСИ

При всички показатели във вторичния сектор се отчита намаляване на стойностите.

Броят на предприятията опериращи в сектора през 2019 г. е 12 бр., което е намаление с 25% в сравнение с 2014 г. Произведената продукция е понижила стойността си с 25,2% и е със стойност – 2 033 хил. лв., а реализираните приходи от дейността – 2 886 хил. лв.

Третичен сектор

Третичният сектор е съвкупността от отрасли и дейности с голямо социално значение. В него се извършват услуги, задоволяващи потребностите на хората. С най-голямо значение са отраслите: туризъм, транспорт, търговия, образование, наука, здравеопазване и други социални сфери, комуникации, съобщения.

Услугите са другият сравнително развит сектор в общината. Това е секторът, в който има най-голям брой заети лица – 58,9% от всички заети в общината (450 д.).

Произведената продукция през 2019 г. е 7 852 хил. лв., което е с 58% повече в сравнение с 2014 г. Най-висока е стойността на произведената продукция през 2018 г. – 11 647 хил. лв. Най-голямо увеличение се наблюдава при приходите от дейността, които са се повишили със 71,2% и през 2019 г. достигат до 22 861 хил. лв. Броят на предприятията е 166 бр. през 2019 г. или с 6,4% повече спрямо 2014 г.

От сектора с най-голяма представителност са дейностите „търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“, „хуманно здравеопазване и социална работа“ и „транспорт, складиране и пощи“.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 11. Произведена продукция по икономически дейности в икономически сектор „Услуги“ за 2019 г.

Източник: НСИ

Търговия

В общината тази икономическа дейност е определяща в третичния сектор. Данните на НСИ за 2019 г. показват, че в отрасъла са 65,7% от общия брой предприятия, 58,4% от заетите лица, с принос от 77,1% от нетните приходи от продажби, 72,9% от ДМА и 41,3% от произведената продукция.

Таблица 6. Динамика в дейност търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети в община Гулянци за периода 2014-2019 г.

Показател	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Предприятия (брой)	104	101	105	102	99	109
Произведена продукция (хил. лв.)	2 382	2 317	2 574	2 402	8 119	3 239
Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	10 188	11 361	11 311	12 911	15 397	16 612
Заети лица (брой)	262	262	269	251	258	263
ДМА (хил. лв.)	1 174	1 699	1 806	1 401	2 437	2 472

Източник: НСИ

Транспорт

Това е вторият по важност отрасъл при третичния сектор в рамките на общинската икономика. Данните на НСИ за 2019 г. показват, че предприятията в отрасъла са 7,8% от общия

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

брой, а ангажираните лица са 41 или 9,1% от общия брой заети в отрасъла. Приносът от нетните приходи от продажби е 9,4%, 23,7% от ДМА и 24,1% от произведената продукция.

Таблица 7. Динамика на транспорта, складиране и пощи в община Гулянци за периода 2014-2019 г.

Показател	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Предприятия (брой)	6	8	10	9	10	13
Произведена продукция (хил. лв.)	307	844	664	800	976	1 891
Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	321	1 002	660	801	1 164	2 025
Заети лица (брой)	9	16	15	16	21	41
ДМА (хил. лв.)	147	192	162	150	132	805

Източник: НСИ

Туризм

В община Гулянци туризма не е развит. Липсват изградени места за настаняване на туристи, което представлява проблем за привличането и задържането на поток от туристи.

Наличието на Улпия Ескус предполага възможност за развитие на културно-познавателен туризъм. Заедно с много други недвижими културни ценности, общината може да развие туристическа инфраструктура с тематичен културно-исторически маршрут. Обвързвайки недвижимите културни ценности, които се намират в съседни общини, включително към Румъния, би могло да се развие по-богат туристически маршрут, с фокус върху културно-познавателен туризъм.

Общината има възможност да привлече различни групи хора, поради разнообразните си ресурси. Познавателен туризъм може да се развие поради наличието на множество обекти. Той би благоприятствал и за развитие на алтернативния туризъм. От друга страна, акцентирането върху туристическия поток за къмпингуване би спомогнало за привличане и на хора, почитатели на спортния туризъм. При акцентиране на спортно-развлекателния туризъм, карането с каяци и Евро вело 6 маршрута биха могли да се привлекат хора, почитатели на спортните занимания и време сред природата. Това е необходимо за общината, не само поради развитието на туристическата инфраструктура и оборот на туристи, а и поради необходимостта от запазване на екологично чиста среда за живот. Наличието на този туризъм няма да се отрази на състоянието на околната среда.

В община Гулянци има 49 недвижими културни ценности, които са разположени в 9 от населените места.

Военните паметници на територията на общината са осем, които са разположени в гр. Гулянци и селата Брест, Долни Вит, Загражден, Искър, Милковица, Сомовит и Шияково.

Археологическите обекти са 52 на брой.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Най-широко представени в списъка на НИНКН са архитектурно-строителните НКЦ – общо 22бр. (+1 свален); 9 НКЦ – архитектурно-строителни от Античността и Средновековието; 3 НКЦ – исторически; 3 НКЦ – художествени; 1 НКЦ – архитектурно-художествена; 1 НКЦ – археологически резерват.

Всички НКЦ на територията на Община Гулянци са единични с изключение на архитектурния резерват Улпия Ескус.

Четири от НКЦ са от национално значение – археологическият резерват „Улпия Ескус“, с. Гиген, античното селище „Утус“, римският некропол при с. Милковица и античната крепост край с. Сомовит. Към тези НКЦ се отнасят и 52 археологически обекта, които по закон са от национално значение.

Предприятията в отрасъла, които НСИ отчита като „Хотелиерство и ресторантьорство“ са общо 16 бр. за 2019 г. с общо 23 заети лица. По отношение на произведената продукция и нетните приходи от продажби делът на отрасъла носи съответно 0,6% и 0,8% от общия дял за общината.

Таблица 8. Динамика на хотелиерството и ресторантьорството в община Гулянци за периода 2014-2019 г.

Показател	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Предприятия (брой)	20	24	22	21	19	16
Произведена продукция (хил. лв.)	133	294	256	265	243	263
Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	336	484	450	593	546	489
Заети лица (брой)	23	39	33	33	27	23

Източник: НСИ

Данните сочат колебания в развитието на сектора, показателите за 2019 г. са по-ниски от тези през 2017 и 2018 г.

По данни на Националния туристически регистър към м. май 2021 г. в община Гулянци има 25 бр. заведения за хранене и развлечения.

5. Състояние на инфраструктурата

5.1 Водоснабдяване и канализация

Населените места от община Гулянци се обслужват от „ВиК“ ООД - Плевен.

Всички населени места в общината са водоснабдени и подаваната вода до крайните потребители е с добро качество. Отклонения в показателите за качеството на подаваната вода за питейни нужди е установена само за малките селища, с население под 1000 жители, с малко потребление, което прави изграждането на ПСПВ (пречиствателна станция за питейни води) икономически неоправдана за ВиК оператора.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Загубите на вода по водопроводната мрежа са в границите между 50% и 60%, което е по-ниско в сравнение със средната загуба при пренос в България – над 60%. Въпреки това голяма част от водопроводната мрежа се характеризира като „морално остаряла“ и имаща нужда от постоянни инвестиции, за да се предотвратят аварията и спирането на вода до жителите на общината.

Частична канализационна мрежа има изградена само в гр. Гулянци, която е заустена в септична яма. Мрежата обхваща предимно обществените сгради в града, няколко жилищни блока и група еднофамилни сгради (къщи).

5.2 Електроенергийна инфраструктура и ВЕИ

Енергийна мрежа

Електроснабдяването на община Гулянци се осъществява от националната електроенергийна система на страната посредством една трансформаторна подстанция 110/20 kV, разположена на територията на общината, през която минават две въздушни линии 110 kV „Подем“ и „Милковица“.

Изградената мрежа средно напрежение на територията на община Гулянци е с дължина 170,83 км, като въздушните линии са с дължина 164,22 км, а кабелите – 6,61 км. Електропроводите 20 kV са съставени от въздушни линии основно в крайградските зони и селищата и частично кабелни. Въздушните електропроводи 20 kV създават ограничения със сервитутите си. Като цяло електроразпределителната мрежа 20 kV е в добро състояние, има резерв и задоволява нуждите на населението и промишлеността. Всички населени места в община Гулянци са електрифицирани, като основни проблеми, свързани с електроснабдяването на общината се явяват: амортизация на основните мрежи и съоръжения, които се нуждаят от ремонт, или подмяна и възникване на аварийни ситуации при неблагоприятни климатични условия. Аварията по електропроводните линии 20 kV се дължат и на остаряла изолация. На територията на община Гулянци са изградени зидани трафопостове в самостоятелни УПИ, вградени трафопостове, КТП, БКТП и мачтови трафопостове. Населените места се обслужват от 261 бр. трафопоста.

Електрическата мрежа ниско напрежение 0,4 kV в населените места в по-голямата си част е въздушна – 205,008 км, кабелна – 9,79 км. За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4 kV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. Това е и причината тя да изисква големи инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация с цел повишаване качеството на доставената ел. енергия. Изградената електрическа мрежа осигурява достатъчна сигурност и оперативност в ел. захранване на всички селища.

ВЕИ и ЕЕ

За производството на алтернативна електрическа енергия в страната се използват водна, вятърна и слънчева енергия в зависимост от специфичните природни условия за всеки регион.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Произведената енергия от ВЕИ (Възобновяеми енергийни източници) е 19 518 MWh. Делът на пренесената енергия до клиенти на ВЕИ е 87,77%. На територията на Община Гулянци има изградени ВтеЦ – 3 бр., които произвеждат средногодишно количество електроенергия – 14 585 MWh и 2 бр. ФтеЦ, произвеждащи средногодишно количество електроенергия – 4 933 MWh.

Таблица 9. Изградени обекти за производство на енергия от ВИ в община Гулянци

Наименование	Населено място	Обща инсталирана мощност
ВтеЦ „Велга 1“	с. Сомовит	1,35
ВтеЦ „Велга 2“	с. Сомовит	2,5
ВЕП „Дивелъпмънт“	с. Сомовит	4,5
ФтеЦ „Еспе Енерджи“	с. Милковица	5
ФтеЦ „Маркел“	гр. Гулянци	0,0299

Източник: Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2019-2029 г.

Изградените обекти са частна собственост, но са добър показател за възможностите за ползването на тези ресурси и в общественния сектор.

Производството на енергия от водните ресурси не е изследвано и този ресурс към момента не се използва. Територията на общината, през която протичат р. Искър и р. Вит е с определено равнинен характер, което определя малката скорост на водния отток и ограничен потенциал за производство на електрическа енергия. Възможностите за използване водите на р. Дунав са значително по-големи и този ресурс трябва по-подробно да се изследва.

Потенциал представлява изграждането на плаващи ВЕЦ. Тези конструкции не се влияят от нивото на водата в реките, защото се издигат едновременно с повишаване на нивото. Същевременно те не се повлияват от случайно попаднали във водата клони и листа. Те са екологично съобразени и не влияят на биоразнообразието в реките.

В общината има едно дървопреработващо предприятие с малък капацитет на генерираните дървени отпадъци, недостатъчен за преработването им в продукти за производство на енергия или за директното им предлагане на пазара.

Горските територии заемат малък дял от територията на общината, едва 7,5%, и промишленият добив на дървесина е с незначително стопанско значение. От общинския горски фонд се добиват предимно дърва за отопление. Няма данни вършината и други дървесни отпадъци от този добив да се използват пряко или в преработен вид като енергиен ресурс.

Значителен ресурс представлява отпадъчната биомаса от селскостопанската дейност – слама от житни култури, стебла от рапица, слънчоглед, царевица, биомаса от трайни насаждения. Потенциалът на биомаса от животновъдството и аквакултурите по обем е незначителен и не е анализиран.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

5.3 Газоснабдяване

На територията на община Гулянци не е изградена газопреносна и газоразпределителна мрежа. Поради тази причина няма битови потребители на този вид алтернативна енергия. За общината не е предвидено в близко бъдеще изграждане на газова връзка.

5.4 Транспортна инфраструктура и комуникации

Община Гулянци има излаз на р. Дунав, която е част от основния транс европейски транспортен коридор „Рейн-Дунав“ (транспортен коридор №7), който свързва Централна и Западна Европа с източните ѝ части по вода. Също така, осигурява достъп до пристанището в Констанца, Румъния. Наличието на пристанище в с. Сомовит, което е от национално значение за обработка на генерални и насипни товари, е предпоставка общината да използва максимално този транспортен коридор за развитието на местната икономика.

Пътна инфраструктура

В непосредствена близост до общината преминава и трасето на второстепенната транспортна западна ос „север-юг“ – Никопол-Плевен-Ловеч-Пловдив-Смолян-Рудозем, което осигурява бърза връзка между общината, областния център и Южна България.

Републиканската пътна мрежа на територията на община Гулянци е представена от приблизително 38,5 км второкласни пътища и 14 км – третокласни. С най-голямо значение както за вътрешните връзки, така и за осигуряването на достъпността, е второкласният път II-11, който свързва населените места по р. Дунав в областите Видин, Враца, Монтана и Плевен. Около него са формирани и по-големите населени места в общината. На пътя е извършена рехабилитация и състоянието му е добро.

Основните **транспортно-комуникационни пътни артерии от републиканската пътна мрежа** на територията на община Гулянци, са както следва:

- II-11 о.п. Видин - Димово) - Симеоново - Ботево - Арчар - Лом - о.п. Козлодуй - Оряхово - Гиген - Брест - Гулянци- (Дебово - Никопол) км 171+000-км 209+530 – дължина 38,530 км;
- III-118 Гулянци - Подем - Долна Митрополия - (о.п. Плевен - Луковит) Км 0+000-км 4+990 – дължина 4,990 км;
- III-1106 Гулянци - Шияково - Ленково - Бръшляница - (п.к. Гривица - Мечка) Км 0+000-км 8+960 – дължина 8,960 км.

Близко половината участъци от републиканската пътна мрежа са в добро състояние, но останалата половина е в лошо и са необходими ремонти.

Вътрешно селищните връзки се осъществяват посредством общинската пътна мрежа, която е с дължина от близо 45 км и осигурява автомобилен достъп до всяко населено място в общината.

Общински пътища в община Гулянци:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- PVN 1020 /II-11/ Гиген - Искър - Граница общ.(Гулянци - Долна Митрополия) - Славовица - / III - 3004 /;
- PVN 1022 /II - 1/ Гиген - Дъбован - Гулянци / II - 11/;
- PVN 1026 /PVN1022, Гиген - Дъбован / Загражден - пристанище Загражден;
- PVN 2024 /III - 118, Гулянци - Комарево / - Крета - / II - 11/;
- PVN 3021 / II - 11, Гулянци - Никопол / Милковица - Шияково / III - 1106 /;
- PVN 3023 / III - 118, Гулянци - Комарево / - /II - 11 /;
- PVN 3025 / II - 11, Гулянци - Милковица / - жп гара Милковица.

Масовият **обществен транспорт** е представен от следните редовни автобусни линии, преминаващи през територията на общината:

- Плевен – Ленково – Гулянци – Сомовит;
- Плевен – Гулянци – Загражден;
- Плевен – Гулянци – Гиген – Искър.

През общината не премиват автобусни линии от съседни области.

Железопътна инфраструктура

Обслужването на общината с жп транспорт се осъществява чрез жп линията „Ясен-Черковица“, която е изградена през 1896 г. ЖП линията има връзка с втора главна жп линия „София – Варна“ на жп гара Ясен. Дължина на трасето, преминаващо през общината – 17 км /от км 22+000 до км 39+000/.

На територията на общината има две жп гари – с. Милковица и с. Сомовит, и две жп спирки – с. Крета и с. Долни Вит. По линията три пъти дневно (сутрин, обед и вечер) се движи крайградски пътнически влак.

Достигането на жп линията до с. Сомовит и наличното пристанище в него го правят единствено село в България с достъп чрез воден и жп транспорт, но освен това създават и предпоставки за развитието на интермодален хъб за транспорт на пътници, стоки и товари.

Воден транспорт

Единственото пристанище на р. Дунав в общината е при с. Сомовит. Пристанище Сомовит е пристанище за обществен транспорт с национално значение за обработка на генерални и насипни товари. Общата му площ е 28 300 м². То разполага с 3 бр. корабни места и 1 пътнически понтон. Електрически портални крана - 5 (с товароподемност 5 т). Общата дължина на корабните места е 270, а максималната дълбочина пред корабните места 2,7 м. В непосредствена близост до пристанището има един жп коловоз. Откритата складова площ е 9 700 м², а закритата складова площ – 3 375 м².

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

6. Анализ на компонентите на околната среда

Ръководството на Община Гулянци отчита факта, че опазването на природата е в основата на устойчивото развитие на общината и провежда системно политика за подобряване на компонентите на околната среда, защита на природното наследство и популяризиране на биологичното разнообразие. Политиката се изразява в извършването на проверки, изразяването на становища по отношение на благоустрояването и опазването на околната среда.

Община Гулянци попада в района на действие на Регионалната инспекция по околната среда и водите – Плевен, която осигурява на регионално равнище държавната политика за опазването и осигуряването на благоприятна и здравословна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.

Непрекъснатата връзка с РИОСВ допринася за намаляване конфликта между развитието на местната промишленост и замърсяването, което оказват нейните производства върху състоянието на околната среда.

6.1. Въздух

Наблюдението върху качеството на атмосферния въздух и неговия контрол се осъществява от Национална система за мониторинг на КАВ, част от НСМОС. Тя се обслужва от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) към Министерството на околната среда и водите (МОСВ). Анализът на данните за качеството на атмосферния въздух (КАВ) се извършва по райони, като се отчита и спецификата на всяко населено място, в което се извършва контрол.

На територията, контролирана от РИОСВ – Плевен (области Плевен и Ловеч), са разположени 3 стационарни автоматични станции за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ): автоматична станция Плевен, автоматична станция Никопол и автоматична станция Ловеч.

Оценката на данните за 2020 г. показва, че концентрациите на основните показатели за КАВ са под установените норми за опазване на човешкото здраве, с изключение на превишената средноденонощна норма (СДН) по показател фини прахови частици до 10 μm (ФПЧ₁₀) в градовете Плевен и Никопол.

През 2020 г. в Плевен са регистрирани 45 бр. денонощия с превишена СДН, в Никопол – 68 бр., в Ловеч – 11 бр. Изискването средноденонощната норма (СДН 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) да не бъде превишавана през повече от 35 денонощия в рамките на една календарна година, не е спазено за гр. Плевен и гр. Никопол.

Средногодишната норма за ФПЧ₁₀ (СГН 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) през 2020 г. (за втора поредна година) не е превишена в нито един от измервателните пунктове.

В сравнение с предходните 2 години, средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ е намаляла за всички пунктове.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Превишенията на СДН за ФПЧ₁₀ имат ясно изразен сезонен характер. Практически всички превишения се наблюдават през есенно-зимния сезон и се дължат основно на употреба на твърди горива за битово отопление, на автомобилния транспорт, както и на неблагоприятни за разсейването на емисиите метеорологични условия и високите регионални фонове нива.

РИОСВ – Плевен контролира 8 бр. обекти на територията на община Гулянци с източници на емисии в атмосферния въздух, от които:

- 1 бр. предприятие за производство на детайли за обувки (регистрирана инсталация за дейности с употреба на разтворители) – ЕТ „Невяна Николова“ в с. Брест;
- 6 бр. бензиностанции – неорганизиран източници на емисии на летливи органични съединения, контролирани за спазване изискванията на Наредба № 16/ 12.08.1999 г.;
- 1 бр. пристанищен терминал на р. Дунав край с. Сомовит – неорганизиран източник на прахови емисии при разтоварване на доставки (основно на зърно) и товарене в баржи.

За контролираните обекти на територията на община Гулянци за периода 2014-2020 г. не са констатирани нарушения на изискванията на екологичното законодателство по компонент „въздух“.

По сигнали за запращане на въздуха около пристанище Сомовит, през 2020 г. са проведени 2 бр. 72-часови контролни индикативни измервания с мобилна автоматична станция (МАС) на:

- основни показатели за КАВ по смисъла на чл. 4, ал. 1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух: фини прахови частици с размер до 10 микрона (ФПЧ₁₀), серен диоксид, въглероден оксид, азотен оксид, азотен диоксид, озон;
- допълнителни показатели за КАВ: сероводород и амоняк.

За периода на проведените измервания не са установени превишения на приложимите краткосрочни (средночасови и/или средноденонощни) норми за опазване на човешкото здраве, определени в Наредба № 12/15.07.2010 г. и Наредба № 14/23.09.1997 г.

Чистотата на атмосферния въздух се дължи на няколко фактора – липса на големи пътно-транспортни артерии, замърсяващи въздуха чрез изхвърляните от автомобилите вредни газове и отсъствие на големи предприятия, замърсители на атмосферния въздух. Основни замърсители на въздуха в общината са транспортът и битовото отопление.

6.2. Води

При осъществяване на контролната дейност по опазване на водите през 2020 г. е проведен контрол по изпълнение на условията от разрешителните за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти и изпълнение на условията от комплексните разрешителни издадени по реда на ЗООС. Проверена е техническата и експлоатационна изправност на пречиствателните съоръжения за производствени отпадъчни води и селищните ПСОВ. Извършени са 170 проверки на източници на отпадъчни води, от които 120 планови проверки

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

и 56 извънредни проверки. При текущия контрол по компонент води са дадени общо 55 предписания относно реконструкция или разширение на пречиствателни съоръжения за отпадъчни води, привеждане на отпадъчните води, които заустват във водни обекти в съответствие с ИЕО, издаване или продължаване срока на действие на разрешителните за заустване. Съставени са 11 бр. АУАН по Закона за водите. През отчетния период са направени предложения за налагане на пет текущи санкции по чл. 69, ал. 1 от ЗООС.

Канализационните системи на населени места, включително пречиствателните станции към тях, включени в плана за контролната дейност на РИОСВ Плевен за 2020г. са 21 бр. През периода са направени общо 31 бр. проверки от които 1 бр. извънредна. Извънредната проверка е във връзка с постъпила жалба – 1 бр. При проверките са дадени 13 бр. предписания относно привеждане съоръженията на ПСОВ в изправност. Дадените предписания са изпълнени.

От наличната информация, на територията контролирана от РИОСВ Плевен няма обекти (канализационни системи на населени места), в които са включени производствени обекти, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества.

В съответствие със Заповед №РД-821/2012 г. на МОСВ, РИОСВ Плевен провежда контрол на обектите (канализационни системи на населени места), които заустват във водни тела със състояние по-лошо от доброто. През 2020 г. са проверени 12 бр. канализационни системи на населени места, които заустват във водни тела със състояние по-лошо от добро и са утвърдени със Заповед №РД-962/20.12.2019 г. на МОСВ.

През 2020 г. са направени 120 планови и 56 извънредни проверки на обекти формиращи отпадъчни води, в това число обекти непредвидени в плана за контролната дейност на РИОСВ. Извънредните проверки са във връзка с жалби и сигнали – 31 бр., съставяне на протокол за налагане или спиране на текуща санкция – 7 бр., последващ контрол – 4 бр. и други. При проверките са дадени 69 бр. предписания за привеждане на обектите в съответствие с приложимите документи по околна среда. Срокът за изпълнение на 2 бр. предписания не е изтекъл към отчетния период.

Повърхностни водни тела

Повърхностно водно тяло с географско описание „р. Вит от вливане на р. Тученица при Опанец до устие“, с код BG1VT100R009, което се наблюдава с пункт за мониторинг с код BG1VT100011MS010 и име „р. Вит след гр. Гулянци“.

Повърхностно водно тяло с географско описание „р. Искър от вливане на р. Гостиля при Ставерци до устие“, с код BG11S100R1027, което се наблюдава с пункт за мониторинг с код BG11C00111MS010 и име „р. Искър при с. Гиген“.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 10. Оценка на екологично състояние/потенциал и химичното състояние на повърхностните водни тела

Поречие	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло	Екологично състояние/потенциал	Химично състояние
Дунав	BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра	среден	много лошо
Вит	BG1VT100R009	р. Вит от вливане на р. Тученица при Опанец до устие	среден	добро
Искър	BG1IS100R1027	р. Искър от вливане на р. Гостиля при Ставерци до устие	добър и по-висок	добро
Осъм	BG1OS130R1015	р. Осъм от вливане на р. Мечка при Дебово до устие	среден	добро

Източник: БД „Дунавски район“

Подземни водни тела

Количественото състояние на подземните водни тела в общината е добро.

Таблица 11. Оценка на количественото състояние на подземните водни тела

Код на подземното водно тяло	Наименование на водното тяло	Количествено състояние на ПВТ
BG1G0000QAL007	Порови води в Кватернера - Карабоазка низина	добро
BG1G0000QAL017	Порови води в Кватернера - р. Искър	добро
BG1G0000QAL018	Порови води в Кватернера - р. Вит	добро
BG1G0000QAL019	Порови води в Кватернера - р. Осъм	добро
BG1G0000QPL024	Порови води в Кватернера - между реките Искър и Вит	добро
BG1G0000QPL025	Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм	добро

Източник: БД „Дунавски район“

Във водата в пункт с код BG1G0000QALMP041 и име Брест, ТК4 – ПС „Брест“ – водата в пункт е с трайни отклонения по показател хром – общ, спрямо стандарта за качество (СК) за подземни води, определен в Приложение №1 на Наредба №1/10.07.2010 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води. През 2020 г. измерените стойности за общ хром бележат тенденция към понижаване от извършени четири изпитвания получените резултати са равни на СК на подземни води. През 2020 г. БДДР проведе проучвателен мониторинг на подземните води в района на пункта, целящо установяване на причините за наднормените концентрации на хром. Заключениеето след проведения проучвателен мониторинг и анализ на натиска в района е следното: „Не се установява извършване на стопански дейности в района, които да водят до площно разпространение и замърсяване на почви и води с хром и/или неговите съединения.“

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Пункт с код BG1G0000QALMP430 и име ТК 9 – „ПС Гиген“ е част от националната мониторингова мрежа за подземни води от 2016 г. За периода 2016-2020 г. са констатирани следните отклонения от СК за подземни води:

- Превишения на СК за показател нитратни йони са установява през целия период на мониторинг;
- През 2016 г. са измерени концентрации над СК за показатели – магнезий и обща твърдост;
- Отклонения от нормите за калций, магнезий и обща твърдост са установени и в 2018 и 2019 г.

В данните от извършения мониторинг на повърхностни води в пункт „р. Вит след гр. Гулянци“, наблюдаващ повърхностно водно тяло „р. Вит от вливане на р. Тученица при Опанец до устие“, за периода 2014-2020 г., са установени следните несъответствия със стандартите за качество на повърхностни води (СКОС), определени в Наредба № 4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води и Наредба за стандартите за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители:

- Превишения на СКОС за добро състояние на показатели азот нитратен, азот нитритен, БПК₅, общ азот, ортофосфати, разтворен кислород и електропроводимост са констатирани през целия период;
- Превишения на СКОС на показател азот амониев е констатирано първоначално през 2014 г. и през 2019 до 2021 г.;
- Еднократни отклонения от СКОС за показател общ фосфор са отчетени през 2014 г. и 2018 г. и 2020 г.;
- От групата на специфичните замърсители през 2014 г. еднократно е констатирано превишение на нормата за показател алуминий;
- През 2016 г. еднократно е измерена концентрация на МДК на приоритетното вещество флуорантен.

Анализът на резултатите от мониторинг, извършен на повърхностно водно тяло „р. Искър от вливане на р. Гостиля при Ставерци до устие“ в пункт за мониторинг с код BG11S00111MS010 и име „р. Искър при с. Гиген“, показва следните отклонения:

- Еднократни превишения по показател азот амониев са наблюдавани през 2014 г., 2017 г. и 2020 г.;
- Превишения на СКОС за добро състояние за показатели азот нитратен, общ азот, БПК₅ и разтворен кислород са констатирани през целия зададен период;
- Отклонения от СКОС за показатели ортофосфати са отчетени еднократно през 2014, 2019 и 2020 г.;
- От показателите в групата на специфичните замърсители са констатирани превишения на нормите на показатели желязо и манган в разтворена форма през 2014 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

6.3. Санитарно-охранителни зони

На територията на община Гулянци попадат 6 бр. санитарно-охранителни зони определени в съответствие с изискванията на Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88 от 27 октомври 2000 г.) (Наредба №3).

Таблица 12. Санитарно-охранителни зони в община Гулянци

Заповед за определяне на СОЗ №	Водно тяло (по разрешително)	Водоползване	Водовземно съоръжение	Тип	Населено място
СОЗ-37/07.02.2005	BG1G0000QAL007	с. Гиген чрез ПС „Гиген“	ТК 1	подземен-незащитен	Гиген
СОЗ-39/07.02.2005	BG1G0000QAL007	с. Гиген чрез ПС „Гиген“	ТК 2	подземен-незащитен	Гиген
СОЗ-40/07.02.2005	BG1G0000QAL007	с. Гиген чрез ПС „Гиген“	ТК 9	подземен-незащитен	Гиген
СОЗ-41/07.02.2005	BG1G0000QAL007	с. Гиген чрез ПС „Гиген“	ТК 10	подземен-незащитен	Гиген
СОЗ-44/09.02.2005	BG1G0000QAL007	с. Брест, гр. Гулянци	ТК 1, ТК 2 I ТК 4	подземен-незащитен	Брест
СОЗ-482/09.09.2016	BG1G0000QAL007	с. Долни Вит и с. Сомовит	„ТК 3 Върбата-ВиК Плевен-Сомовит“	подземен-защитен	Сомовит

Източник: БД „Дунавски район“

Режимът на ограничения и забрани за извършване на дейности в границите на санитарно-охранителните зони – пояс II-ри и пояс III-ти са посочени в Приложение №2, към чл. 10, ал. 1 от Наредба №3, за защитени или незащитени водни обекти, в зависимост от водоизточника, както и в заповедите за определяне на зоните.

Таблица 13. Режимът на ограничения и забрани за извършване на дейности в границите на СОЗ

№	Видове дейности	Пояс II	Пояс III
За незащитени подземни обекти			
1	Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества, в подземните води	3	3
2	Дейности, които водят до непряко отвеждане на опасни вещества, в т.ч.:		
	- на земната повърхност	3	О
	- между земната повърхност и водното ниво	3	О

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

№	Видове дейности	Пояс II	Пояс III
3	Дейности, които водят до непряко отвеждане на вредни вещества, в т.ч.:		
	- на земната повърхност	О	ОДН
	- между земната повърхност и водното ниво	3	О
4	Преработка и съхраняване на радиоактивни вещества и отпадъци	3	3
5	Добив на подземни богатства, в т.ч. инертни и строителни материали:		
	- между земната повърхност и водното ниво	О	ОДН
	- под водното ниво	3	О
6	Торене при съдържание на нитрати в подземните води:		
	- до 35 мг/л (mg/l)	О	-
	- над 35 мг/л (mg/l)	3	О
7	Използване на препарати за растителна защита, в т.ч. и разпръскването им с въздухоплавателни средства	3	О
8	Напояване с води, съдържащи опасни и вредни вещества	3	О
9	Напояване с подземни води от същия подземен воден обект	О	ОДН
10	Изграждане на геоложки, хидрогеоложки и инженерногеоложки проучвателни съоръжения, в т.ч. и водовземни съоръжения за подземни води в подземния воден обект	О	ОДН
За защитени водни обекти			
11	Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в подземните води	3	3
12	Добив на подземни богатства	3	ОДН
13	Дейности, нарушаващи целостта на водонепропускливия пласт над подземния воден обект	3	О
14	Изграждане на геоложки, хидрогеоложки и инженерногеоложки проучвателни съоръжения, в т.ч. и водовземни съоръжения за подземни води в подземния воден обект	О	ОДН

Източник: Наредба №3 от 16.10.2000 г.

*забрани (З); ограничения (О); ограничения при доказана необходимост (ОДН)

6.4. Земи и почви

За периода от 2014-2020 г. вкл. РИОСВ-Плевен не е констатирала нарушения, касаещи замърсяване на почви с тежки метали, металоиди, устойчиви органични замърсители, вкл. органохлорни пестициди и нефтопродукти на територията на община Гулянци.

По I-во ниво - широкомащабен мониторинг от Националната мрежа за почвен мониторинг към Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) на територията на община Гулянци има един пункт в землището на с. Гиген под №148, чрез който се наблюдава замърсяване на почвата над МДК с тежки метали, металоиди, устойчиви органични замърсители, вкл. пестициди) вкл. органохлорни пестициди и нефтопродукти. За посочения период този пункт е наблюдаван през 2016 г. и 2020 г., съгласно утвърдени програми от Изпълнителния директор на ИАОС. Оценка и анализ на получените резултати по почвен

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

мониторинг I-во ниво се извършват от отдел „МБРГЕП“ в ИАОС в срок до 1 месец от постъпването на данните от информационната система съгласно утвърдените програми. Информация за оценката и анализите на получените резултати за пункта биха могли да бъдат получени от Изпълнителният директор на ИАОС съгласно чл. 5, ал. 7 от Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите.

На територията на община Гулянци има 1 централизиран склад за съхранение на излезли от употреба продукти за растителна защита, който е общинска собственост. Местоположение: ПИ № 18099.385.705 по КВС на гр. Гулянци, с географски координати: N 43°38'07.17" E 024°40'24.61". Вид и количества негодни ПРЗ по данни от предходни проверки и от община Гулянци: 6800 кг твърди ПРЗ и 5092 л течни негодни ПРЗ с неустановен състав и произход. Тези количества се водят и в Регистъра на складове и съхраняваните в тях негодни за употреба пестициди в Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС).

Няма информация за заблатени и ерозирани почви на територията на община Гулянци.

В РИОСВ – Плевен няма информация за киселини почви на територията на община Гулянци.

По почвен мониторинг II-ро ниво – „Засоляване“ от Националната мрежа за почвен мониторинг към ИАОС, на територията на община Гулянци са определени 3 пункта в землищата на: с. Брест, с. Загражден и с. Дъбован, от които се извършва пробонабиране на почви и повърхностни води от близкия дренажен канал до всеки пункт по утвърдени програми от Изпълнителния директор на ИАОС. През 2016 г. в ИАОС е извършено оптимизиране на мониторинговата мрежа за почвен мониторинг – II-ро ниво, в следствие на което пункта в с. Брест е сменен с пункт в с. Горна Студена, т.е. останали са двата пункта в с. Загражден и с. Дъбован.

Параметрите за наблюдение са:

- почвени проби: рН (H₂O), специфична електропроводимост; влагосъдържание, водоразтворими: сулфати, хлориди, карбонати, хидрогенкарбонати, калций, магнезий, калий, натрий; обменен натрий и сорбционен капацитет на почвата;
- водни проби: рН (H₂O), електропроводимост, хлориди, сулфати, карбонати, хидрогенкарбонати, калций, магнезий, калий, натрий.

6.5. Биоразнообразие и защитени територии

Биологичното разнообразие е най-чувствителната част от компонентите на околната среда. То зависи от състоянието на останалите природни компоненти и се определя от тяхното разнообразие.

Според схема на ландшафтно-екологичното райониране на България (Велчев, Тодоров, Пенин, 2003), община Гулянци попада в Козлодуйския окръг на Придунавско-Добруджанската

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

област, която е част от Мизийската подпровинция, съставна част на Алпийската провинция. Същевременно според ОПОС 2015-2020, районът на Община Гулянци принадлежи към ландшафтната област на средна Дунавска равнина, респективно в ландшафтната зона на Дунавската равнина (ОПОС 2015-2020).

В ландшафтната карта на България (в мащаб 1:500 000) (Ландшафтна география на България, Велчев, Тодоров, Пенин, Контева, 2011) за територията на общината са посочени следните разновидности на равнинните и предпланинско-хълмисти ландшафти:

- 3. Равнинни и хълмисти, умерени семихумидни в тяхната разновидност 3.2. Ливадостепни и лесостепни и по-конкретно 46. Равнинни, ерозионно-акумулативни с ливадостеми и лесостеми;
- К. Хидроморфни и субхидроморфни и по-конкретно 50. Низинни и долинни, акумулативни с тополи, върби, елша и лонгозни гори и ливади.

В описанието на ландшафтната структура в ОПОС 2015-2020 е изтъкнато, че тя е заета основно от аграрни ландшафти на оборотните култури, аграрни ландшафти на трайните насаждения и ливадни ландшафти, а горските ландшафти са много ограничени, около поречието на реките и още по-рядко се срещат и скални ландшафтни структури.

На територията на община Гулянци попадат части от следните **защитени зони**:

- **защитена зона BG0000335 „Карабоаз“** – обявена със Заповед № РД-289/ 31.03.2021 г. на Министъра на околната среда и водите, с обща площ 136 598,6 дка;
- **защитена зона BG0000181 „Река Вит“** – обявена със Заповед № РД-325/ 31.03.2021 г. на Министъра на околната среда и водите, с обща площ 57 178,3 дка;
- **защитена зона BG0000613 „Река Искър“** – приета с Решение на МС №122/02.03.2007 г., с обща площ 94 580 дка.
- **защитена зона BG0000247 „Никополско плато“** – обявена със Заповед № РД-323/ 31.03.2021 г. на Министъра на околната среда и водите, с обща площ 185 006,9 дка (много малка част от зоната попада в обхвата на община Гулянци).

На територията на община Гулянци има обявени три **защитени територии**:

- **Защитена местност „Генчов орман“** (по течението на р. Искър) – обявена със Заповед № РД-2808 от 10.10.1962 г. Цели на обявяване: Опазване на уязвими растителни съобщества - вековна дъбова гора до старо корито на р. Искър. Общата площ на територията е 26,09 ха;
- **Защитена местност „Катината“** (в непосредствена близост до с. Загражден) – обявена със Заповед № РД-468 от 30.12.1977 г. Цели на обявяване: Опазване на находище на рядко съобщество на ракитовица (*Tamarix ramosissima* Ledeb.). Общата площ на територията е 28,0 ха;
- **Защитена местност „Червен бряг“** (в близост до с. Долни Вит) – обявена със Заповед № РД-1187 от 19.04.1976 г. Цели на обявяване: Опазване на находище на редкия вид гол сладник (*Glycyrrhiza glabra* L.). Общата площ на територията е 0,33 ха.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Защитени растителни видове са: Четирилистно разковниче (*Marsilea quadrifolia*) от Сем. Разковничеви (*Marsileaceae*), вид Папратовидни (*Polypodiophyta*); Плаваща лейка (*Salvinia natans*) от Сем. Лейкови (*Salviniaceae*), вид Папратовидни (*Polypodiophyta*); Елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii*) от Сем. Кокичеви, вид Покритосеменни (*Magnoliophyta*); Пясъчна метличина (*Centaurea arenaria*) от Сем. Сложноцветни, вид Покритосеменни (*Magnoliophyta*); Лъскаволистна млечка (*Euphorbia lucida*) от Сем. Млечкови (*Euphorbiaceae*), вид Покритосеменни; Гол сладник (*Glicyrrhiza glabra*) от Сем. Бобови (*Fabaceae*), вид Покритосеменни; Щитolistна какичка (*Nymphoides peltata*) от Сем. Воднодетелинови (*Menyanthaceae*), вид Покритосеменни. **Под режим на опазване и регулирано ползване** е блатното кокиче. **Лечебни и редки растения** са: сиво-зелена дзука, азмацуг, бледа алцея, бял равнец, вратига, влакнеста теменуга, градско омайниче, жълт кантарион, живовляк, здравец, водна леща, лечебна върбинка, гергевка, лечебна дилианка, лечебна комунига, лечебна ружа, лечебен устрел, лайкучка, лечебна звъника, лапад, лечебна медуница, маточина, мащерка, обикновено безсмъртниче, обикновена блатия, пъстра зайчина, петниста мъртва коприва, подбел, тревист бъз, същинско еньовче, и др.

На територията на общината са обявени и следните десет **вековни дървета**:

с. Крета

1. Летен дъб (4 екз.), част от 6 дъбови (летен) дървета, м. „Орманя“; Заповед No1571/20.05.1976 г. на МГОПС; (ДВ бр.50/1976 г.); No от Държавен регистър 884; 2 екз. са заличени със Заповед NoРД-513/06.07.2020 г. на МОСВ, ДВ бр.70/07/08/2020 г.
2. Полски бряст, край шосето; 3-д No1571/20.05.1976 г. на МГОПС; (ДВ бр.50/1976 г.); No от Държавен регистър 882.
3. Летен дъб, м. „Ормана“ - стопански двор; 3-д No1571/20.05.1976 г. на МГОПС; (ДВ бр.50/1976 г.); No от Държавен регистър 883.

с. Милковица

1. Летен дъб, м. „Лъката“; Постановление No1395/27.03.1950 г на ГУГ; No от Държавен регистър.

7. Анализ по фактори на въздействие

7.1. Отпадъци

Община Гулянци е част от регионалната схема с депо за регион Плевен, включваща общината на областния център, общините Долна Митрополия, Долни Дъбник, Пордим, Искър и Гулянци.

На територията на общината 100% от населението е обхванато в регионална система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

Община Гулянци има договор с фирма „Съни Еко“ ЕООД за сътрудничество и съвместна дейност за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждане на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, търговски обекти и др. на територията на общината.

По отношение на разделно събиране на биоразградими битови отпадъци през 2020 г. в общината са поставени 45 бр. кафяви контейнери за събиране на биоотпадъци. Отпадъците се извозват до компостиращата инсталация на регионалното депо – Плевен два пъти в месеца, отделно от битовите.

Община Гулянци има договори с „Екобултех“ АД за разделно събиране и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), „Екобулбатери“ АД за организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и оползотворяване/обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и с „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Извършват се редовни проверки за наличие на нерегламентирани сметища в населените места в общината, съставят се протоколи и се дават предписания за почистването им. Постоянно се подновяват указателните табелки за забрана на изхвърляне на отпадъци на местата, на които се наблюдава нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.

Ежемесечно се извършват проверки на склада за съхраняване на препарати за растителна защита (ПРЗ) с изтекъл срок на действие за евентуални течове извън склада, нарушаване на целостта на склада и др. и резултатите от проверките и предприети действия се докладват на РИОСВ Плевен. Предстои складът, съдържащ препарати за растителна защита (ПРЗ), да бъде почистен, а препаратите транспортирани и предадени за окончателно обезвреждане по проект „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност на територията на РИОСВ - Монтана, РИОСВ - Плевен и РИОСВ – Враца“, изпълняван в рамките на Българо- Швейцарска Програма за Сътрудничество.

Общо образуваните битови отпадъци на територията на община Гулянци за 2018 г. са 1 043 тона. Делът на населението, обхванато от системата за организирано сметосъбиране, е 100%. Видно от следващата таблица, най-толям е делът на образуваните битови отпадъци през 2018 г., а най-малък през 2017 г. (366 т.).

Таблица 14. Битови отпадъци в община Гулянци за периода 2015-2018 г. (тон)

Показател	Мерна единица	2015	2016	2017	2018
Образувани битови отпадъци	Тон	1017	853	366	1043
Предадени за депонирани битови отпадъци	Тон	1017	849	285	692

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Предадени за предварително третиране битови отпадъци	Тон	0	25	366	1043
Предадени за рециклиране битови отпадъци	Тон	0	4	81	351
Дял на населението, обхванато от системи за организирано сметосъбиране	%	100	100	100	100

Източник: Годиш отчети за дейностите с отпадъци съгласно Наредба № 1 от 04.06.2014 г.

В общината се наблюдава положителна тенденция по отношение на предаваните за предварително третиране битови отпадъци. Количество им се увеличава от 2015 до 2018 г. През 2018 г. е предадено най-голямо количество за предварително третиране, а именно 1 043 тона.

7.2. Шум

Опазването на околната среда от шум има за цел да не се допуска излъчване и разпространяване на шум над определени гранични стойности. Дейността на РИОСВ обхваща контрола, организацията на измерването, оценката и управлението на шума, излъчван в околната среда от промишлени инсталации и съоръжения.

В обхвата на плановите проверки, по утвърден годишен график се провеждат контролни измервания на нивата на шум в околната среда, съвместно с Регионална лаборатория – Плевен към ИАОС.

Шумовото замърсяване в населените места е не по-маловажен проблем от останалите замърсители. На територията на общината зависимостта е правопрпорционална – по-голямо селище, по-голямо шумово натоварване.

Като основен фактор, влияещ негативно върху замърсяването с шум, се смята интензивния транспорт, преминаващ през населените места.

Проблем от екологична гледна точка, в т.ч. и шумово замърсяване, създава преминаването на пътната мрежа през населените места. Във всички населени места на общината главната улица е част от нея.

Няма данни за превишени норми на шум в общината. За намаляване на шумовото въздействие по протежение на главните пътни артерии, минаващи през населените места, влияние оказва подходящото озеленяване. Шумът намалява и при наличието на гладки асфалтови и асфолто-бетонни настилки.

7.3. Рискове от природни бедствия и аварии

На територията на община Гулянци са регистрирани свлачищни райони в селата Милковица, Долни Вит, Сомовит, Искър, Крета и Ленково. „Геозащита“ Плевен ежегодно актуализира информацията за геоложката ситуация в тези свлачища и я предоставя на Община Гулянци. Община Гулянци има План за защита при бедствия, като приложения към него са Плана за действие при възникване на свлачища и Плана за действие при наводнения на територията на община Гулянци.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

7.4. Радиационен контрол

През 2020 г. в рамките на националната мрежа за радиационен мониторинг на околната среда, от Регионална лаборатория – Плевен към ИАОС са взети общо 126 бр. проби за измерване на радиационен фон и атмосферна радиоактивност, на територията на област Плевен, Ловеч, Велико Търново и Габрово.

Извършени са 100 бр. измервания на радиационния γ (гама) фон. Не са установени превишения за характерните за съответните райони фоновы стойности. Взети и изследвани са 14 бр. проби за съдържание на радионуклиди в атмосферния въздух. В изследваните проби не е регистрирано повишено съдържание на природни или техногенни радионуклиди, в сравнение с характерните за съответните райони стойности. Програмата за радиологичен мониторинг на околната среда се осъществява съгласно заповед РД – 295/28.04.2017 г. на МОСВ. На територията на община Гулянци има пет пункта за мониторинг на радиационното състояние. Тяхното местоположение е в: гр. Гулянци, с. Гиген, с. Искър, с. Сомовит и р. Вит при гр. Гулянци. Изследванията на атмосферната радиоактивност се базират на автоматично набиране на аерозолни проби (обем 3000 м³ въздух) върху стъкловлакнести филтри, чрез стационарна автоматична станция с последващ гама-спектрометричен анализ, за определяне обемната специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди. Пункта за пробонабиране на аерозолни филтри от мониторинговата мрежа се намира в гр. Свищов.

По компоненти през 2020 г. Регионална лаборатория – Плевен са взети и изследвани следните проби:

- 73 бр. проби от необработваеми почви и 10 бр. проби от дънни утайки/седименти, за съдържание на следните радионуклиди: уран 238; радий 226; торий 232; калий 40; олово 210; техногенен цезий 137.
- 20 бр. проби от повърхностни води, за съдържание на: обща α (алфа) и обща β (бета) радиоактивност; техногенен цезий 137.
- бр. проби от потенциални замърсители.

Радиологичният мониторинг на необработваемите почви се осъществява в пунктовете за наблюдение, като пробите се вземат от почвен слой с дълбочина 0÷20 cm и се извършва гама-спектрометричен анализ за определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди в тях. Разделени са на фонов радиологичен мониторинг и мониторинг на райони с потенциални замърсители. Във всеки пункт се извършва измерване на естествения гама фон.

Наблюдаваните пунктове за община Гулянци са: 4 броя – фонов мониторинг: Гулянци, Гиген, Искър и Сомовит.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 15. Пунктове за фонов мониторинг (почви) в община Гулянци през 2020 г.

Вид проба	Име на пункт	Уран - 2389 (Bq/kg)	Радий - 226 (Bq/kg)	Торий - 232 (Bq/kg)	Калий 40 (Bq/kg)	Олово 210 (Bq/kg)	Цезий 137
Почви	Гулянци	23±4	40±6	41±1	536±14	42±4	4,4±0,2
Почви	Гиген	46±6	42±8	50±2	521±16	<43МДА	6,1±0,3
Почви	Искър	39±6	48±9	52±2	516±14	<52МДА	15,8±0,4
Почви	Сомовит	38±4	41±7	51±1	500±15	46±7	11,6±0,4

Източник: Община Гулянци

*(МДА) - минимална детектируема активност

Радиологичният мониторинг на седименти се изразява в определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди и включва 1 бр. пункт - фонов мониторинг (р. Вит при Гулянци). Резултатите са описани в следващата таблица.

Таблица 16. Пунктове за фонов мониторинг (седименти) в община Гулянци

Година	Вид проба	Обект	Уран - 238 (Bq/kg)	Радий - 226 (Bq/kg)	Торий - 232 (Bq/kg)	Калий 40 (Bq/kg)	Олово 210 (Bq/kg)	Цезий 137
2014	Седименти	Фонов мониторинг	10±1	12±1	12±1	704±21	11±1	0,2±0,04
2015	Седименти	Фонов мониторинг	12±1	13±1	12±1	719±21	11±1	0,21±0,04
2016	Седименти	Фонов мониторинг	12±1	13±1	13±1	695±21	12±1	0,21±0,02
2017	Седименти	Фонов мониторинг	11±1	12±1	12±1	677±17	9±1	0,21±0,04
2018	Седименти	Фонов мониторинг	10±1	13±1	13±1	697±21	10±1	0,19±0,04
2019	Седименти	Фонов мониторинг	9±2	13±2	12±1	689±21	10±1	0,17±0,04
2020	Седименти	Фонов мониторинг	14±2	15±2	16±1	622±20	15±2	0,27±0,03

Източник: Община Гулянци

Радиологичният мониторинг на повърхностните водни тела се осъществява чрез мрежа от пунктове и се изразява в наблюдение на радиологичните показатели във взетите водни проби, съгласно Наредба №Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностни води – обща алфа радиоактивност (0,2 Bq/l), обща бета радиоактивност (0,5 Bq/l), съдържание на естествен уран (40µg/l), специфична активност на радий-226 (0,1 Bq/l).

Наблюдаваните радиологични показатели са: обща алфа и обща бета активност. Включва 1 брой пункт за повърхностни води - фонов мониторинг: р.Вит при Гулянци.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 17. Фонов мониторинг на повърхностните води за периода 2014-2020 г.

Година	Име на пункт	Обща бета-активност (Bq/l)	Обща алфа-активност (Bq/l)
2014	р. Вит при Гулянци	0,09±0,02	<0,04МДА
2015	р. Вит при Гулянци	0,28±0,02	0,11±0,03
2016	р. Вит при Гулянци	0,1±0,01	0,08±0,02
2017	р. Вит при Гулянци	0,07±0,01	0,12±0,02
2018	р. Вит при Гулянци	0,12±0,02	0,09±0,03
2019	р. Вит при Гулянци	0,26±0,04	0,19±0,06
2020	р. Вит при Гулянци	0,12±0,02	0,1±0,03

Източник: Община Гулянци

*(МДА) - минимална детектуема активност

7.5. Ландшафтно устройство и зелена система

Зелените площи имат изключително важно значение за осигуряване на места за отдих и развлечения на местното население и оказват положителен ефект върху качеството на въздуха и намаляване на замърсяванията от транспорта и бита, намаляване на шума, запрашеността и вредните газове в атмосферата.

Ландшафт е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали като резултат на действия и взаимодействия между природни и/или човешки фактори, специфична географска територия, представляваща система от всички природни компоненти (скали, почва, въздух, вода, растителност и животни), която се променя във времето под влиянието на природните фактори и човешката дейност.

Като цяло община Гулянци се характеризира с относително монотонен ландшафт, който се разнообразява от граничните за нейната територия поречия и крайбрежия на реките Дунав, Искър и Вит. Ландшафтно устройствени мерки, в това число земеустройствени, лесоустройствени и градоустройствени мероприятия, свързани с подходящо свързване на зелената инфраструктура и зелената система на селищата, би могло да подобри местния облик и екосистемната структура и функции, които от своя страна да благоприятстват дейностите свързани с културния туризъм, добрите земеделски практики, биологичното земеделие.

Таблица 18. Зелени площи по населени места в община Гулянци

Населено място	Площ в м ²	Брой жители (2020 г.)
Гулянци	339 818	2 816
Брест	0	1 564
Гиген	0	1 585
Милковица	55 855	1 334
Сомовит	73 265	470

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Населено място	Площ в м ²	Брой жители (2020 г.)
Ленково	76 180	425
Долни Вит	45 561	396
Дъбован	0	389
Шияково	121 733	315
Искър	0	168
Крета	269	237
Загражден	25 514	270
Общо	764 171	9 969
Площ на жител = 76,65 м ²		

Източник: Община Гулянци

В община Гулянци зелените площи обхващат 764 171 м² от цялата ѝ територия.

8. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда

Дейностите по опазване на околната среда представляват комплекс от решения и действия, свързани с околната среда, както и различните форми на контрол.

Основните видове услуги, предоставяни от общинска администрация на територията на общината, свързани с опазване на околната среда, са следните:

- опазване чистотата на водата;
- сметосъбиране и сметоизвозване;
- обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения;
- озеленяване и почистване на населените места;
- контрол на билкосъбирачите и билкозаготвителните пунктове;
- опазване на ловните ресурси.

В състава на Общински съвет – Гулянци функционира комисия, която отговаря за дейностите по опазване на околната среда.

Дейността по опазване на околната среда се изпълнява от отдел „Устройство на територията, строителството и инвестиционна политика“ към Дирекция „Устройство на територията, строителството, инвестиционна политика и административно обслужване“.

За осигуряване на качествено и ефективно извършване на дейности, свързани с опазване на околната среда, и за подобряване на жизнената среда и облика на населените места Община Гулянци е изградила добро сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и районирането в Националната програма за управление на отпадъците.

За информиране на обществеността по отношение на въпросите, свързани с опазването на околната среда, в сградата на общината и в кметствата са поставени информационни табла. Също така, на официалния сайт на общината <https://gulyantsi.bg/bg> регулярно се публикува актуална информация по посочените въпроси.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

9. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда

В следващата таблица е представена финансова информация относно дейностите по опазване на околната среда на община Гулянци за периода 2015-2019 г.:

Таблица 19. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Гулянци за периода 2015-2019 г.

Приходи и разходи по години	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Планирани приходи за околна среда, в т.ч. такса битови отпадъци, разрешителни за лечебни растения и др. (лв.)	256 850	379 440	426 900	416 133	318 895	505 035	562137
Реализирани приходи за околна среда (лв.)	267 070	379 440	426 900	416 133	276 856	473 504	562 137
Относителен дял на приходите, свързани с опазване на околната среда, от всички приходи на общината (%)	3,33	5,47	6,44	5,88	2,91	4,27	4,29
Планирани разходи за околна среда (лв.)	256 850	379 440	426 900	416 133	318 895	505 035	562 137
Реализирани разходи за околна среда (лв.)	234 525	273 423	284 040	317 516	265 029	440 258	432 351
Относителен дял на разходите, свързани с опазване на околната среда, от всички разходи на общината (%)	3,49	4,15	4,70	4,84	3,72	4,37	4,16

Източник: Общинска администрация - Гулянци

От данните в таблицата могат да бъдат направени следните изводи:

- Приходите (планирани и реализирани) за дейности по опазване на околна среда отбелязват устойчиво нарастване за периода 2015-2020 г.;
- Разходите (планирани и реализирани) за дейности по опазване на околната среда бележат колебания, но са с тенденция на увеличение;
- Относителният дял на реализираните приходи за дейности по опазване на околната среда спрямо всички реализирани приходи в общината за разглеждания период е средно 4,7%;
- Относителният дял на реализираните разходи за дейности по опазване на околната среда спрямо всички реализирани разходи в общината за разглеждания период е 4,2%;
- През целия разглеждан период реализираните разходи за дейности по опазване на околната среда са с по-ниски абсолютни стойности спрямо получените приходи.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

IV. SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Въздух	
Добро качество на атмосферния въздух.	Влошаване качеството на атмосферния въздух в резултат от автомобилния трафик и ползването на твърдо гориво за отопление.
Води	
Наличие на достатъчно количество собствен воден ресурс.	- Няма изградена ПСОВ – Гулянци; - Частично изградена канализационна мрежа; - Непречистените води от населените места са основните замърсители на водоприемниците в района; - Висок дял на загубите на вода.
Почви	
- Добро качество на почвите; - Ниско ниво на замърсяване на почвите с отпадъци; - Липса на замърсявания на почви с тежки метали; - Липса на почви, замърсени с органични замърсители; - Липса на заблатени и засолени почви; - Липса на киселини почви; - Наличие на поземлени ресурси с високи агробиологични качества.	- Основен източник на замърсяване на почвите е наторяването; - Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс.
Шум	
Добри шумови характеристики на населените места.	Основен източник на шумово замърсяване е транспортът.
Отпадъци	
- Изградено ново и отговарящо на съвременните изисквания Регионално депо; - Изградена сепарираща инсталация на територията на Регионалното депо; - Изградена компостираща инсталация за третиране на биоразградими битови отпадъци; - Въведено е организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци за всички населени места в общината; - Налични контейнери за разделно събиране на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия, картон и други; - Осигурено разделно събиране на отпадъци;	- Липса на финансови и данъчни стимули, които да мотивират гражданите да събират разделно отпадъците си; - Наличие на локални замърсявания; - Липса на информационна общинска система за мониторинг и контрол на дейностите по управление на отпадъците.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

- Осигурена е инфраструктура за събиране, транспортиране на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА; - Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците, в частност местните данъци и такси; - Силен интерес от населението към екологичните проблеми и нарушаването на приетите нормативни разпоредби във връзка с отпадъците; - Редовно информироване и участие на населението в кампании в областта на управлението на отпадъците.	
Биологично разнообразие	
- Наличие на редки растителни и животински видове; - Наличие на защитени територии и зони.	- Липса на система за събиране и обмен на информация, мониторинг и оценка на биологичното разнообразие в екосистемите; - Не са проучени капацитетните възможности за използване на лечебните растения.
Зелена система	
- Ежегодно пролетно почистване на зелените площи на територията на общината; - Зелените площи в общината са добре поддържани.	- Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци в зелените площи; - Липса на финансов ресурс за изграждането на поливна система за поддържането на зеените площи.
Други	
- Наличие на административен капацитет за покриване на общинските отговорности по опазване на околната среда; - Добре функционираща система за мониторинг на въздух, води, почви, радиация и нейонизиращи лъчения; - Мотивираност на ръководството на общината да решава проблемите и да опазва местните природни дадености.	Непълна институционална, нормативна и стратегическа рамка за управление на околната среда.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Въздух	
Използване на програмите и финансовите инструменти на ЕС, национални фондове и международни споразумения за реализиране на проекти по ЕЕ и ВЕИ.	Неефективни инсталации за отопление на твърдо гориво.
Води	
Организиране на кампании за разумно използване на питейна вода и избягване на разхищението ѝ;	Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

• Подмяна на износени и аварийни водопроводи; • Поетапно изграждане на канализация и локални ПСОВ на територията на цялата община.	
Почви	
• Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите; • Развитие на биоземеделие.	• Засилване на деградационните процеси на почвите; • Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие; • Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване; • Липса на регистър на площите с увредени почви.
Отпадъци	
• Разделно събиране на отпадъци от обувки и текстил; • Използване на оперативните програми и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и изграждане на съвременна екологосъобразна инфраструктура; • Въвеждане на система за домашно компостиране на градинските и хранителните отпадъци; • Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците; • Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците; • Въвеждане на информационна общинска система за мониторинг и контрол на отпадъците; • Изграждане на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците на национално ниво; • Подобряване на информационната политика на общината в областта на управление на отпадъците; • Засилване на контрола върху граждани и юридически лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания; • Използване на отпадъците като ресурс за повторна употреба чрез различни видове преработка.	• Ниска средна покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците; • Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища.
Биологично разнообразие	

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

- Насърчаване на биологичното производство; - Запазване на традиционните сортове и породи; - Опазване на дивата флора и фауна.	- Монокултурно земеделие; - ГМО сортове и породи.
Зелена система	
- Внедряване на съвременни информационни технологии в управлението на околната среда и природните ресурси, вкл. географски информационни системи (ГИС); - Прилагане на програма за адаптиране на залесяванията към климатичните промени и увеличаване капацитета на горите при усвояване и редуциране на вредните емисии в атмосферата.	Недостатъчно отговорно отношение на гражданите към опазване на зелената система.
Други	
- Възможности за получаване на безвъзмездна финансова помощ от национални източници на финансиране и от Фондовете на ЕС и достигане до целите на ЕС за околна среда; - Провеждане на кампании за опазване на околната среда и реализация на действия за смекчаване на климатичните промени; - Преструктуриране на икономиката и въвеждане на съвременни технологии, щадящи околната среда на национално и регионално ниво – кръгова и зелена икономика.	Климатични промени, свързани с повишен риск от природни бедствия, засушаване, ерозия и горски пожари.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

V. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа за желано и достижимо състояние на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, които тази общност изгражда, поддържа и обитава. Приетата визия, определяща желаното състояние в екологичен аспект на община Гулянци се запазва от периода 2015-2020 г. и за периода 2021-2028 г., и е следната:

Община Гулянци – община с устойчива балансирано развита икономика и развито екологично селско стопанство на базата на съхранени и разумно използвани природни ресурси, стремеж към намаляване на вредни физически фактори, непрекъснато подобряване на питейната вода, осъвременена канализационна система и пречистване на отпадните води.

VI. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Гулянци в областта на околната среда са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината, се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население.

При определянето на целите бяха взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми (слаби страни), които следва да бъдат преодолен и се отчетоха заплахите и възможностите пред община Гулянци в областта на околната среда.

1. Генерална стратегическа цел на програмата

Въз основа на избраната визия, главната стратегическа цел на програмата също се запазва от предходния период и е следната:

Подобряване качеството на живот на населението на община Гулянци и съхраняване на околната ѝ среда чрез устойчиво управление на природните ресурси.

2. Приоритети, специфични стратегически цели на програмата и алтернативи за постигането им

С оглед на поставената генерална стратегическа цел Програмата за опазване на околната среда на община Гулянци за периода 2021-2028 г. поставя следните приоритети и специфични стратегически цели:

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приоритети	Специфични стратегически цели
Приоритет 1. Въздух	1.1. Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух, чрез поддържане на нивото на емисиите под пределно допустимите норми и усъвършенстване на системата за мониторинг на атмосферния въздух.
Приоритет 2. Води	2.1. Опазване на водите и водните обекти; 2.2. Осигуряване на достатъчни количества питейна вода и подобряване на ВиК инфраструктурата; 2.3. Създаване на съзнание в населението за пестене на водни ресурси.
Приоритет 3. Почви	3.1. Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия; 3.2. Екологосъобразно селско стопанство, превенция на замърсяването на почвите с нитрати и пестициди.
Приоритет 4. Биоразнообразие	4.1. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината; 4.2. Опазване на защитените територии и зони.
Приоритет 5. Отпадъци	5.1. Устойчиво управление на отпадъците, екологосъобразно обезвреждане на отпадъците, предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.
Приоритет 6. Зелена система	6.1. Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване.
Приоритет 7. Административен капацитет	7.1. Подобряване на административния капацитет за управление на дейностите по опазване на околната среда и ангажиране на местната общност; 7.2. Подобряване на контрола, осъществяван от местната администрация по отношение на околната среда, информиране на обществеността за състоянието на компонентите на околната среда и провеждане на кампании за повишаване на осведомеността.

Алтернативите за постигане на специфичните стратегически цели, съответно и на генералната стратегическа цел, са посочени в следващия раздел от настоящата програма (Раздел VII. План за действие) - Таблица 20. План за действие на ПООС Гулянци 2021-2028 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на община Гулянци за периода 2021-2028 г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки по отделните компоненти на околната среда, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.

Таблица 20. План за действие на ПООС Гулянци 2021-2028 г.

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(в хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
План за действие на ПООС Гулянци 2021-2028 г.		35 223											
Приоритет 1. Въздух		8 100											
Специфична цел 1.1. Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух, чрез поддържане нивото на емисиите под пределно допустимите норми и усъвършенстване на системата за мониторинг на атмосферния въздух.		8 100											
1	Почистване на пътните артерии от натрупани кал и прах, и осигуряването на поддържането им в добро техническо състояние	2 000	Общински бюджет	7 бр. годишно почистване	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Формиране на растителни пояси по протежение на пътища и улици	1 000	Общински бюджет	Изградени растителни пояси	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление в населените места	600	Общински бюджет; Фондове на ЕС; Фондове на ЕИП	Изпълнени мерки за повишаване на енергийната ефективност	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
4	Повишаване на енергийната ефективност на обекти общинска и държавна собственост и многофамилни сгради	4 000	Фондове на ЕС	4 броя изпълнени проекти за повишаване на енергийната ефективност	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(в хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
5	Повишаване на енергийната ефективност на предприятията в общината	500	Фондове на ЕС; Частни фондове и фирми	2 броя изпълнени проекти за повишаване на енергийната ефективност	Бизнес организации	X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 2. Води		10 690											
Специфична цел 2.1. Опазване на водите и водните обекти		680											
1	Почистване на речни дерета, канали и други	500	Общински бюджет	Км. почистени дерета на реки	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Биологично укрепване на бреговете (защита на брега с габиони и др.) на р. Вит и Искър	100	Общински бюджет	Км. укрепени брегове	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Подобряване на задържането на водите (Възстановяване на естественото състояние на речното корито, на стари меандри и на наводняеми зони на р. Искър и р. Вит)	80	Общински бюджет	Км. възстановени речни корита	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
Специфична цел 2.2. Осигуряване на достатъчни количества питейна вода и подобряване на ВиК инфраструктурата		10 000											
1	Изграждане, реконструкция и поддържане на водоснабдителна и канализационна мрежа и осигуряване на чиста питейна вода и изграждане на ПСОВ	10 000	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Осигурена чиста питейна вода	ВиК Плевен; Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
Специфична цел 2.3. Създаване на съзнание в населението за пестене на водни ресурси		10											
1	Провеждане на информационни кампании за състоянието на водните ресурси и методи за пестеливо използване	10	Общински бюджет	Проведени две информационни кампании	Община Гулянци		X			X			X
Приоритет 3. Почви		8 661											

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(в хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
Специфична цел 3.1. Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия		8 651											
1	Изпълнение на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.	5 451	Общински бюджет; Държавен бюджет	Засадени горски пояси	Община Гулянци			X	X		X	X	X
Специфична цел 3.2. Екологосъобразно селско стопанство, превенция на замърсяването на почвите с нитрати и пестициди		10											
1	Провеждане на почвен мониторинг и превенция на замърсявания с нитрати и пестициди	10	Общински бюджет; Държавен бюджет		Община Гулянци; РИОСВ Плевен	X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 4. Биоразнообразие		300											
Специфична цел 4.1. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината		200											
1	Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината	100	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Картирано биологично разнообразие на територията на общината	Община Гулянци; НПО		X	X	X	X	X	X	X
2	Картиране на лечебните билки на територията на общината	100	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Картирани лечебни билки на територията на общината	Община Гулянци; НПО		X	X	X	X	X	X	X
Специфична цел 4.2. Опазване на защитените територии и зони		100											

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(в хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
1	Изграждане на база данни за защитените територии и природни забележителности на територията на общината	100	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Една разработена база данни на община Гулянци	Община Гулянци; НПО	X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 5. Отпадъци		6 937											
Специфична цел 5.1. Устойчиво управление на отпадъците, екологосъобразно обезвреждане на отпадъците, предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци		6 937											
1	Изпълнение на Програма по управление на отпадъците 2021-2028	6 937	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Събрани и обезвреждени отпадъци	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 6. Зелена система		500											
Специфична цел 6.1. Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване		500											
1	Поддържане на паркови пространства и градинки	300	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Брой реконструирани паркови пространства	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Реконструкция и рехабилитация на спортни съоръжения и детски площадки	200	Общински бюджет	Брой реконструирани спортни съоръжения и детски площадки	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 7. Административен капацитет		35											
Специфична цел 7.1. Подобряване на административния капацитет за управление на дейностите по опазване на околната среда и ангажиране на местната общност		25											

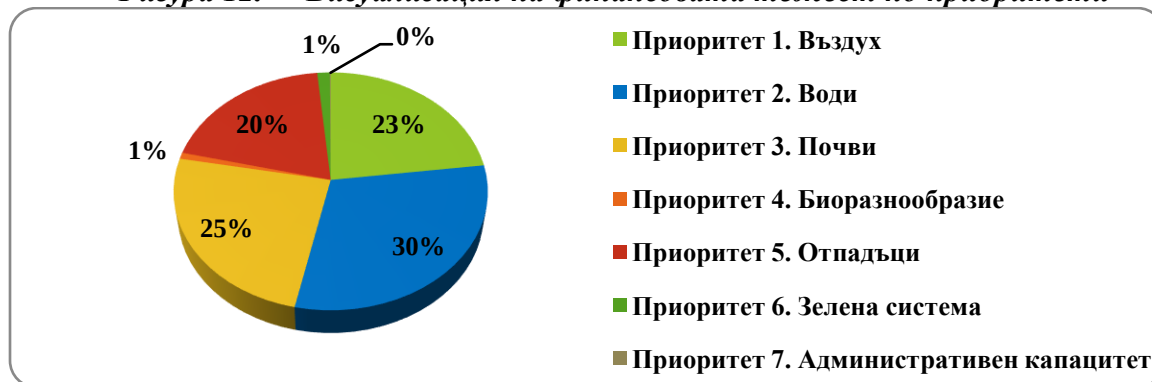

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(в хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
1	Повишаване на професионалната квалификация на служителите в общинската администрация в областта на околната среда	20	Общински бюджет	Брой проведени обучения	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Създаване на партньорства с други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда	5	Общински бюджет	Брой създадени партньорства	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
Специфична цел 7.2. Подобряване на контрола, осъществяван от местната администрация по отношение на околната среда, информиране на обществеността за състоянието на компонентите на околната среда и провеждане на кампании за повишаване на осведомеността		10											
1	Провеждане на образователни кампании за повишаване на екологичното съзнание в населението	5	Ощински бюджет	Брой проведени кампании	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Засилване на контрола по отношение опазване на околната среда	5	Ощински бюджет	Издадени наказателни актове	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X

Фигура 12. Визуализация на финансовата тежест по приоритети

VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на ПООС, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от целите на ПООС достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодолени. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контролът има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на ПООС. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес, във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт. Контролът върху изпълнението на ПООС 2021-2028 г. на община Гулянци се извършва от Общински съвет - Гулянци, който приема програмата и следи за нейното изпълнение.

Координацията по изпълнението на ПООС ще се осъществява от лицата, които със заповед на Кмета на общината (във връзка с изискването на чл. 15, ал. 1, т. 10 от Закона за опазване на околната среда) са определени като притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

На основание на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. В годишния отчет се отбелязва напредъка при постигането на набелязаните цели и

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

приоритети на ПООС, отчитат се настъпилите промени в екологичната обстановка, измененията в законовата и нормативна база и произтичащите от това промени в отговорностите и задълженията на местните власти, както и препоръки за подобряване на резултатите от наблюдението на изпълнението на програмата. Актуализация на общинската програма по опазване на околната среда се извършва при съществена промяна на нормативната база и условията, при които е разработена.

В допълнение, на основание на чл. 79, ал. 6 от Закона за опазване на околната среда, годишните отчети, които Кметът на общината внася в Общинския съвет, се предоставят за информация в РИОСВ.

За информирание на обществеността отчетите по изпълнение на ПООС могат да бъдат публикувани на официалния сайт на община Гулянци - <https://gulyantsi.bg/bg/>.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Резултати от проведено анкетно проучване относно разработване на ПООС на община Гулянци 2021-2028 г.

Приложение 2. Раздел „Лечебни растения“

Приложение 3. Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

Приложение 4. Програма за управление на отпадъците на община Гулянци 2021-2028 г.

**ДОКЛАД С РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНО АНКЕТНО
ПРОУЧВАНЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПРОГРАМА
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ПООС) НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ 2021-2028 г.**

Въведение

Във връзка с разработването на Общинска програма за опазване на околната среда на община Гулянци 2021-2028 г. е проучено мнението на гражданите по въпроси, свързани с опазването на околната среда на територията на общината. Целта на анкетирването бе да се вземат предвид и да се отразят мненията и препоръките на заинтересованите страни в разработваната Програма за опазване на околната среда на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

Целеви групи:

- Неправителствени организации (НПО);
- Бизнес;
- Общински съветници;
- Кметове на населени места;
- Експерти – общинска администрация;
- Училища и детски градини;
- Читалища и музеи;
- Граждани;
- Медии.

Метод за набиране на информацията: самостоятелно попълване от респондентите на специално изготвена анкетна карта.

Начин на провеждане: публикуване на съобщение и на самата анкетна карта в официалния сайт на общината; разпечатани екземпляри от анкетната карта бяха осигурени в приемната на деловодството на общината; чрез електронната поща беше изпратен линк за попълването ѝ в електронен вариант на всички идентифицирани заинтересовани страни.

Период на провеждане: май - юни 2021 година.

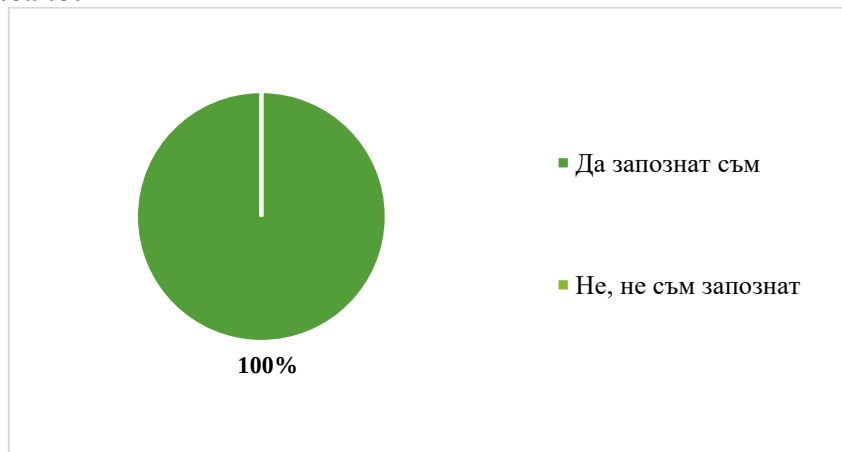
Ограничения: поради приетия от Народното събрание Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, с грижа за здравето и сигурността на служителите и респондентите и във връзка с мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19, не се реализира проучване чрез директен контакт с населението и не са правени интервюта „лице в лице“.

Анкетната карта се състои от 23 въпроса. Въпросите от анкетата са както затворени - с изброени възможности за отговор, така и отворени - без посочени възможности за отговор.

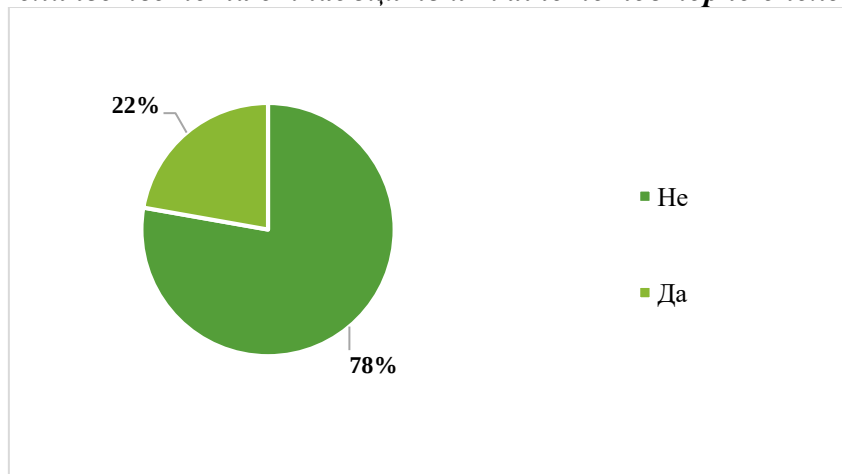
Резултати от анкетното проучване

Въпрос 1. Запознати ли сте с необходимостта и ползите от намаляване на количеството на генерираните/изхвърляни отпадъци и повторното им оползотворяване?

Всички анкетиранни граждани са запознати с необходимостта и ползите от намаляване на количеството на генерираните/изхвърляни отпадъци и повторното им оползотворяване (100%).

Въпрос 2. Желаете ли да бъдете информирани за необходимостта и ползите от намаляване количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване?

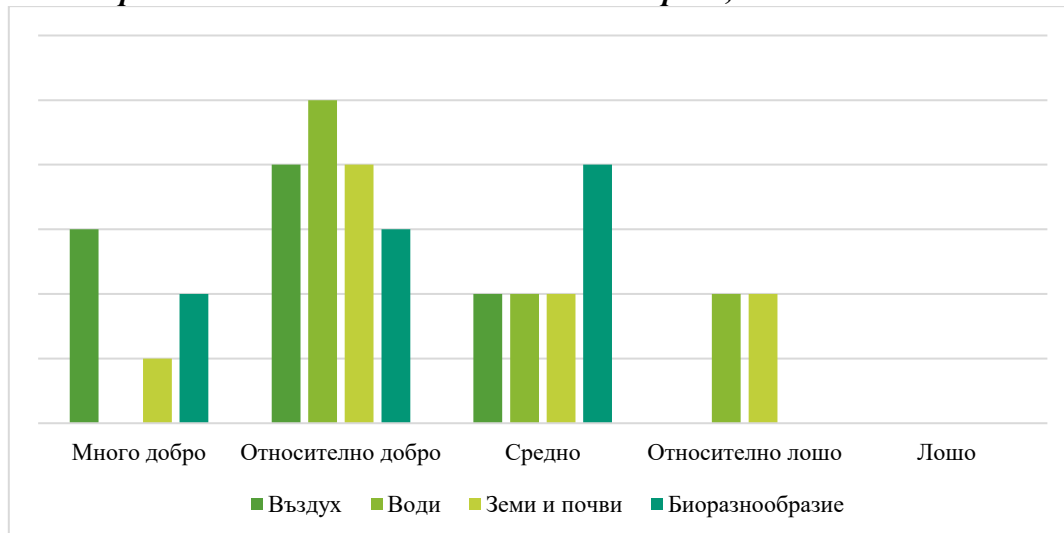

По-голяма част от респондентите (78%) не проявяват интерес да бъдат информирани за необходимостта и ползите от намаляване количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване. Именно тази тенденция следва да се промени с провеждане на информационни кампании, тъй като самосъзнанието на гражданите е основна част от постигане на целите за общество с нулеви отпадъци.

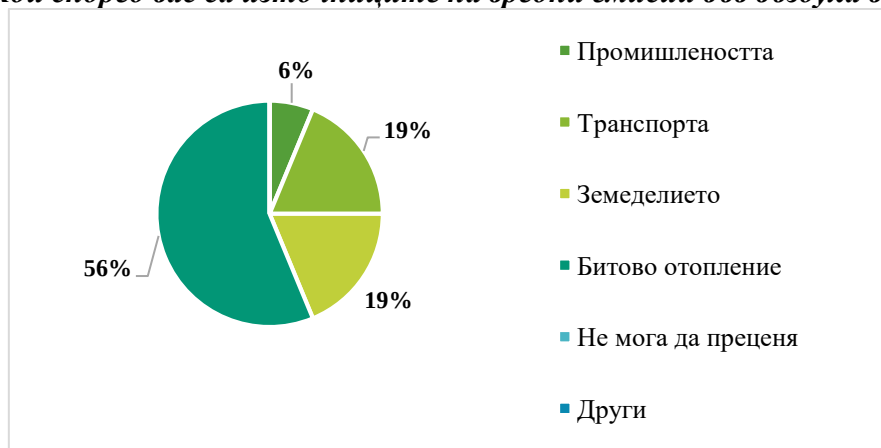
Тези, които са изяви́ли желание да бъдат информирани, смятат, че това е най-подходящо да става чрез: сайта на община Гулянци, чрез социалните мрежи и имейл.

Въпрос 3. Определете състоянието на околната среда, която Ви заобикаля?

Респондентите определят състоянието на околната среда относително добро по основните четири компонента – въздух, води, земи и почви и биоразнообразие. Според част от анкетираните граждани относително лошо е състоянието на води, земи и почви.

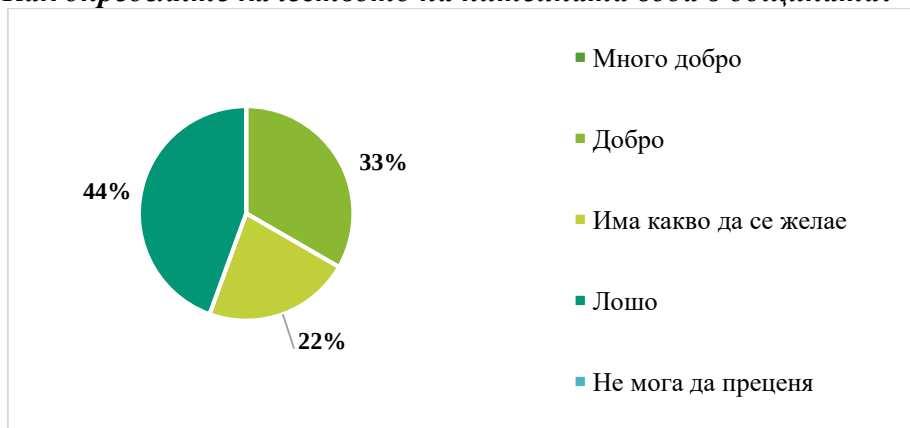
Въпрос 4. Кой според вас са източниците на вредни емисии във въздуха в общината?

Като основен източник на вредни емисии във въздуха в общината е посочено битово отопление (56%). Като допълнителни замърсители отчитат и транспорта (19%), земеделието (19%) и промишлеността (6%).

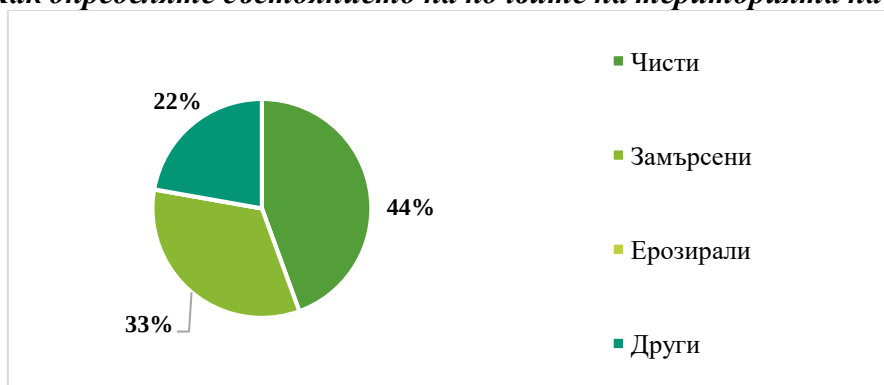

Въпрос 5. Как определяте качеството на питейната вода в общината?

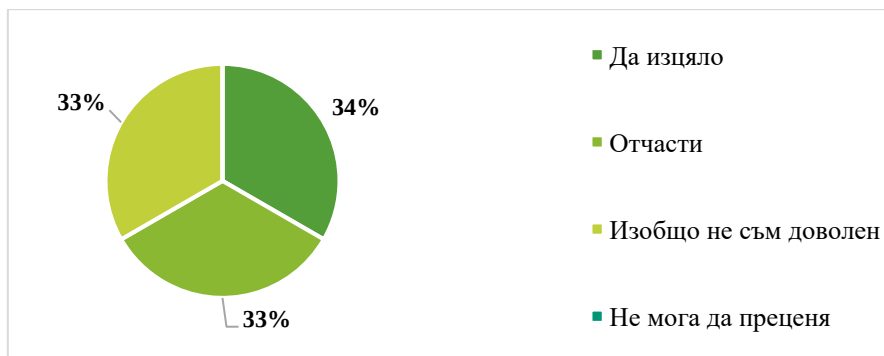
Най-голям дял от респондентите определят качеството на питейната вода в общината за „лошо“ (44%), следвани от тези, които мислят, че е „добро“ (33%) и 22% намират, че „има какво да се желае“.

Въпрос 6. Как определяте състоянието на почвите на територията на общината?

Според 44% от анкетиранияте граждани, почвите в общината са „чисти“. Част от гражданите ги намират за „замърсени“ (33%) и 22% посочват „други“.

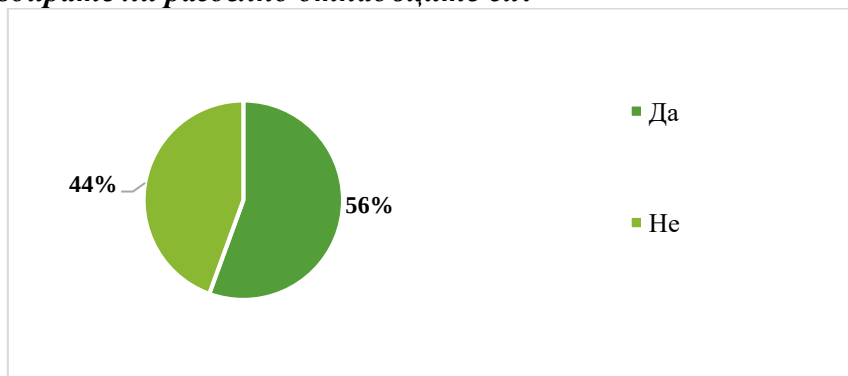
Въпрос 7. Доволни ли сте от услугата сметосъбиране и сметоизвозване, която ползвате?

Отговорите на респондентите на въпроса дали са доволни от услугата сметосъбиране и сметоизвозване, която използват, се разпределят по-равно между отговорите.

Въпрос 8. Събирате ли отделно отпадъците си?

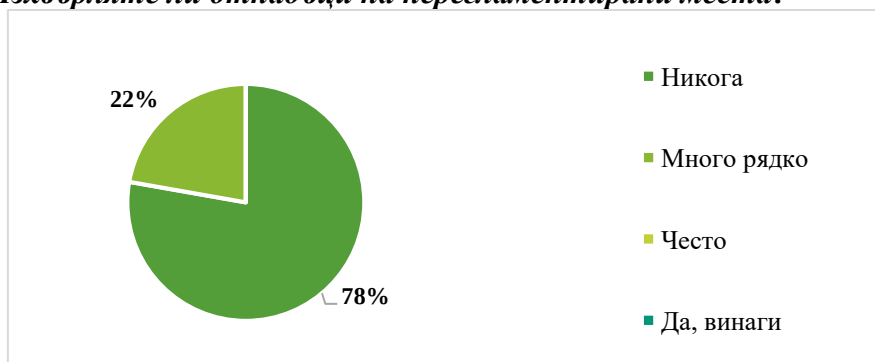
По отношение на отделното събиране на отпадъците, малко над половината от респондентите (56%) са отговорили положително.

Тези, които не събират отделно отпадъците си, са посочили следните причини защо не го правят:

- Не са осигурени достатъчно на брой кофи за отделно събиране;
- Няма изградени навици;
- Отделното сметосъбиране не е добре организирано.

Необходимо е да се правят информационни кампании и да се насърчава отделното събиране на отпадъците. Възможно е и да се преосмисли организацията и местата на разположение на контейнерите, така че да са локализирани по-близо до гъсто заселени квартали с по-голямо население.

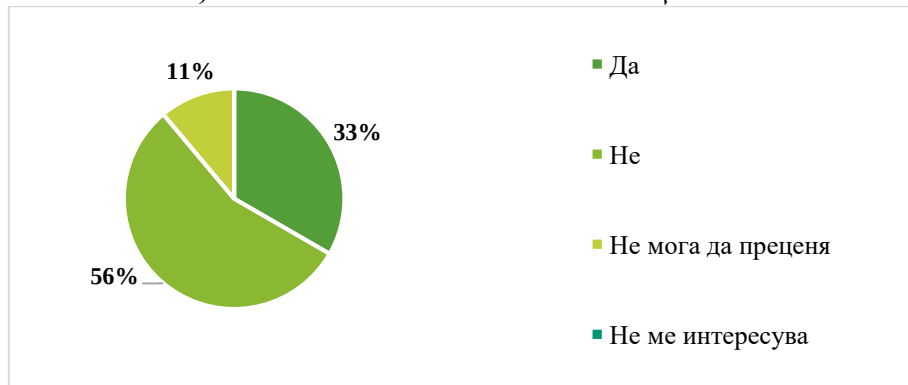
Въпрос 9. Изхвърляте ли отпадъци на нерегламентирани места?

На този въпрос по-голям дял от респондентите (78%) отговарят, че не изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места. Притеснителен е фактът, че близо 22% от респондентите открито заявяват, че го правят, въпреки че е много рядко.

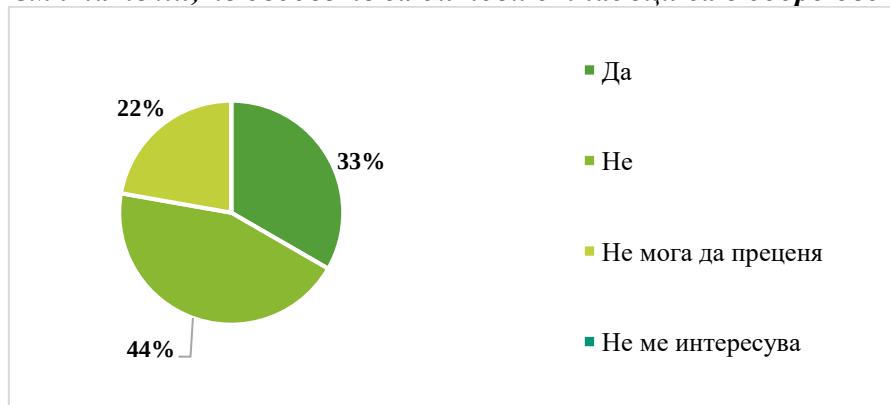

Въпрос 10. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са достатъчни?

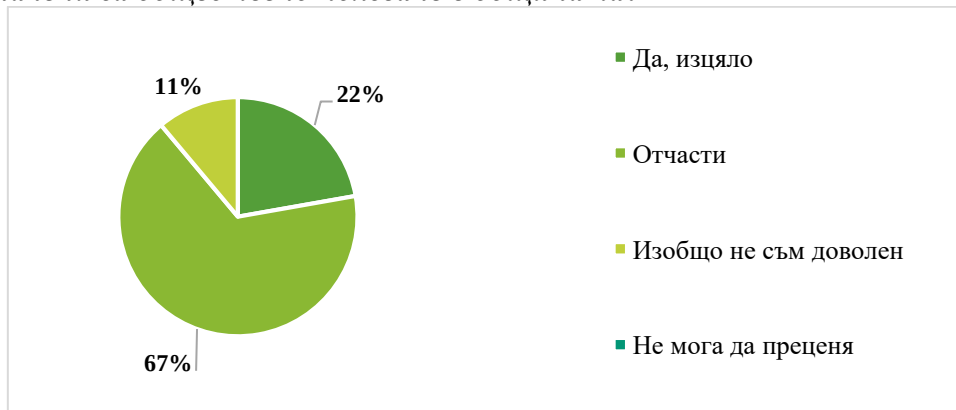
По отношение на броя съдове в общината, отговорите показват, че наличните съдове за битови отпадъци са по-скоро недостатъчни (56%).

Въпрос 11. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са в добро състояние?

По отношение на състоянието на съдовете, по-голям дял от респондентите ги намират в лошо състояние (44%), докато за 33% от тях те са в добро състояние.

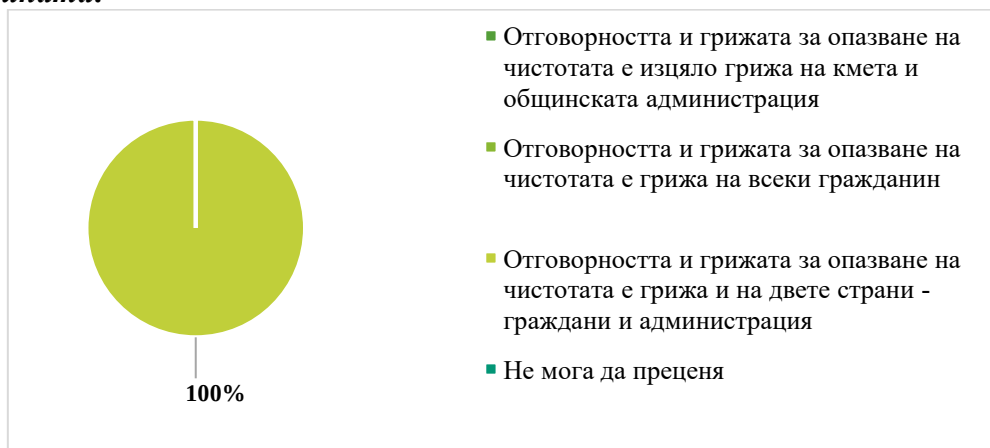
Въпрос 12. Доволни ли сте от услугите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в общината?

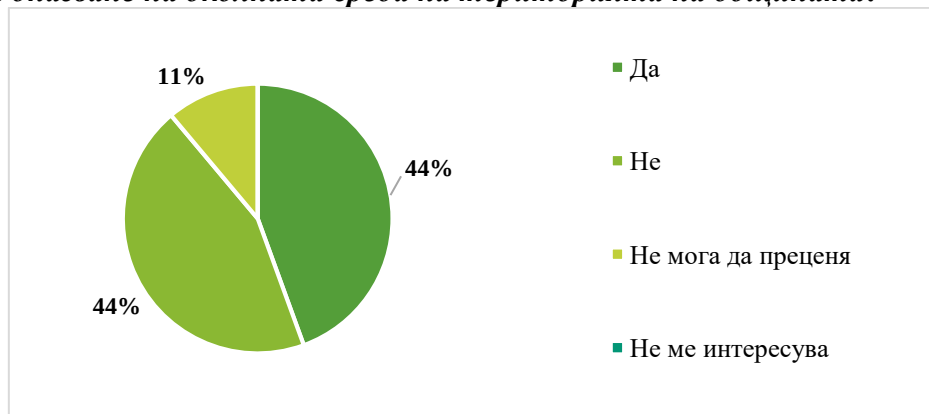
По-голям дял от респондентите (67%) са „отчасти“ доволни от услугите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, в същото време 11% изобщо не са доволни. Изцяло са доволни 22% от гражданите.

Въпрос 13. Според Вас кой е отговорен за опазване на чистотата на територията на общината:

Всички респонденти смятат, че гражданите и администрацията са солидарно отговорни за опазване на чистотата на територията на общината.

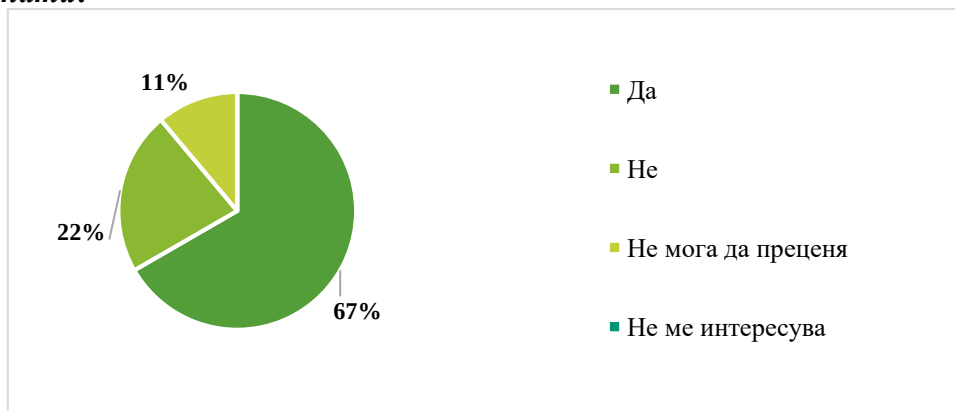
Въпрос 14. Според Вас осъществява ли се ефективен контрол от компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината?

44% от респондентите мислят, че се осъществява ефективен контрол от компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината и същият дял от тях не мислят, че контролът е достатъчно ефективен.

Въпрос 15. Според Вас има ли проблеми, свързани с околната среда на територията на общината?

Мнозинството от респондентите (67%) смята, че има проблеми, свързани с околната среда на територията на общината, като те са свързани предимно с отпадъците:

- Въздух – 11%;
- Води – 17%;
- Отпадъци – 28%;
- Зелени площи в населените места – 22%;
- Животни – 6%;
- Шум – 6%;
- Почви – 6%;
- Растения – 0%;
- Защитени територии – 6%.

Въпрос 16. Посочете конкретни проблеми в населеното място, в което живеете, за които е необходимо предприемане на спешни мерки?

На този въпрос респондентите посочват следните проблеми:

- Опазване на биоразнообразието;
- Премахване на незаконните сметища;
- Предотвратяване изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци;
- Подобряване качеството на питейната вода;
- Много лошо състояние на въздуха през зимните месеци;
- По-често сметопочистване и сметоизвозване;
- Бездомните кучета.

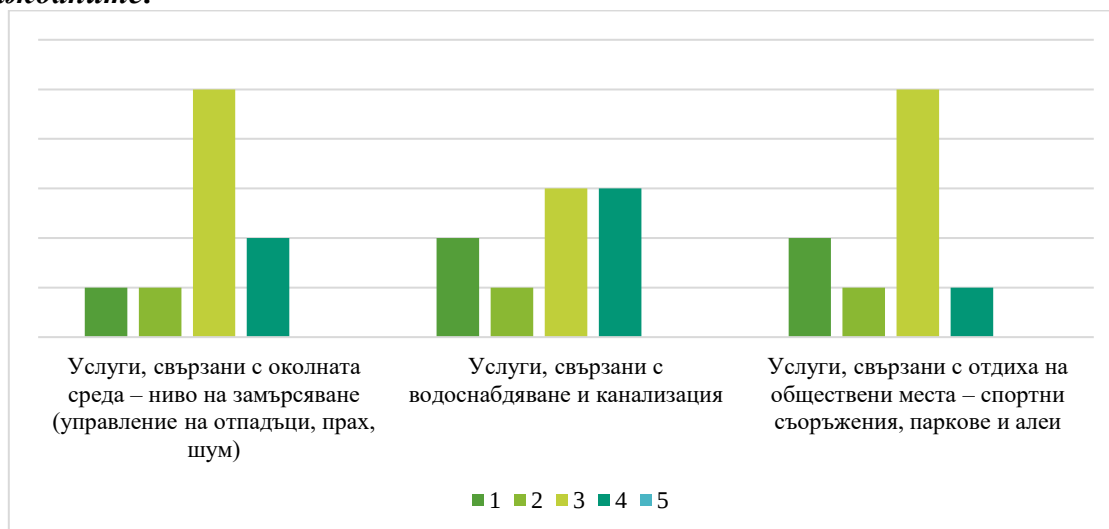
Въпрос 17. Кои според Вас трябва да са трите основни приоритета за опазването на околната среда в общината?

Мнозинството от респондентите определя, че двата основни приоритета за опазването на околната среда в общината следва да бъдат:

- Възстановяване на горския фонд;
- Подобряване на управление на отпадъците (17%).

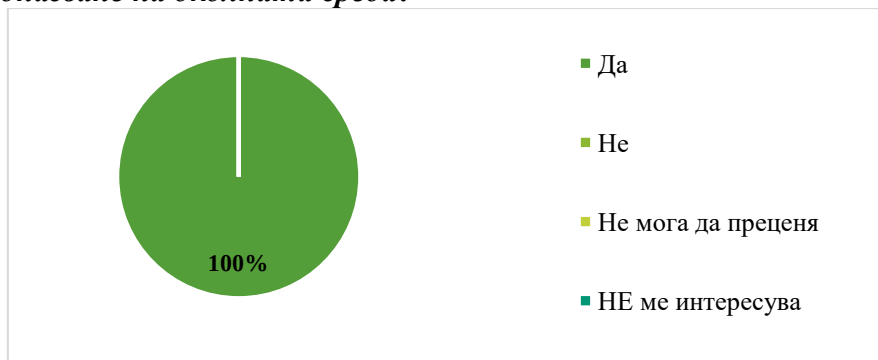
Въпрос 18. По скалата от 1 до 5 (1 - в най-малка степен, 5 - в най-голяма степен) смятате ли, че качеството на околната среда в общината отговаря на нуждите на гражданите:

Изводът е, че предоставянето на всички услуги следва да се подобри като се изгради и съответната инфраструктура за тях. Според респондентите услугите, свързани с водоснабдяване и канализация имат най-голяма нужда от подобрения.

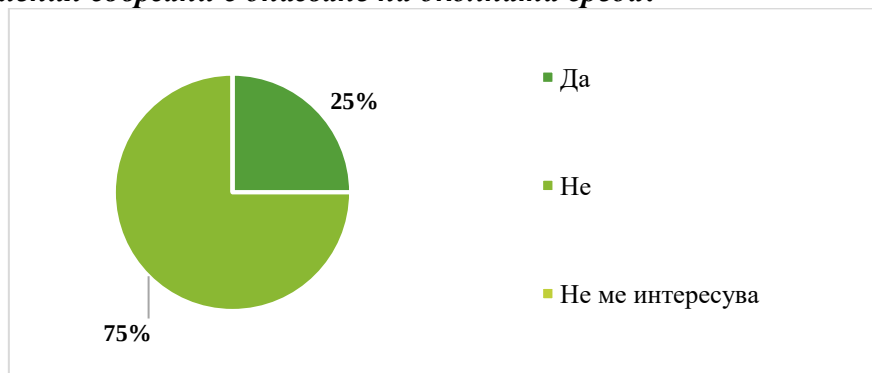

Въпрос 19. Смятате ли, че трябва да се санкционират много строго лицата, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения свързани с опазване на околната среда?

100% от респондентите смята, че нарушителите, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения, свързани с опазване на околната среда, трябва да бъдат санкционирани строго.

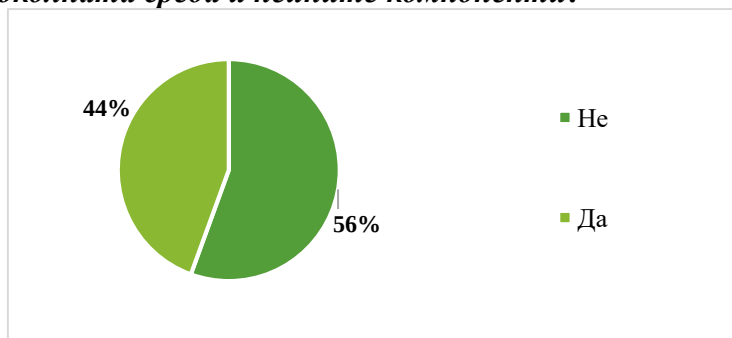
Въпрос 20. Информирали ли сте общинска администрация или други органи за констатирани от Вас нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване/чупене на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения свързани с опазване на околната среда?

Все още голяма част от гражданското общество (75%) не счита за важно да информира компетентните органи от общинска администрация или други органи за констатирани нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване/чупене на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения, свързани с опазване на околната среда. Именно това следва да се промени, тъй като понякога установяването на нарушителите е трудно, а това би допринесло в голяма степен за превенцията.

Въпрос 21. Желаете ли да бъдете информирани относно кампании, свързани с подобряване на околната среда и нейните компоненти?

Малко над половината от респондентите (56%) не желаят да бъдат информирани относно кампании, свързани с подобряване на околната среда и нейните компоненти.

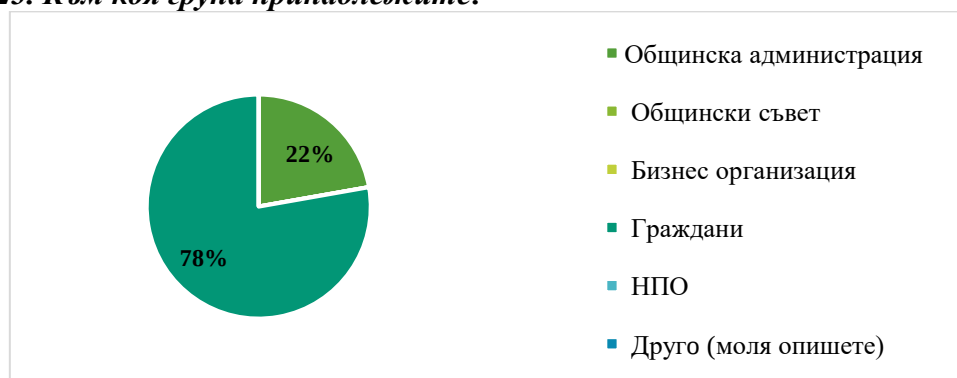
Гражданите, които желаят да бъдат информирани (44%) относно кампании, свързани с подобряване на околната среда, посочват следните начини за най-подходящи:

- Официалния сайт на община Гулянци;
- Фейсбук страницата на община Гулянци;
- Местните медии;
- Емейл.

Въпрос 22. Ако сме пропуснали нещо, което е важно като въпрос за Вас, моля споделете го тук, защото Вашето мнение е важно!

Анкетираните граждани на община Гулянци не са изказали допълнително мнение относно околната среда и нейното опазване.

Въпрос 23. Към коя група принадлежите:

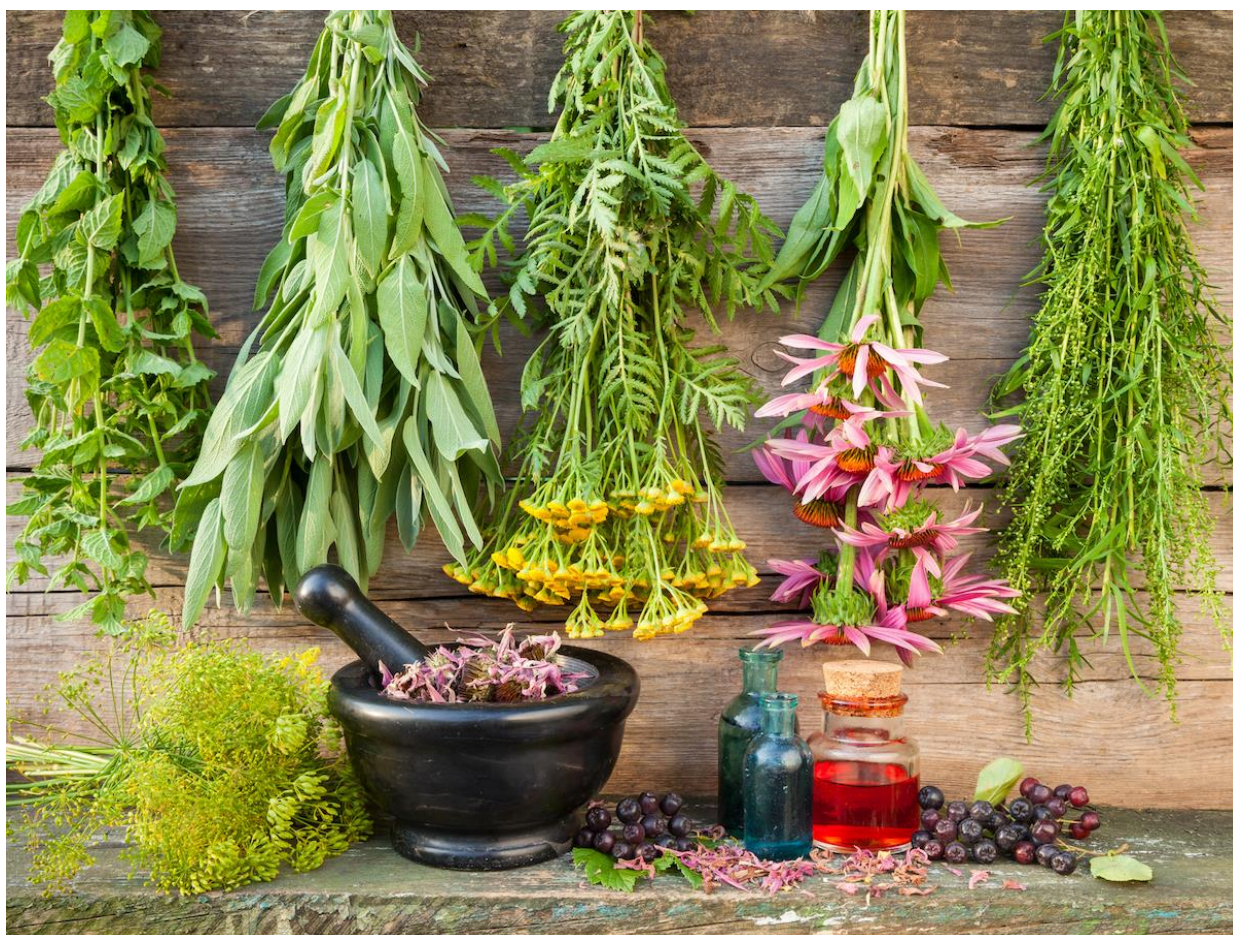

Ядрото на проучването е основно от граждани на община Гулянци.

Проучването показва, че са необходими политика и инвестиции за подобряване на околната среда в община Гулянци в многостранни аспекти.

Раздел „Лечебни растения“

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Въведение	3
II.	Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Гулянци.....	3
III.	Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване	76
IV.	Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове	80
V.	Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях	81
VI.	Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен	81

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

I. Въведение

Във връзка с изискванията на чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР, ДВ бр. 29/2000 г., посл. изм. ДВ бр. 17/2021 г.) и Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения (ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.) към Общинската програма за опазване на околната среда на Община Гулянци за периода 2021-2028 г. е разработен настоящия Раздел „Лечебни растения“.

С разделът „Лечебни растения“ към Общинската програма по опазване на околната среда се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързаните с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

Разделът включва информация за видовете лечебни растения, местообитанието им, разпространението им, режимът на тяхното ползване, прогнозните количества суровина, морфологичните части, предмет на събиране, на които може да разчита местната икономика. Разделът представя и информация за необходимите мерки за опазване на лечебните растения и техните местообитания и находища.

II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Гулянци

Във физикогеографско отношение община Гулянци попада изцяло в Дунавската равнина. Релефът ѝ се определя от река Дунав и приустиевите части на притоците ѝ: Искър и Вит. Височините над тях представляват обширни льосови повърхнини с прояви на слягане на льоса. Западно от р. Вит и в района на селата Ленково и Шияково тази льосова повърхнина е еродирана и разчленена и примесена с глинести материали от протичащите малки рекички. Най-голяма от тях е Бръшлянска бара, която е оформила неголяма долина. Основно територията на общината се заема от обширната Карабоазка низина (180 км²) - най-голямата заливна низина на р. Дунав в България. Преди андигирането на реката през 40-те години, Карабоазкото поле е било заето от множество блата, най-големите, от които са били Видра, Десна и Краище. След пресушаването им по-голямата част от земите се обработват, но поради особеностите на разпространените там ливадни черноземи и блатно-торфени почви са напреднали процесите на засоляване. Към днешна дата вторично в низината са се разпространили солончаците. Льосовите възвишения са заети от черноземи, като източно от река Искър те са средномощни, а източно от р. Вит са слабомощни. Климатът на района е умереноконтинентален с големи средногодишни температурни амплитуди, пролетен максимум на валежите и летен и зимен минимум. Реките Искър, Вит и Дунав са със снежно-дъждовен режим и формират основната част от отока си извън територията на общината, а р. Бръшлянска бара е с дъждовно-снежен режим на отока. Голямата водност на района се осигурявала от

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

пролетните разливи на Искър, Вит и основно Дунав. Днес тя е вторично силно редуцирана чрез андигирането и мероприятията по отводняване. Естествената растителност е почти унищожена. Запазени са по височините някои пасища, мери, а край реките и каналите, блатни съобщества. Горите са малко и предимно с изкуствен произход (топол, салкъм, бор).

Условно местообитанията на растенията, определени като „лечебни“ могат да бъдат разделени в следните групи:

- 1) Водни и крайводни местообитания, подходящи за хигрофитни и хидрофитни лечебни растения. В миналото условията за тази група са били много по-добри при съществувалите обширни блатата. Днес са запазени основно край р. Дунав, р. Искър, р. Вит и край отводнителните канали.
- 2) Сухотревни местообитания (пасища, мери), подходящи основно за светлолюбиви тревисти видове лечебни растения.
- 3) Гори и храсталаци, подходящи за горски видове лечебни растения (тревисти, дървесни, храстови).
- 4) Обработваеми площи и селища, подходящи за лечебни растения от групата на „плевелите“ и „рудералите“.
- 5) Влажни ливади, разпространени главно в доловете, подходящи за лечебни растения с умерени изисквания към влажността.

На територията на общината преобладават лечебни растения от групи 4 и група 1 (въпреки че са ограничили разпространението си след пресушаването на блатата), след това от група 2 и най-бедно са представени групите 5 и 3.

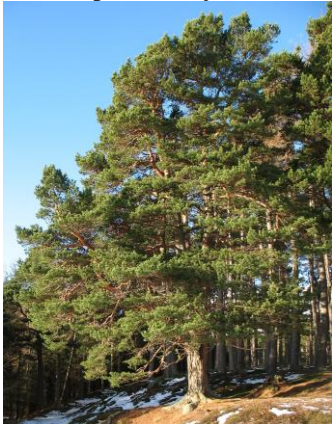
На *Таблица 1.* е представена основна информация относно лечебните растения, разпространени на територията на община Гулянци:

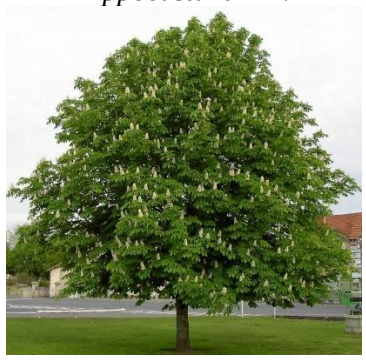
**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Таблица 1. Раздел „Лечебни растения“ към Общинската програма за опазване на околната среда на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Дървесни лечебни растения				
Бял бор / <i>Pinus sylvestris</i> L. 	Борови / Pinaceae	Двата вида бор (черен и бял) са залесявани на територията на общината, като почвоукрепително декоративно дърво - гр. Гулянци, с. Крета, с. Сомовит и др.		Имат потенциално ресурсно значение
Летен дъб / <i>Quercus robur</i> L. 	Букови / Fagaceae	В миналото е образувал гори в поречията на реките Искър и Вит. Днес са останали единични дървета (вековни) или малки групи - с. Милковица - м. „Крива бара“, с. Долни Вит - м. „Големия отлак“, с. Крета, с. Гиген. Единични дървета се срещат и по терасите на р. Дунав над Карабозкото поле.		Ресурсите му са ограничено използвани
Черна топола / <i>Populus nigra</i> 	Върбови / Salicaceae	Среща се доста често навсякъде в поречието на реките Вит, Искър, Дунав, Бръшлянска бара, край старите корита и някои отводнителни канали като единично дърво в състава на крайречните гори.		Ресурсите му са използвани
Бяла върба / <i>Salix alba</i> 	Върбови / Salicaceae	Среща се доста често навсякъде в поречието на реките Вит, Искър, Дунав, Бръшлянска бара, край старите корита и някои отводнителни канали, формира естествените крайречни гори.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Сребролистна липа / <i>Tilia tomentosa</i> Moench. 	Слезови / Malvaceae	Формира гори в землищата на селата Брест, Гиген и Ленково.		Има ресурсно значение
Миризлива върба / <i>Eleagnus angustifolia</i> L. 	Миризливо върбови / Eleagnaceae	Среща се често по влажни места край реки: Вит, Искър, Дунав и край отводнителни канали в Карабоазкото поле - адвентивен вид. Най-голямото находище е северозападно от с. Брест, където видът образува горичка.		Ресурсите му са използвани
Полски бряст / <i>Ulmus minor</i> Mill. 	Брястови / Ulmaceae	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково, с. Сомовит.		Ресурсите му са използвани
Планински бряст / <i>Ulmus glabra</i> Huds. 	Брястови / Ulmaceae	Среща се между дигата и река Дунав в състава на крайречните гори - с. Гиген, с. Дъбован, с. Загражден, гр. Гулянци.		Ресурсите му са практически неизползвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Мекиш / <i>Acer tataricum</i> L. 	Сапиндови / Sapindaceae	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково, с. Сомовит		Ресурсите му са използвани
Полски ясен / <i>Fraxinus oxycarpa</i> Willd. 	Маслинови / Oleaceae	Среща се между дигата и река Дунав в състава на крайречните гори -с. Гиген, с. Дъбован, с. Загражден, гр. Гулянци		Ресурсите му са използвани
Обикновена маслинка / <i>Ligustrum vulgare</i> L. 	Маслинови / Oleaceae	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково		Ресурсите му са използвани
Мъждряк / <i>Fraxinus ornus</i> L. 	Маслинови / Oleaceae	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково. Ресурсите му са използвани.		Ресурсите му са използвани
Конски кестен / <i>Aesculus hippocastanum</i> L. 	Сапиндови / Sapindaceae	Среща се като декоративно дърво по улиците в селищата - гр. Гулянци и др.	!	Ресурсите му са потенциално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Черна елша / <i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaerth. 	Брезови / Betulaceae	Среща се нарядко по влажни места край стари корита и реки - край р. Дунав (с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген), край р. Вит (гр. Гулянци, с. Крета, с. Милковица, с. Долни Вит), край Бръшлянска бара (с. Ленково, с. Шияково).		Ресурсите му са ограничено използвани
Бреза / <i>Betula pendula</i> Rothm. 	Брезови / Betulaceae	Отглежда се като декоративно дърво в паркове в селищата - гр. Гулянци и др.		Ресурсите му са потенциално използвани
Дрян / <i>Cornus mas</i> 	Дрянови / Cornaceae	Среща се нарядко по влажни места в горски фонд, край рекички и бари на територията на цялата община - с. Брест, с. Искър, с. Гиген, с. Милковица, с. Сомовит, с. Крета, с. Ленково, с. Шияково, а вероятно и на други места.		Ресурсите му са ограничено използвани
Полска къпина / <i>Rubus caesius</i> L. 	Розови / Rosaceae	Среща се доста често като плевел в ниви, по крайнините на селищата (край огради), в алувиалните гори край реките, в паркове, край бари.		Ресурсите му са използвани
Малина / <i>Rubus idaeus</i> L. 	Розови / Rosaceae	Отглежда се като плодно храстче.		Ресурсите му са използвани

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Дребна динка / <i>Sanguisorba minor</i> Scop. 	Розови / Rosaceae	Среща се често по сухи тревисти места - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген - м. „Градището“, височините, с. Брест - м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, м. „Долните лозя“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“ с. Ленково - м. „Голям Кърчомар“, м. „Малък Кърчомар“, м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Муселиевски път“, с. Милковица - м. „Друму мори“, м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Боруна“.		Ресурсите му са използвани
Люляк / <i>Syringa vulgaris</i> L. 	Маслинови / Oleaceae	Среща се рядко по скалисти места - с. Крета - м. „Темницата“, м. „Яшкин дол“, с. Шияково - м. „Камъка“, а вероятно и на др. подобни места.		Ресурсите му са практически неизползваеми
Ракита / <i>Salix purpurea</i> 	Върбови / Salicaceae	Среща се често край някои водоеми със стояща вода, стари корита, край р. Дунав.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Смрадлика / <i>Cotinus coggygria</i> Scop. 	Смрадликови / Anacardiaceae	Среща се в горски фонд (с. Гиген, с. Брест, с. Ленково) и по скалисти места - с. Сомовит, с. Крета - м. „Яшков дол“, м. „Табията“, м. „Гавниците“.		Широко
Трънка / <i>Prunus spinosa</i> L. 	Розови / Rosaceae	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково, с. Сомовит, но е доста чест и по сухи ливади като единичен храст, в селищата, в доловете, масово по дигите на реките Вит и Дунав.		Ресурсите му са използвани
Червен глог / <i>Crataegus monogyna</i> Jacq. 	Розови / Rosaceae	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково, с. Сомовит, но е доста чест и по сухи ливади като единичен храст, в селищата, в доловете.		Ресурсите му са използвани
Черен бяз / <i>Sambucus nigra</i> L. 	Бъзови / Caprifoliaceae	Среща се по влажни места предимно край реки и бари, край р. Дунав (с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген), край р. Вит (с. Крета, с. Милковица, с. Долни Вит) р. Бръшлянска бара (с. Ленково, с. Шияково), нарядко край отводнителни канали в Карабоазкото поле - м. „Блатото“, м. „Върбака“ - с. Дъбован, м. „Копано гърло“ - с. Загражден и др.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Европейски чашкодран / <i>Euonymus europaeus L.</i> 	Целастрови / Celastraceae	Среща се доста често предимно в горски фонд (липа, салкъм), но и по влажни места, край бари и в селищата на територията на цялата община - с. Брест, с. Искър, с. Гиген, с. Милковица, с. Сомовит, с. Крета, с. Ленково, с. Шияково, а вероятно и на други места.		Ресурсите му са използвани
Шипка / Rosa canina L. 	Розови / Rosaceae	Среща се масово в горски фонд (с. Ленково, с. Искър, с. Брест, с. Крета, с. Шияково, с. Милковица, с. Долни Вит, с. Сомовит) по скалисти места, в селищата край долове, край отводнителни канали, по синури.		Ресурсите му са използвани
Драка (челия) / Paliurus spinachristi Mill. 	Зърнастецови / Rhamnaceae	Среща се рядко по скалисти места - с. Крета - м. „Темницата“, м. „Яшкин дол“, с. Шияково - м. „Камъка“, а вероятно и на др. подобни места.		Ресурсите му са практически неизползвани
Разклонена ракитовица / <i>Tamarix ramosissima Ledeb.</i> 	Ракитовицови / Tamaricaceae	Среща се доста често по алувиални наноси край р. Дунав и по нарядко край р. Вит и р. Искър. При с. Загражден съществува защитена горичка – „Катината“ (28 ха) на тамарикс.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Тревисти лечебни растения				
Елвезиево кокиче / <i>Galanthus elwesii</i> 	Кокичеви / Amaryllidaceae	Среща се много рядко в горски фонд (липов) - с. Ленково, с. Гиген.	Забранен за събиране.	-
Битуминария / <i>Bituminaria bituminosa</i> (L.) Stirt. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища, но е с ниска численост.		Ресурсите му са ограничено използвани
Конски ребра (жаблек) / <i>Galega officinalis</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се често по влажни места, край бари, реки, стари корита, отводнителни канали - край Бръшлянска бара (с. Шияково, с. Ленково) край р. Вит - с. Крета, с. Милковица, с. Долни Вит, край р. Искър (с. Искър, с. Гиген), край канали в Карабоазката низина (Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген) и най-маково край дигата на р. Дунав.		Ресурсите му са използвани
Космат зановец / <i>Chamaecytisus hirsutus</i> (L.) Link. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково, с. Сомовит.		Ресурсите му са използвани.

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Гол сладник / <i>Glycyrrhiza glabra</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Видът е адвентивен. Установен в едно находище - м. „Пясъка - Червения бряг“ - с. Долни Вит (0,2 ха). Находището е защитено и ресурсите му са неизползваеми. Отглежда се в някои дворове в гр. Гулянци.	Забранена за събиране	-
Блатно кокиче / <i>Leucojum aestivum</i> L. 	Кокичеви / Amaryllidaceae	Среща се наредко в крайречни гори вкл. и в тополови култури по брега на р. Дунав - с. Сомовит, гр. Гулянци - Помпена станция, „Карабоаз“, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген.	Под ограничителен режим на събиране.	-
Сиво-зелена дзука / <i>Juncus inflexus</i> L. 	Дзукови / Juncaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община по влажни, осветени от слънцето места край водоеми от всякакъв тип - р. Дунав, р. Искър, р. Вит, помалките бари, временни разливи, отводнителни канали, рибарници, микроязовири, големи локви, канавки, чешми и др.		Ресурсите му са използваеми
Обикновено срещниче / <i>Ajuga reptans</i> (L.) Schreb. 	Устоцветни / Lamiaceae	Видът е разпространен на територията на цялата община по сухи тревисти места, като плевел, в окопникултури, овощни градини и др.		Ресурсите му са използваеми
Капела / <i>Ballota nigra</i> L. 	Устоцветни / Lamiaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използваеми

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Лечебно миризливче / <i>Calamintha nepeta (L.) Savi. subsp. glandulosa (Req.) Pall.</i> 	Устоцветни / Lamiaceae	Среща се нарядко по сухи каменисти и скалисти места - с. Брест - м. „Петкова могила“, с. Гиген, с. Сомовит - м. „Боруна“ и м. „Чучуров баир“, с. Крета - м. „Темницата“, м. „Яшкин дол“, м. „Табията“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, с. Шияково - м. „Камъка“.		Ресурсите му са ограничено използвани
Обикновен черновръх / <i>Clinopodium vulgare L.</i> 	Устоцветни / Lamiaceae	Среща се често на територията на цялата община предимно по умерено влажни, тревисти места, в горски фонд (салкъм и др.), в селищата, край бари, по пасища.		Ресурсите му са използвани
Красива бударица / <i>Galeopsis speciosa Mill.</i> 	Устоцветни / Lamiaceae	Среща се много рядко в горски фонд по Дунавските тераси (с. Брест, с. Гиген).		Няма ресурсно значение
Пъстра бударица / <i>Galeopsis tetrahit L.</i> 	Устоцветни / Lamiaceae	Среща се много рядко като плевел в нивите (слънчоглед, царевица) на територията на цялата община.		Няма ресурсно значение

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Самобайка / <i>Glechoma hederacea</i> L. 	Устоцветни / Lamiaceae	Среща се на територията на цялата община по влажни места в горски фонд (салкъм и др.), в селищата край бари, чешми, канавки като рудерал.		Ресурсите му са използвани
Блатна мента / <i>Mentha pulegium</i> L. 	Ментови / Lamiaceae	Среща се доста често на територията на цялата община край водоеми от всякакъв тип - реки, язовири, канали, канавки, бари. Предпочита отцеждащи се алувиални наноси заради това най-масов е по цялото крайбрежие на р. Дунав.		Ресурсите му са използвани
Бръшлян / <i>Hedera helix</i> 	Бръшлянови / Araliaceae	Среща се в горски фонд (липа) - с. Гиген, с. Ленково.		Ресурсите му са неизползвани
Бял равнец / <i>Achillea millefolium</i> 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и порядко в обработвани площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Благороден равнец / <i>Achillea nobilis</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Среща се нарядко по сухи каменисти места - с. Крета, с. Сомовит, с. Шияково, с. Ленково, с. Искър.		Ресурсите му са неизползвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Полско подрумиче (бяла рада) / <i>Anthemis cotula L.</i> 	Сложноцветни / Asteraceae	Среща се много рядко, като рудерал по сметища и по влажни места - край р. Дунав - с. Загражден, с. Гиген, с. Дъбован, в околностите на гр. Гулянци и др. Навсякъде е малочислен вид.		Ресурсите муса неизползваеми
Жълто подрумиче (бяла рада) / <i>Anthemis tinctoria L.</i> 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е разпространен на територията на цялата община най-често по сухи рудерализирани места и в запустели ниви, на ерозирали терени.		Ресурсите му са максимално използваеме
Обикновено пипериче / <i>Persicaria hydropiper (L.) Spach.</i> 	Лапатови / Polygonaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община по влажни, осветени от слънцето места край водоеми от всякакъв тип - р. Дунав, р. Искър, р. Вит, помалките бари, временни разливи, отводнителни канали, рибарници, микроязовири, големи локви, канавки, чешми и др.		Ресурсите му са използваеме
Водно пипериче / <i>Persicaria maculosa (Raf.) S. F. Gray</i> 	Лапатови / Polygonaceae	Среща се като предходния вид като по алувиалните наноси край р. Дунав (с. Загражден, с. Дъбован, гр. Гулянци, с. Гиген, с. Сомовит) е доста по-чест.		Ресурсите му са използваеме

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Обикновена вратига / <i>Tanacetum vulgare</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Среща се често по влажни места, край бари, реки, стари корита, отводнителни канали - край Бръшлянска бара (с. Шияково, с. Ленково) край р. Вит - с. Крета, с. Милковица, с. Долни Вит, край р. Искър (с. Искър, с. Гиген), край канали в Карабозката низина (Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген) и много рядко край р. Дунав.		Ресурсите му са използвани
Вълча ябълка / <i>Aristolochia clematitis</i> 	Копитникови / Aristolochiaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница), зеленчукови градини и лозя.		Ресурсите му са максимално използвани
Горски слез / <i>Malva sylvestris</i> L. 	Слезови / Malvaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи.		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Морска русалка / <i>Najas marina</i> L. 	Русалкови / Najadaceae	Среща се много рядко в някои отводнителни канали в Карабоазката низина (с. Загражден, с. Гиген, с. Дъбован, с. Брест, гр. Гулянци)		Няма ресурсно значение
Горска ягода / <i>Fragaria vesca</i> L. 	Розови / Rosaceae	Среща се нарядко по сухи ливади - с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Малък Кърчомар“, с. Гиген, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, понякога в горски фонд, а вероятно и на други места.		Ресурсите му са ограничено използвани
Градско омайниче / <i>Geum urbanum</i> L. 	Розоцветни / Rosaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен край огради, пътища и гори от всякакъв вид.		Ресурсите му са максимално използвани
Сребролистно прозорче / <i>Potentilla argentea</i> L. 	Розоцветни / Rosaceae	Среща се често по сухи тревисти места - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген - м. „Градището“, височините, с. Брест - м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, м. „Долните лозя“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“ с. Ленково - м. „Голям Кърчомар“, м. „Малък Кърчомар“, м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Муселиевски път“, с. Милковица - м. „Друму мори“, м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Боруня“.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Пълзящо прозорче / <i>Potentilla reptans</i> L. 	Розоцветни / Rosaceae	Среща се често на територията на цялата община по влажни места, край канавки, вади, бари, реки. Среща се и в селищата, в паркове, в долове. Най-масов е край р. Вит, Бръшлянска бара и др.		Ресурсите му са използвани
Бяла дива тиква / <i>Bryonia alba</i> L. 	Тикови / Cucurbitaceae	Среща се като единично растение в състава на крайречни гори край р. Дунав (цялото крайбрежие), р. Вит (с. Милковица, с. Крета, с. Сомовит), р. Искър (с. Гиген). <i>Забележка: В последните 10 г. в крайречните гори край р. Дунав масово се разпространява карантинния вид Echinocystis lobata, който по външен вид наподобява бялата дива тиква, но е опасен плевел и няма тези лечебни свойства.</i>		Практически неизползваем вид
Паласов минзухар / <i>Crocus pallasii</i> Bieb. 	Перуникови / Iridaceae	Среща се нарядко по сухи ливади - с. Крета - м. „Табията“, м. „Темницата“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Малък кърчомар“, м. „Пясъка“, м. „Над лилови“, а вероятно и на други места.		Ресурсите му са неизползваеми
Жълт кантарион / <i>Hypericum perforatum</i> L. 	Звънникови / Hypericaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища обработваеми площи пасища, изоставени ниви лозя, и ресурсите му са максимално използвани.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Орлова папрат / <i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn. 	Звънникови / Nurpericaseae	Среща се много рядко по височините (най-често край горски фонд) над селата Брест и Гиген		Ресурсите му са неизползваеми
Червен кантарион / <i>Centaureum erythraeum</i> Rafn. 	Тинтявови / Gentianaceae	Среща се нарядко по сухи поляни (по чест е в някои влажни долове напр. край Бръшлянска бара) - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген, с. Брест - м. „Суховица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Милковица - м. „Мъгура маре“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Боруна“.		Ресурсите му са ограничено използвани
Източна ралица / <i>Consolida hispanica</i> (Costa.) Greud. et Burdet 	Лютикови / Ranunculaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел в обработвани площи (ниви). Някои негови форми се отглеждат в градини за украса.		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновена ралица / <i>Consolida regalis</i> S. F. Gray 	Лютикови / Ranunculaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел в обработвани площи (ниви).		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Летен горицвет / <i>Adonis aestivalis</i> L. 	Лютикови / Ranunculaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница), но спорадично и ниска численост.		Ресурсите му са ограничено използвани
Пролетен горицвет / <i>Adonis vernalis</i> L. 	Лютикови / Ranunculaceae	Единични растения се срещат в м. „Табията“ - с. Крета.	Забранен за събиране.	Няма ресурсно значение
Лютиковидна съсънка / <i>Anemone ranunculoides</i> L. 	Лютикови / Ranunculaceae	Среща се много рядко в горски фонд (липов) - с. Ленково, с. Гиген.		Ресурсите му са неизползваеми
Жълтурче / <i>Ranunculus ficaria</i> L. 	Лютикови / Ranunculaceae	Среща се доста често на територията на цялата община, предимно по умерено влажни тревисти места и в горски фонд (предимно липа и салкъм) в селищата, край бари.		Ресурсите му са използвани
Пълзящо лютиче / <i>Ranunculus repens</i> L. 	Лютикови / Ranunculaceae	Среща се често на територията на цялата община по влажни места, край канавки, вади, бари, реки. Среща се и в селищата, в паркове, в долове. Най-масов е край р. Вит, Бръшлянска бара и др.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Отровно лютиче / <i>Ranunculus sceleratus</i> L. 	Лютикови / Ranunculaceae	Среща се доста често на територията на цялата община край водоеми от всякакъв тип - реки, язовири, канали, канавки, бари. Предпочита отцеждащи се алувиални наноси заради това най-масов е по цялото крайбрежие на р. Дунав		Ресурсите му са използвани
Жълто обичниче / <i>Thalictrum flavum</i> L. 	Лютикови / Ranunculaceae	Среща се често покрай дигата на р. Дунав по влажни места - с. Гиген, с. Загражден, с. Дъбован, гр. Гулянци, с. Сомовит.		Ресурсите му са използвани ограничено
Змийско мляко / <i>Chelidonium majus</i> L. 	Макови / Papaveraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи, но предимно на влажни и сенчести места.		Ресурсите му са максимално използвани
Грудеста лесичина / <i>Corydalis bulbosa</i> (L.) DC 	Макови / Papaveraceae	Среща се много рядко в горски фонд (липов) - с. Ленково, с. Гиген.		Ресурсите му са неизползвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Плътногрудеста лесичина / <i>Corydalis solida (L.) Swartz.</i> 	Макови / Papaveraceae	Среща се наред с предходния вид, на места е по-често от него.		Има същото ресурсно значение
Лечебен росопас / Fumaria <i>officinalis L.</i> 	Макови / Papaveraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Кадънка (полски мак) / Papaver <i>rhoeas L.</i> 	Макови / Papaveraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел край огради, пътища и в обработваеми площи (ниви).		Ресурсите му са максимално използвани
Лечебен камшик / Agrimonia <i>eupatoria L.</i> 	Розови / Rosaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен край огради, пътища и гори от всякакъв вид и много по-рядко вторично навлиза в изоставени обработваеми площи (овощни градини).		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Кукувичка прежда / <i>Cuscuta europaea</i> L. 	Кукувичопреждови / Cuscutaceae	Широко разпространен на територията на цялата община, най-често като паразит в зеленчукови градини но и край пътища и по диви растения.		Ресурсите му са максимално използвани
Полско червено главче / <i>Knautia arvensis</i> L. 	Лугачкови / Dipsacaceae	Среща се често по влажни ливади, край рекички и по-рядко по сухи поляни - с. Искър - м. „Селски дол“, м. „Дошева чешма“, с. Гиген - м. „Градището“, с. Брест -м. „Лещава“, с. Ленково и с. Шияково - край Бръшлянска бара, с. Ленково - м. „Голям и Малък Кърчомар“ и м. „Рибенски дол“, с. Милковица - м. „Друму море“, с. Крета - м. „Яшков дол“, с. Сомовит - м. „Черковски дол“		Ресурсите му са използвани
Жълтеникава самогризка / <i>Scabiosa ochroleuca</i> L. 	Лугачкови / Dipsacaceae	Среща се нарядко по сухи каменисти поляни – с. Искър - м. „Селски дол“, м. „Дошева чешма“, с. Брест - м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, с. Гиген, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Ленково - м. „Оборчето“, „Малък кърчомар“, м. „Над лилови“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Милковица, с. Долни Вит.		Ресурсите му са практически неизползвани
Дребноцветно чадърче / <i>Calystegia sepium</i> (L.) R. Br. 	Поветицови / Convolvulaceae	Видът е разпространен на територията на цялата община най-често на влажни места (край реки и други водоеми), гори, но и в регулацията на селищата. Среща се сравнително рядко с ниска численост.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Полска поветица / <i>Convolvulus arvensis</i> L. 	Поветицови / <i>Convolvulaceae</i>	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Кукуряк / <i>Helleborus odoratus</i> W. et K. 	Лютикови / <i>Ranunculaceae</i>	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му, по поляни - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково.		Ресурсите му са използвани
Кокошка / <i>Isopyrum thalictroides</i> L. 	Лютикови / <i>Ranunculaceae</i>	Среща се много рядко в горски фонд (липов) - с. Ленково, с. Гиген.		Ресурсите му са неизползвани
Полска челебитка / <i>Nigella arvensis</i> L. 	Лютикови / <i>Ranunculaceae</i>	Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел в обработваеми площи (ниви) но сравнително нарядко. Някои негови форми се отглеждат в градини за украса.		Ресурсите му са ограничено използвани
Лаваница, жаблек / <i>Alisma plantago</i> 	Лаваницови / <i>Alismataceae</i>	Среща се в стоящи води по бреговете на водоеми - край р. Дунав - по наносите (с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Загражден, с. Дъбован), край р. Искър - (с. Гиген, с. Искър), в отводнителни канали и остатъчни водоеми в Карабоазката низина - с. Загражден - м. „Копано гърло“, м. „Гренди кули“, м. „Улука“, с. Гиген - м. „Тръпка“, м. „Балтата“, с. Брест - м. „Лещава“, м. „Калилото“, м. „Блатото“, с. Дъбован - м.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
		„Ивата“, м. „Върбака“, м. „Северина“, м. „Видра“, гр. Гулянци, м. „Мокриша“, м. „Краище“.		
Езичестоцветна лайка / <i>Chamomilla suaveolens (Pursh.) Rydb.</i> 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен край огради и пътища.		Ресурсите му са ограничено използвани поради тенденцията към намаляване през последните години
Дългоиглеста метличина / <i>Centaurea calcitrapa L.</i> 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Полска метличина / <i>Centaurea cyanus L.</i> 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Средиземноморска метличина / <i>Centaurea solstitialis L.</i> 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Грапавоплодна синя жлъчка / <i>Cichorium inthybus L.</i> 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Полска свещица (обикновена) / <i>Filago vulgaris Lam.</i> 	Сложноцветни / Compositae	Среща се нарядко по сухи тревисти места - с. Ленково - м. „Над Лилови“, м. „Оборчето“, м. „Пясъка“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Крета - м. „Гавниците“, м. „Табията“, с. Милковица - м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“.		Ресурсите му са практически неизползваеми
Смилче (бял смил) / <i>Filaginella uliginosa (L.) Opiz.</i> 	Сложноцветни / Compositae	Среща се по алувиални наноси край р. Дунав - с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген.		Ресурсите му са използвани
Успореднонишков (мечолистен) оман / <i>Inula ensifolia L.</i> 	Сложноцветни / Compositae	Среща се нарядко по сухи каменисти места - с. Шияково - м. „Табията“, м. „Гавниците“, м. „Камъка“, с. Ленково - м. „Оборчето“ м. „Малък Кърчомар“		Ресурсите му са неизползваеми

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Компасна салата / <i>Lactuca serriola</i> L. 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновена маргаритка / <i>Leucanthemum vulgare</i> Lam. 	Сложноцветни / Compositae	Среща се много рядко по влажни ливади в долове - с. Ленково, с. Шияково (край барата).		Ресурсите му са неизползваеми
Влакнеста лайкучка / <i>Matricaria trichophylla</i> (Boiss.) Boiss. 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Къдрав лапад / <i>Rumex crispus</i> L. 	Лападови / Polygonaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Крайводен лапад / <i>Rumex hydrolapathum</i> Huds. 	Лападови / Polygonaceae	Среща се нарядко край р. Дунав и в някои отводнителни канали и разливи в Карабоазката низина.		Ресурсите му са практически неизползваеми

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Красив лапад / <i>Rumex pulcher</i> L. 	Лападови / Polygonaceae	Среща се често по сухи тревисти места - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген - м. „Градището“, височините, с. Брест - м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, м. „Долните лозя“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“ с. Ленково - м. „Голям Кърчомар“, м. „Малък Кърчомар“, м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Муселиевски път“, с. Милковица - м. „Друму мори“, м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Боруня“.		Ресурсите му са използвани
Щитовиден лапад / <i>Rumex obtusifolius</i> L. 	Лападови / Polygonaceae	Среща се много рядко по алувиални наноси край р. Дунав (Гиген, Загражден, Дъбован, Гулянци, Сомовит).		Ресурсите му са практически неизползваеми
Полско огнивче / <i>Anagalis arvensis</i> L. 	Игликови / Primulaceae	Среща се често по влажни места и като плевел в обработваемите площи на територията на цялата община. Популациите му са малочислени.		Ресурсите му са ограничено използвани
Кръглолистно ленивче / <i>Lysimachia nummularia</i> L. 	Игликови / Primulaceae	Среща се често на територията на цялата община навсякъде по влажни места, край реки, бари, по наносите край р. Дунав, в близост до канавки, чешми, във влажни гори, вкл. и в селищата, в паркове.		Ресурсите му са използвани.

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Лечебна върбинка / <i>Verbena officinalis</i> 	Върбинкови / Verbenaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни места и по-рядко плевел - край огради, пътища, нарушени терени, водоеми и обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Лечебна комунига / <i>Melilotus officinalis</i> (L.) Pall. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Бодлив гръмотрън / <i>Ononis spinosa</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се често по сухи и умерено влажни тревисти места - Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Загражден - м. „Мъгура“, с. Брест - м. „Лещава“, м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Яшкин дол“, м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, м. „Рибенски дол“, м. „Муселиевски път“, с. Милковица - м. „Друму мори“, м. „Мъгура Маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Черковски дол“, м. „Боруна“.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Лечебна медуница / <i>Pulmonaria officinalis</i> L. 	Грапаволистни / Boraginaceae	Среща се много рядко в горски фонд (липов) - с. Ленково, с. Гиген.		Ресурсите му са неизползваеми
Лечебна ружа / <i>Althaea officinalis</i> L. 	Слезови / Malvaceae	Среща се често по влажни места, край бари, реки, стари корита, отводнителни канали - край Бръшлянска бара (с. Шияково, с. Ленково) край р. Вит - с. Крета, с. Милковица, с. Долни Вит, край р. Искър (с. Искър, с. Гиген), край канали в Карабоазката низина (Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген) и най-масово край дигата на р. Дунав.	Забранен за събиране.	Ресурсите му са използвани
Градинска ружа / <i>Alcea rosea</i> L. 	Слезови / Malvaceae	Отглежда се често като декоративно растение. Подивява на територията на цялата община. Среща се като рудерално растение край ниви и пътища.		Ресурсите му са ограничено използвани
Лаватера, тюрингска / <i>Lavatera thuringiaca</i> L. 	Слезови / Malvaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища обработвани площи пасища, изоставени ниви лозя, но числеността му не е висока.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Бледа алцея / <i>Alcea pallida</i> (W. et K.) Bess. 	Слезови / Malvaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища обработваеми площи пасища, изоставени ниви лозя, но числеността му не е висока.		Ресурсите му са ограничено използвани
Магарешки бодил / <i>Onopordum acaanthium</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Лечебна разваленка / <i>Parietaria officinalis</i> L. 	Копривови / Urticaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен и по-рядко плевел - край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Гръцка коприва / <i>Urtica urens</i> L. 	Копривови / Urticaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни и сенчести места и по-рядко плевел - край огради, пътища, нарушени терени и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Мехунка / <i>Physalis alkekengi</i> 	Картофови / Solanaceae	Среща се доста често на територията на цялата община, предимно по умерено лажни тревисти места и в горски фонд (предимно липа и салкъм), в селищата, край бари.		Ресурсите му са използвани

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Миризлива теменуга / <i>Viola odorata</i> 	Теменугови / Violaceae	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково, с. Сомовит.		Ресурсите му са използвани
Обикновена блатия / <i>Lythrum salicaria</i> L. 	Блатиеви / Lythraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община по влажни, осветени от слънцето места край водоеми от всякакъв тип - р. Дунав, р. Искър, р. Вит, помалките бари, временни разливи, отводнителни канали, рибарници, микроязовири, големи локви, канавки, чешми и др.		Ресурсите му са използвани
Лечебно глухарче / <i>Taraxacum officinale</i> Web. 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи (ниви, зеленчукови градини, лозя).		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновен здравец / <i>Geranium macrorrhizum</i> L. 	Здравецови / Geraniaceae	Култивира се в градини като украсно растение.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Цикутено часовниче / <i>Erodium cicutarium</i> (L.) L Her. 	Здравецови / Geraniaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища, но е с ниска численост.		Ресурсите му са ограничено използвани
Пиринейски здравец / <i>Geranium pyrenaicum</i> Burm fill. 	Здравецови / Geraniaceae	Среща се често на места край селищата, по буренливи места, в салкъмови гори, в овощни градини на територията на цялата община. Разпространението му е спорадично.		Ресурсите му са ограничено използвани
Зловонен здравец / <i>Geranium robertianum</i> L. 	Здравецови / Geraniaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища, но е с ниска численост.		Ресурсите му са ограничено използвани
Класовиден многолистник / <i>Myriophyllum spicatum</i> (L.) Roth. 	Халорагови / Haloragaceae	Среща се често на територията на цялата община във водоеми със слаботечаща или стояща вода - старите корита край р. Вит - с. Крета, с. Милковица, с. Долни Вит, с. Сомовит, в отводнителни канали в Карабоазкото поле - с. Дъбован - м. „Северина“, с. Загражден - м. „Копано гърло“, м. „Улука“, м. „Дългите делове“, с. Гиген - м. „Балта“ и м. „Тръпка“, с. Брест - м. „Блатото“, гр. Гулянци - м. „Краище“, м. „Видра“, м. „Мокриша“, край р. Искър и в остатъчни водоеми и локви край р. Дунав.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Обикновена мента / <i>Mentha spicata</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Разпространението и ресурсния му статус са като на предходния вид но е по рядък. Култивира се и в градини.		Ресурсите му са използвани
Обикновен синчец / <i>Scilla bifolia</i> L. 	Зайчесянковидни / Asparagaceae	Среща се много рядко в горски фонд (липов) - с. Ленково, с. Гиген.		Ресурсите му са неизползваеми
Овчарска торбичка / <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medic. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи (ниви, люцерна, зеленчукови градини, лозя).		Ресурсите му са максимално използвани
Войничница / <i>Descurainia sophia</i> (L.) Webb. ex Prauntl. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Тънколистна двуредка / <i>Diplotaxis tenuifolia</i> (L.) DC 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Среща се нарядко по сухи, скалисти и каменисти места - с. Крета - м. „Яшкин дол“, м. „Темницата“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Сомовит, а вероятно и на други подобни места.		Ресурсите му са неизползваеми

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Полска горуха / <i>Lepidium campestre</i> (L.) R. Br. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Пронизанолистна горуха / <i>Lepidium perfoliatum</i> L. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Среща се нарядко по влажни места, по сметища и край реки, вкл. и в селищата. Навсякъде единични екземпляри.		Ресурсите му са практически неизползваеми
Горска поточарка / <i>Nasturtium sylvestris</i> L. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често по влажни места (край огради канавки, утайтели, чешми, водоеми) като бурен и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Дива ряпа / <i>Raphanus raphanistrum</i> L. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен но с ограничена численост на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел в ниви и зеленчукови градини.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Австрийски пореч / <i>Rorippa austriaca</i> (Crantz.) Bess. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Среща се нарядко като единични растения - край р. Вит, р. Искър, р. Дунав и във временни разливи в Карабоазката низина – с. Гиген, с. Дъбован, с. Загражден, гр. Гулянци.		Ресурсите му са практически неизползваеми
Лъозелова мъдрица / <i>Sisymbrium loeselii</i> L. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Среща се нарядко в селищата, по сметища, край огради - гр. Гулянци и др.		Ресурсите му са практически неизползваеми
Лечебна мъдрица / <i>Sisymbrium officinalis</i> (L.) Scop. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Среща се често на влажни места, край реки и в селищата на територията на цялата община, рудерал и плевел.		Ресурсите му са използвани
Лукова попова лъжичка / <i>Thlaspi alliaceum</i> L. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Полска попова лъжичка / <i>Thlaspi arvense L.</i> 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Лъжичина / Alliaria petiolata <i>(Bieb.) Cavata et Graub.</i> 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен край огради, пътища и гори от всякакъв вид.		Ресурсите му са максимално използвани
Игловръх / Alyssum alyssoides L. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища.		Ресурсите му са максимално използвани
Водолуб / Butomus umbellatus L. 	Водолубиви / Butomaceae	Среща се в стоящи води по бреговете на водоеми - край р. Дунав - по наносите (с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Загражден, с. Дъбован), край р. Искър - (с. Гиген, с. Искър), в отводнителни канали и остатъчни водоеми в Карабоазката низина - с. Загражден - м. „Копано гърло“ м. „Гренди кули“, м. „Улука“, с. Гиген - м. „Тръпка“, м. „Балтата“, с. Брест - м. „Лещава“, м. „Калилото“, м. „Блатото“, с. Дъбован - м. „Ивата“, м. „Върбака“, м. „Северина“, м. „Видра“, гр. Гулянци, м. „Мокриша“, м. „Краище“.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Пача трева / <i>Polygonum aviculare</i> L. 	Лападови / Polygonaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Горчив пелин / <i>Artemisia absinthium</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Едногодишен пелин / <i>Artemisia annua</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища.		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновен пелин / <i>Artemisia vulgaris</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Паричка / <i>Bellis perennis</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Среща се често в крайнините на горски фонд по влажни и умерено - влажни места, вкл. и в регулацията на селищата - гр. Гулянци, с. Брест, с. Гиген, край Бръшлянска бара (с.Шияково, с. Ленково) край р. Вит (с. Крета, с. Милковица, с. Долни вит) и др.		Ресурсите му са използвани
Късодръжков магарешки бодил / <i>Carduus acanthoides</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновена решетка / <i>Carlina vulgaris</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Среща се нарядко по сухи поляни - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген, с. Брест - м. „Суховица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Милковица - м. „Мъгура маре“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Боруния“.		Ресурсите му са ограничено използвани
Вълнест аспрут / <i>Carthamus lanatus</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Среща се нарядко по сухи поляни - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген м. „Градището“, с. Брест - м. „Суховица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Рибенски дол“, м. „Муселиевски път“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“, с. Милковица - м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Долни		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
		Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Черковски дол“, м. „Боруня“.		
Перуника / <i>Iris pseudacorus</i> L. 	Перуникови / Iridaceae	Среща се по влажни места край реки, канали, стари корита, но нарядко - р. Вит (с. Милковица, с. Долни Вит, с. Крета), в Карабоазката низина се среща основно край отводнителни канали - с. Загражден - м. „Копано кърло“, м. „Улука“, м. „Дългите делове“, с. Дъбован - м. „Северина“, м. „Десна“, гр. Гулянци - м. „Мокриша“, м. „Краище“, м. „Видра“, с. Гиген - м. „Тръпка“, м. „Блатото“, м. „Балта“, с. Брест - м. „Калилото“.		Ресурсите му са ограничено използвани
Дребна перуника / <i>Iris pumila</i> L. 	Перуникови / Iridaceae	Среща се много рядко по скалисти места - с. Крета, с. Шияково.		Няма ресурсно значение
Червена мъртва коприва / <i>Lamium maculatum</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновена дяволска уста / <i>Leonurus cardiaca</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Видът е разпространен на територията на цялата община най-често на влажни места (край реки и други водоеми), но и в регулацията на селищата. Среща се спорадично с ниска численост.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Сусарка / <i>Marrubium peregrinum</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал.		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновен пчелинок / <i>Marrubium vulgare</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се не много често по сухи тревисти места и върху лъос, включително и като рудерал край селищата - с. Сомовит - м. „Боруна“, м. „Чучуров баир“, м. „Черковски дол“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Милковица - м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Брест - м. „Петкова могила“, м. „Сусовица“, м. „Долните лозя“, с. Гиген - м. „Градището“, м. „Селски дол“.		Ресурсите му са ограничено използвани
Водна мента / <i>Mentha aquatica</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се на територията на цялата община по влажни места, обикновено край водоеми с течаща вода - най-често край р. Искър, р. Вит, р. Бръшлянската бара, край поголемите отводнителни канали в Карабоазкото поле (с.Дъбован, с. Загражден, с. Брест, с. Гиген, гр. Гулянци) край р. Дунав, но по-рядко.		Ресурсите му са използвани
Дълголистна мента / <i>Mentha longifolia</i> (L.) Huds. 	Устноцветни / Lamiaceae	Видът е широко разпротранен на територията на цялата община по влажни, осветени от слънцето места край водоеми от всякакъв тип - р. Дунав, р. Искър, р. Вит, помалките бари, временни разливи, отводнителни канали, рибарници, микроязовири, големи локви, канавки, чешми и др.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Блатна мента / <i>Mentha pulegium</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се доста често на територията на цялата община край водоеми от всякакъв тип - реки, язовири, канали, канавки, бари. Предпочита отцеждащи се алувиални наноси заради това най-масов е по цялото крайбрежие на р. Дунав.		Ресурсите му са използвани
Повет / <i>Clematis vitalba</i> L. 	Лютикови / Ranunculaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община включително и в регулацията на селищата, но най-често на по-влажни места край водоеми, огради, пътища, ж.п. линии.		Ресурсите му са максимално използвани
Подбел / <i>Tussilago farfara</i> L. 	Сложноцветни / Compositae	Среща се често на територията на цялата община по влажни места край реки, бари канавки, в изкопи за чакъл и пясък, по буница, в градските паркове.		Ресурсите му са използвани
Бодлив казашки бодил (рогачица) / <i>Xanthium spinosum</i> L. 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Влакнест казашки бодил / <i>Xanthium strumarium</i> L. 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи (ниви, зеленчукови градини, лозя).		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Едногодишно безсмъртниче / <i>Xeranthemum annuum</i> L. 	Сложноцветни / Compositae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища.		Ресурсите му са максимално използвани
Полски ветрогон / <i>Eryngium campestre</i> 	Сенниковицветни / Apiaceae (Umbelliferae)	Среща се често по сухи тревисти места - Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Загражден - м. „Мъгура“, с. Брест - м. „Лещава“, м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Яшкин дол“, м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, м. „Рибенски дол“, м. „Муселиевски път“, с. Милковица - м. „Друму мори“, м. „Мъгура Маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Черковски дол“, м. „Боруна“.		Ресурсите му са използвани
Пъстра зайчина / <i>Coronilla varia</i> L. 	Бобови (Пеперудовицветни) / Fabaceae	Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал.		Ресурсите му са максимално използвани

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Черно секирче / <i>Lathyrus niger</i> (L.) Bernch. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се много рядко в горски фонд (липов) - с. Ленково, с. Гиген.		Ресурсите му са неизползваеми
Посевно секирче / <i>Lathyrus sativus</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се много нарядко на територията на цялата община в горски фонд, в селищата, по поляни, по влажни места.		Ресурсите му са неизползваеми
Горско секирче / <i>Lathyrus sylvestris</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се много нарядко на територията на цялата община в горски фонд, в селищата, по поляни.		Ресурсите му са неизползваеми
Грудково секирче / <i>Lathyrus tuberosus</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се често по влажни ливади, край рекички и по рядко по сухи поляни и по буренливи места - с. Искър - м. „Селски дол“, м. „Дошева чешма“, с. Гиген - м. „Градището“, с. Брест - м. „Лещава“, с. Ленково и с. Шияково - край Бръшлянска бара, с. Ленково - м. „Голям и Малък Кърчомар“ и м. „Рибенски дол“, с. Милковица - м. „Друму море“, с. Крета - м. „Яшков дол“, с. Сомовит - м. „Черковски дол“.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Обикновен звездан / <i>Lotus corniculatus L.</i> 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се често по сухи тревисти места - Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Загражден - м. „Мъгура“, с. Брест - м. „Лещава“, м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Яшкин дол“, м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, м. „Рибенски дол“, м. „Муселиевски път“, с. Милковица - м. „Друму мори“, м. „Мъгура Маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Черковски дол“, м. „Боруна“.		Ресурсите му са използвани
Бяла комунига / <i>Melilotus alba Medic.</i> 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Полска (плевелна) детелина / <i>Trifolium arvense L.</i> 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Ливадна детелина / <i>Trifolium pratense</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Пълзяща детелина / <i>Trifolium repens</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Син сминдух / <i>Trigonella coerulea</i> (L.) 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се нарядко по влажни места, край р. Дунав и край отводнителни канали в Карабоазката низини - с. Дъбован, с. Загражден, с. Брест, с. Гиген, гр. Гулянци.		Ресурсите му са практически неизползвани
Птича глушина / <i>Vicia cracca</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Среща се често на места край селищата, по буренливи места, в салкъмови гори, в овощни градини на територията на цялата община. Разпространението му е спорадично.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Едроцветна глушина / <i>Vicia grandiflora</i> Scop. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Посевна глушина (фий) / <i>Vicia sativa</i> L. 	Бобови (Пеперудоцветни) / Fabaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Малък репей / <i>Arctium minus</i> Bernh. 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Мъхнат репей / <i>Arctium tomentosum</i> Mill. 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Обикновен риган / <i>Origanum vulgare</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се нарядко, както по сухи ливади така и по умерено влажни ливади в долове - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген - височините, м. „Градището“, с. Брест - м. „Долните лозя“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, с. Шияково - м. „Равнището“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Рибенски дол“, м. „Голям Кърчомар“, м. „Малък Кърчомар“, с. Милковица - м. „Вехтия геран“, м. „Мъгура Маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Боруна“, м. „Черковски дол“. По-рядко се среща край канали в Карабоазкото поле, край р. Вит, р. Искър и р. Дунав.		Ресурсите му са използвани
Обикновена прищница / <i>Prunella vulgaris</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се нарядко, както по сухи ливади така и по умерено влажни ливади в долове - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген - височините, м. „Градището“, с. Брест - м. „Долните лозя“, м. „Петкова могила“, м. „Долните лозя“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, с. Шияково - м. „Равнището“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Рибенски дол“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, с. Милковица - м. „Вехтия геран“, м. „Мъгура Маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Боруна“, м. „Черковски дол“. По-рядко се среща край канали в Карабоазкото поле, край р. Вит, р. Искър и р. Дунав.		Ресурсите му са използвани
Грудеста руница / <i>Phlomis tuberosa</i> L.	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се нарядко по сухи ливади - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген - височините, м. „Градището“, с. Брест - м.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
		„Долните лозя“, м. „Петкова могила“, м. „Долните лозя“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, с. Шияково - м. „Равнището“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Рибенски дол“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, с. Милковица - м. „Вехтия геран“, м. „Мъгура Маре“ м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Боруния“, м. „Черковски дол“.		
Прешленеста какула (п. конски босилек) / <i>Salvia verticillata</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се често на територията на цялата община по влажни места край реки, вади, чешми, бари, в селищата край огради като рудерал.		Ресурсите му са използвани
Планинска чубрица / <i>Satureja montana</i> subsp. <i>kitaibelii</i> (Wierzb.) Ball. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се рядко по скалисти места - с. Крета - м. „Темницата“, м. „Яшкин дол“, с. Шияково - м. „Камъка“, а вероятно и на др. подобни места.		Ресурсите му са практически неизползваеми
Копиелестна превара / <i>Scutellaria hastifolia</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се много рядко край р. Дунав и канали в Карабоазкото поле.		Няма ресурсно значение

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Планински миризлив бурен / <i>Sideritis montana L.</i> 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се нарядко по сухи поляни - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген - м. „Градището“, с. Брест - м. „Суховица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Рибенски дол“, м. „Муселиевски път“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“ с. Милковица - м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Черковски дол“, м. „Боруна“.		Ресурсите му са ограничено използвани
Едногодишен ранилист / Stachys annua L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновено подъбиче / <i>Teucrium chamaedrys L.</i> 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се нарядко по сухи поляни - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген - м. „Градището“, с. Брест - м. „Суховица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Рибенски дол“, м. „Муселиевски път“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“, с. Милковица - м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Черковски дол“, м. „Боруна“.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Бяло подъбиче / <i>Teucrium polium</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се нарядко по сухи поляни - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Брест - м. „Суховица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пяска“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“ с. Милковица - м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Боруна“.		Ресурсите му са ограничено използвани
Луково подъбиче / <i>Teucrium scordium</i> L. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се често покрай дигата на р. Дунав по влажни места - с. Гиген, с. Загражден, с. Дъбован, гр. Гулянци, с. Сомовит.		Ресурсите му са използвани ограничено
Калиерова мащерка / <i>Thymus callieri</i> Borb. 	Устноцветни / Lamiaceae	Среща се често по сухи тревисти места - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген - м. „Градището“, височините, с. Брест - м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, м. „Долните лозя“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“ с. Ленково - м. „Голям Кърчомар“, м. „Малък Кърчомар“, м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Муселиевски път“, с. Милковица - м. „Друму мори“, м. „Мъгура маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Боруна“.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Дребна водна леща / <i>Lemna minor</i> L. 	Воднолещови / Lemnaceae	Среща се често на територията на цялата община в стоящи води - стари корита (с. Милковица, с. Крета, с. Долни Вит), в отводнителни канали (с. Брест, с. Гиген, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден), в разливи на реки, чешми и др.		Ресурсите му са използвани
Рокамбол / <i>Allium scorodoprasum</i> L. 	Кремови / Liliaceae	Среща се нарядко по влажни места край р. Вит, р. Искър, с. Бръшлянска бара, р. Дунав. Навсякъде има единични растения.		Ресурсите му са не използвани
Лечебна зайча сянка / <i>Asparagus officinalis</i> L. 	Кремови / Liliaceae	Среща се в горски фонд и крайнините му, по поляни - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково, с. Сомовит. Среща се и по дигата край р. Дунав. Навсякъде има единични растения.		Ресурсите му са използвани
Гергевка / <i>Cruciata laevipes</i> L. 	Брошови / Rubiaceae	Среща се доста често на територията на цялата община, предимно по умерено влажни тревисти места и в горски фонд (предимно липа и салкъм) в селищата, край бари.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Еньовче / <i>Galium verum</i> L. 	Брошови / Rubiaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като рудерал по сухи тревисти места, край пътища, шосета, пасища от всякакъв тип и други.		Ресурсите му са максимално използвани
Татул / <i>Datura stramonium</i> 	Картофови / Solanaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица).		Ресурсите му са максимално използвани
Черен блян / <i>Hyoscyamus niger</i> L. 	Картофови / Solanaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница), но спорадично и ниска численост.		Ресурсите му са ограничено използвани
Теснолистен живовляк / <i>Plantago lanceolata</i> L. 	Живовлекови / Plantaginaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или в състава на различни типове пасищна растителност, но и като плевел край огради пътища и в обработвани площи.		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Среден живовлек / <i>Plantago media</i> L. 	Живовлекови / Plantaginaceae	Среща се нарядко по сухи ливади (единични растения) - с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Малък Кърчомар“, с. Гиген, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, а вероятно и на други места.		Ресурсите му са неизползваеми
Средна сълзица / <i>Briza media</i> L. 	Житни / Poaceae	Среща се нарядко по сухи ливади (единични растения) - с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Малък Кърчомар“, с. Гиген, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, а вероятно и на други места.		Ресурсите му са неизползваеми
Пиявец (райграс) / <i>Lolium temulentum</i> L. 	Житни / Poaceae	Среща се много рядко като плевел в ниви (слънчоглед, царевица) на територията на цялата община.		Няма ресурсно значение
Склерохлоа / <i>Sclerochloa dura</i> (L.) Bauch. 	Житни / Poaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община главно по пътища поради специфичния начин на пренасяне на семената му (антропохория).		Ресурсите му са максимално използвани

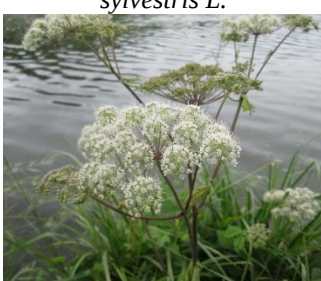
Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Голяма телчарка / <i>Polygala major</i> Jacq. 	Житни / Роасеае	Среща се нарядко по сухи ливади (единични растения) - с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Малък Кърчомар“, с. Гиген, с. Крета -м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, а вероятно и на други места.		Ресурсите му са неизползваеми
Теснолистен папур / <i>Typha angustifolia</i> L. 	Папурови / Турхасеае	Видът е широко разпръснат на територията на цялата община по влажни, осветени от слънцето места край водоеми от всякакъв тип - р. Дунав, р. Искър, р. Вит, помалките бари, временни разливи, отводнителни канали, рибарници, микроязовири, големи локви, по-рядко край канавки, чешми и др.		Ресурсите му са използвани
Нисък бяз (Бъзак) / <i>Sambucus ebulus</i> L. 	Бъзови / Сапифолиасеае	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Червено кучешко грозде / <i>Solanum dulcamara</i> L. 	Картофови / Соланасеае	Среща се доста често навсякъде по влажни места край реки и бари - р. Дунав (с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Гиген, с. Загражден), р. Вит (с. Крета, с. Долни Вит, с. Милковица), р. Искър (с. Искър, с. Гиген), р. Бръшлянска бара (с. Ленково, с. Шияково).		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Черно кучешко грозде / <i>Solanum nigrum</i> 	Картофови / Solanaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица), лозя, овощни градини.		Ресурсите му са максимално използвани
Черен оман / <i>Symphytum officinale</i> L. 	Грапаволистни / Boraginaceae	Среща се по влажни места край реки, бари, стари корита и отводнителни канали - нарядко край целия сектор на р. Дунав (по алувиални наноси), край р. Вит, р. Искър, Бръшлянска бара (с. Ленково, с. Шияково) - единични растения, често край отводнителни канали в Карабазкото поле - с. Загражден - м. „Копано гърло“, м. „Улука“, м. „Дългите делове“, с. Гиген - м. „Тръпка“, м. „Балтата“, м. „Пясъка“, с. Дъбован - м. „Северина“, м. „Ивата“, м. „Върбака“, гр. Гулянци - м. „Мокриша“, м. „Видра“, м. „Краище“, с. Брест.		Ресурсите му са използвани
Черен синап / <i>Brassica nigra</i> (L.) Koch. 	Кръстоцветни / Brassicaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица), зеленчукови градини лозя.		Ресурсите му са максимално използвани
Широколист живовляк / <i>Plantago major</i> L. 	Живовлекови / Plantaginaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи.		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Жълтеникав онопордум / <i>Onopordum acanthium L.</i> 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Дизинтерийна бълшница / <i>Pulicaria dysentheria (L.) Bernh.</i> 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често по влажни места (край огради канавки, утаители, чешми, водоеми) като бурен и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновена бълшница / <i>Pulicaria vulgaris Gaerth</i> 	Сложноцветни / Asteraceae	Среща се по алувиални наноси край р. Дунав - с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген.		Ресурсите му са използвани
Якобов спореж / <i>Senecio jacobaea L.</i> 	Сложноцветни / Asteraceae	Среща се нарядко по сухи каменисти места - с. Шияково-м. „Табията“, м. „Гавниците“, м. „Камъка“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Малък Кърчомар“.		Ресурсите му са неизползвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Обикновен спореш / <i>Senecio vulgaris</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи (ниви, зеленчукови градини, лозя).		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновена златица (златна пръчица) / <i>Solidago virgaurea</i> L. 	Сложноцветни / Asteraceae	Среща се нарядко по влажни скали - с. Сомовит.		Ресурсите му са неизползваеми
Дилянка / <i>Valeriana officinalis</i> L. 	Дилянкови / Valerianaceae	Среща се доста рядко - единични растения в поречието на р. Вит и р. Бръшлянска бара по влажни места.	Забранен за събиране.	Няма ресурсно значение
Полски хвощ / <i>Equisetum arvense</i> L. 	Хвощови / Equisetaceae	Среща се масово на територията на цялата община край отводнителни канали, в Карабоазкото поле, в обработваеми овлажнени почви, край р. Дунав, р. Вит, р. Бръшлянска бара.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Блатен хвощ / <i>Equisetum palustris</i> L. 	Хвощови / Equisetaceae	Среща се често по алувиални наноси край р. Дунав, по-рядко край р. Вит и р. Искър, както и край някои стари корита, малки рекички, вади и др.		Ресурсите му са ограничено използвани
Голям хвощ / <i>Equisetum telmateia</i> Ehrh. 	Хвощови / Equisetaceae	Среща се нарядко край големи отводнителни канали в Карабоазката низина - гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Брест, Загражден, с. Гиген и др.		Ресурсите му са ограничено използвани
Горска (бадемолистна) млечка / <i>Euphorbia amygdaloides</i> L. 	Млечкови / Euphorbiaceae	Среща се много рядко в горски фонд (липов) - с. Ленково, с. Гиген.		Ресурсите му са неизползваеми
Обикновена (кипарисова) млечка / <i>Euphorbia cyparissias</i> Host. 	Млечкови / Euphorbiaceae	Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал.		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Многогодишен пролез / <i>Mercurialis perennis</i> L. 	Млечкови / Euphorbiaceae	Среща се много рядко в горски фонд (липов) - с. Ленково, с. Гиген.		Ресурсите му са неизползваеми
Трабузан (бабини зъб) / <i>Tribulus terrestris</i> 	Чифтолистникови / Zygophyllaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица), лозя, овощни градини.		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновен копър / <i>Anethum graveolens</i> L. 	Сенникови / Apiaceae	Култивиран навсякъде на територията на община като растение за подправка		
Лечебна пищялка / <i>Angelica sylvestris</i> L. 	Сенникови / Apiaceae	Среща се навсякъде по бреговете на реки и потоци, по влажни сенчести места - край р. Дунав (с. Сомовит, с. Гиген), край р. Вит (с. Крета, с. Милковица, с. Долни вит) край р. Искър (с. Искър, с. Гиген) край р. Бръшлянска бара (с. Ленково, с. Шияково).		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Азмацуг (див керевиз) / <i>Anthriscus cerefolium (L.) Hofm.</i> 	Сенникоцветни / Ариасеае	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Лъчисто колендро / <i>Bifora radians Bieb.</i> 	Сенникоцветни / Ариасеае	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Кръглолистна урока / <i>Bupleurum rotundifolium L.</i> 	Сенникоцветни / Ариасеае	Видът е разпространен на територията на цялата общината най-често край ниви (слънчоглед, царевица, пшеница) и рядко навлиза в тях, но е много рядък с ниска численост.		Ресурсите му са практически неизползвани
Петнист бучиниш (цволика) / <i>Conium maculatum L.</i> 	Сенникоцветни / Ариасеае	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Резене (морач) / <i>Foeniculum vulgare</i> Mill. 	Сенникоцветни / Ариасеае	Култивира се нарядко и подивява (край огради и градини).		Ресурсите му са ограничено използвани
Сибирски девесил / <i>Heracleum sibiricum</i> L. 	Сенникоцветни / Ариасеае	Среща се нарядко по влажни сенчести места край реки и бари, вкл. и в селищата - край р. Дунав (с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден), край р. Вит (с. Крета, с. Милковица, с. Долни Вит) р. Бръшлянска бара (с. Шияково, с. Ленково), р. Искър (с. Искър, с. Гиген) и др.		Ресурсите му са използвани
Загърличе / <i>Laser trilobum</i> (L.) Borkh. 	Сенникоцветни / Ариасеае	Среща се доста рядко в горския фонд - с. Ленково, с. Крета, с. Гиген.		Ресурсите му са неизползвани
Обикновен воден морач / <i>Oenanthe aquatica</i> L. 	Сенникоцветни / Ариасеае	Среща се нарядко във водоеми със стояща вода, стари корита, рибарници, отводнителни канали - с. Милковица, с. Долни Вит, с. Крета, с. Гиген - м. „Тръпка“, м. „Балта“, м. „Калилото“, с. Дъбован - м. „Северина“, м. „Блатото“, м. „Десна“, с. Загражден - м. „Копано гърло“, м. „Дългите делове“, м. „Улиците“, с. Брест - м. „Лещава“, гр. Гулянци - м. „Краище“, м. „Мокриша“.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Обикновена нузла / <i>Tordylium maximum</i> L. 	Сенникоцветни / Ариасеае	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница) и край пътища.		Ресурсите му са максимално използвани
Полски торилис / <i>Torilis arvensis</i> (Huds.) Link. 	Сенникоцветни / Ариасеае	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Тревист зимзелен / <i>Vinca herbacea</i> W. et K. 	Тойнови / Аросупасеае	Среща се нарядко по сухи каменисти и скалисти места - с. Брест - м. „Петкова могила“, с. Гиген, с. Сомовит - м. „Боруна“ и м. „Чучуро в баир“, с. Крета - м. „Темницата“, м. „Яшкин дол“, м. „Табията“.		Ресурсите му са ограничено използвани
Петнист змиарник / <i>Arum maculatum</i> L. 	Змиарникови / Арасеае	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Искър, с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково, с. Сомови.		Ресурсите му са използвани
Лечебен устрел / <i>Vincetoxicum hirsutaria</i> Medic. 	Асклепиадови / Асклепиадасеае	Среща се нарядко по сухи тревисти места - с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Пясъка“, м. „Над алиови“. Навсякъде единични растения.		Ресурсите му са неизползвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Стенно изправниче (страшниче) / <i>Asplenium rutamuraria</i> L. 	Изправничеви / Aspleniaceae	Среща се много рядко по скалисти места - с.Крета.		Ресурсите му са неизползваеми
Обикновено изправниче / <i>Asplenium trichomanes</i> L. 	Изправничеви / Aspleniaceae	Среща се нарядко с предходния вид, но още по-рядък.	Забранен за събиране.	-
Лечебно винче / <i>Anchusa officinalis</i> L. 	Грапаволистни / Boraginaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Полска белоочица / <i>Buglossoides arvensis</i> L. 	Грапаволистни / Boraginaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Виолетова белоочица / <i>Buglossoides purpureo-coeruleum</i> <i>L.</i> 	Грапаволистни / Boraginaceae	Среща се често предимно в горски фонд и крайнините му - с. Гиген, с. Брест, с. Крета, с. Ленково.		Ресурсите му са използвани
Малък меденик / <i>Cerinthe minor</i> <i>L.</i> 	Грапаволистни / Boraginaceae	Среща се по пасища и ливади - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Брест - м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, м. „Долните лозя“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Малък Кърчомар“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“, с. Милковица - м. „Мъгура Маре“, м. „Кюнка“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Черковски дол“.		Ресурсите му са ограничено използвани
Лечебна наумка / <i>Cynoglossum officinale</i> <i>L.</i> 	Грапаволистни / Boraginaceae	Видът е широко разпространен но с ограничена численост на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са ограничено използвани
Италианско усойниче / <i>Echium italicum</i> <i>L.</i> 	Грапаволистни / Boraginaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Обикновено усойниче / <i>Echium vulgare</i> L. 	Грапаволистни / Boraginaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища и рядко в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Обикновена подсунка / <i>Heliotropium europaeum</i> L. 	Грапаволистни / Boraginaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница), ниви, зеленчукови градини, лозя.		Ресурсите му са максимално използвани
Жабешка воднянка / <i>Hydrocharis morsus-ranae</i> L. 	Воднянков и / Hydrocharitaceae	Среща се в големи отводнителни канали и разливи в Карабоазката низина - с. Гиген - м. „Балта“, м. „Тръпката“, с. Загражден - м. „Гренди кули“, м. „Копано кърло“, м. „Улука“, с. Дъбован - м. „Ивата“, м. „Северина“, м. „Върбака“, м. „Десна“, гр. Гулянци - м. „Крайще“, м. „Мокриша“, помпената станция „Карабоаз“, по-рядко с. Брест, с. Сомовит.		Ресурсите му са използвани
Едроцветна пупалка / <i>Oenothera biennis</i> L. 	Върбовков и / Onagraceae	Среща се нарядко по пясъци край р. Дунав - с. Загражден - м. „Копано кърло“.		Ресурсите му са неизползвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Лечебен винобой / <i>Phytolacca americana</i> L. 	Лаконосови / Phytolaccaceae	Видът е разпространен на територията на цялата община отглеждани като декоративни растения и на много места подивява.		Ресурсите му са максимално използвани и може да се отглежда в култури
Неароматна резеда / <i>Reseda inodora</i> Rchb. 	Резедови / Resedaceae	Среща се по лъсовите възвишения, като плевел в ниви и по сухи места - с. Сомовит, с. Милковица, с. Долни Вит, а вер. и на други места.		Ресурсите му са използвани
Жълта резеда / <i>Reseda lutea</i> L. 	Резедови / Resedaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица) и като рудерал по сухи тревисти места.		Ресурсите му са максимално използвани
Ливадно орехче / <i>Filipendula vulgaris</i> Moench. 	Розоцветни / Rosaceae	Среща се много рядко по влажни ливади, най-често в долове - с. Крета - м. „Яшкин дол“, м. „Табията“, с. Ленково - м. „Малък кърчомар“, м. „Оборчето“, а вероятно и на др. места.		Няма ресурсно значение
Вълнест напръстник / <i>Digitalis lanata</i> Ehrh.	Живеничеви / Scrophulariaceae	Среща се нарядко по сухи поляни - с. Искър - м. „Дошева чешма“, м. „Селски дол“, с. Гиген, с. Брест - м. „Суховица“, м. „Петкова могила“, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
		Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Пясъка“, м. „Голям кърчомар“, м. „Малък кърчомар“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Милковица - м. „Мъгура маре“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Сомовит - м. „Чучуров баир“, м. „Боруна“.		
Надводниково трескавиче (лош вятър) / <i>Kickxia elatine</i> (L.) Dum. 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Среща се много рядко като плевел в ниви (слънчоглед, царевица) на територията на цялата община.		Няма ресурсно значение
Обикновена лупичка / <i>Linaria vulgaris</i> Mill 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица) и като рудерал по сухи тревисти места.		Ресурсите му са максимално използвани
Възловато живениче / <i>Scrophularia nodosa</i> L. 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Среща се нарядко в състава на крайречните гори край р. Дунав, р. Искър, р. Вит.		Ресурсите му са практически неизползваеми

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Черен лопен / <i>Verbascum nigrum</i> L. 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Среща се нарядко по влажни алувиални наноси край р. Дунав (с. Загражден, с. Гиген, с. Дъбован, с. Сомовит, гр. Гулянци).		Ресурсите му са практически неизползваеми
Лечебен лопен / <i>Verbascum phlomoides</i> 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината. Най-често се среща като рудерално растение край водоеми, изкопи, пътища, жп линии.		Ресурсите му са максимално използвани
Финикийски лопен / <i>Verbascum phoeniceum</i> L. 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Среща се нарядко по сухи ливади - с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Малък Кърчомар“, с. Гиген, с. Крета - м. „Табията“, м. „Яшкин дол“, понякога в горски фонд, а вероятно и на други места.		Ресурсите му са неизползваеми, рядко растение
Гничевоподобно великденче / <i>Veronica anagallis-aquatica</i> L. 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Среща се доста често на територията на цялата община край водоеми от всякакъв тип - реки, язовири, канали, канавки, бари. Предпочита отцеждащи се алувиални наноси заради това най-масов е по цялото крайбрежие на р. Дунав.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Полско великденче / <i>Veronica arvensis</i> L. 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница), но спорадично и ниска численост		Ресурсите му са ограничено използвани
Австрийско великденче / <i>Veronica austriaca</i> L. 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Срещат се единични растения по ливади по височините над с. Гиген и с. Брест, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, а вероятно и на други места.		Няма ресурсно значение
Крайпоточно великденче / <i>Veronica beccabunga</i> L. 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Срещат се единични растения в състава на крайречните алувиални гори край р. Дунав.		Ресурсите му са неизползваеми
Пълзящо великденче / <i>Veronica prostrata</i> L. 	Живеничев и / Scrophulariaceae	Срещат се единични растения наред с австрийското великденче по ливади по височините над с. Гиген и с. Брест, с. Крета - м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, а вероятно и на други места.		Няма ресурсно значение

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Ежова главичка / <i>Sparganium erectum</i> L. 	Ежоглавичкови / Sparganiaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата община по влажни, осветени от слънцето места край водоеми от всякакъв тип - р. Дунав, р. Искър, р. Вит, помалките бари, временни разливи, отводнителни канали, рибарници, микроязовири, големи локви, по-рядко край канавки, чешми и др.		Ресурсите му са използвани
Голяма тлъстига / (<i>Sedum maximum</i> L.) Suter. 	Дебелецови / Crassulaceae	Среща се доста нарядко по скали и сред храсталаци - с. Крета - м. „Яшкин дол“, м. „Табията“, м. „Темницата“, с. Шияково - м. „Кретски баир“.		Ресурсите му са практически неизползваеми
Къклица / <i>Agrostemma githago</i> L. 	Карамфилови / Caryophyllaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината най-често като плевел в ниви (слънчоглед, царевица, пшеница).		Ресурсите му са максимално използвани
Влакнесто изсипливче / <i>Herniaria hirsuta</i> L. 	Карамфилови / Caryophyllaceae	Среща се нарядко по сухи каменисти места - с. Шияково - м. „Табията“, м. „Гавниците“, м. „Камъка“, с. Ленково - м. „Оборчето“ м. „Малък Кърчомар“.		Ресурсите му са неизползваеми
Лечебно сапунче / <i>Saponaria officinalis</i> L. 	Карамфилови / Caryophyllaceae	Видът е разпространен на територията на цялата община най-често на влажни места (край реки и други водоеми), но и в регулацията на селищата. Среща се спорадично с ниска численост.		Ресурсите му са ограничено използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Ушно плюскавиче / <i>Silene otites</i> (L.) Wibel. 	Карамфилови / Caryophyllaceae	Среща се нарядко по сухи ливади - с. Крета - м. „Табията“, м. „Темницата“, с. Шияково - м. „Камъка“, с. Искър - м. „Селски дол“, „Дошева чешма“, с. Брест - м. „Петкова могила“, м. „Сусовица“, много рядко по височините над селата Гиген, Милковица, Долни Вит, с. Ленково - м. „Оборчето“ - м. „Малък Кърчомар“, м. „Над лилов“.		Ресурсите му са практически неизползваеми, защото навсякъде се срещат единични растения
Червена коленчица / <i>Spergularia rubra</i> (L.) J. et C. Presl. 	Карамфилови / Caryophyllaceae	Не се среща, но по засолен терени в Карабоазкото поле (с. Дъбован, гр. Гулянци) се среща близкият вид <i>Spergularia marina</i> .		-
Тревна звездица / <i>Stellaria graminea</i> L. 	Карамфилови / Caryophyllaceae	Среща се нарядко по влажни ливади край реки и бари - край Бръшлянска бара (с. Ленково, с. Шияково), край р. Вит - гр. Гулянци, с. Милковица.		Ресурсите му са неизползваеми
Средна звездица / <i>Stellaria media</i> (L.) Vill. 	Карамфилови / Caryophyllaceae	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Руско вълно / <i>Salsola ruthenica</i> L.	Лободови / Chenopodiaceae	Среща се доста често на територията на цялата община: по лъсови хълмове - с. Сомовит - м. „Боруна“, м. „Черковски дол“, м. „Чучуров баир“, с. Долни Вит - м. „Радовец“, с. Милковица - м. „Кюнка“, м. „Мъгура Маре“, м.		Ресурсите му се използват макар и не като лечебно растение

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
		„Друму мори“, с. Ленково - м. „Оборчето“, м. „Над лилови“, м. „Голям Кърчомар“, м. „Пясъка“, с. Крета - м. „Яшкин дол“, м. „Табията“, м. „Гавниците“, с. Шияково - м. „Камъка“, м. „Равнището“, с. Искър - м. „Селски дол“, м. „Дошева чешма“, с. Брест - м. „Сусовица“, м. „Петкова могила“, м. „Долните лозя“, по пясъци и солени глини - с. Дъбован - м. „Ивата“, м. „Видра“, м. „Северина“, м. „Десна“, гр. Гулянци - м. „Краище“, м. „Мокриша“, с. Гиген - м. „Калилото“, м. „Пясъка“, м. „Градището“, с. Загражден - м. „Мъгура“, м. „Катината“ и др.		
Розова лобода / <i>Atriplex rosea</i> L. 	Лободови / <i>Chenopodia</i> сеае	Среща се нарядко по влажни, алувиални наноси край р. Дунав - с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген.		Ресурсите му са ограничено използвани
Бяла куча лобода / <i>Chenopodium album</i> L. 	Лободови / <i>Chenopodia</i> сеае	Видът е широко разпространен на територията на цялата общината, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи.		Ресурсите му са максимално използвани
Огнче / <i>Chenopodium botrys</i> L. 	Лободови / <i>Chenopodia</i> сеае	Среща се често по алувиални наноси и чакъл край р. Искър (с. Гиген, с. Искър), р. Вит (с. Крета, с. Милковица, с. Долни Вит), край р. Дунав (с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген), Бръшлянска бара (с. Ленково, с. Шияково) и др. на места в селищата като бурен.		Ресурсите му са използвани

Вид	Семейство	Местообитание	Природозащитен статут на вида и заплахи	Използване
Гърличе / <i>Chenopodium foliosum</i> L. 	Лободови / <i>Chenopodiaceae</i>	Среща се по алувиални наноси край р. Дунав (с. Загражден, с. Гиген, с. Дъбован, гр. Гулянци, с. Сомовит).		Ресурсите му са практически неизползваеми (рядко растение)
Хибридна куча лобода / <i>Chenopodium hybridum</i> L. 	Лободови / <i>Chenopodiaceae</i>	Среща се по алувиални наноси край р. Дунав (с. Загражден, с. Гиген, с. Дъбован, гр. Гулянци, с. Сомовит).		Ресурсите му са използвани
Многосеменна куча лобода / <i>Chenopodium polyspermum</i> L. 	Лободови / <i>Chenopodiaceae</i>	Среща се често по алувиални наноси и чакъл край р. Искър (с. Гиген, с. Искър), р. Вит (с. Крета, с. Милковица, с. Долни Вит), край р. Дунав (с. Сомовит, гр. Гулянци, с. Дъбован, с. Загражден, с. Гиген), Бръшлянска бара (с. Ленково, с. Шияково) и др. на места в селищата като бурен.		Ресурсите му са използвани
Червена куча лобода / <i>Chenopodium rubrum</i> L. 	Лободови / <i>Chenopodiaceae</i>	Среща се по алувиални наноси край р. Дунав (с. Загражден, с. Гиген, с. Дъбован, гр. Гулянци, с. Сомовит).		Ресурсите му са практически неизползваеми (рядко растение)
Европейска солянка / <i>Salicornia europaea</i> L. 	Лободови / <i>Chenopodiaceae</i>	Среща се по засолен почви в Карабазкото поле - с. Дъбован - м. „Видра“, м. „Дълбоката“. Популациите му са многочислени, но находището му е малко и единствено в Дунавската равнина.		Ресурсите му са ограничено използвани

III. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

- 1/ събирането на билки от диворастващи и култивирани лечебни растения;
- 2/ придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- 3/ събирането на генетичен материал от диворастващи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия, извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Разрешително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти – общинска собственост. Разрешително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината. Разрешителното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него

Съгласно чл. 22 от Закона за лечебните растения, разрешително за ползване на лечебните растения се издава от:

1. директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство в определения им териториален обхват - когато ползването е от горски територии - държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор - след заплащане на такса в държавното горско стопанство или в държавното ловно стопанство;

2. кмета на общината, когато ползването е от:

а) земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

б) територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;

в) земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; разрешително се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;

3. областния управител, когато ползването е от земеделски земи - държавна собственост, в границите на населените места и в поземления фонд, след заплащане на такса в областната администрация;

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

4. директора на дирекцията на националния парк, когато ползването е от териториите и акваториите на националните паркове, след заплащане на такса в съответната дирекция;

5. лице с висше лесовъдско образование, оправомощено от кмета на съответната община и регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии - общинска собственост, след заплащане на такса в общината, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;

6. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горски територии, за което горско сдружение е сключило договор;

7. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии извън посочените в т. 1 и 5, за които собственикът има сключен договор за конкретния имот.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от Закона за лечебните растения, таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - държавна собственост, се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите по ал. 1.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за: плановите документи; дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища; научни изследвания и наблюдение на лечебните растения; изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения; култивиране и преработка на лечебните растения; обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения; други дейности, свързани с управлението и контрола по Закона за лечебните растения.

Съгласно Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, предоставяни от община Гулянци, е определена такса за издаване на разрешително по чл. 22 от Закона за лечебните растения (ЗЛР) за ползване на лечебни растения от земи, води и водни обекти общинска собственост.

Разрешително за ползване на лечебни растения се издава от кмета на общината, когато ползването е от земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места – общинска собственост, както и от териториите в строителните граници на населените места, независимо от предназначението им, след заплащане на таксата.

Разрешителното за ползване се издава на билкозаготвител - юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

ползване; срока на ползване; други условия, свързани с опазване на находището; лицата, извършващи ползването, ако те са различни от титуляря на позвoлителното.

Позвoлителното се издава преди осъществяване на ползването.

При издаването на позвoлителни на територията на Община Гулянци се осъществява контрол по отношение на:

- Уведомяване на РИОСВ - Плевен за организирани билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;
- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ - Плевен;
- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок - до 31 януари, за представяне в РИОСВ - Плевен на обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените позвoлителни за ползване на лечебни растения на територията на община Гулянци;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на позвoлителното за ползване със заповед на кмета на общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляря на позвoлителното за ползване.

Ползвателят на позвoлителното за ползване на лечебни растения е длъжен да:

- ✓ Да не се допуска ползване на лечебните растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- ✓ Да не допуска ползване на защитени от закона лечебни растения;
- ✓ Да почиства прилежащите територии след приключване на ползването;
- ✓ След изтичането на посочените в позвoлителното срокове да не се разпорежда с останалите не добити лечебни растения, които заедно със заплатените такси остават за общината;
- ✓ При извършване на ползването да носи винаги в себе си разрешителното.

На територията на цялата страна е забранено събирането на билки от следните видове лечебни растения от естествените им находища: Бенедиктински трън, пресечка (*Chicus benedictus* L.), Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.), Горицвет пролетен (*Adonis vernalis* L.), Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.), Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.), Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.), Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.), Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis* L. ssp. *aristatus*), Какула едрочветна (*Salvia tomentosa* Mill.), Копитник (*Asarum europaeum* L.), Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng), Момина сълза (*Convallaria majalis*

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

L.), Оман бял (*Inula helenium* L.), Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucinum Flavum* Crantz), Пелин сантонитов (*Artemisia santonicum* L.), Пирински/Мурсалски/Алиботушки чай (*Sideritis scaedica* Grisb.), Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand), Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.), Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum* (Link) *letsvaart*), Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.), Салеп (*Orchis* sp. *diversa*), Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) *Moech.*), Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) *Bernh* = *L.selago*), Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.).

Под специален режим на опазване и ползване се поставят отделни диворастящи лечебни растения, чиито ресурси проявяват трайна тенденция за намаляване и съществува заплаха за естественото им разпространение в природата. Със заповедта на министъра на околната среда и водите през 2019 г. са определени допустимите за събиране количества билки от 11 вида лечебни растения от естествени находища извън територията на националните паркове – лечебна иглика, червен божур, лазаркиня, лудо биле, лютивя тлъстига, кисел трън, лечебен ранилист, шапиче, решетка безстъблена, бял пелин (катраника) и зърнастец елшовиден.

Посочениите в заповедта на Министъра на околната среда и водите ограничават и забраняват не се отнасят за количествата билки, събирани за лични нужди.¹

По данни от доклада на РИОСВ – Плевен за състоянието на околната среда за 2020 г. отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване.

Запазва се интереса на билкозаготвителите към лечебните растения поставени под специален режим на опазване и ползване и разрешени за събиране от естествените им находища на територията на РИОСВ – Плевен.

През 2020 г. във връзка с осъществяване на текущ и последващ контрол по Закона за лечебните растения и наредбите към него, са извършени 49 бр. проверки на билкозаготвителни пунктове и складове за билки.

Дадени са общо 2 броя предписания на билкозаготвителни пунктове за представяне на част от документацията. При извършен последващ контрол на обектите предписанията са изпълнени в срок.

Във връзка с констатирани нарушения в разпоредбите на Закона за лечебните растения са съставени общо 4 бр. АУАН на билкозаготвителни.

В края на 2020 г. с обявена дейност в РИОСВ – Плевен са общо 127 билкозаготвителни пунктове (БЗП), складове за билки и хладилни бази, от които: в област Плевен – 61 бр. (от които 1 хладилник и 1 склад); в област Ловеч – 66 бр. (от които

¹ Съгласно Закона за лечебните растения **билки за лични нужди** са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва: корени, коренища, луковичи или грудки - до 1 кг; стръкове - до 2 кг; листа - до 1 кг; кори - до 0,5 кг; цветове - до 0,5 кг; семена - до 0,1 кг; плодове - до 10 кг; пъпки - до 0,5 кг; талус - до 1 кг.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

4 хладилни бази и 2 склада). През 2020 г. е прекратена дейността на 15 бр. БЗП (6 бр. в област Плевен и 10 бр. в област Ловеч), а е обявена дейността на 6 бр. БЗП (4 бр. в област Плевен и 4 бр. в област Ловеч).

На територията на община Гулянци към 31.05.2021 г. е обявена дейността на два 2 бр. билкозаготвителни пункта (БЗП) - в с. Гиген и в гр. Гулянци.

Съгласно представени от билкозаготвителите справки са отчетени количествата изкупени, реализирани и налични билки за 2020 г. на територията на област Плевен. През годината са реализирани общо 315 976 кг. (сухо тегло) от видове лечебни растения.

IV. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. То включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете. Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри растения, популациите на видовете и екосистемите, включващи популацията.

За изпълнение целите на ПООС 2021-2028 г. ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи на наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината;
- Даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на община Гулянци, както и правилата и изискванията за събиране

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;

- Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- Предписания към собствениците на земи, гори, води или водни обекти, около които има находища на лечебни растения, недопускане увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове;
- Забраняване ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие, както и в нарушение на наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Участие на обществеността по вземането на решения, във връзка с опазването на лечебните растения на територията на общината;
- Недопускане на палене на стърнища и предотвратяване на горски пожари.

V. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях

На територията на Община Гулянци се намират следните защитени зони BG0000335 „Карабоаз“, BG0000247 „Никополско плато“, BG0000181 „Река Вит“, BG0000613 „Река Искър“.

На територията на община Гулянци има три защитени местности „Генчов орман“ (по течението на р. Искър), „Катината“ (в близост до Загражден), „Червен бряг“ (в близост до с. Долни Вит).

Опазването на лечебните растения, находящи се в тези територии и зони, се извършва съобразно разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие, Закона за лечебните растения, както и заповедите на МОСВ.

VI. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановете документи от по-висока степен

В Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Гулянци (приета с Решение № 515/26.09.2018 г. на Общински съвет – Гулянци, посл. изм. и допълн. с Решение № 250 по Протокол № 25/26.03.2021 г.), както и приложенията към нея, са определени начините за земеползване и издаване на разрешително за ползване на лечебни растения, лицата, на които се издават, както и таксите, които се заплащат за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – общинска собственост.

Към настоящия момент няма предложения за тяхната актуализация и е целесъобразно тази информация да остане в настоящата Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на общината.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и
възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.**

Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и
възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък с използвани таблици	3
Списък с използвани карти	3
Списък с използвани фигури	3
Списък с използвани съкращения	3
I. Въведение.....	4
II. Цели и принципи на програмата	5
III. Анализ и оценка на състоянието на почвите и на източниците, които ги увреждат по сектори на икономиката на територията на община Гулянци.....	6
1.Характеристика на почвите	6
2.Фактори за образуването на почвите	7
2.1. Абиотични фактори	7
2.2. Биотични фактори.....	8
3.Характеристика на основните почвени типове на територията на община Гулянци.....	8
4.Основни процеси, които увреждат почвите и насоки за тяхното ограничаване.....	11
5.Състояние на почвите на територията на община Гулянци.....	17
5.1. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди.....	17
5.2. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита (пестициди)	17
5.3. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.....	18
5.4. Ерозия на почвата	19
5.5. Засоляване и вкисляване на почвите.....	20
5.6. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански).....	20
6.Основни изводи от анализа	21
IV. Обвързаност на ПОУПВП със стратегически документи от по-високо йерархично ниво	21
V. SWOT анализ	24
VI. Цели и приоритети по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.....	26
1.Предизвикателства.....	26
2.Стратегически цели и приоритети.....	27
3.Очаквани резултати	27
VII. План за действие	28
VIII. Система за наблюдение, контрол и отчитане изпълнението на програмата.....	36
IX. Оценка на резултатите и актуализация на плана за действие.....	38

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИ ТАБЛИЦИ

Таблица 1.	Действителен риск от ерозия на почвата в община Гулянци	19
Таблица 2.	SWOT-анализ на почвите на община Гулянци	25
Таблица 3.	План за действие на ПОУПВП Гулянци 2021-2028 г.	29

СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИ КАРТИ

Карта 1.	Почвени типове	9
Карта 2.	Текстурни класове на почвите в България	10
Карта 3.	Общините в България, с риск към атмосферно засушаване	15
Карта 4.	Общините в България, с риск към почвено засушаване.....	15
Карта 5.	Общините в България, с риск към почвено-атмосферно засушаване	16

СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИ ФИГУРИ

Фигура 1.	Баланс на територията на община Гулянци	10
Фигура 2.	Разпределение на финансовия ресурс по приоритети на програмата	35

СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АИК	Адаптация към изменението на климата
БШПС	Българо-швейцарската програма за сътрудничество
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НСИ	Национален статистически институт
ПОУПВП	Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите
ПРЗ	Препарат за растителна защита
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РДГ	Регионална дирекция по горите

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите (ПОУПВП) на община Гулянци за периода 2021-2028 г. е разработена в изпълнение на чл. 26 от Закона за почвите. Тя е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г.

ПОУПВП на община Гулянци обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи - опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

ПОУПВП е разработена за период, който да съвпада с периода на действие на Общинската програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г. и е в съответствие с периода на действие на Планът за интегрирано развитие на община Гулянци 2021-2027 г.

Програмата подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона/общината във връзка с политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

Разработената програма е в съответствие със следните стратегически документи:

- Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на функциите на почвите 2020-2030 г.;
- Национална програма за развитие: България 2030;
- Национална стратегия за околна среда 2009-2018 г.;
- Национална Стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.;
- План за интегрирано развитие на община Гулянци 2021-2027 г.;
- Програмата за опазване на околната среда на община Гулянци за периода 2021-2028 г.;
- Стратегически план за развитие на горския сектор 2014-2023 г.;
- Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България 2007-2013 г. – актуализация за програмен период 2014-2020 г.;

Програмата е разработена при следните ограничения:

- Липса на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на област Плевен за периода до 2027 г.;
- Липса на регистър на площите с увредени почви.

При разработката на програмата са използвани и следните закони и наредби:

- Закон за почвите;
- Закон за опазване на околната среда;
- Наредба за управление на дейностите по третиране на отпадъци на територията на община Гулянци.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

II. ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Основните цели на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите (ПОУПВП) на община Гулянци за периода 2021-2028 г. са:

1. трайно запазване на функциите на почвите;
2. предотвратяване на увреждането на почвите и нарушаването на техните функции;
3. смекчаване на въздействието на заплахите за увреждането на почвите и възстановяване на нарушените им функции.

Това ще стане чрез идентифициране и анализиране на проблемите в областта на ползването на земеделските земи, намиране на решения за тях, устойчиво използване на почвените ресурси, обединяване на усилията на местната администрация, НПО, бизнеса и гражданите на територията на община Гулянци. След това ще бъдат набелязани мерките и проектите, които Общината ще изпълнява.

Опазването, ползването и възстановяването на почвите се основават на следните **принципи**:

1. екосистемен и интегриран подход;
2. устойчиво ползване на почвите;
3. приоритет на превантивния контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции;
4. прилагане на добри практики при ползването на почвите;
5. замърсителят плаща за причинените вреди;
6. информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и за мерките за опазването им.

Основните **критерии** при определяне на приоритетите в Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци са:

1. устойчиво ползване на почвите като природен ресурс;
2. опазване и подобряване на почвеното плодородие;
3. намаляване на вредните последствия върху почвите, предизвикани от природни процеси и явления и антропогенни фактори;
4. предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и опазване на другите компоненти на околната среда;
5. спазване принципите на устойчивото развитие, включително принципите на биологичното земеделие;
6. възстановяване на нарушените функции на почвите;
7. задължения, поети от държавата по международни актове, отнасящи се до почвите.

Структурата и съдържанието на документа е в съответствие с *Методическите указания за разработване на областни и общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.*

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ И НА ИЗТОЧНИЦИТЕ, КОИТО ГИ УВРЕЖДАТ ПО СЕКТОРИ НА ИКОНОМИКАТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс, изпълняващи редица функции, важни за равновесието на природата и човешкото общество. По тази причина опазването им е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и на физическите и юридическите лица.

Почвата е един от важните природни ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните или управляеми от човека екосистеми тя изпълнява определени функции:

- осигурява среда за развитието на растенията и реализирането на тяхната биопродуктивност, регулира и разпределя водния отток;
- съхранява водата и служи като буфер на околната среда, като инактивира или разрушава екологично опасните субстанции;
- съхранява и трансформира минерали, органични вещества, енергия и различни химически вещества;
- източник е на суровини като глина, пясък, торф.

Почвата поддържа генетичните ресурси и е среда на обитание за многобройни живи организми. Тя е физическа основа на социално-икономическата структура на човешкото общество, източник е на сурови материали и съхранява геогенното и културно наследство на човечеството.

1. Характеристика на почвите

Почвата представлява сложна природна система изградена от минерални частици, органични вещества, вода, газове, макро- и микроорганизми.

Минералните частици образуват основната маса на почвата, а органичните вещества съставляват 10-20% от химичния състав на почвата. Те са резултат от жизнената дейност на растителните и животински видове. В почвата са разпространени във вид на торф (растителни остатъци) и хумус (разложено органично вещество). Хумусът заедно със съдържанието на вода и газове определя нейното плодородие. Съдържанието на хумус в някои почви може да достигне до 90% от общото съдържание на органичните вещества. Характерно е неговото бавно разлагане от микроорганизмите, което позволява натрупването му в значителни количества в почвата. Той е източник на хранителни вещества за растенията, тъй като при разлагането му се освобождава въглероден двуокис, нитрати, фосфати. Тези съединения са лесно усвоими от растенията. Хумусът, образуван в горния почвен слой се отнася от инфилтриращата в почвата вода в по-долните хоризонти. Чрез обработка на почвата, той заедно с разтворените химични вещества се изнася отново на повърхността.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

Почвената покривка е особено важен компонент на природната среда. Образувана в продължение на милиони години, тя се явява огледало за състоянието на ландшафтите и в нея се отразяват и пречупват взаимовръзките между останалите компоненти на природната среда (скали, води, климат, растителност, дейност на човека).

Без почвена покривка е невъзможно съществуването и вегетацията на естествената и културна растителност и природата ни би представлявала една голяма пустош. Почвената покривка е междинно спояващо звено между геолого-геоморфоложката основа, климатичните условия, динамиката на водата и вегетацията на растенията.

Благодарение на своето плодородие почвената покривка се явява и много важен природен ресурс. Тя е средство и предмет на труда в селското стопанство. В резултат на дейността на човека плодородието на почвата може да променя (увеличава или намалява) или да се запазва. Различават се три вида плодородие - естествено, потенциално и икономическо. Първото е свързано с наличието на хумус и други хранителни вещества, образували се през дългия период на естествено развитие на почвите. Потенциалното плодородие се свързва с възможностите за изкуствено увеличаване на хранителните вещества в почвата чрез добавяне на торове с естествен или изкуствен произход. Икономическото плодородие се изразява чрез стойността на произведените земеделски продукти от единица площ върху даден вид почва.

2. Фактори за образуването на почвите

2.1. Абиотични фактори

Абиотичните почвообразуващи фактори са скалната основа, релефа, климата, водите, растителността.

Почвообразуващата скала е материалът, от който се образува почвата. Механичният, минералният и химичният състав на основната скала определят водните, физичните и химични свойства, както и хода на химичните процеси в почвата.

Климатът определя хоризонталното и вертикално разпространение на почвите. Той оказва влияние чрез климатичните елементи - температура на въздуха и валежите. Те от своя страна определят количеството на влага в почвата. Температурата на въздуха определя посоката и скоростта на физичните, химичните и физикохимични процеси в почвата. При по-висока температура процесите протичат с по-висока скорост и се увеличава дейността на почвените микроорганизми. Разлагането на органичните вещества и изветрянето на минералните частици протича при наличие на влага в почвата. Преовлажняването ѝ води до забавяне на тези процеси.

Релефът, като климатообразуващ фактор определя вертикалното разпределение на почвите, а чрез надморската си височина, наклона на склоновете, експозицията, определя разпространението на плитките и дълбоки почви. При по-големите наклони, валежните води отнасят изветрителната кора. Поради това по склоновете почвената покривка е тънка или почти липсва. Обратно - дълбоките почви се образуват в равнините, низините и котловините.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

Водите са важен фактор за протичане на всички почвообразуващи процеси - изветряне и ерозия. Наличието им обуславя образуването на някои от почвените типове.

2.2. Биотични фактори

Биотичните фактори са растенията, микро- и макроорганизмите в почвата.

Растителността се явява главен източник на органични остатъци в почвата. В зависимост от характера ѝ, в почвата се натрупват различни по количество и химичен състав растителни остатъци. Те определят нейното плодородие. Горската растителност в България е повлияла за образуването на сивите горски почви, канелените горски почви и др. Тревистата растителност в сравнение с горската внася в почвата по-голямо количество органични вещества. Под нейно влияние са образувани едни от най-плодородните почви - черноземните, канелените, алувиално-ливадните и др., а блатната растителност определя образуването на смолниците.

Растителността определя водния и топлинния режим на почвата, определя нейната структура и я предпазва от ерозия.

Микро- и макро организмите участват в минерализацията на органичното вещество в почвата и я обогатяват с хранителни вещества, необходими за развитие на растенията.

3. Характеристика на основните почвени типове на територията на община Гулянци

На територията на община Гулянци се срещат следните почвени типове - карбонатни черноземи, типични черноземи и алувиално ливадните. На Карта №1 може да се види, че на територията на общината няма голямо почвено разнообразие.

Черноземите почви са най-плодородните и обработваеми почви. Имат мощен хумусен хоризонт, добре развит преходен, който преминава направо в почвообразуваща скала. Различават се 5 основни разновидности – карбонатни, типични, излужени, деградирани и тежки глинести черноземи. Формирани са в условията на умерения климат, главно на тревиста степна растителност.

Всички черноземни почви се отличават с високо естествено плодородие, за поддържането и повишаването на което следва да се прилагат следните мероприятия:

- правилно редуване на културите и оптимално азотно-фосфорно торене;
- обработката на почвата да става във физическа зрялост;
- прилагане на противоерозионни обработки на откритите равнинни и на наклонените терени;
- варуване на деградирани терени при вкисляване;
- дълбоко разрохкване, торене с органични торове и дрениране на тежките глинести черноземи.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

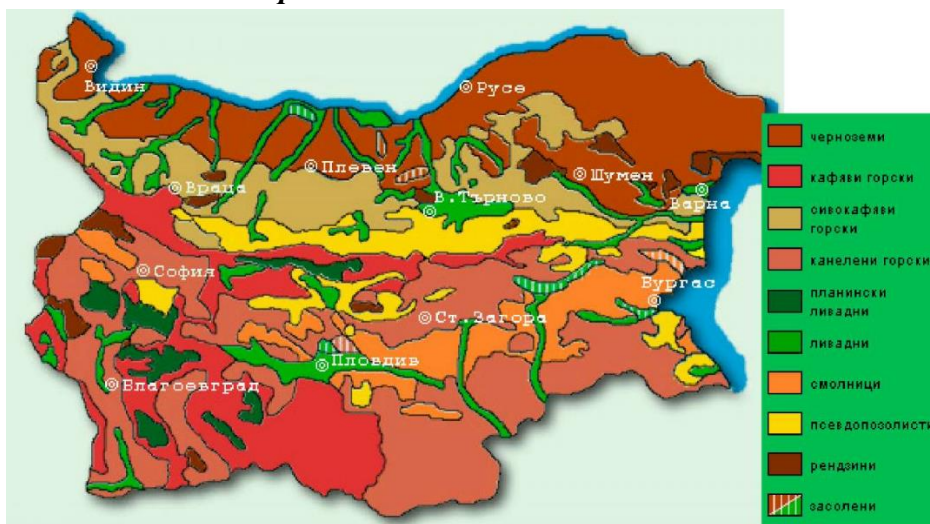

Карбонатните черноземи се характеризират с различна мощност и хумусен хоризонт (40-60 см.). Съдържат специфични образувания - карбонатни мицели, разположени на дълбочина 20-150 см.

Алувиално-ливадните почви са плодородни почви, които се образуват по поречията на големи реки върху неспособни чакълесто пясъчливи алувиални наноси, при различен климат. Разпространени са върху I и II надзаливни тераси на реките на страната. Имат само един тънък повърхностен хоризонт – по-тъмен, до 10 см, след което има само слоеве, различаващи се по вида на фракцията. Те са със сиво-жълт цвят и са много плодородни (зеленчуци, ориз, коноп и други). Основните дейности за повишаване на плодородието им, освен торене, са насочени към предпазването им от заливане, заблатяване и засоляване. Алувият представлява материал, който се формира от постоянно течащи води. Той се натрупва по речната тераса като фин материал с богато органично и минерално съдържание, което му предава изключителна плодородност. Алувиално-ливадните почви са с дебел почвен хоризонт и високо съдържание на хумус.

На Карта 2 са представени текстурните класове на почвите съгласно географската база почвени данни за България, разработена в JRC в Испра, Италия. Тези класове се формират въз основа съотношението на пясък и глина в даден почвен профил. В горната база фигурират 5 текстурни класа: 1 - <18% глина и >65% пясък; 2 - 18% < глина < 35% и пясък > 15%, или глина < 18% и 15% < пясък < 65%; 3 - < 35% глина и < 15 % пясък; 4 - 35% < глина < 60%; 5 - > 60% глина. Общеизвестно е, че при пясъка изпарението протича по-бързо, пясъчливите почви изсъхват по-бързо и следователно са по-уязвими към засушаване, в сравнение с почвите, които съдържат по-големи количества глина. Текстурен клас 1 почти отсъства в България, но текстурен клас 2, освен в планинските райони, е представен в крайдунавските територии на северна България, както и някои части от североизточна България. На територията на община Гулянци се наблюдават почви от текстурен клас 2 и 3.

Карта 1. Почвени типове

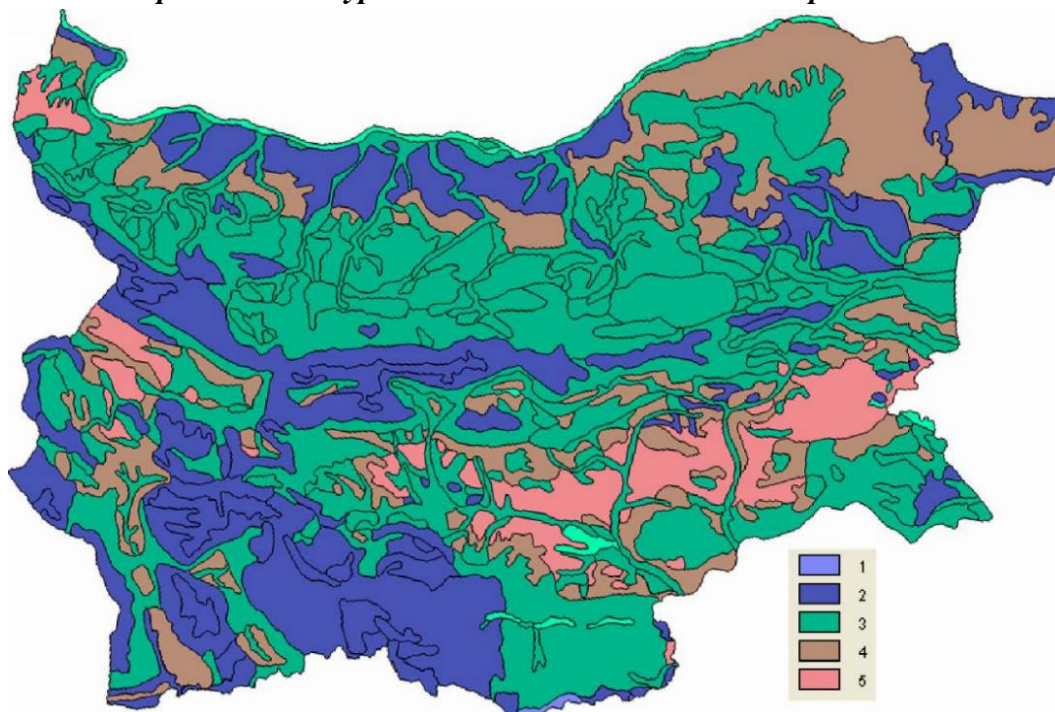

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

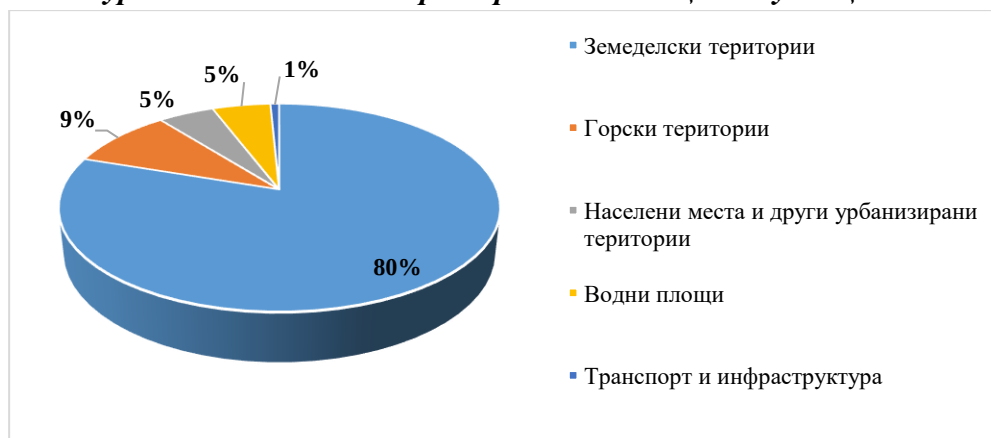
Карта 2. Текстурни класове на почвите в България

Източник: „Доклад за пространственото разпределение на почвеното засушаване в България и неговото териториално разпределение“, проф. д-р Веселин Александров, Националният институт по хидрология и метеорология на БАН

Следва да се направи и уточнението, че делът на земеделската земя в община Гулянци е 80% от общата площ на общината.

Фигура 1. Баланс на територията на община Гулянци

Източник: НСИ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

4. Основни процеси, които увреждат почвите и насоки за тяхното ограничаване

Почвите са приемник на всички вредни въздействия в околната среда и като такива създават потенциален риск за здравето на населението. Степента на замърсяване и разрушаване на почвите се обуславя от промишлеността, транспорта, прекомерното използване на изкуствени торове и пестициди в земеделието, естествените процеси (ветрова ерозия, други екзогенни фактори), експлоатацията на подземни богатства и депонирането на отпадъци.

Увреждането на почвите е процес на настъпване на неблагоприятни промени в строежа и/или физико-химичните им свойства, водещ до нарушаване на основните им функции. Причините могат да бъдат природни и/или антропогенни.

В чл. 12 от Закона за почвите (Обн. ДВ. бр. 89 от 6 ноември 2007 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 98 от 27 Ноември 2018 г.) са посочени следните видове процеси, които увреждат почвите:

1. ерозия;
2. вкисляване;
3. засоляване;
4. уплътняване;
5. намаляване на почвеното органично вещество;
6. замърсяване;
7. запечатване;
8. свлачища;
9. заблацияване.

Ерозия на почвите е физично явление, свързано с отделяне и пренасяне на почвени частици чрез вятър, дъждовни и поливни води при протичане на естествени процеси и/или въздействие на антропогенни фактори. Загубата на почвен материал оказва съществено влияние **върху функциите на почвата**, както в мястото на проявлението на ерозията, така и върху прилежащите територии. Ерозираните земи са със скъсен почвен профил, изсветлена повърхност, често набраздена от линейни ерозионни форми и води до силно намаляване на плодородието на почвата. Поради това тя е един от най-сериозните глобални фактори за деградация и опустиняване на почвите. Природните и стопанските условия на територията на България създават предпоставки за разпространението на водна, ветрова и иригационна ерозия. Наред с природно обусловените фактори, степента на проявление на почвената ерозия зависи и от човешката дейност. Неправилната обработка на почвата, обезлесяването и горските пожари също са съществени фактори, оказващи влияние върху този процес. Провежданите мероприятия за борба с това вредно явление са агротехнически, лесотехнически и хидротехнически.

Вкисляване е естествено протичащ процес, чиято интензивност зависи и от антропогенни фактори и води до увеличаване киселинността на почвите.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

Засоляване на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водоразтворимите соли, с което се увеличава обемът на натрий и магнезий в почвите и се оказва негативно влияние на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал. Подобряването на засолените почви е свързано със значителни капиталовложения, тъй като е възможно да се постигне след дрениране на почвите, а също и с прилагането на други сложни агротехнически практики.

Уплътняване на почвата е физически процес на частично разрушаване на почвената структура и увеличаване на плътността, при което намалява водопропускливостта, увеличава се твърдостта, нарушава се почвената структура и се променя строежът на почвения профил. Основно се наблюдава при неправилно използване на селскостопански машини при неподходящи условия. Обработваемите земи са засегнати от уплътняване както на горния слой, така и на плодородния слой. Необходимо е прилагането на добри земеделски практики за поддържане и възстановяване на структурата на почвата като например използване на машини и приспособления за почвообработка с намален натиск, а също и прилагане на интензивни мерки за опазване на почвата от ерозия и деградация на почвеното органично вещество.

Почвеното органично вещество е сложна система от хумусни вещества, белтъци, въглеводороди, восъци, смоли и други компоненти. **Намаляването на почвеното органично вещество** при обработваемите земи, е между 10 и 40% за по-голямата част от почвите, но в отделните случаи може да намалее и повече. Въпреки липсата на системни наблюдения има данни за трайна тенденция към намаляване на запасите на почвено органично вещество в обработваемите земи.

Замърсяване на почвите е процес на натрупване на вредни вещества в почвите от естествен и/или антропогенен източник, чиито свойства и концентрации причиняват нарушаване на техните функции независимо дали се превишават действащите в страната норми.

Основен източник на замърсяване на земите в урбанизираните територии е транспортът.

Известно е още замърсяването на почвите от неправилната употреба на минерални торове. Липсата на естествен механизъм за превръщането на нитрати в безвредни съединения прави проблема особено опасен. Постъпващите в организмите свободни нитрати се превръщат в нитрити. Нитритите могат да се свържат с хемоглобина в кръвта, което лишава животните и човека от достатъчно кислород.

Други големи замърсители на почвата са пестицидите. Те са химически средства за защита от вредители: насекоми, гризачи, паразитни гъби и плевелни растения. Употребата им води до рязко увеличаване на добивите от обработените с тях култури поради бързото унищожаване на вредители. Пестицидите трудно се разграждат по биологичен път и концентрацията им се увеличава многократно по дължината на хранителните вериги. Ако

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

количеството на пестицида е било безвредно при първоначалното му прилагане, то след време при навлизане в последното звено на хранителната верига, то може да се окаже смъртоносно. Пестицидите се натрупват в човешкото тяло, причинявайки тежки увреждания в различни органи.

В почвата могат да попаднат тежки метали (мед, олово, хром, манган и др.) в резултат от напояване със замърсени промишлени води или от промишлено замърсен въздух. Тежките метали са особено опасни, защото са устойчиви. Те причиняват болести, които засягат почти всички човешки органи.

Запечатване на почвите е трайно покриване на почвените повърхности с непропусклив материал поради застрояване и/или изграждане на инфраструктура.

Свлачището е природно явление, при което се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Причините за възникването на свлачища са свързани със силно пресечения релеф и други специфични геоложки дадености в определени райони. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства. Във времето те имат периоди на затихване и усилване. След активизирането на свлачището може да се стигне до възникване на бедствена ситуация.

Заблатяването - процесите на заблатяване и засоляване на почвата са тясно свързани помежду си. Те настъпват по една и съща причина - от високото ниво на подпочвените води.

Друг процес, който се свързва също с увреждането на почвите и с промените в ландшафта, е **загубата на биоразнообразие**, която води до загуба на естествената среда на обитаване на редица биологични видове. Изгарянето на стърнищата унищожава флората и нарушава почвеното равновесие, с което причинява значително намаляване на почвеното плодородие. Загубата на биоразнообразие може да бъде ограничена чрез намаляване на интензитета на процесите на деградация на почвите и земите, промените в ландшафта, които водят до загуба на естествената среда на обитаване на биологичните видове, и изгарянето на стърнищата.

Засушаването е също основен процес и проблем, който влияе върху състава и функциите на почвите. В доклада на Национален институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф. дфн. В. Александров е направено пространствено разпределение на районите в България, уязвими към засушаване. Там е посочено, че въпреки големия брой на изследванията върху засушаванията в чужбина и България, все още не е разработена единна методика за тяхното изучаване поради сложността на явлениято и многостранността на неговото проявление и въздействие. „Основен методичен проблем при изучаване на засушаванията е тяхната типизация. Обикновено се различават четири-пет типа засушаване: **почвено, атмосферно, почвено-атмосферно, хидрологично и социално-икономическо**. **Почвеното засушаване** настъпва при продължителен безвалежен период, който може да настъпи през всеки месец или сезон. При почвеното засушаване коренообитаемият слой просъхва и растенията страдат от

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

недостиг на вода. Всъщност, почвеното засушаване представлява продължителен период, при който се нарушава водния баланс в почвата и на растителните екосистеми, влошава се физиологичното състояние на растенията и добивите рязко спадат. При атмосферната суша, освен ниските валежи се наблюдават високи температури и ниска влажност на въздуха. Чести явления са сухите и горещи ветрове и вследствие на голямата евапотранспирация се нарушава водния баланс на растенията. Растенията се намират в най-неблагоприятни условия при настъпване на почвено-атмосферно засушаване. Комплексът от почвени и метеорологични условия се характеризира с много малки запаси от почвена влага, ниски количества валеж, високи температури, ниска влажност на въздуха и силни горещи ветрове.

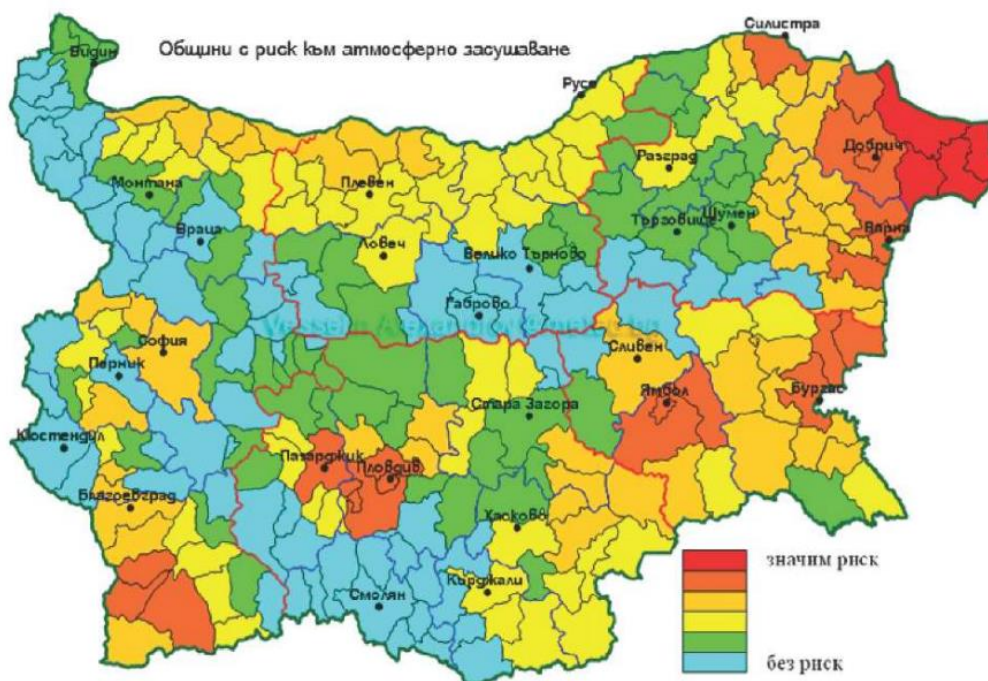
През отделните сезони засушаването се отличава с някои характерни особености. *Пролетната суша* се характеризира с невисоки температури, ниска влажност и силни ветрове, което влошава условията за сеитба, поникване и нормално начално развитие. Забавянето на поникването влошава условията на развитието на агроекосистемите през целия вегетационен период. При такива условия рязко нараства популацията на редица вредители, които нанасят и допълнителни щети. Пролетните засушавания са особено характерни за Северозападна България (40% от случаите) и Черноморското крайбрежие (50%). *Летните суши* се характеризират с високи температури, ниска влажност на въздуха и интензивно сумарно изпарение (физическо и транспирация). Това са типични почвено-атмосферни засушавания, особено когато продуктивната почвена влага започва рязко да пада под 70% от пределната полска влагоемност. Растенията увяхват, спират растежа си, пожълтяват и изсъхват, когато почвената влага падне под влажността на завяхване. Особено опасно е, когато засушаването е съчетано със суховеи. Интензивните летни засушавания са най-продължителни по Черноморското крайбрежие и в Горнотракийската низина. *Есента сушата* се отразява неблагоприятно върху провеждането на есенната дълбока оран, сеитбата и поникването на есенниците, които навлизат в зимата недостатъчно развити и често страдат от измръзване. Тези засушавания са характерни за Черноморското крайбрежие, Североизточна България и Горнотракийската низина¹.

Според пространственото разпределение община Гулянци попада в район със значим риск към атмосферно засушаване (виж карта 3 – община Гулянци в тъмножълт цвят), със значим риск към почвено засушаване (виж карта 4 – община Гулянци в оранжев цвят) и с риск към почвено-атмосферно засушаване и с висок риск към почвено-атмосферно засушаване (виж карта 5 – община Гулянци в оранжев цвят).

¹Източник: Доклад „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф., дфн В. Александров, Национален институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките

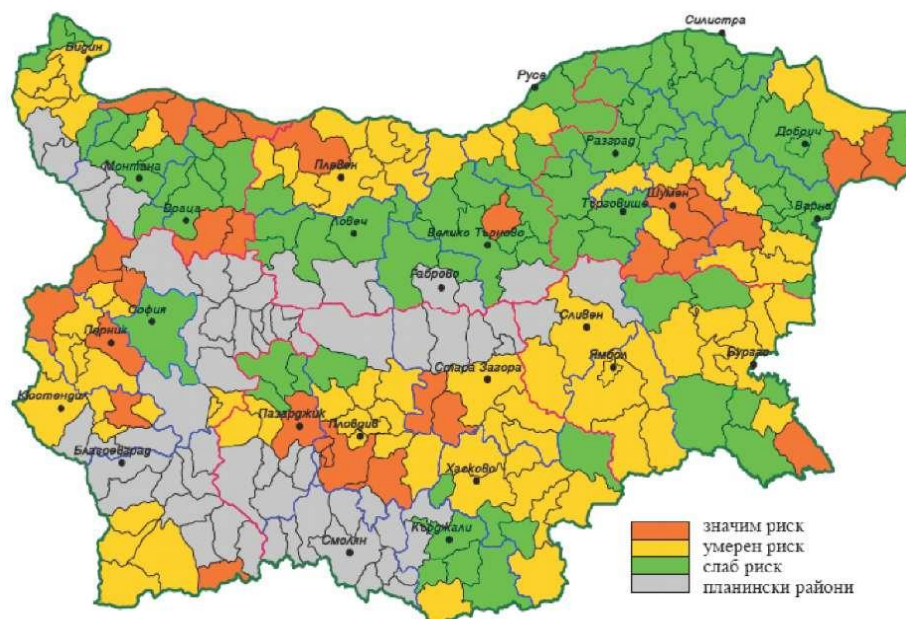

Карта 3. Общините в България, с риск към атмосферно засушаване

Източник: Доклад „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф., д-р В. Александров,
Национален институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките

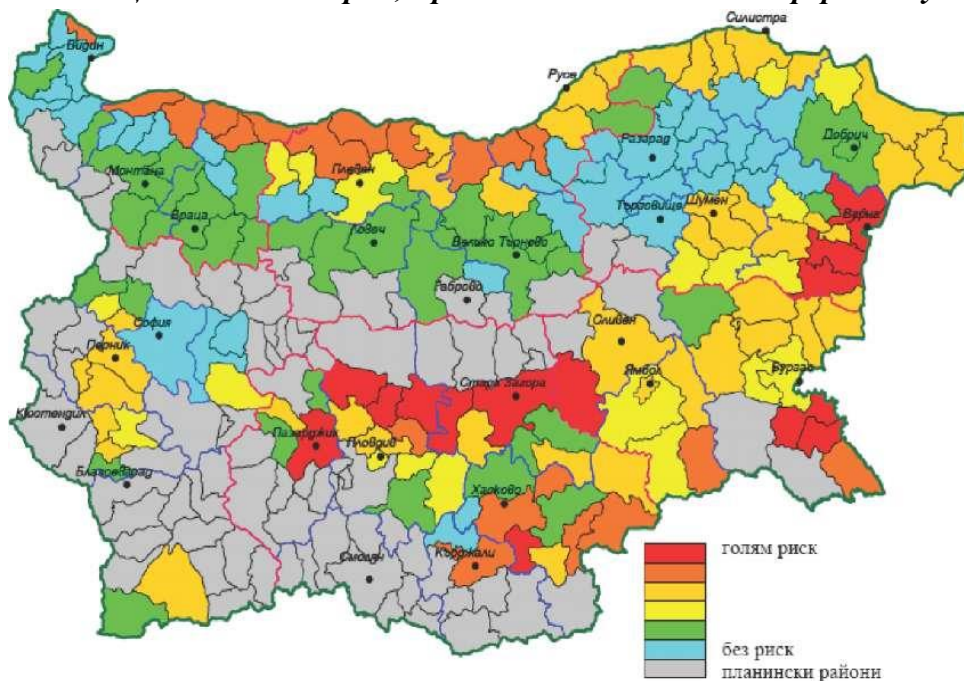
Карта 4. Общините в България, с риск към почвено засушаване

Източник: Доклад „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф., д-р В. Александров,
Национален институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките

Карта 5. Общините в България, с риск към почвено-атмосферно засушаване

Източник: Доклад „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф. д-р В. Александров, Национален институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките

Ограничаването и преодоляването на деградационните процеси в земеделските земи може да се осъществи чрез прилагане на добри земеделски практики, включващи комплекс от мерки с почвозащитно и оттокорегулиращо действие за интегрирано опазване на почвите и водите, специфично за дадени почвено-климатични и топографски условия, с цел:

- осигуряване на защитна покривка на почвената повърхност от растителност или растителни остатъци в периодите с висока ерозионност в резултат от валежите и вятъра;
- повишаване на инфилтрационната способност на почвата;
- поддържане и възстановяване на почвата;
- повишаване на запасите от почвено органично вещество;
- използване на машини и технологии за почвообработки с минимален натиск върху почвената повърхност.

За **увреждането на почвите в горските земи** и влошаването на свойствата им, а оттам и на продуктивния потенциал, най-значително влияние оказват ерозионните процеси и измененията на свойствата на почвата, настъпващи в резултат на горски пожари.

Антропогенното въздействие може да предизвика или усили процесите на увреждане на почвата. Това въздействие се получава в резултат на:

- Неподходящи обработки на горските почви, ерозионни процеси и липса на мероприятия за борба с ерозията, загуба на хранителни вещества, замърсяване на почвите;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

- Отстраняване на естествената растителност – превръщане на горските земи в обработваеми земеделски земи;
- Прекомерно ползване на дървесина за огрев и като строителен материал.

Пожарите, в резултат на които горската растителност е унищожена напълно или се поврежда в различна степен, водят до загуби на органично вещество, разрушаване на структурата и последваща ерозия.

Увреждането на почвата настъпва в резултат на частичното или пълно унищожаване на дървесната растителност, мъртвата горска постилка и тревната растителност. Това води до изменение на процентното съдържание на фракции на макроагрегатния и механичния състав на почвата.

5. Състояние на почвите на територията на община Гулянци

Представените по-долу данни са от Доклада за състоянието на околната среда през 2020 година на територията на РИОСВ-Плевен, която включва и община Гулянци.

5.1. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

Замърсяването на почвата с тежки метали има различни източници – по атмосферен път чрез праха и дъжда, производствени отпадъци, автомобилни отпадъци, от химизацията на селското стопанство, от поливане на земеделски земи с отпадни води и др.

За оценка състоянието на почвите на територията на страната е изградена национална система за мониторинг, категоризирана по нива. По почвен мониторинг I-во ниво на територията на РИОСВ-Плевен са обособени 33 броя пунктове, в които се извършва пробонабирането на почвени проби. През 2020 г. съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) Годишна програма за мониторинг на почви за 2020 г. Регионална лаборатория (РЛ) - Плевен е извършила пробонабиране от 8 пункта в т.ч. пункт №148 - Гиген в общ. Гулянци. Всяка проба се взема в две дълбочини в зависимост от типа земеползване, а именно: за обработваеми земи 0-20 см и 20-40 см, за постоянни тревни площи 0-10 см и 20-40 см. Наблюдават се следните показатели: активна реакция на почвата (pH), биогенни елемент – общ азот по Келдал, общ фосфор, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност и 9 бр. тежки метали и металоиди – мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен и живак.

5.2. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита (пестициди)

Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлор органичните пестициди, които са били масово използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век. Останалите неизползвани препарати са събрани и се съхраняват в складове, разположени на територията на бившите ТКЗС-та.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

През 2020 г. съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви по почвен мониторинг I-во ниво – широкомащабен мониторинг, РЛ-Плевен е извършила пробонабиране от 8 пункта.

Към 01.01.2020 г. на територията, контролирана от РИОСВ Плевен, има 62 склада (4 от тях централизирани) и 4 площадки с общо 54 бр. контейнери Б-Б куб, в които се съхраняват негодни и излезли от употреба продукти за растителна защита (негодни ПРЗ).

През 2020 г. 9 склада са проверени чрез участия в проверки, инициирани от ПУДООС, във връзка с приключили дейности по проект „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“ по БШПС и Договор от 07.08.2018 г.

В резултат от проверките и дадените предписания през 2020 г. е постигнато следното:

- променено е състоянието на 11 склада от недобро или задоволително в добро, като са предприети действия от страна на общините за обезопасяването им чрез ремонти дейности;
- ограничен е достъпа до Б-Б кубовете в с. Крушовене, общ. Долна Митрополия;
- след дадени предписания за ремонтни дейности и/или предаване на негодните ПРЗ за обезвреждане, негодните ПРЗ от 2 склада (с. Славовица, общ. Долна Митрополия и с. Владиня, общ. Ловеч) са предадени регламентирано за последващо третиране от съответните общини;
- поставени са липсващи знаци за опасност на 5 склада;
- почистена е тревната и храстовидната растителност около някои от складовете.

През 2020 г. негодните ПРЗ от 11 склада са предадени за последващо третиране или обезвреждане, с общо количество негодни ПРЗ 252,333 т, 0,679 т - опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества и 6 т видимо замърсена почва пред един склад и замяна с подходящ инертен материал.

През 2020 г. са взети почвени проби от два обекта в гр. Червен бряг и в с. Рупци, където са намерени отпадъци. За обекта в с. Рупци е установено наличие на увредени почви в следствие на химическо замърсяване над пределно допустимите количества УОЗ: органохлорен пестицид-β-НСН (β-хексахлорциклохексан), в 2 почвени проби, взети в рамките на имота, в който са намерени отпадъците. За обекта се води досъдебно производство от СП.

5.3. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти

През 2020 година РЛ - Плевен е извършила пробонабиране от 8 пункта съгласно утвърдената от изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви, касаеща почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг. Наблюдавани са УОЗ: полициклични ароматни въглеводороди и полихлорирани бифенили, както и нефтопродукти.

През 2020 г. експерт от РИОСВ Плевен е извършил четири планови проверки на нефтени и газонефтени находища, които се разработват съгласно предоставени концесии от

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

МЕ. Не е констатирано замърсявания на почви с нефтопродукти. Концесионерът спазва мерките за опазване на почвите, заложи в годишните проекти за разработка на находищата.

5.4. Ерозия на почвата

Ерозията е един от най-сериозните глобални фактори за деградация и опустиняване на почвите. Тя влияе съществено върху екологичните и икономическите функции на почвата. Начинът на земеползване и структурата на земеделските и горските земи могат осезателно да намалят загубите на почва от ерозия, но могат и значително да я ускорят.

За борба с това вредно явление се провеждат агротехнически, лесотехнически и хидротехнически мероприятия.

За определяне на действителния риск от ерозия на почвата за територията на община Гулянци са използвани данни от 2018 и 2019 г., които са получени въз основа на Американския ГИС-модел USLE за изчисление на риска от ерозия, който е пригоден за българските условия от Института по почвознание „Никола Пушкин“ и се генерира на базата на ежедневни плювиографни записи от станциите за интензивни валежи. Данните са представени според класификацията на действителния риск от ерозия на почвата, разработена от Института по почвознание „Никола Пушкин“ и са дадени в таблиците по-долу:

Таблица 1. Действителен риск от ерозия на почвата в община Гулянци

	2018 г.		2019 г.	
	Относителен дял (ха)	Относителен дял (%)	Относителен дял (ха)	Относителен дял (%)
Обща площ на община Гулянци	45 800	100	45 800	100
Много слаб действителен риск	10 488	22,89	0	0
Слаб действителен риск	4 199	9,17	7 576	16,54
Слаб до умерен действителен риск	6 503	14,21	8 894	19,42
Умерен действителен риск	2 649	5,78	8 247	18,01
Умерен до висок действителен риск	2 538	5,54	1 149	2,51
Висок действителен риск	902	1,96	5 207	11,37
Много висок риск	6	0,01	2 520	5,51

Източник: Община Гулянци

Интензитетът на ерозията за територията на община Гулянци е както следва: за 2018 г. – 14,1 t/ha/yr, за 2019 г. – 12,4 t/ha/yr.

Оценката за средногодишните загуби на почва от ерозия, за територията на община Гулянци, през 2018 г. възлиза на 383 245 тона, а през 2019 г., съответно – 441 901 тона.

Забележка: През 2019 г. се наблюдава значителна промяна в средногодишния интензитет на плоскостната водна ерозия, тъй като са включени и териториите с

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

надморска височина над 1200 м. Сравнение с данните от предходни години не е коректно да се прави, поради различен обхват на изходните данни.

На територията на област Плевен няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия. Единствено равнинният характер на областта е причина за проява на ветрова ерозия, която нанася щети, налагащи противоерозионни мероприятия. По брега на р. Дунав има брегова ерозия и свлачищни процеси. В РИОСВ Плевен няма информация за значителни ерозионни процеси през 2020 г. Оценка на водната и ветрова ерозия за всяка година се извършва чрез математически модел в ИАОС.

5.5. Засоляване и вкисляване на почвите

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водноразтворимите соли и/или обменен натрий в почвите в количества, влияещи негативно на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал.

Вкисляването на почвите се дължи на емисии от промишлени процеси, природни биохимични цикли, а за обработваемите почви - и от едностранчивото (без фосфор и калий) торене с азотни торове.

През 2020 г. РЛ – Плевен, съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви II-ро ниво, е предвидено следното:

По почвен мониторинг II-ро ниво – „Засоляване“ през 2020 г. да се наблюдават 3 пункта в следните землища: с. Дъбован, с. Загражден и с. Горна Студена (нов пункт). Към момента на изготвяне на доклада протоколите от пробовземането и анализите не са внесени в РИОСВ-Плевен. Параметрите за наблюдение са:

- почвени проби: рН (H_2O), специфична електропроводимост; водоразтворими: сулфати, хлориди, карбонати, хидрогенкарбонати, калций, магнезий, калий, натрий; обменен натрий и сорбционен капацитет на почвата;
- водни проби: рН (H_2O), електропроводимост, хлориди, сулфати, калций, магнезий, карбонати, хидрогенкарбонати, калий, натрий.

По почвен мониторинг II-ро ниво – „Вкисляване“ са определени 5 пункта за наблюдение на територията на РИОСВ – Плевен. Към момента на изготвяне на доклада протоколите от пробовземането и анализите не са внесени в РИОСВ-Плевен. Параметрите за наблюдение са: вредна киселинност рН (KCl), обменни йони H^+ , Al^{3+} , Mn^{2+} , Ca^{2+} , Mg^{2+} , степен на наситеност на почвите с бази V3% (изчислява се).

5.6. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански)

Въздействието върху почвите от нерегламентирано изхвърлени отпадъци се изразява в отнемане на земеделски площи за неземеделски цели, запълване на речните корита – предпоставка за възникване на наводнения в земеделските земи.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

През 2020 г. от страна на РИОСВ – Плевен са изпратени до кметовете на всички 19 общини на територията на РИОСВ – Плевен предписания да се извърши оглед за наличие на нерегламентирани замърсявания (сметища), включително оглед на речните легла и общинските пътища, както и прилежащите им терени, в административните граници на съответната община, като при установяване на замърсявания да се организира своевременното им почистване и предприемане на ефективни мерки за недопускане на последващи замърсявания.

Създадена е организация за извършване на планираните проверки „на място“, за контрол върху спазване и прилагане на разпоредбите на чл. 19, ал. 3, т. 12 и т. 15 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и на основание чл. 15 от ЗООС. В периода 8 – 30 юни 2020 г., съгласно актуализиран график, експерти на РИОСВ -Плевен извършиха общо 38 бр. проверки на 19 общини, за наличие на замърсяване с отпадъци (локални сметища), включително на речните легла и пътната мрежа в административните граници на съответната община. За констатирани замърсявания и неизпълнение на дадени предписания за почистване на същите през годината са съставени 6 броя акта за установяване на административни нарушения (АУАН).

6. Основни изводи от анализа

По отношение на почвите на територията на община Гулянци може да се обобщи следното:

- Компонент почви на околната среда е незаменим, ограничен и невъзстановим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване и управление;
- Установеното почвено разнообразие в община Гулянци благоприятства интензивното земеделие и представлява ценен природен ресурс;
- Почвите на територията на община Гулянци са в добро екологично състояние, което е видно от резултатите от мониторинга, както и от осъществената контролна дейност по спазване на изискванията на екологичното законодателство.

IV. ОБВЪРЗАНОСТ НА ПОУПВП СЪС СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКО ЙЕРАРХИЧНО НИВО

Най-голямо съответствие настоящият документ има с *Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020-2030 г.)*. Целта на Националната програма е опазване на почвените ресурси и тяхното устойчиво ползване, както и прилагане на добри практики за предотвратяване увреждането на почвите. Програмата е в пълно съответствие с дефинираните цели, приоритети и мерки за практическо приложение на държавната политика за опазване на почвените ресурси на национално, регионално и местно ниво:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

- **Приоритет 1:** Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите.
- **Приоритет 2:** Предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.
- **Приоритет 3:** Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.
- **Приоритет 4:** Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема. Всички приоритети и мерки в програмата имат пряко или косвено значение за състоянието на почвите, тъй като негативните климатични промени водят до увеличен риск от засушаване, ерозия, опустиняване и засоляване на почвите: По-честите и интензивни суши вероятно ще увеличат сухотата на почвата, което в комбинация с горещите ветрове ще увеличи риска от вятърна ерозия и деградация на почвата. Тези фактори повишават риска от задействане на опустиняването, маргинализацията и изоставянето на земеделските земи в районите, където почвите са по-леки и уязвими от ерозия.

Националната програма за действие (НПД) за устойчиво управление на земите и борбата с опустиняването 2007-2013 г. е разработена изцяло в контекста на философията и принципите за устойчиво управление на земите (УУЗ) и в рамките на Конвенцията на ООН за борба с опустиняването (КБОООН), ратифицирана от България през 2001 г. Основана е на анализа на състоянието на земните ресурси и причините за деградацията им и социално-икономическите особености в развитието на страната. През 2014 г. Националната програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България е актуализирана за програмен период 2014-2020 г. *Все още няма актуализация за период 2021-2027, затова се разглежда предходната стратегическа рамка.* Поставената стратегическа цел е ограничаване деградацията на земите и борба с опустиняването за запазване и развитие на капацитета на екосистемите, за постигане на чиста, безопасна и привлекателна околна среда, икономическа стабилност и подобро качество на живот. За постигане на поставената цел са изградени пет стратегически направления, всяко от които подкрепено от програми за изпълнение.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

Останалите стратегически документи засягат в по-голяма степен цялостното опазване на околната среда и устойчиво развитие.

Документът за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“ замества действащата до сега Стратегия „Европа 2020“, като интерпретира отношението на страните от ЕС към глобалния Дневен ред 2030 за устойчиво развитие. В Европа е направено много - приоритетите за устойчиво развитие са включени в основни хоризонтални програми, както и в секторните политики и инициативи. ЕС е сред водещите сили за приемането на Програмата на ООН относно устойчивото развитие до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие (ЦУР). Показателите на Съюза и неговите държави членки по отношение на ЦУР са сред най-добрите в света. За да постигнем целите до 2030 г. е необходимо всички страни да съблюдават тези цели в цялостната система на стратегическото и програмно планиране от националното ниво, през регионалните планове до плановите за интегрирано общинско развитие.

Националната програма за развитие „България 2030“ е програмен документ, поставящ рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в страната. С тази програма се адаптират приоритетите на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“ към нашата национална специфика в границите на България. Документът определя три стратегически цели: ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България. За постигането на стратегическите цели са дефинирани 13 национални приоритета, като с решението на правителството са определени водещите ведомства по отделните приоритети.

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападния регион от ниво 2 е стратегически планов документ, определящ общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027. Тя е разработена в съответствие с Националната концепция за регионално и пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на секторните стратегии на регионално ниво в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда.

Стратегическата рамка за развитие на общините от северозападния регион (в частност община Гулянци) произтича от Интегрираната териториална стратегия за развитие на северозападния регион от ниво 2. Приетата визия, която определя рамката за реализация на ИТСП на Северозападен регион, поради своя дългосрочен характер, остава непроменена от заложената визия в Регионалния план за развитие 2014-2020 г., и е следната: Северозападен регион преодолява същественото социално-икономическо изоставане и сериозните структурни и демографски проблеми чрез подходящи инвестиции в свързваща

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

инфраструктура и укрепване на потенциала за растеж, създаващи предпоставки за догонващо развитие в национален и европейски мащаб.

Основните приоритети на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион са следните:

- Стратегически приоритет 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика;
- Стратегически приоритет 2: Запазване и развитие на човешкия капитал;
- Стратегически приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата.

V. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона.

В световната практика SWOT-анализът се е утвърдил като задължителен елемент на стратегическото планиране. Значението на SWOT-анализа се подсилва и от факта, че той е регламентиран като задължителна процедура при всички планове и програми, свързани с усвояването на структурните фондове и инструменти на Европейския съюз.

Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите на програмата. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и
възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.**

Таблица 2. SWOT-анализ на почвите на община Гулянци

Силни страни	Слаби страни
• Високо естествено плодородие на почвите; • На територията на община Гулянци няма замърсени почви; • Установеното почвено разнообразие в община Гулянци благоприятства интензивното земеделие и представлява ценен природен ресурс.	• Основен източник на замърсяване на почвите е наторяването; • Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс.
Възможности	Заплахи
• Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите; • Ниско потребление на торове и препарати за растителна защита, което предотвратява замърсяване и вкисляване на почвите; • Добре развити процедури за предотвратяване замърсяване и деградация на почвите.	• Засилване на деградационните процеси на почвите; • Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие; • Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване; • Липса на регистър на площите с увредени почви; • Липса на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за Област Плевен; • Силен натиск, създаван или засилван от човешките дейности като: неподходящи селскостопански и горски практики, депониране на отпадъци; • Влошаването на почвите оказва силно въздействие върху други компоненти от околната среда, опазването на човешкото здраве и безопасността на храните.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

VI. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ПО ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ

1. Предизвикателства

През последните години Европейският съюз обръща особено внимание на необходимостта от формиране и провеждане на политика за опазване и устойчиво ползване и възстановяване на почвите. В стратегията за устойчиво развитие на ЕС се подчертава необходимостта, държавите-членки да подобрят управлението и да избягват прекомерната експлоатация на ограничените природни ресурси, каквито са и почвите.

Значителните увреждания на почвите се считат за необратими или могат да бъдат ограничени само с големи усилия и средства. В същото време, почвите осигуряват прехрана, доходи, икономически стабилитет не само на отделните физически лица, но и на държавата като цяло. Освен продуктивната функция, осигуряваща производство на храни и биомаса, почвите притежават и редица други изключително важни функции като буферна, носеща, филтрираща, източник на суровини, местообитание за биологични видове, съхраняваща генетичните ресурси и опазваща историческото и културно наследство на човека. Ето защо е толкова важно да се провежда целенасочена ефективна национална и общинска политика, която да отчита не само необходимостта от опазването на почвата като ресурс, но и нейното устойчиво ползване и възстановяване.

Основно предизвикателство се явява **опазване функциите на почвите, тяхното устойчиво ползване и възстановяване**. Акцентът следва да се постави върху **превантивната защита на почвите и въвеждането на мерки за тяхното устойчиво управление**.

Почвената деградация оказва влияние върху качеството на въздуха, водата, биоразнообразието, затова **подобряването качествата на почвата, с цел опазване на другите компоненти на околната среда и човешкото здраве** е другото основно предизвикателство.

Процесите, увреждащи почвите (ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване, свлачища, заблатяване) и неправилното им ползване често имат по-големи последици от очакваното. Предприемането на мерки за намаляване на тези процеси е необходимо, за да се избегне тяхното бъдещо задълбочаване и за да се ограничи заплахата, която представляват за околната среда и човешкото здраве. Необходими са действия при източника на увреждане на почвите и предприемане на строги мерки за контрол, за да се осигури безопасност на храните и здравето на населението като резултат от замърсяване на почвите.

Протоколът от Киото подчертава, че почвата е основен резервоар на въглерод, който трябва да бъде защитен и да се увеличава, когато е възможно, тъй като запазването на органичен въглерод в почвите при добрите земеделски практики може да допринесе за

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

сметчане на негативните въздействия от изменението на климата и поддържане на почвеното плодородие.

Тематичната стратегия за почви на ЕС, както и Конвенция на ООН за борба с опустиняването определят, че са необходими мерки за **подобряване на знанието и повишаване на информираността**, споделянето на добри практики между страните-членки, тъй като малка част от обществото отчита важността на опазването на почвите и пренебрегва риска, който носи увредената почва за околната среда и човешкото здраве. Включването на въпросите за устойчиво управление на почвените ресурси в програмите за обучение ще помогне за разбирането още в най-ранна възраст на специфичните проблеми, пред които е изправен този компонент на околната среда, включително за риска, който носи замърсената почва за здравето на всеки един от нас и колко важно е почвите да бъдат опазвани.

2. Стратегически цели и приоритети

Във връзка с посочените предизвикателства и извършените по-горе анализи на състоянието на почвите, настоящата Програма си поставя следните цели и приоритети:

ОБЩА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Съхраняване и подобряване на продуктивния потенциал на почвените ресурси на територията на община Гулянци, с цел тяхното устойчиво управление и икономическа реализация.

- *Приоритет 1. Опазване, съхраняване, устойчиво ползване и подобряване на продуктивните функции на почвите;*
- *Приоритет 2. Възстановяване на увредени почви;*
- *Приоритет 3. Предотвратяване на деградацията на почвите;*
- *Приоритет 4. Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местна политика в областта на почвите и земите.*

3. Очаквани резултати

Изпълнението на приоритетите ще съдейства за намаляване на вредното антропогенно въздействие, ограничаване и предотвратяване на по-нататъшно увреждане на почвените функции и устойчиво ползване на почвите. Също така ще се минимизира риска за околната среда и човешкото здраве, в резултат на намаляване на броя на замърсените места и възстановяване на увредени почви, ще се подобрят знанието и повиши информираността на заинтересованите страни за почвите, ще се споделят добри практики между тях и представители на други страни-членки на ЕС; ще се подобри контрола на местно ниво за опазването на почвите.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

За постигане на целите на програмата е разработен План за действие с конкретни институционални, организационни и инвестиционни мерки, срокове, отговорни институции, необходими ресурси и източници на финансиране (*виж Табл. 3*)

Планът обобщава необходимите ресурси за реализацията на програмата и представлява финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението му от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Ресурсите за реализацията на Плана включват само планираните средства за реализацията на ключовите за опазването, устойчивото ползване и възстановяването на почвите на общината мерки и проекти, които разширяват възможностите за инвестиции и мобилизират допълнителни ресурси в публичния и частния сектор. В този смисъл в Плана за действие не са включени в пълен обем финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2028 г.

Компонентите на Плана за действие обхващат:

- определените мерки и дейности за устойчиво управление на почвените ресурси, и общия обем на планираните средства за тяхната реализация;
- източниците на финансиране за реализация на приоритетите, като се имат предвид мерките и проектите;
- индикаторите за постигане на приоритетите и мерките;
- отговорната и партньорските структури за реализация на мерките;
- времето за изпълнение.

Общата сума на поетите финансови ангажименти, включително по отделните приоритети, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на целите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства.

Планът за действие към Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите (ПОУПВП) на община Гулянци за периода 2021-2028 г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки по отделните набелязани приоритети, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**
*Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и
възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.*

Таблица 3. План за действие на ПОУПВП Гулянци 2021-2028 г.

№	Приоритети и мерки/дейности	Бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация							
							21	22	23	24	25	26	27	28
План за действие на ПОУПВП Гулянци 2021-2028 г.		8 651												
Приоритет 1. Опазване, съхраняване, устойчиво ползване и подобряване на продуктивните функции на почвите		3 755												
1	Залесяване на негодни и изоставени земеделски земи	100	Общински бюджет	100 дка залесени земеделски земи	Община Гулянци	Земеделски производители	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Повишаване продуктивността на земите чрез подходящи технологии и техники	500	Частни фондове; Фондове на ЕС	брой реализирани проекти за внедряване на нови технологии	Земеделски производител ли		X	X	X	X	X	X	X	X
3	Извършване на рекултивация на нарушени терени	300	Общински бюджет; Фондове на ЕС; Частни фондове	дка рекултивирани терени	Земеделски производител ли; Община Гулянци		X	X	X	X	X	X	X	X
4	Прилагане на биологично земеделие, съчетано с мерки за устойчиво управление на земите	800	Фондове на ЕС	40 бр. бенефициенти получили подкрепа	Земеделски производител ли		X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и
възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.**

№	Приоритети и мерки/дейности	Бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация							
							21	22	23	24	25	26	27	28
5	Прилагане на агроекологично земеделие, прилагане на зелено торене, въвеждане на междинни култури, използване на животински и други органични торове за увеличаване на органичното вещество в почвата	1 000	Фондове на ЕС	20 бр. бенефициенти получили подкрепа	Земеделски производители		X	X	X	X	X	X	X	X
6	Насърчаване инвестициите в устойчиви практики, вкл. култивирането на лечебни растения и алтернативни култури, на слабопродуктивни общински земи	50	Общински бюджет	дка залесени земи; закупен посадъчен материал	Община Гулянци	Земеделски производители	X	X	X	X	X	X	X	X
7	Периодичен текущ контрол за изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвена повърхност, включително на селскостопански отпадъци, извън обхвата на Закона за управление на отпадъците	5	Общински бюджет	Осъществен периодичен текущ контрол	Община Гулянци		X	X	X	X	X	X	X	X
8	Възстановяване и реконструкция на хидромелиоративната инфраструктура	1 000	Фондове на Европейския съюз	2 бр. изпълнени проекти	Сдружения за напояване/ Община Гулянци		X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 2. Възстановяване на увредени почви		750												
1	Адаптиране и внедряване на нови технологии за	500	Фондове на Европейския съюз	брой изпълнени проекти/	ДГС Никопол, Земеделски		X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и
възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.**

№	Приоритети и мерки/дейности	Бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация							
							21	22	23	24	25	26	27	28
	възстановяване на увредени от пожари почви			дейности към проект	производител ли									
2	Възстановяване и поддържане на ползащитните горски пояси и извършване на нови противоерозионни залесявания	50	Други източници	извършени залесявания	ДГС Никопол		X	X	X	X	X	X	X	X
3	Прилагане на подходящи технологии, схеми и видове за залесяване на засегнати от ерозия земи	200	Фондове на Европейския съюз	извършени залесявания	Земеделски производител ли, бизнес организации, ДГС Никопол, Община Гулянци		X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 3. Предотвратяване на деградацията на почвите		4 100												
1	Определяне на застрашените части от землищата, нуждаещи се от спешно прилагане на мерки за борба с ерозията	200	Фондове на Европейския съюз	заснемане на застрашените зони и внедряването им в база данни	Община Гулянци			X	X	X	X	X	X	X
2	Прилагане на агротехнически, хидротехнически и лесомелиоративни мерки за ограничаване на ерозията	500	Фондове на Европейския съюз	3 бр. изпълнени проекти	Земеделски производител ли, ДГС Никопол, Община Гулянци		X	X	X	X	X	X	X	X
3	Осигуряване производството на необходимото количество дървесни и храстови видове за	100	Други източници	извършени залесявания	ДГС Никопол		X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

№	Приоритети и мерки/дейности	Бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация							
							21	22	23	24	25	26	27	28
	противоерозионно залесяване в държавните горски разсадници													
4	Прилагане на щадящи почвите видове сечи, техники и технологии в горите	100	Други източници	извършени залесявания	ДГС Никопол		X	X	X	X	X	X	X	X
5	Изграждане на подпорни стени срещу свлачища и наводнения	1 000	Държавни трансфери	Км. изградени подпорни стени	Община Гулянци		X	X	X	X	X	X	X	X
6	Изграждане на открити отводнителни канали в застрашените от свлачища населени места	1 200	Общински бюджет; Държавни трансфери	Км. изградени отводнителни канали	Община Гулянци		X	X	X	X	X	X	X	X
7	Изграждане на дренажни системи, като мерки срещу високи подпочвени води и свлачищни процеси и ерозия	1 000	Общински бюджет; Държавни трансфери	Км. изградени дренажни системи	Община Гулянци		X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 4. Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местна политика в областта на почвите и земите		46												
1	Отбелязване на Световния ден на почвите - 5 декември и организиране на информационна кампания за подобряване на знанието и повишаване на информираността за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	2	Общински бюджет	8 бр. годишни кампании	Община Гулянци	Образователни институции, земеделски производители, НПО	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и
възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.**

№	Приоритети и мерки/дейности	Бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация							
							21	22	23	24	25	26	27	28
2	Подобряване на административния капацитет чрез усъвършенстване на специализираните знания и умения на експертите от общинска администрация Гулянци и споделяне на добри практики в областта на опазването, устойчивото ползване и възстановяване на почвите и устойчивото управление на земите и борбата с опустиняването	20	Фондове на Европейския съюз	1 бр. изпълнен проект/ дейност към проект	Община Гулянци	Община от ЕС	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Организиране на дейности за информиране на собственици и ползватели на замърсени земи за наложените ограничения в ползването им	2	Други източници	6 бр. проведени годишни срещи	Областна дирекция земеделие Плевен	Общинска служба земеделие Гулянци		X	X	X	X	X	X	
4	Създаване на онлайн платформа за предложения и сигнали в областта на устойчивото ползване на земеделските земи	10	Общински бюджет	една създадена онлайн платформа	Община Гулянци	Земеделски производители	X	X	X	X	X	X	X	X
5	Провеждане на информационна кампания за запознаване на земеделските производители с устойчивото управление на земите и почвите	2	Общински бюджет	2 проведени информационни кампании	Община Гулянци	Земеделски производители			X				X	

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

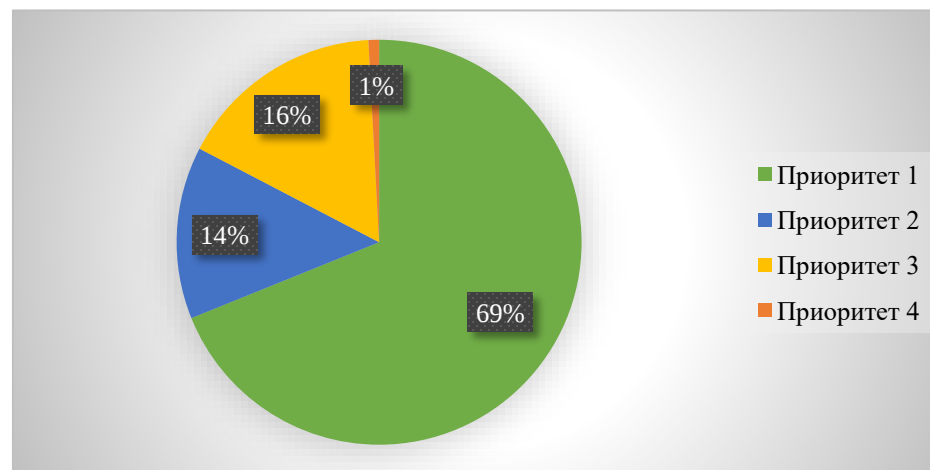
№	Приоритети и мерки/дейности	Бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация							
							21	22	23	24	25	26	27	28
6	Наблюдение, оценка и актуализация на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	10	Общински бюджет	8 бр. изготвени отчети на програмата към годишния отчет по ПООС; 1 бр. изготвена актуализация на програмата и оценка, като част от оценката по ПООС	Община Гулянци	Външни експерти извън ОБА Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**
*Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и
възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.*

69% от финансовия ресурс за изпълнение на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци са предвидени за опазване, съхраняване, устойчиво ползване и подобряване на продуктивните функции на почвите. На второ и трето място са предвидените средства за възстановяване и предотвратяване на деградацията на почвите. На последно място, но не по важност, са предвидени средства за информиране на заинтересованите страни и подобряване на местната политика в областта на почвите и земите.

Фигура 2. *Разпределение на финансовия ресурс по приоритети на програмата*

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА Общинският съвет е органът, който приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват националните и европейските политики за развитие на местните общности. В изпълнение на това правомощие се разработва и приема и настоящата програма, като освен приемането ѝ следва да се обезпечи и процеса на нейното изпълнение и отчитане. Наблюдението и изпълнението на ПОУПВП е отговорност на кмета на общината.

С оглед на действащата административна структура на Община Гулянци, изпълнението на ПОУПВП ще се осъществява от експерти от общинската администрация на Община Гулянци, на които са възложени функции, свързани с екологията и опазването на околната среда.

Наблюдението и контролът са неразделна част от процеса на изпълнение/реализиране на ПОУПВП и чрез тях се цели да се предостави на компетентните местни органи: Общинския съвет, кмета на общината, служителите от общинска администрация, както и на всички заинтересовани страни (социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество) ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигане на заложените в програмата цели и резултати, на ефективността на нейната реализация. Получената информация се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

За осъществяването на мониторинга на програмата е необходимо да се приемат и въведат в практиката на администрацията на Община Гулянци **правила за мониторинг, контрол и оценка при изпълнението на програмата**, които могат да бъдат конкретно разписани за политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите или общо за политиката по околна среда, но могат да бъдат и правила, които се прилагат от общинската администрация и по отношение на другите конкретни политики.

Правилата трябва подробно да описват отговорностите на съответните структурни звена и служители в общината за набиране на необходимата информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишен отчет пред Общинския съвет за изпълнението на програмата, който ще е част от Годишния отчет за изпълнение на Програмата за опазване на околната среда. В правилата трябва да се определят обхвата на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графика за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни ще се обуславя от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

(формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки.

По отношение на графика за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите, подходящо е събирането и систематизирането на информацията да се извършва на годишна база.

Източниците на информация за стойностите на индикаторите за наблюдението на изпълнението на ПОУПВП ще се базират на данни на Националния статистически институт, на официалната статистика на други централни, териториални държавни органи, агенции и институции, имащи правомощия и осъществяващи мониторинг и контрол на околната среда (МОСВ, ИАОС, РИОСВ) и земеделието (МЗХГ, ДФЗ), на общинската информационна система и информация от различните дирекции и отдели в общината, както и на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Орган за контрол по изпълнение на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите е Общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на Програмата през предходната календарна година.

За периодичното отчитане изпълнението на програмата е предвидено да се изготвя **Годишен отчет**. Годишният отчет ще се изготвя от експертите от общинската администрация до края на месец март на следващата година на база на събраната и анализирана през годината информация и на база проследяване на индикаторите за нейното изпълнение. Изготвените отчети също така се внасят за информация в РИОСВ. Отчетът е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда, като дава ясна информация за постигнатия напредък по изпълнението ѝ. Поради тази причина при изготвянето му е необходимо да се представят графики, таблици и фигури, които да онагледяват по-ясно напредъка по изпълнението на заложените мерки.

Годишният отчет за изпълнение на програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите съдържа информация относно: общите условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината; действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на програмата; създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им; резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година; напредък по изпълнение на целите и мерките в програмата; заключение и приложения.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

Годишният отчет може да се публикува на официалната страница на общината за информиране на обществеността и заинтересованите страни.

Партньорският модел на управление е необходим за бъдещото развитие на Община Гулянци. В процеса на изпълнение на политиката, свързана с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на територията на общината, са въввлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на тази публична политика и са нейни поддръжници или противници. С помощта на партньорството може да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното ѝ изпълнение и постигане на заложените резултати. Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на тази политика, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на нейната реализация.

Сайтът на общината трябва да се актуализира непрекъснато, тъй като той е основен източник за информация, относно развитието на общината и дейността на общинската администрация, свързана с изпълнение и отчитане на стратегическите политики и документите за изпълнението им и в частност политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

Ефективен канал за информация са и презентационните материали и брошури, като се препоръчва такива да бъдат залагани като средство за информация и публичност във всички проекти, които ще се изпълняват и са включени в Плана за действие към програмата и в Плана за интегрирано развитие на община Гулянци 2021-2027 г. В допълнение, за прилагане принципа на партньорство е препоръчително засилване на сътрудничеството с местни сдружения с цел увеличаване на гражданското участие в процеса по реализация на програмата и включване на всички заинтересовани страни чрез организиране на обществени обсъждания, кръгли маси, форуми и други подходящи форми на участие.

IX. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ

Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в Програмата стратегически цели и приоритети и в съответните програмни мерки;
- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Гулянци за периода 2021-2028 г.

индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Целесъобразно е с оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за изпълнение на националните цели, които страната докладва пред ЕК, да се изготви **междинна оценка** на програмата след изтичане на четиригодишен срок от нейното изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели след края на 2024 г. и **последваща оценка** след нейното изтичане за оценка на степента на изпълнение на програмата. В съответствие с изводите от междинната оценка може да се извърши **актуализация** на Програмата, ако се налага. Ако обаче, в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите. Процедурата за актуализация на общинската програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на Програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от Общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

Приложение №4 към ПООС
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА
ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ 2021-2028 г.

Приета с Решение № 397 от 28.01.2022 г. на Общински съвет – Гулянци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Списъци	4
Списък на използваните таблици.....	4
Списък на използваните фигури	4
Списък на използваните съкращения	5
Основен терминологичен речник	6
I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	8
I.1 Нормативно основание за изработване на програмата, цели и резултати от процедурите по съгласуването ѝ	8
I.2. Кратка обща характеристика на общината.....	10
II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	15
II.1 Анализи	15
II.2. Прогнози	19
III. SWOT АНАЛИЗ	20
IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	21
IV.1 Стратегически и оперативни цели.....	21
IV.2 Алтернативи за постигане на целите.....	21
V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ	22
V.1 Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци, в т.ч. предотвратяване образуването на хранителните отпадъци.....	23
V.1.1 Въведение и основни положения	23
V.1.2 Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците	23
V.1.3 Цели на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци.....	24
V.1.4 Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките	24
V.2 Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	26
V.2.1 Въведение и основно положение	26
V.2.2 Цели на подпрограмата	26
V.2.3 Анализ и описание на съществуващото състояние	26
V.3 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	27
V.3.1. Въведение и основни положения.....	27
V.3.2. Цел на подпрограмата	27
V.3.3. Анализ и описание на съществуващото състояние	27
V.4 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.....	29
V.4.1. Въведение и основни положения.....	30
V.4.2. Цели на подпрограмата	30
V.4.3. Анализ и описание на съществуващото състояние	30
V.5 Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.....	33
V.5.1. Въведение и основни положения.....	33
V.5.2. Цели на подпрограмата	33
V.5.3. Анализ и описание на съществуващото състояние	33
VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ ...	48

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	49
VII.1 Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците	49
VII.2 Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците.....	51
VII.3 Процедура за актуализация на програмата.....	52
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ	53
VIII.1 Анализи на състоянието на управлението на отпадъците.....	53
VIII.1.1 Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи	53
VIII.1.1.1 Анализ на националната и общинската нормативна рамка.....	53
VIII.1.1.2 Програмни документи на национално и общинско ниво	63
VIII.1.2 Анализ на отпадъците	64
VIII.1.2.1 Анализ на битовите отпадъци.....	64
VIII.1.2.2 Анализ на строителните отпадъци	71
VIII.1.2.3 Анализ на производствените отпадъци	72
VIII.1.2.4 Анализ на опасни отпадъци	72
VIII.1.3 Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци	72
VIII.1.3.1 Инфраструктура за битови отпадъци.....	73
VIII.1.4 Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции	75
VIII.1.4.1 Функции за управление на отпадъците	75
VIII.1.4.2 Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци	76
VIII.1.5 Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване	77
VIII.1.6 Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	77
VIII.1.6.1 Анализ на схемите за управление на отпадъците	77
VIII.1.6.2 Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците	78
VIII.1.7 Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците... ..	79
VIII.1.7.1 Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците.....	79
VIII.1.7.2 Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците	79
VIII.1.8 Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци	80
VIII.2 Прогнози	82
VIII.2.1 Прогноза за населението	82
VIII.2.2 Прогноза за нормата на натрупване	83
VIII.2.3 Прогноза за определяне на количествата образувани отпадъци	84
VIII.3 Друга информация	85
VIII.3.1 Нормативни документи – Европейско законодателство	85
VIII.3.2 Нормативни документи – Национално законодателство	86
VIII.3.3 Стратегически документи	86

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

СПИСЪЦИ

Списък на използваните таблици

Таблица 1.	Население на територията на община Гулянци	14
Таблица 2.	Стратегически цели и подпрограми.....	21
Таблица 3.	МРО цели.....	31
Таблица 4.	План за действие на община Гулянци за управление на отпадъците за период 2021-2028 г.....	35
Таблица 5.	Цели в законодателството на ЕС за отпадъците.....	57
Таблица 6.	Данни за битовите отпадъци в община Гулянци	65
Таблица 7.	Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване в община Гулянци	65
Таблица 8.	Норми на натрупване по групи населени места	67
Таблица 9.	Морфологичен състав на отпадъците на община Гулянци за 2019 г.....	68
Таблица 10.	Количество на събраните битови отпадъци за 2019 г. (тон).....	70
Таблица 11.	Налични съдове за събиране на битови отпадъци на територията на община Гулянци..	74
Таблица 12.	Приходи от такса битови отпадъци по групи потребители в хил. лв.	78
Таблица 13.	Разходи за управление на отпадъците в хил. лв.	78
Таблица 14.	Прогноза за населението на Област Плевен за периода 2020-2070 г.	82
Таблица 15.	Прогноза за населението на община Гулянци за периода до 2030 г.....	83
Таблица 16.	Прогноза за нормата на натрупване на отпадъци в община Гулянци	84
Таблица 17.	Прогноза за генерираните битови отпадъци в община Гулянци до 2028 г.	84
Таблица 18.	Прогноза за количествата на образувани отпадъци съгласно морфологичния им състав за община Гулянци в тона	85

Списък на използваните фигури

Фигура 1.	Географско положение на община Гулянци	11
Фигура 2.	Финансово разпределение на тежестта на подпрограмите.....	47
Фигура 3.	Общо количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Гулянци.....	66
Фигура 4.	Сравнителна съпоставка на нормата на натрупване в общината, областта и страната ...	67
Фигура 5.	Морфологичен състав на отпадъците в община Гулянци.....	69
Фигура 6.	Средногодишно население в община Гулянци с прогноза до 2030 г.	83

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Списък на използваните съкращения

БО	Битови отпадъци
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НПРБ	Национална програма за развитие: България 2020
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013г.
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
ОИСР	Организацията за икономическо сътрудничество и развитие
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС/ ПОС	(Оперативна) програма „Околна среда“
ОСР	Отпадъците от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ОЧЦМ	Отпадъци от черни и цветни метали
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПО	Предотвратяване на отпадъците
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречистителна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подобен устройствен план
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РОП	Разширена отговорност на производителя
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РСМ	Рециклирани строителни материали
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
РЦТНО	Регионален център за третиране на неопасни отпадъци
СО	Строителен отпадък
СООРС	Строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
ТБО	Такса битови отпадъци / Твърди битови отпадъци

Основен терминологичен речник

Отпадък е вещество, предмет или част от предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи и попада поне в една от следните категории (Доп. разп. §1, т.17 от ЗУО):

Битови отпадъци са „отпадъци от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ (Доп. разп. §1, т.4 от ЗУО).

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (Доп. разп. §1, т.32 от ЗУО).

Опасни отпадъци са отпадъците, чийто състав, количество и свойства създават риск за човешкото здраве и околната среда, притежават едно или повече свойства, които ги определят като опасни, и/или съдържат компоненти, които ги превръщат в опасни и/или са определени като такива според Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане. (Доп. разп. §1, т.12 от ЗУО).

Строителни отпадъци са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква „а“ от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения (Доп. разп. §1, т.39 от ЗУО).

Масово разпространени отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление (Доп. разп. §1, т.7 от ЗУО).

Третиране на отпадъците са дейностите по оползотворяване или обезвреждане, включително подготовката преди оползотворяване или обезвреждане (Доп. разп. §1, т.44 от ЗУО).

Обезвреждане на отпадъците е всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия. Обезвреждането е всяка от следните операции: депониране (наземно или подземно); обработване на замърсени земя и почви (например биоразграждане на течности или утайки в почви); дълбочинно инжектиране (например инжектиране на отпадъци в кладенци, солни находища и естествени хранилища, които могат да бъдат изпомпвани); повърхностни заграждения (например съхраняване на течни отпадъци или утайки в изкопи, хвостохранилища, лагуни и други подобни съоръжения); специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда); изхвърляне на отпадъци във водни обекти, с изключение на морета/океани; изхвърляне на отпадъци в морета и океани, в т.ч. инжектиране под морското дъно; биологично третиране, непосочено на друго място, при което се образуват крайни съединения или смеси; физико-химично третиране, неупоменато в друга операция по обезвреждане (например изпарение, сушене, калциниране,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

микровълнова обработка и други, при което се получават съединения или смеси, които се обезвреждат по която и да е от операциите по букви; наземно изгаряне (инсинерация); изгаряне в море; постоянно съхраняване (например съхраняване в контейнери в мини и други); смесване преди предаване за обезвреждането им; препакетиране преди предаването им за обезвреждане; съхраняване до извършване на която и да е от операциите по обезвреждане; (Доп. разп. §1, т.11 от ЗУО).

Рециклиране на отпадъците е всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности (Доп. разп. §1, т.37 от ЗУО).

Депониране на отпадъци е метод, при който не се предвижда последващо третиране на отпадъците и представлява складиране на отпадъци за срок, по-дълъг от три години - за отпадъци, предназначени за оползотворяване, и една година - за отпадъци, предназначени за обезвреждане, по начин, който не представлява опасност за човешкото здраве и околната среда (Доп. разп. §1, т.6 от ЗУО).

Оползотворяване на отпадъците е всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло. Оползотворяването е всяка една от следните операции: използването им като гориво или по друг начин за получаване на енергия; пречистване или регенериране на разтворители; рециклиране или възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители, включително чрез компостиране и други процеси на биологично превръщане; рециклиране или възстановяване на метали и метални съединения; рециклиране или възстановяване на други неорганични материали; регенериране на киселини и основи; възстановяване на компоненти, използвани за намаляване на замърсяването; възстановяване на компоненти от катализатори; повторно рафиниране на масла или друга повторна употреба на масла; обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда; използване на отпадъците, получени по някои от методите на оползотворяване; размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите; съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите; (Доп. разп. §1, т.13 от ЗУО).

Събиране е натрупването на отпадъци, включително предварителното сортиране и предварителното съхраняване на отпадъци, с цел транспортирането им до съоръжение за третиране на отпадъци (Доп. разп. §1, т.41 от ЗУО).

Транспортиране е превозът на отпадъци, включително съпътстващите го дейности по товарене, претоварване и разтоварване, когато се извършва от оператора като самостоятелна дейност (Доп. разп. §1, т.43 от ЗУО).

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Управление на отпадъците са събирането, транспортирането, обезвреждането и оползотворяването на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности, следексплоатационните грижи за депата, както и действията, предприети в качеството на търговец или брокер (Доп. разп. §1, т.46 от ЗУО).

І. ВЪВЕДЕНИЕ

І.1 Нормативно основание за изработване на програмата, цели и резултати от процедурите по съгласуването ѝ

Настоящата **Програма за управление на отпадъците на Община Гулянци за периода 2021-2028 г.** е изготвена на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г.) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на проекта на **Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.**

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците и Плана за интегрирано развитие на община Гулянци 2021-2027 г. Отчетено е обстоятелството, че Община Гулянци е член на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Плевен, в което се включват **общините Плевен, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър и Пордим.**

Програмата за управление на отпадъците е неразделна част от Общинската програма за околна среда, съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците. Разработва се за период, който съвпада с края на периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2028 г.

Програмата се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Тя се явява стратегически документ, който очертава визията и рамката за управлението на отпадъците на територията на община Гулянци и също така определя необходимостта от реализирането на инвестиции в бъдещи периоди за третиране на отпадъците.

Програмата за управление на отпадъците на община Гулянци обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗУО:

- битови отпадъци;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:

- предотвратяване на образуването им;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране;
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане,

като се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазването на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Програмата е разработена по такъв начин, че да се предотврати или ограничи количеството на изхвърляните отпадъци от промишлеността, търговията, потребителите, транспорта и обществеността.

Разработената програма се основава на следните основни принципи:

- „Предотвратяване“ - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- „Разширена отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“ – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- „Превантивност“ – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- „Близост“ и „самодостатъчност“ – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- „Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

При разработване на програмата е анализирано подробно съществуващото състояние по управление на отпадъците на територията на общината на база на което са идентифицирани проблемите и са формулирани целите. Представени са всички съответни потоци от отпадъци, тяхното генериране, третиране и транспортиране. Описан е подробно статуса на съществуващата система за управление на отпадъците. Направена е прогноза за бъдещите

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

потоци отпадъци, както и за свързаните с това потребности от нови системи за събиране и инсталации за подготовка за третиране, оползотворяване и депониране. Направено е и описание на общото управление на политиките за отпадъците и конкретните потоци отпадъци, както и илюстрация на спазване на йерархията за управление на отпадъците. Разработени са съответни подпрограми и план за действие, в който са посочени необходимите мерки, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване изпълнението на програмата. Същата е отворен документ, изпълнението на който се отчита, във връзка с планираните мерки и действия и тяхната обезпеченост подлежи на актуализация в процеса на осъществяването ѝ.

Направен е преглед на организацията за управление на отпадъците, препоръки за бъдещата организация, информационното обезпечаване и провеждането на осведомителните кампании и предоставянето на информация. Програмата е оформена и структурирана съгласно методическите указания за разработването ѝ.

Програмата е разработена от външни консултанти съвместно с компетентните служители в Община Гулянци. С цел информиране и консултиране със заинтересованите лица, проектът на програмата беше публикуван за запознаване, мнения и препоръки на интернет страницата на общината. Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

Преди приемането ѝ от Общински съвет – Гулянци, програмата премина през процедура за извършване на преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка на съвместимост съгласно изискванията на ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и/или други фактори със стратегическо или местно значение.

I.2. Кратка обща характеристика на общината

Община Гулянци се намира в Северна България, област Плевен, тя попада изцяло в обхвата на Средна Дунавска равнина. На изток община Гулянци граничи с община Никопол, на юг – с община Плевен, на югозапад и запад – с община Долна Митрополия, а на север с Румъния (посредством река Дунав).

Общината обхваща 12 населени места. Средната гъстота на обитаване е 21,96 ж/км².

Административният център на община Гулянци е гр. Гулянци. Градът е разположен на около 35 км. северно от областния център - гр. Плевен.

Територията на община Гулянци заема площ от 459,2 км² (10,6% от територията на областта и 2,4% от територията на региона). Тя е четвъртата по големина на територията на област Плевен (от общо 11 общини).

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Фигура 1. Географско положение на община Гулянци

Източник: БГ Уикипедия (<https://bg.wikipedia.org/>)

Природо-географска характеристика

Релефът на общината е равнинен и слабо хълмист. Територията ѝ изцяло попада в Средната Дунавска равнина.

На север, покрай река Дунав се простира обширната Чернополска низина, която обхваща 222 км² от територията на общината. Нейната дължина от запад на изток е 25 км, а ширината ѝ варира между 6 и 8 км. На брега на река Дунав при 605-ия километър, североизточно от село Сомовит е и най-ниската точка на общината – 24 м. н.в. Останалата част от общината е заета от хълмистите части на Средната Дунавска равнина. Южно от село Гиген се намира най-високата точка на община Гулянци – 223,7 м. н.в.

В община Гулянци има развити няколко кариери за инертни материали по поречията на реките в общината. Съгласно последните данни от 2014 г., само 0,41% от територията на общината е определена като такава за добив на полезни изкопаеми.

Климатът в община Гулянци е умерено-континентален, характеризиращ се с горещо лято и студена зима. Ниската надморска височина и равнинният характер на релефа на север създават предпоставки за свободно преминаване на въздушни маси от север и северозапад с континентален и океански характер. Най-добре е изразен континенталният климат на страната, основен белег на което е значителната годишна амплитуда, която е 25°C.

Средните температури за месец януари са между -2°C и 5°C (среднодневен минимум и максимум), а за месец юли и август са между 17°C и 31°C. Горещите дни (средна дневна температура) достигат 38°C в най-топлите дни през месеците юли и август, а студените нощи

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

(средна нощна температура) достигат -10°C в най-студените нощи за последните 30 години. Средните валежи са с максимум от близо 50 mm за месец декември и минимум от около 20 mm за месец август и сравнително близки до максимума стойности за месеците март и април.

В северните ѝ части, по крайбрежието на река Дунав се наблюдава честа мъгливост и относително висока влажност на въздуха. Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Интензивността на сумарната слънчева радиация (образувана от пряка и разсеяна слънчева радиация) е в пряка зависимост от височината на слънчевите лъчи над хоризонта и от прозрачността на атмосферата, характеризирана главно чрез облачността. Сумарната слънчева радиация има характерен дневен и годишен ход с максимум по обед и през лятото при напълно ясно небе. За територията на община Гулянци Средногодишната продължителност на слънчевото греене е от 450 ч до 1750 ч и разполагаме годишен енергиен потенциал слънчева енергия - 1550 kWh/m^2 годишно при продължителност на слънцегреене:

- за сезона 31.03. – 31.10. – до 1750 ч;
 - за сезона 31.10. – 31.03. – от 400 до 500 ч;
- и ресурс на слънчевата енергия – $4,25 \text{ kWh/m}^2/\text{дневно}$.

По отношение на вятъра, в общината преобладават западни, след това изток-североизточни и на трето място запад-югозападни ветрове. Западните ветрове са с продължителност от близо 1600 ч., а със скорост в диапазона между 5-30 км/ч. над 1050 ч. Изток-североизточните ветрове са с продължителност над 1400 ч., а със скорост в диапазона 5-30 км/ч близо 1100 ч. Запад-югозападните ветрове са с продължителност от близо 1000 ч., а в скоростния диапазон 5-30 км/ч над 750 ч. Като цяло преобладават ветрове със скорост между 5-10 км/ч с продължителност над 3000 ч.

В пределите на общината попада част от десния бряг на река Дунав от 605 до 639 км (километрите се броят от устието на реката). В крайните западна и източна част на Чернополската низина протичат най-долните течения на реките Искър (10 км) и Вит (13 км). Цялата Чернополска низина е набраздена от множество напоителни канали водещи началото си от двете реки.

На територията на община Гулянци има разпространен голям водоносен хоризонт, който е развит в горните участъци на геоложкия строеж.

Съгласно характеристиките на подземните водни тела в ПУРБ 2016-2021 г., е обозначен като подземно водно тяло с код BG1G0000QaL007 - Порови води в кватернера – Карабоазка низина. Подземното водно тяло е характеризирано, като безнапорно с вместираща среда от поров тип.

Основните типове почти, които са характерни за общината, са: карбонатни черноземи, типични черноземи и алувиално ливадни. Те се отличават с добро качество и висока бонитетна категория.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Според „Класификационна схема на типовете горски месторастения в България“, територията на общината попада в Мизийската горскорастителна област, подобласт Северна България. Във вертикално отношение се разграничават следните два пояса - *Долен равнинно-хълмист и Хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори*.

Според схема на ландшафтно-екологичното райониране на България (Велчев, Тодоров, Пенин, 2003), община Гулянци попада в Козлодуйския окръг на Придунавско-Добруджанската област, която е част от Мизийската подпровинция, съставна част на Алпийската провинция. Същевременно според ОПОС 2014-2020, районът на община Гулянци принадлежи към ландшафтната област на средна Дунавска равнина, респективно в ландшафтната зона на Дунавската равнина.

В ландшафтната карта на България (в мащаб 1:500 000) (Ландшафтна география на България, Велчев, Тодоров, Пенин, Контева, 2011) за територията на общината са посочени следните разновидности на равнинните и предпланинско-хълмисти ландшафти:

- Равнинни и хълмисти, умерени семихумидни в тяхната разновидност 3.2. Ливадостепни и лесостепни и по-конкретно 46. Равнинни, ерозионно-акумулативни с ливадостеги и лесостеги;
- К. Хидроморфни и субхидроморфни и по-конкретно 50. Низинни и долиинни, акумулативни с тополи, върби, елша и лонгозни гори и ливади.

Територията е заета основно от аграрни ландшафти на оборотните култури, аграрни ландшафти на трайните насаждения и ливадни ландшафти, а горските ландшафти са много ограничени, около поречието на реките и още по-рядко се срещат и скални ландшафтни структури.

Горските територии, които се намират в обхвата на община Гулянци, представляват много малък дял – 9,17% от общата площ на общината.

На територията на община Гулянци попадат части от следните **защитени зони**:

- **Защитена зона BG0000335 „Карабоаз“** – обявена със Заповед № РД-289/ 31.03.2021 г. на Министъра на околната среда и водите, с обща площ 136 598,6 дка;
- **Защитена зона BG0000181 „Река Вит“** – обявена със Заповед № РД-325/ 31.03.2021 г. на Министъра на околната среда и водите, с обща площ 57 178,3 дка;
- **Защитена зона BG0000613 „Река Искър“** – приета с Решение на МС №122/02.03.2007 г., с обща площ 94 580 дка.
- **Защитена зона BG0000247 „Никополско плато“** – обявена със Заповед № РД-323/ 31.03.2021 г. на Министъра на околната среда и водите, с обща площ 185 006,9 дка (много малка част от зоната попада в обхвата на община Гулянци).

На територията на община Гулянци има обявени три **защитени територии**:

- **Защитена местност „Генчов орман“** (по течението на р. Искър) – обявена със Заповед № РД-2808 от 10.10.1962 г. Цели на обявяване: Опазване на уязвими растителни

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

съобщества - вековна дъбова гора до старо корито на р. Искър. Общата площ на територията е 26,09 ха;

- **Защитена местност „Катината“** (в непосредствена близост до с. Загражден) – обявена със Заповед № РД-468 от 30.12.1977 г. Цели на обявяване: Опазване на находище на рядко съобщество на ракитовица (*Tamarix ramosissima Ledeb.*). Общата площ на територията е 28,0 ха;

- **Защитена местност „Червен бряг“** (в близост до с. Долни Вит) – обявена със Заповед № РД-1187 от 19.04.1976 г. Цели на обявяване: Опазване на находище на редкия вид гол сладник (*Glycyrrhiza glabra L.*). Общата площ на територията е 0,33 ха.

Защитени растителни видове са: снежно кокиче, елвезиево кокиче и сладник. Под режим на опазване и регулирано ползване е блатното кокиче. Лечебни и редки растения са: сиво-зелена дзука, азмацуг, бледа алцея, бял равнец, вратига, влакнеста теменуга, градско омайниче, жълт кантарион, живовляк, здравец, водна леща, лечебна върбинка, гергевка, лечебна диянка, лечебна комунига, лечебна ружа, лечебен устрел, лайкучка, лечебна звъника, лапад, лечебна медуница, маточина, мащерка, обикновено безсмъртниче, обикновена блатия, пъстра зайчина, петниста мъртва коприва, подбел, тревист бъз, същинско еньовче, и др.

На територията на общината са обявени и следните десет вековни дървета:

1. Група от дъбови дървета (летен) 6 бр. (884 г.) (*Quercus robur*) - с. Крета;
2. Дъб (194 г.) (*Quercus spp.*) - с. Долни Вит;
3. Летен дъб (190 г.) (*Quercus robur*) - с. Милковица;
4. Летен дъб (883 г.) (*Quercus robur*) - с. Крета;
5. Полски бряст (882 г.) (*Ulmus minor*) - с. Крета.

Социално-икономическа характеристика

Брой и динамика на населението на община Гулянци

Динамиката на населението на община Гулянци не се отличава от тази на национално ниво. След 1956 година се наблюдава устойчиво намаляване на населението.

Според последните официални данни на Националния статистически институт (НСИ) за 2020 г. на територията на общината живеят 9 969 души. Сравнявайки данните от 2016 г. се отчита намаление с 8,3% на населението, живеещо в общината. Това са 906 д.

Община Гулянци се състои от 1 град и 11 села. Около 28,2% от населението живее в общинския център.

Таблица 1. Население на територията на община Гулянци

Населени места	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Ръст 20/16 г.
Община Гулянци	10 875	10 578	10 358	10 083	9 969	-9,1%
с. Брест	1 773	1 725	1 674	1 603	1 564	-13,4%
с. Гиген	1 702	1 671	1 629	1 586	1 585	-7,4%
гр. Гулянци	2 988	2 943	2 898	2 835	2 816	-6,1%

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Населени места	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Ръст 20/16 г.
с. Долни Вит	473	451	443	411	396	-19,4%
с. Дъбован	423	405	391	378	389	-8,7%
с. Загражден	313	301	281	257	270	-15,9%
с. Искър	229	209	191	170	168	-36,3%
с. Крета	261	248	244	235	237	-10,1%
с. Ленково	360	350	389	439	425	15,3%
с. Милковица	1 500	1 453	1 408	1 365	1 334	-12,4%
с. Сомовит	522	507	491	477	470	-11,1%
с. Шияково	331	315	319	327	315	-5,1%

Източник: НСИ

За периода 2016-2020 г. Единствено в село Ленково е регистрирано увеличение на населението, а във всички останали населени места то е намаляло в т.ч. и в общинския център гр. Гулянци (-6,1%).

Естественото движение на населението за 2020 г. е отрицателно - (-236 бр.), а механичното движение е положително - (122), като тенденцията съвпада с тази на национално ниво и се обяснява с имиграцията след пандемията от COVID-19, тъй като до 2019 г. механичното движение е в постоянна тенденция на намаление.

Равнището на безработица в община Гулянци през 2020 г. е 14,8%, като намалява с 3,1% от 2019 г.

Само за периода 2014-2019 г. средната заплата в общината се е повишила с 55,7% и достига 825 лв. на месец или 9 901 на година. **Ръстът на заплатите е съизмерен с този за област Плевен и страната ни.** Проблемът е, че като цяло **възнагражденията са по-ниски от средните за страната.**

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

II.1 Анализи

Изводи и препоръки от направения анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи:

- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Гулянци;
- Наредба за определяне на администрирането на местните такси и цени на услуги са в пълно съответствие с новия ЗУО и с промените в ЗМДТ по отношение на новите разпоредби относно формирането на таксата за битови отпадъци;
- Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на интернет страницата на общинския съвет (<https://gulyantsi.bg/bg/obshtinski-savet/naredbi>) в раздел „Наредби“;

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

- В сайта на община Гулянци е осигурен достъп за гражданите, където в секция „Общината“ е създадена подсекция „Екология“ (<https://gulyantsi.bg/bg/za-obshtinata/ekologiya>), в която се публикува актуална информация по отношение политиката на Общината по управление на отпадъците - чл.19, ал.3, т.13 от ЗУО, отчетите за изпълнение на Общинска Програма за опазване на околната среда на община Гулянци и др.

- Изготвена е Програма за опазване на околната среда с период на действие до 2028 г.

Констатации и изводи от направения анализ на отпадъците в община Гулянци:

- Общината организира дейностите по събиране на отпадъците и 100% от населението е обслужено;

- Общината е организираща система за разделно събиране на различни масово разпространени отпадъци и за разделно събираните отпадъци от опаковки;

- Във всички населени места са поставени съвременни съдове;

- Общината е организираща разделно събиране и оползотворяване на излезли от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и оползотворяване/ обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА);

- Данните за количеството на събраните смесени отпадъци за периода 2015-2019 г. са с променлива, но възходяща тенденция от 2017 г.;

- Нормата на натрупване на битовите отпадъци за община Гулянци е 164 кг/ж/г. за 2019 г., като стойността е доста по-ниска от средната за областта и страната;

- От направения анализ на морфологичен състав на битовите отпадъци, изготвен на базата на Морфологичен анализ от 2019 г., като основни изводи може да се обобщят, че най-голяма част от отпадъците заемат градинските, металите, пластмасата, текстил, хранителните и инертните отпадъци (в т.ч. ситната фракция) – 8,51% от всички отпадъци; делът на отпадъците, които могат да се рециклират и ползват повторно (хартия, картон, стъкло, метали, пластмаси) е 6,03%;

- Препоръчва се да се развие система за разделно събиране на текстил с оглед на новите изменения в ЗУО, като отпадъците от него са 3,9%.

Изводи и препоръки, формулирани на основата на анализа за инфраструктурата за отпадъци на територията на община Гулянци:

- Община Гулянци членува в РСУО „Плевен“ заедно с общините Плевен, Долни Дъбник, Долна Митрополия, Искър и Пордим и генерираните отпадъци на териториите на общините се транспортират за обезвреждане чрез депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци. Оператор на съоръжението е ДЗЗД „Регионално депо - Плевен-2015“.

- На територията на депото функционира сепарираща инсталация, която осъществява предварително третиране на отпадъците до достигане на критериите за последващото им екологосъобразно третиране чрез рециклиране и/или оползотворяване. Третирането на смесени

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

отпадъци се извършва в инсталация за сепариране, където органичните и смесените рециклируеми фракции от отпадъци се сепарират, на първо място с механични методи и след това на ръка. Органичната фракция се насочва към съоръжението за компостиране, докато рециклируемите фракции се балират и след това се предават на съответните оператори за по-нататъшна преработка и оползотворяване.

- Биоразградимите битови отпадъци от община Гулянци се извозват до компостиращата инсталация на регионалното депо – Плевен.
- В общината не е реализиран и подготвян проект за осигуряване на домакинствата с домашни компостери. Това налага да се предвидят за реализация такива проекти;
- В община Гулянци няма населено място с население над 10 000 жители – гр. Гулянци е с 2 816 д. за 2020 г. и не е необходимо задължителното осигуряване на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци от населението;
- Като допълнителна инфраструктура на територията на РСУО могат да се изградят: допълнителни модули за стабилизиране на биоразградимата фракцията към инсталациите за сепариране и допълнителни клетки и довеждаща инфраструктура;
- На територията на РСУО-Плевен следва да се осигурят инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителните отпадъци;
- Общината е осигурена със съдове за отпадъци, които да обслужват населените места;
- Препоръчва се да се изгради и система с подземни съдове с необходимите информационни технологии за подобряване качеството на услугата.

Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции:

- Дейността по опазване на околната среда се изпълнява от отдел „Устройство на територията, строителството и инвестиционна политика“ към Дирекция „Устройство на територията, строителството, инвестиционна политика и административно обслужване“;
- Препоръчително е за изпълнение на основните и спомагателни функции по управление на отпадъците да се определи и утвърди поне един конкретен щат/брой за служител, пряко отговорен за управлението на отпадъците и в частност дейностите по контрол;
- За повишаване на професионалния капацитет е препоръчително служителите, ангажирани с дейностите по опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците, да участват в семинари, работни срещи, обучение по изискванията за съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления и други, организирани от МОСВ, Организации по оползотворяване, Браншови организации, РИОСВ, Регионални сдружения, проекти на администрацията и други.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Изводи от извършения анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване в община Гулянци:

- Община Гулянци през последните години полага усилия за решаване на проблема с локални замърсявания;
- Кметовете и кметските наместници са ангажирани активно да следят за образуването на локални замърсявания и за тяхното своевременно отстраняване;
- Стартирана е дейност за „Рекултивация и закриване на старото общинско депо за отпадъци в землището на гр. Гулянци“.

Изводи от извършения анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите:

- Средствата, които Общината събира от такса битови отпадъци, следва да покриват разходите за управление на отпадъците за всяка година.

Изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците:

- За информиране на обществеността Общинска администрация – Гулянци използва следните подходи: поставяне на съобщения, обяви, организиране на срещи с представители на местни предприятия, арендатори, търговски фирми и граждани;
- Друг начин за информиране на обществеността е официалната интернет страница на общината - <https://gulyantsi.bg/bg/>, на която се публикува информация относно дейностите по управление на отпадъците;
- Препоръчва се регулярно да бъде публикувана и актуализирана информацията на интернет страницата на общината, тъй като по този начин ще се привлече вниманието на по-голяма част от населението и ще се предизвика активното му участие в горепосочените дейности.

Изводи от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци:

- За обезпечаване на прилагането на новоприетото законодателство е необходимо да се идентифицират лицата, които имат задължения и отговорности, като специално внимание следва да се обърне на големите генератори на отпадъци - търговски обекти, административни сгради, предприятия, които ползват системата за събиране и обезвреждане на битовите отпадъци, строителни дружества и на местата, които се използват или са били използвани за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци;
- Ефективното прилагане на законодателството на местно ниво е невъзможно без осигуряване на достатъчен, квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация, подходящи технически ресурси (оборудване) и т.н.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

II.2. Прогнози

Обобщените изводи от направените прогнози са както следва:

- За община Гулянци се очертава негативна тенденция по отношение на броя на населението, в синхрон с прогнозните стойности за област Плевен. Населението в общината ще намалее с 693 д. (7%) до 2025 г. и с 1 555 д. (15,6%) до 2030 г.;
- Прогнозираната норма на натрупване е с тенденция на намаление, към 2028 г. е по-ниска от средната стойност за България за население от този тип населени места, поради тенденцията на настоящата норма на натрупване;
- Прогнозираното количество на генерираните битови отпадъци за периода до 2028 г. намалява в съответствие с прогнозата за намаляващата норма на натрупване, в следствие от предприетите мерки на Общината за предотвратяване на образуването на битовите отпадъци и допускането, че нормата на нарастване в общината ще е по-малка от нарастването на БВП в страната.
- Прогнозата следва текущото състояние, като най-големи количества на отпадъците се очаква да се генерират от градински, ситна фракция, пластмаса, храна, текстил и дървесни.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

III. SWOT АНАЛИЗ

Силни страни	Възможности
• 100% обхващане на населението с организирано сметосъбиране и сметоизвозване; • Изградено регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на съвременните норми; • На територията на РСУО Плевен функционират сепарираща и компостираща инсталации за битови отпадъци; • Осигуреност със съдове за събиране на битови отпадъци; • Осигурено разделно събиране на отпадъци за различни потоци масово разпространени отпадъци; • Участие в кампании за почистване на околната среда; • Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците и местните данъци и такси; • Провеждат се ежегодно кампании за почистване.	• Голям потенциал за компостиране на необхвани все още зелени отпадъци от системите; • Като допълнителна инфраструктура на територията на РСУО могат да се изградят: допълнителни модули за стабилизиране на биоразградимата фракцията към инсталациите за сепариране и допълнителни клетки и довеждаща инфраструктура; • На територията на РСУО Плевен е необходимо да се осигурят инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителните отпадъци; • Използване на програми и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и доизграждане на съвременна екологосъобразна инфраструктура; • Сключване на договор с организация по оползотворяване на отпадъци от обувки и текстил; • Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците; • Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците; • Подобряване на информационната политика на общината в областта на управление на отпадъците; • Засилване на контрола върху граждани и юридически лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания.
Слаби страни	Заплахи
• Неправомерно изхвърляне и смесване на битови и строителни отпадъци; • Недостатъчен интерес от населението към прилагането на принципите на кръговата икономика; • Недостатъчен капацитет за управление на отпадъците във връзка с нарасналите изисквания за управление на отпадъците на местно ниво.	• Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища; • Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимост от повишаване на такса битови отпадъци за населението във връзка с неспазване на регионалните цели за отпадъци.

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

IV.1 Стратегически и оперативни цели

В съответствие с изискванията на ЗУО целите на общинската програма за управление на отпадъците са заимствани от Националния план за управление на отпадъците.

Принципите за определяне на стратегическите цели са следните:

- Релевантност
- Реалистичност на подхода
- Мотивираност
- Прозрачност
- Ангажираност
- Хармонизираност

В съответствие с новата политика за управление на дейностите по отпадъците и въведената йерархия за управлението и третирането им, настоящата програма определя рамката за поетапно достигане на следните цели, съответстващи на проекта на Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. (НПУО) (приет с Решение на МС №459 от 17.06.2021 г.):

- **Цел 1:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- **Цел 2:** Увеличаване на количествата рециклираните и оползотворени отпадъци;
- **Цел 3:** Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други.

IV.2 Алтернативи за постигане на целите

Предвижданията на настоящата програма относно постигането на целите са същите да бъдат изпълнявани чрез подпрограми. Подпрограмите имат за цел да подпомогнат изпълнението на стратегическите цели чрез предлагане на мерки и подходи за постигането им, което да улесни администрацията. Предвидено е за всяка конкретна цел да бъдат изпълнявани следните подпрограми:

Таблица 2. Стратегически цели и подпрограми

Стратегически цели	Програми
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	• Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подподпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци.
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	• Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци; • Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Стратегически цели	Програми
	строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Планът за действие с подпрограмите включва описание на дейностите и необходимите мероприятия за изпълнение на националното законодателство на местно ниво, както и краткосрочни и дългосрочни мерки и инвестиции, които Общината следва да предприеме за правилното изграждане и управление на политиката, свързана с отпадъците.

Подпрограмите съдържат кратка въвеждаща информация за националните цели, резултати, които е постигнала Общината и такива, които целѝ да постигне. Заложените мерки, имат хоризонтален характер, тъй като те допринасят не само за постигането на целите, към които са отнесени към конкретната подпрограма, но и за цели от други подпрограми.

Подпрограмите са съобразени с приоритетните цели, заложи в програмата, като включват всички свързани с изпълнението им разходи, мероприятия и дейности, както и отговорните лица за изпълнението им. Включените мерки и дейности са възможно най-обобщаващи с цел да обхванат всички съпътстващи мероприятия, които следва да извърши Общината до приключването на периода на действие на програмата. В подпрограмите и плановете към тях са включени и обобщени различните законодателни задължения на местната власт, както и конкретните предложения за тяхното изпълнение. Конкретизирането на сроковете в плановете цели улесняване на местната администрация при изготвянето на годишните мерки, плановете, финансови разчети и други дейности във връзка с управлението на отпадъците.

Съобразно принципите и политиките на Община Гулянци, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органът, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците в общината и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

V.1 Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци, в т.ч. предотвратяване образуването на хранителните отпадъци

V.1.1 Въведение и основни положения

Рамковата директива за отпадъците задължава страните членки да разработят програми за предотвратяване на образуването на отпадъци. За втори път в България такава програма е разработена в рамките на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028.

Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на Общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците, там където е възможно.

Мярката е необходима поради все по-голямото нарастване на образуването на отпадъците, както на национално, така и на световно ниво. Образуването на отпадъци е все по-нарастващ проблем, който оказва значително негативно влияние към околната среда и към здравето на хората, за който следва да се предприемат конкретни мерки за ограничаването му.

Предотвратяването на образуването на отпадъците цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци.

Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това, мерките на местно ниво също са с голямо значение за постигане на целта.

V.1.2 Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Според ЗУО „отпадък“ е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи. Съгласно Директива 2008/98/ЕО под предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

разбира: „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.“

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. Предотвратяването на образуването на отпадъци, означава да се намалят количествата на образуваните отпадъци и да се намали съдържанието на вредни вещества в тях.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е свързано и с ефективното използване на ресурсите. То обхваща всички фази на жизнения цикъл на продукта от добив, производство, разпространение и потребление. Още по-голям ефект би се постигнал в процеса на дизайн на продукта, т.е. еко-дизайн, технологии, които използват по-малко суровини, влагат се по-малко опасни субстанции в процеса на производство или преработка. Предотвратяване образуването на отпадъци може да се осъществи и в края на жизнения цикъл на продукта, когато потребителят има възможност да избере варианти за повторната употреба на материала или продукта.

V.1.3 Цели на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

Стратегическа цел: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Оперативни цели:

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците.

V.1.4 Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

На този етап в общината Гулянци не са приложени конкретни мерки за намаляване на количеството на отпадъци и предотвратяване образуването на отпадъци. Това се дължи главно на факта, че досега националното законодателство не е вмениявало такива изисквания на местната власт и не са били разработвани документи с указания за прилагане на мерки.

Както по-горе е споменато, мерките и дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци са трудно изпълними на местно ниво, поради факта, че Общините нямат правомощия

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

за ограничаване на производители на масово разпространени отпадъци, които са с основен принос към увеличаване количествата на отпадъците, но от своя страна могат да се въведат мерки на местно ниво, които също да окажат влияние върху предотвратяване образуването на отпадъци.

Приложими мерки, които Общината може да приеме **за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци, в т.ч. хранителните отпадъци** на територията си, са:

- Насърчаване на домашното компостиране – Общината да предостави безплатно съдове за домашно компостиране за градински и хранителни отпадъци;
- Информационни кампании насочени към населението;
- Зелени обществени поръчки¹;
- Въвеждането на „електронна община“, с цел намаляване използването на хартия;
- Въвеждането на екотакси и данъци за производители, с цел намаляване на количеството използвани ресурси;
- Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци;
- Повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загубата и разхищението на храни;
- Стимулиране на даряването на храни чрез преференции за тези предприятия в политиката за местните данъци и такси.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 4. План за действие на община Гулянци за управление на отпадъците.

**Цел 2: Увеличаване на количествата
рециклирани и оползотворени отпадъци**

¹ „процедури, чрез които публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни“;

V.2 Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

V.2.1 Въведение и основно положение

Съвременните екологосъобразни нормативни изисквания в областта на управлението на отпадъците налагат рекултивиране на депата, които не отговарят на изискванията.

V.2.2 Цели на подпрограмата

Стратегическата цел на подпрограмата е увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.

Оперативната цел е подобряване на управлението на всички видове отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци, подлежащи на закриване и неотговарящи на изискванията.

V.2.3 Анализ и описание на съществуващото състояние

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 г. - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 г. - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 г. - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

В подпрограмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки.

Инвестиционните мерки са насочени основно към реализация на проекти за изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, инсталации за рециклиране, инсталации за компостиране, създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и др.

РСУО Плевен е необходимо да се осигури с инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителните отпадъци.

„Меките“ мерки са насочени към осъществяването на различни тематични проверки, провеждане на информационни и разяснителни кампании и обучения, различни нормативни промени и др.

В резултат от изпълнението на мерките от подпрограмата до 2030 г. минимум 60% от общото тегло на битовите отпадъци ще бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 4. План за действие на община Гулянци за управление на отпадъците.

V.3 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

V.3.1. Въведение и основни положения

Отпадъци от строителството са всички отпадъци, които са получени в резултат на строително-монтажни работи и премахване, включващи бетон, тухли, дървесен материал, асфалтова настилка, керемиди, плочки и тухли и др. Те биха могли да се превърнат в ценен ресурс, тъй като подлежат на рециклиране и повторна употреба.

Задълженията към местната администрация са събиране и третиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата. За изпълнение на целите от възложителите на строително-монтажни работи се изисква да изготвят и представят за одобрение в Общинската администрация планове за управление на строителните отпадъци по време на извършването на процесите на строителство, както и след това.

V.3.2. Цел на подпрограмата

Стратегическа цел на подпрограмата е увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.

Оперативната цел е достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

V.3.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

Инвестиционните мерки по програмата са свързани с изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Анализите на строителните отпадъци, изготвени в процеса на разработването на НПУО 2021-2028 г., потвърдиха необходимостта от тези инсталации. Възможни източници на финансиране са средства, осигурени от Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията (ПКИП) за програмния период 2021–2027 г. Възможно е и публично-частно партньорство между бизнеса и общините, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

Реализацията на мерките и действията, включени в тази подпрограма, както и на част от планираните мерки, включени в други програми от НПУО 2021-2028 г., но допринасящи за изпълнение на целите и на настоящата програма, гарантира изпълнението на амбициозните цели за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 4. План за действие на община Гулянци за управление на отпадъците.

V.4 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

V.4.1. Въведение и основни положения

Управлението на специфични потоци масово разпространени отпадъци е вменено задължение за всяка местна администрация.

В законодателството са поставени цели за достигане на разделното събиране и рециклиране на различните видове отпадъци на **национално ниво** - основно насочено към организациите по оползотворяване и/или лица, изпълняващи задълженията си самостоятелно.

Целите не могат да се постигнат без съдействието на органите на местната власт, които с помощта на организации и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци, организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, образувани от дейността на домакинствата.

Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и поставят условия и изисквания за осъществяване на дейностите по управлението им.

Кметът на общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване.

V.4.2. Цели на подпрограмата

Стратегическата цел е увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.

Оперативната цел за изпълнението ѝ е изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

V.4.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС (Излезли от употреба моторни превозни средства);
- ИУЕЕО (Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване);
- Отпадъчни масла и нефтепродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори;
- Отпадъци от обувки и текстил.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложили на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтепродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Таблица 3. МРО цели

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	До 2025 г.: 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75% До 2030 г.: 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Група МРО	Цели
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер.

Тук се включват и мерките от подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години са представени в таблицата по-горе. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

На европейско ниво се приеха и нови разпоредби за докладване на данни за отпадъците от опаковки, които страната ни трябва да прилага.

Необходимо е да се подобрят и разширят системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки, предвид нарастването на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, както и специфичните цели за разделно събиране на пластмасовите бутилки за еднократна употреба до 3 литра.

Община Гулянци следва да фокусира вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (нараснали количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общината за третиране на битовите отпадъци поради намалени количества битови отпадъци, извозването и третирането на които общината трябва да финансира.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 4. План за действие на община Гулянци за управление на отпадъците.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

**Цел 3: Намаляване на количествата и на
риска от депонирани битови отпадъци**

V.5 Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

V.5.1. Въведение и основни положения

Подпрограмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци включва мерки за достигане на Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци от НПУО 2020-2028 г.

V.5.2. Цели на подпрограмата

Стратегическата цел е намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

Оперативната цел за изпълнението ѝ е изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

V.5.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и „меки“ мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, закриване и рекултивация на общински депа, третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др.

„Меките“ мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

В резултат на изпълнението на подпрограмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъде осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

- ще бъдат рекултивирани и закрити всички общински депа;
- ще бъде осигурена инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците;
- ще бъде осигурена инфраструктура за оползотворяване на утайките от ГПСОВ, намаляване на емисиите на парникови газове и ще бъде изградена и функционираща електронна система за предлаганите продукти от третираны утайки от ПСОВ за употреба в земеделието и за рекултивация на нарушени терени;
- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците;
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци;
- ще бъде повишен капацитета на институциите да осъществяват контрол на трансграничен превоз на отпадъци, вкл. за откриване на незаконни превози на отпадъци.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 4. План за действие на община Гулянци за управление на отпадъците.

Таблица 4. План за действие на община Гулянци за управление на отпадъците за период 2021-2028 г.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)		6 937							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация								
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	цели		21	22	23	24	25	26	27	28	
ПОДПРОГРАМА №1 ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ХРАНИТЕЛНИТЕ ОТПАДЪЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)		1 625							
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Проект, стимулиращ домашното компостиране чрез безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	15	Общински бюджет, ПУДООС, ПОС	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Закупени съдове/ компостери	0	200	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на мерки за „електронно управление“ в администрацията	0		Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	Изпълнени проекти за електронно управление	0	1	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Изготвяне и прилагане на планове от общината за ПО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	0		Предотвратени битови отпадъци от общински звена	Брой разработили планове/ изпълнили мерки	0	4	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Изпълнение на проекти за придобиване или повишаване на квалификацията за занаяти, свързани с услуги за поправка	400	Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027 г.	Създадена предпоставка за ПО (повторна употреба на продукти) чрез обучения за	Брой изпълнени проекти	0	2	Бизнес организации	X	X	X	X	X	X	X	X	

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		6 937								
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация								
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	цели		21	22	23	24	25	26	27	28	
	и ремонт на продукти			повишаване на квалификацията													
	Изпълнение на проект с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	300	Програма за околна среда 2021-2027	Финансово подпомагане на общини за реализация на проекти за ПОО	Брой изпълнени проекти	0	1	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.) и оттам и до ПО	0		ЗМДТ е променен за дейностите с патентен данък за предоставяне на услуги, свързани с ПО	Введена промяна в Наредба	0	1	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на	2	Общински бюджет	Гражданите са запознати с ползите от ПО и възможните действия от страна на домакинствата	Брой проведени кампании	0	4	Община Гулянци		X		X		X		X	X

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)		6 937							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация								
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	цели		21	22	23	24	25	26	27	28	
	информация за политиките по ПО			за прилагане на мерки за ПО в ежедневието													
	Организация на събития по случай за Европейската седмица за намаляване на отпадъците	4	Общински бюджет	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПО и начините за прилагане на действия в ежедневието в дома и на работното място	Брой проведени кампании	0	8	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Провеждане на „зелени обществени поръчки“	0		Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	% на зелените обществени поръчки от общия дял	0	25%	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Подподпрограма/Раздел за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци								ОБЩО (в хил. лв.)		721							

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		6 937							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	целев		21	22	23	24	25	26	27	28
	Изпълнение на мерките за ПО на хранителните отпадъци от общините в т.ч. в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др.	0		Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци от общините	0	8	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	500	Програма за околна среда 2021-2027	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространен и добри практики	Брой изпълнени проекти	0	2	Община Гулянци, Бизнес организации от ХВП	X	X	X	X	X	X	X	X
	Подкрепа на дейността на организация/и, които организират и осъществяват даряването на храни преди изтичането на срока на годност	400	Програма за храни и/или основно материално подпомагане 2021-2027	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм	Брой изпълнени проекти	0	2	АСП, Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)	6 937							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	целев		21	22	23	24	25	26	27	28
	Изпълнение на кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на хранителни отпадъци на общинско ниво, в т.ч. относно значението на „Най-добър до“ и „Годен до“ на търговските хранителни продукти	4	Общински бюджет	Гражданите и бизнеса са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци	Брой реализирани кампании на национално и на общинско ниво	0	4	Община Гулянци	X		X		X		X	
ПОДПРОГРАМА №2 ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)	1 064							
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	Създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	500	Програма за околна среда 2021-2027 г	Създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	Брой създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	0	1	Община Гулянци		X	X	X	X			
	Изграждане на инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	500	ПУДООС, Програма за околна среда 2021-2027 г	Изградени инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	Брой изградени инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от	0	1	Община Гулянци		X	X	X	X			

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		6 937								
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация								
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	целев		21	22	23	24	25	26	27	28	
					биоотпадъци, опасни и производстве ни)												
	Проектиране и изграждане на инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителните отпадъци	0	Програма за околна среда 2021-2027 г	Изградени нови системи и разширени съществуващи системи за разделно събиране на битови отпадъци	Изградено съоръжение	0	1	РСУО Плевен; Община Гулянци	X	X	X	X					
	Изграждане на допълнителни модули за стабилизиране на биоразградимата фракцията към инсталациите за сепариране и допълнителни клетки и довеждаща инфраструктура	0	Програма за околна среда 2021-2027 г	Изградени нови системи и разширени съществуващи системи за разделно събиране на битови отпадъци	Изградени допълнителни модули и клетки	0	2	РСУО Плевен; Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Провеждане на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на	50	Програма за околна среда 2021-2027 г.	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и	Брой проведени ежегодно информационни кампании за	0	8	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		6 937								
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация								
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	целев		21	22	23	24	25	26	27	28	
	битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките			оползотворява не на битовите отпадъци	разделно събиране												
	Ежегодно провеждане на поне две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (напр. в края и в началото на учебната година)	4	Общински бюджет	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци от общините	Брой проведени ежегодни кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	0	8	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Прилагане на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови отпадъци при новите бази за отделните услуги в рамките на план- сметките на общината	0		Приложен е принципа „замърсителят плаща“ по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Променена Наредба относно новите изисквания на ЗМДТ	0	1	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изготвяне на морфологичен анализ на отпадъците в община Гулянци	10	ПУДООС	Актуален анализ на отпадъците	Изготвен морфологичен анализ на отпадъците	0	1	Община Гулянци				X					

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		6 937							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28
ПОДПРОГРАМА №3 ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ							ОБЩО (в хил. лв.)		600							
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	Включване в тържните документи за строителство на сгради, пътища, други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0		В строителството на сгради се влагат рециклирани строителни материали	1. % в сгради; 2. % в пътища; 3.% в друга техническа инфраструктура	0	1.-2,5%; 2.-10%; 3.- 8%	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
	Включване в тържните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	0		Строителни отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	%	8%	12%	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
	Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	500	Програма за околна среда 2021-2027 г.	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Брой изпълнени проекти за разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци	0	1	Община Гулянци			X	X	X	X	X	X

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)		6 937							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация								
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28	
	Изграждане на площадка за разделно събиране и третиране на строителни отпадъци	100	Програма за околна среда 2021-2027 г., Общински бюджет	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Брой изградени площадки	0	1	Община Гулянци				X	X				
ПОДПРОГРАМА №4 ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)		4							
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	Провеждане на кампании сред населението за предаване на масово разпространени отпадъци	4	Общински бюджет, ООП	Повишена информираността на обществеността по въпросите на управлението на МРО	Брой проведени кампании	0	8	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Подподпрограма/ Раздел за управление на опаковките и отпадъците от опаковки						ОБЩО (в хил. лв.)		0								
	Съдействие на община Гулянци при провеждане на широка национална информационна кампания за предотвратяване отпадъците от опаковки, разделно събиране и рециклирането им	0	Програма за околна среда 2021-2027 г.	Населението и бизнеса са информирани и мотивирани за действия по Предотвратяване на отпадъците от опаковки и подобряване на разделното събиране	Изпълнен проект	0	1	НСОРБ; Община Гулянци		X	X	X	X	X			

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)		6 937							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация								
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	целев		21	22	23	24	25	26	27	28	
	Въвеждане от община Гулянци в наредбата по чл.42 от ЗУО на изисквания за търговските и други подобни обекти за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали, и осъществяване на контрол и налагане на предписания/ глоби в съответствие с предвиденото в наредбите по чл. 42 от ЗУО	0		Увеличаване на количествата разделно събрани хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали	Наредба по чл. 42	0	1	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	
ПОДПРОГРАМА №5 ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)		3 644							
Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Изпълнение на проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани на общинска територия	500	Държавен бюджет	Отпадъците от препарати за растителна защита, които се съхраняват временно в общински складове са изнесени за	Брой изпълнявани проекти	0	1	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		6 937								
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация								
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28	
				обезвреждане в оторизирани съоръжения извън страната													
	Зимно и лятно почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	48	Общински бюджет	Предотвратяване на замърсявания	Брой години поддържана услуга	0	8	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Сметосъбиране, сметоизвозване на битови отпадъци до регионално депо	1 480	Общински бюджет	Управление на отпадъците	Брой години поддържана услуга	0	8	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Закупуване на съдове за битови отпадъци и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци	1 216	Общински бюджет	Управление на отпадъците	Брой години поддържана услуга	0	8	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ								ОБЩО (в хил. лв.)	6 937							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
		(в хил. лв.)			Индикатор	текущ	целев		21	22	23	24	25	26	27	28
	Изпълнение на етап „биологична рекултивация” от проекта за рекултивация и закриване на старото общинско депо за отпадъци в землището на гр. Гулянци	350	ОПОС 2014-2020 г.	Биологична рекултивация	Рекултивира на площ	0	23 386 дка	Община Гулянци		X	X					
	Мониторинг и следексплоатационни грижи на общинското депо на община Гулянци	40	Общински бюджет	Ежегодно изпълнение на всички следексплоатационни грижи за съответната година и заложените в плана за мониторинг дейности	Ежегодно изготвяне на на отчет за изпълнение на след следексплоатационните грижи за съответната година	0	8	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X
	Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани места	10	Общински бюджет	Предотвратяване образуването на нерегламентирани сметища	Брой почистени нерегламентирани сметища	0	-	Община Гулянци	X	X	X	X	X	X	X	X

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Фигура 2. Финансово разпределение на тежестта на подпрограмите

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното стратегическото планиране на общинско ниво съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася да бъде проследена съвместимостта на целите в отделните програмни документи, за да се избегнат противоречия и несъответствия, които са предпоставка за неефективно изпълнение и непостигане на заложените цели и резултати.

ПУО е също елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната, поради което при разработването ѝ е проследена взаимовръзката на тази програма с други програмни документи с цел координация и съвместяване и с цел постигане на синергичен ефект от изпълнението им.

При разработване на програмата са взети предвид анализите и предвижданията, заложените цели и предвидените мерки за постигането им в следните стратегически документи в сектор отпадъци: Национален план за управление на отпадъците 2021-2028, Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО), Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г, Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г., Актуализиран национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители 2012-2020 г., Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие с хоризонт 2030 година, и Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г. (НПЕК).

Предвидените мерки в отделните подпрограми, заложените срокове, средства и източници на финансиране, отговорни институции в плана за действие са съобразени и синхронизирани и с предвижданията, приоритетите, целите, мерките на следните стратегически документи на регионално и общинско ниво, които са относими и приложими за община Гулянци: Национална програма за развитие България 2030 г., Интегрирана териториална стратегия на Северозападния район; План за интегрирано развитие на община Гулянци за периода 2021-2027 г.

Заложеният финансов ресурс, необходим за реализиране на програмата, както и възможните източници на финансиране са предвидени с оглед периода на програмиране 2021-2027 г. и възможностите за ползване на средства от европейските структурни и кохезионни фондове.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

VII.1 Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА Общинският съвет е органът, който приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват националните и европейските политики за развитие на местните общности. В изпълнение на това правомощие се разработва и приема и настоящата програма, като освен приемането ѝ следва да се обезпечи и процеса на нейното изпълнение и отчитане, както и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми в процеса на реализация на мерките и при необходимост извършване на актуализация.

Едно от първите неща при определянето на системата за наблюдение на програмата е разпределението на отговорностите в Общинска администрация Гулянци.

Наблюдението и изпълнението на ПУО е отговорност на кмета на общината, който определя в обхвата на администрацията звено, което да отговаря за събирането и обработването на информацията в процеса на изпълнението на мерките по програмата, както и за изготвянето на годишни отчети.

С оглед на действащата административна структура на Община Гулянци, изпълнението на ПУО ще се осъществява от служител в отдел „Устройство на територията, строителството и инвестиционна политика“ към Дирекция „Устройство на територията, строителството, инвестиционна политика и административно обслужване“, на който са възложени функции, свързани с екологията и опазването на околната среда. Този служител следва да:

- Контролира движението на земните маси и строителните отпадъци;
- Организира поддържането на актуални електронни бази данни за компонентите на околната среда - атмосферен въздух, отпадъци, води, защитени територии, домашни кучета;
- Осъществява цялостната дейност по управление на отпадъците на територията на общината (предварително третиране, сметосъбиране, сметоизвозване, и депониране на ТБО; системи за разделно събиране на отпадъци от: опаковки, електрическо и електронно оборудване, ИУМПС, батерии и акумулатори, строителни отпадъци и др.);
- Контролира спазването на нормативните актове в сферата на опазването на околната среда, управлението на отпадъците, управление качеството на въздуха, намаляване популацията на безстопанствени кучета и котки, незаконен лов и търговия със защитени и редки видове от флората и фауната;
- Осигурява поддържане на Интегрираната система за управление на качеството, околната среда и информационната сигурност по стандартите ISO 9001, ISO 14001 и ISO 27001;
- Планира и контролира разходването на средствата за „Управление, контрол и регулиране на дейностите по опазване на околната среда“;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

- Планира необходимите средства за извършване на дейностите по поддържане на чистотата на територията на община Гулянци и контролира разходването им;
- Информира гражданите за състоянието на околната среда чрез информационни екологични кампании; поддържане на Интернет страницата на общината в частта за околна среда.

Наблюдението и контролът са неразделна част от процеса на изпълнение/реализиране на ПУО и чрез тях се цели да се предостави на компетентните местни органи: Общинския съвет, Кмета на общината, служителите от общинска администрация, както и на всички заинтересовани страни – социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество, ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигане на заложените в програмата цели и резултати, на ефективността на нейната реализация. Получената информация се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

За осъществяването на мониторинга на програмата е необходимо да се приемат и въведат в практиката на администрацията на Община Гулянци **правила за мониторинг, контрол и оценка при изпълнението на програмата**, които могат да бъдат конкретно разписани за политиката по управление на отпадъците или общо за политиката по околна среда, но могат да бъдат и правила, които се прилагат от общинската администрация и по отношение на другите секторни политики.

Правилата трябва подробно да описват отговорностите на съответните структурни звена и служители в общината за набиране на необходимата информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишен отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. В правилата трябва да се определят обхвата на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графика за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни ще се обуславят от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници (формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да обмисли възможността за събиране на качествени данни за нивото на разбиране и участие на различни групи от населението в изпълнение на включените в програмата мерки. Това може да стане чрез анкетни допитвания.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

По отношение на графика за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците, подходящо е събирането и систематизирането на информацията да се извършва на годишна база.

Източниците на информация за стойностите на индикаторите за наблюдението на изпълнението на ПУО, ще се базират на данни на Националния статистически институт, на официалната статистика на други централни, териториални държавни органи, агенции и институции, имащи правомощия и осъществяващи мониторинг и контрол на околната среда (МОСВ, ИАОС, РИОСВ), на общинската информационна система и информация от различните дирекции и отдели в общината, както и на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

VII.2 Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е Общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет, чрез внасянето на годишен доклад за изпълнението на програмата.

За периодичното отчитане изпълнението на програмата ще се изготвя **Годишен отчет от Дирекция „Устройство на територията, строителството, инвестиционна политика и административно обслужване“** до края на месец март на следващата година на база на събраната и анализирана през годината информация и на база проследяване на индикаторите за нейното изпълнение. Отчетът ще се изготвя на достъпен език и стил и ще включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-доброто разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците и от широката общественост.

Годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците ще съдържа информация относно: общите условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината; действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на програмата; създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им; резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година; напредък по изпълнение на целите и мерките в програмата; заключения и приложения.

Годишният отчет ще се публикува на официалната страница на общината за информироване на обществеността и заинтересованите страни.

Сайтът на общината трябва да се актуализира непрекъснато, тъй като той е основен източник за информация относно развитието на общината и дейността на общинската

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

администрация, свързана с изпълнение и отчитане на стратегическите политики и документите за изпълнението им и в частност политиката по управление на отпадъците.

Ефективен канал за информация са и презентационните материали и брошури, като се препоръчва такива да бъдат залагани като средство за информация и публичност във всички проекти, които ще се изпълняват и са включени в плана за действие към програмата. В допълнение, за прилагане принципа на партньорство е препоръчително засилване на сътрудничеството с местни сдружения с цел увеличаване на гражданското участие в процеса по реализация на програмата и включване на всички заинтересовани страни чрез организиране на обществени обсъждания, кръгли маси, форуми и други подходящи форми на участие.

VII.3 Процедура за актуализация на програмата

Съгласно чл. 52, ал. 3, т. 2 от ЗУО, Програмата за управление на отпадъците се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;
- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Редът за актуализация на програмата е същият като реда за разработване и приемане на програмата.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

VIII.1 Анализи на състоянието на управлението на отпадъците

VIII.1.1 Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи

VIII.1.1.1 Анализ на националната и общинската нормативна рамка

Национална нормативна рамка

Като страна член на ЕС, България е задължена да спазва и прилага общата политика на ЕС свързана с околната среда, която включва и отпадъците като фактор, влияещ върху състоянието ѝ. Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците - от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси. В тази връзка и законодателството на Съюза в сектора търпи бурно развитие, като от по-общи разпоредби през 70-те години, целящи намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, днешният законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяване образуването на отпадъци.

Обсъждат се и има голяма вероятност за промени в европейското законодателство в сектор отпадъци, целящи още по-висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве, както и преход от управление на отпадъците към устойчиво управление и по-ефективно използване на ресурсите и по-конкретно се очаква да бъдат приети:

- допълнителни ограничения относно депонирането на отпадъци;
- специални разпоредби за намаляване на употребата и предотвратяване на отпадъци от полиетиленовите торби за еднократна употреба;
- ограничения за изгаряне на отпадъци, които могат да бъдат рециклирани;
- въвеждане на по-високи цели за рециклиране на битовите отпадъци и особено на пластмасовите отпадъци;
- въвеждане на количествени цели за предотвратяване на образуването на отпадъци, особено за пластмасови, битови/хранителни и опасни отпадъци;
- по-високи цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от опаковки, ИУМПС.

Основният нормативен документ в сектор „Отпадъци“ е *Директива 2008/98/ЕО* на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви, известен също като Рамковата директива за отпадъците или РДО.

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

Преработената Рамкова директива за отпадъците се прилага от 12 Декември 2010 г. и въвежда нови разпоредби с цел стимулиране на предотвратяването на образуване на отпадъци и рециклирането като част от йерархията на отпадъците, изясняването на ключови понятия, като дефинициите за отпадък, оползотворяване и обезвреждане, както и установяване на подходящи процедури, приложими за странични продукти и край на отпадъка.

Задача на държавите-членки е да приложат европейското право в областта на околната среда като отчитат спецификите на съответната държава, свързани със законодателството, административни структури, регионални или местни условия или някаква друга причина.

Редица други директиви регулират специфичните потоци от отпадъци - например, отпадъци от титаниев диоксид, опаковки и отпадъци от опаковки, полихлорирани бифенили (ПХБ) и полихлорирани терфенили (ПХТ), отпадъчни батерии и акумулатори, канализационен шлам, излезли от употреба превозни средства (ИУПС), отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и ТОЗ (трайни органични замърсители).

Една последна група от директиви регулира операциите по третиране на отпадъците: изгаряне, съвместно изгаряне на отпадъци и депониране на отпадъци чрез заравяне. Регламент (ЕО) № 1013/2006 покрива трансграничните превози на отпадъци.

Задължението на държавите членки за създаване на план за управление на отпадъците е указано в Директива 2008/98/ЕО от 19 ноември 2008 г. за отпадъците, която отмени предходните определени Директиви.

Директивата е приложима спрямо всяко вещество или предмет, които са изхвърлени от своя притежател, или които техният притежател възнамерява или се изисква да изхвърли. Тя не е приложима обаче спрямо газообразните и течни отпадъци или спрямо определени категории отпадъци (например, радиоактивни отпадъци) и други групи отпадъци (отпадъци от миннодобивни индустрии, животински трупове и селскостопански отпадъци, отпадни води).

Съгласно член 13 държавите членки трябва да предприемат необходимите мерки за да гарантират, че управлението на отпадъците се изпълнява, без да застрашава човешкото здраве, без да уврежда околната среда и по-специално без риск за водите, въздуха, почвите, растенията или животните, без да причинява смущения от шум или миризми и без да засяга по неблагоприятен начин околната извънградска местност или местоположения, представляващи специален интерес.

Други ключови цели на Директивата за управление на отпадъците са изложени в чл. 4 (йерархия на отпадъците) с последващи разпоредби за превенция на отпадъците (член 9) и за повторната употреба, оползотворяване и рециклиране (членове 10 и 11), и изискванията за депониране на отпадъци (член 12).

Йерархията на отпадъците представя общ приоритетен ред на най-добрите цялостни становища за околната среда в законодателството и политиката по отпадъците. Най-висок приоритет се дава на превенцията на отпадъците, следвана от подготовката за повторна употреба, рециклиране или друг вид оползотворяване, напр. оползотворяване за енергийни

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

цели. Оптималното окончателно депониране е в дъното на тази йерархия. Целта на въвеждането на йерархията за отпадъците е да отдели икономическия растеж от негативните въздействия върху околната среда вследствие на използването на природните ресурси и превръщането на ЕС в едно „рециклиращо“ общество.

При планирането на дейностите по управление на отпадъците се прилагат като *критерии за съобразност на предлаганите решения* следните принципи:

- **„Предотвратяване“** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- **„Разширена отговорност на производителя“** и **„замърсителят плаща“** –лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;
- **„Превантивност“** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;
- **„Близост“** и **„самодостатъчност“** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза;
- **„Участие на обществеността“** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Рамковата директива за отпадъците определя различни форми на третиране, относими към управлението на отпадъците. Тя прави разграничение между оползотворяване (определено като „всяка операция, главният резултат от която е, че отпадъците служат за полезна цел, заменяйки други материали, които иначе биха били използвани, за да изпълняват определена функция, или подготовката на отпадъците за изпълняване на подобна функция, в съоръжението, или в по-широки граници на икономиката“, от рода на рециклиране и изгаряне с оползотворяване на енергия) и депониране (форми на депониране на отпадъци, при които ресурсите на отпадъците не се оползотворяват, от рода на изгаряне без оползотворяване на енергия и депониране).

Превенцията на отпадъците, като ключов стратегически елемент от европейската политика по отпадъците, става все по-важна. Ясно е, че генерираното количество отпадъци нараства всяка година. Тъй като една от основните цели на ЕС е да гарантира икономическия растеж и просперитет, наложително е икономическият растеж да не се ограничава от генерирането на отпадъци. Инициативите за превенция на отпадъците са насочени не само към промишления сектор чрез насърчаване на ползването на по-чиста технология, но и към училищата и частните домакинства чрез кампании за повишаване на осведомеността.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Оползотворяването на отпадъците допринася както за усвояване на ресурсите, съдържащи се в отпадъците, така и за спестяване на непокътнатите природни суровини.

Рамковата директива за отпадъците, както и някои директиви на Европейския съюз за специфичните потоци от отпадъци включват конкретни цели за оползотворяване, рециклиране и повторна употреба.

Като част от пакет от мерки в областта на кръговата икономика Директива (ЕС) 2018/851 изменя Директива 2008/98/ЕО.

С нея се определят минимални оперативни изисквания за схемите за разширена отговорност на производителите. Те могат също така да включват организационна отговорност и отговорност за принос за предотвратяване на отпадъците, както и за повторната употреба и рециклируемост на продуктите.

Директивата засилва правилата за предотвратяване на отпадъците. По отношение на генерирането на отпадъци държавите от ЕС трябва да предприемат мерки за:

- подпомагане на устойчиви модели на производство и потребление;
- насърчаване на проектирането, производството и използването на продукти, които са ефективни по отношение на ресурсите, трайни, ремонтируеми, могат да се използват повторно и да бъдат модернизирани;
- целеви продукти, съдържащи суровини от изключителна важност, за да се предотврати превръщането им в отпадъци;
- насърчаване на наличието на резервни части, ръководства с инструкции, техническа информация или други средства, позволяващи ремонта и повторната употреба на продуктите, без да се нарушава качеството и безопасността им;
- намаляване на генерирането на хранителни отпадъци като принос към целта за устойчиво развитие на ООН за намаляване с 50% на глобалните хранителни отпадъци на глава от населението на ниво търговия на дребно и потребители, както и намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г.;
- насърчаване на намаляването на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите;
- прекратяване на генерирането на морски отпадъци.

С директивата се определят и нови цели за рециклиране на битови отпадъци: до 2025 г. ще трябва да се рециклират най-малко 55% от теглото на битовите отпадъци. Тази цел ще се увеличи на 60% до 2030 г. и 65% до 2035 г.

Държавите от ЕС трябва:

- до 1 януари 2025 г. да установят разделно събиране на текстил и опасни отпадъци, генерирани от домакинствата;
- да гарантират, че до 31 декември 2023 г. биологичните отпадъци се събират отделно или се рециклират при източника (напр. чрез компостиране).

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

Директивата също така подчертава примери за стимули за прилагане на йерархията на отпадъците, напр. такси за депа и изгаряне и схеми за плащане при хвърляне.

Директива (ЕС) 2018/851 за изменение трябваше да се въведе в законодателството на държавите от ЕС до 05 юли 2020 г.

Като цяло целите на ЕС до 2030 г. са отпадъците да се управляват като ресурси и количеството, което е генерирано от населението, да е в състояние на абсолютен спад, депонирането на отпадъци да бъде сведено само до остатъчни отпадъци, за да се предотврати вредата върху околната среда и здравето на човека.

Преглед на общите и конкретни цели и съответните години, през които последните следва да бъдат постигнати, е представен в следващата таблица.

Таблица 5. Цели в законодателството на ЕС за отпадъците

Вид отпадък	Година	Минимално оползотворяване	Минимално рециклиране	Степен на събиране
Опаковки	2008	60%	55%	
Автомобили	2015	95%	85%	100%
Електроника	2006	70%	50%	Мин. 4 кг./ жител/годишно
Батерии	2011		50% до 70% (ефикасност)	
	2012			25%
Гуми	2016			45%
	2006	0 депа за гуми		
Биологични отпадъци	2006	Намаляване до 75% спрямо нивото от 1995 г.		
	2009	Намаляване до 50% спрямо нивото от 1995 г.		
	2016	Намаляване до 35% спрямо нивото от 1995 г.		
	2023	до 31 декември 2023 г. биологичните отпадъци да се събират отделно или се рециклират при източника (напр. чрез компостиране).		
Битови отпадъци	2015	Разделно събиране: като минимум: хартия/метал/пластмаса/стъкло		
	2020	50% рециклиране на комунално-битовите отпадъци		
	2025	да се рециклират най-малко 55% от теглото на битовите отпадъци		
	2030	да се рециклират най-малко 60% от теглото на битовите отпадъци.		
	2035	да се рециклират най-малко 65% от теглото на битовите отпадъци		
Отпадъци от строителство или разрушаване	2020	70% рециклиране/ оползотворяване на материалите от отпадъците от строителство или разрушаване		
Текстил и опасни отпадъци	2025	до 1 януари 2025 г. да се установи разделно събиране на текстил и опасни отпадъци, генерирани от домакинствата;		

Източник: Регламенти и Директиви на ЕС

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

Най-сериозният проблем на България е лошото управление на отпадъците, по който показател страната ни е на едно от последните места сред всички европейски страни.

Над 90% от генерираните отпадъци се депонират, вместо да се оползотворяват. В сравнение с други страни, които прилагат все по-модерните технологии на оползотворяване и рециклиране на отпадъците, в България този процес едва сега стартира. За отбелязване е също, че докато в останалите европейски страни е преодоляна пряката зависимост между растеж на БВП и ръст на отпадъците от опаковки, това съвсем не е така в България. Повишаването на жизнения стандарт в страната все още е свързано с нарастване на количествата отпадъци от опаковки, поради все още твърде слабото им оползотворяване.

До приемането през септември 1997 г. на Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда в България липсва специална правна уредба в тази област. Законът за първи път урежда обществените отношения в сектор „Управление на отпадъците“ и въвежда редица основополагащи изисквания на рамкова Директива за отпадъците 75/442/ЕЕС, в т.ч. задължения на лицата, извършващи дейности по отпадъци, информация за дейностите с отпадъци, програмиране чрез национална, общински и фирмени програми за управление на отпадъците, разрешаване и контрол на дейностите с отпадъци; внос, износ и транзитен превоз, глоби и санкции за неизпълнение. За първи път се дефинират понятията „отпадък“, „причинител“ и „притежател“ на отпадъци.

Създадената с приетия през 2003 г. **Закон за управление на отпадъците** (Обн. ДВ. бр. 86 от 30 септември 2003 г. и неколккратно изменян и допълван частично и непълно) правна рамка относно управление на отпадъците в страната, следваше да се преосмисли и осъвремени в контекста на изискванията на новата директива. Анализът на естеството и обхватът на необходимите промени показва, че тяхното въвеждане налага изготвянето на изцяло нов закон и не може да бъде осигурено чрез изменение и допълнение на съществуващия Закон за управление на отпадъците. Новият закон беше приет и обнародван в ДВ. бр. 53 от 13 юли 2012 г. и влезе в сила от 13.07.2012 г. Той цели:

- хармонизиране на изискванията на националното законодателство с изискванията на ЕС в областта;
- разширяване обхвата на съществуващите системи за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, в т.ч. отпадъци от опаковки;
- създаване на механизми за финансиране;
- засилване на партньорството между общините при изграждане на система от регионални съоръжения;
- ограничаване на рисковете за околната среда при транспортиране и третиране.

Законът съдържа основно промени, насочени към формулиране на ясни задължения за кметовете на общини за управление на битовите отпадъци.

Прилага се нова 5-степенна йерархия при управление на отпадъците:

1. Предотвратяване на образуването на отпадъци

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

2. Повторна употреба
3. Рециклиране
4. Оползотворяване за получаване на енергия
5. Обезвреждане чрез депониране

Тя определя предотвратяването на образуването на отпадъци като първи приоритет и изисква повторната употреба и рециклирането на материалите да бъдат предпочетени пред оползотворяване на отпадъците за получаване на енергия. Отклонения от тази йерархия се допускат за специфични потоци от отпадъци, когато това е оправдано по причини, като техническа пригодност, икономическа перспективност и опазване на околната среда. В тази връзка се изисква разработване на програма за предотвратяване на отпадъците за общината.

Действащият Закон за управление на отпадъците прецизира задълженията на кметовете на общини за управление на отпадъците, като въведе изисквания за постигане на цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци. Кметовете на общините се задължават да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, строителни отпадъци, отпадъци от черни и цветни метали и други, във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители, на територията на общината. Законът запази съществуващите изисквания за създаване на сдружения на общини с цел изграждане и експлоатация на обща инфраструктура за третиране на битови отпадъци и бяха приети разпоредби, детайлизиращи този процес. Запазиха се съществуващите отчисления за битови и строителни отпадъци, обезвреждани на регионални и общински депа, като се предоставиха по-големи възможности на общините за разходване на събраните средства. Законът предвиди стимули за общините за достигане на по-високи нива за рециклиране на отпадъците чрез намаляване на отчисленията.

Въвеждат се задължителни за постигане цели, свързани с:

- **подготовката за повторна употреба и рециклиране** на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса, и ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.;
- **системите за разделно събиране на битовите отпадъци** от домакинствата трябва да обхващат най-малко 6 000 000 жители на територията на страната, като задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и всички курортни селища;
- **рециклиране и оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци** в количество най-малко 70% от общото им тегло.

Облекчени са процедурите по издаване на разрешения за дейности с отпадъци с цел намаляване на административното натоварване на бизнеса. Създадени са ясни правила за кандидатстване и получаване на разрешение.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Законът запази съществуващите изисквания към дейностите и площадките за черни и цветни метали, приети с последното изменение на отменения Закон за управление на отпадъците през 2011 г., в т.ч. разполагане на площадките единствено в индустриалните зони на населените места и въведе допълнителни ограничения към предаването на отпадъци от черни и цветни метали срещу заплащане от физически лица и забрана за разплащане в брой по сделки с такива отпадъци.

Законът цели подобряване на контрола върху дейностите с отпадъци от черни и цветни метали и ограничаване на възможностите за предаване на отпадъци с неясен произход от физически лица.

Законът определи дейностите с отпадъци, за които се изисква разрешение, условията за кандидатстване и неговото издаване, отказване, изменение и отнемане. Разшири се обхватът от дейностите, за които не се изисква разрешение чрез замяната му с регистрационен режим, като тази промяна засяга основно дейностите по оползотворяване на неопасни отпадъци в случаите, определени с Директива 2008/98/ЕС. Прецизираха се условията за регистрация и прекратяване на регистрацията и се въведе принципът на мълчаливо съгласие за всички регистрационни режими. Запази се съществуващият разрешителен режим за всички дейности с опасни отпадъци.

Предвиди се разработването и приемането на основните стратегически документи - Национален план за управление на отпадъците и на Програма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Законът за управление на отпадъците освен изискванията на РДО въведе и изискванията на редица директиви, които са изчерпателно изброени в §1а от Допълнителните разпоредби.

Общинска нормативна рамка

Анализът на нормативната уредба на Община Гулянци в областта на управлението на отпадъците е направен в контекста на правата и задълженията на местните власти по отношение на управлението на отпадъците в съответствие с нормативната уредба на национално и европейско ниво. В анализа са засегнати 2 въпроса: първо, разработена ли е нормативна уредба в Общината, която регламентира задълженията и правата на гражданите, общинска администрация и юридическите лица на територията на общината и второ, разработена ли е Програма за управление на отпадъците в съответствие със Закона за управление на отпадъците и Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Законът за управление на отпадъците регламентира следните задължения и отговорности на кмета на общината:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказването на съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

8. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 и съдействието за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12;

13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;

14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;

15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;

16. одобрява плана за управление на строителни отпадъци или мотивирано отказва одобряването му в 14-дневен срок от получаването на плана или от отстраняването на нередовностите и/или предоставянето на допълнителната информация;

17. Кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на този закон и наредбата по чл. 22.

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

18. Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл. 35, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

19. Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране по чл. 19, ал. 3, т. 6.

20. Кметът на община разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община.

21. Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

22. Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

За ефективното изпълнение на задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация, регламентирани в ЗУО, Общинският съвет на основание чл. 22, приема наредба, с която условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, включително биоразградими, строителни, опасни отпадъци, образувани от физически лица и масово разпространени отпадъци на своя територия, разработени съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т. ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места.

Към настоящия момент в Община Гулянци са приети и действащи следните наредби от Общинския съвет, които съдържат разпоредби, свързани с дейностите по управление на отпадъците:

1. Наредба за управление на отпадъците на територията на община Гулянци;
2. Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на Община Гулянци. *(Наредбата ще трябва да се измени и допълни с оглед измененията в чл. 67 от ЗМДТ, свързани с определянето размера на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице за календарна година да е при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците в сила от 17.02.2021 г.)*

Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на интернет страницата на общинския съвет (<https://gulyantsi.bg/index.php/bg/obshtinski-savet/naredbi>) в раздел „Наредби“.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

VIII.1.1.2 Програмни документи на национално и общинско ниво

Национални програмни документи

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Р България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

НПУО е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им.

НПУО е част от цялостната национална система за планиране. При разработване на плана са взети предвид основните постановки за развитието на България с хоризонт към 2030: Национална програма за развитие (НПР 2030), Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024), Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030), Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г. и др. НПУО е напълно съобразен с основните цели в европейското екологично право в сектор „Отпадъци“ и съдържа ключови цели, за постигането на които в НПУО и НППОО са предвидени програми от мерки.

За втори път в България бе разработена и Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) в съответствие с изискванията на РДО и ЗУО. НППОО е неразделна част от НПУО и определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

НПУО и НППОО като неразделна негова част са разработени за периода 2021-2028 г. Планът съвпада в голямата си част с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и кохезионни фондове за периода 2021-2027 г.

Общински програмни документи

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ППО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО.

До този момент Община Гулянци е имала разработена Програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2016-2020 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

При изготвянето на Програма за управление на отпадъците е необходимо и изготвянето и приемането на отчети за изпълнението ѝ, за да се констатира на годишна база какво се изпълнява и постигат ли се заложените цели. Препоръчва се в съдържанието на отчетите да са включени конкретни и точни данни, да се правят съпоставни сравнения на данни и постигнати резултати с предходни години, да се формулират оценки и изводи, конкретни предложения за промени и действия по изпълнението на програмата.

VIII.1.2 Анализ на отпадъците

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ за разработването на общинската програма и дава отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци в общината за анализирания период;
- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване;
- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината;
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци;
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство и разпределението на ангажиментите между общините в РСУО, ако те са одобрили споразумение за такова разпределение.

VIII.1.2.1 Анализ на битовите отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

На територията на община Гулянци се образуват различни по характер и вид отпадъци. Тенденциозното им нарастване или пък намаляване е зависимо от няколко фактора: разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване, брой на населението в тях, дейността на населението като източник на образуването, икономическото положение и развитие в сравнение с това в страната.

Информацията за количество генерирани битови отпадъци по населени места в общината се предоставя от общинска администрация Гулянци.

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

В община Гулянци е въведена система за събиране и транспортиране на битови отпадъци, която е добре функционираща и въпросът с депонирането на ТБО е решен след изграждането на регионално депо, което обслужва и община Гулянци.

Общинско предприятие извършва дейността по сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците, както и отпадъците от поддържането на озеленените площи, пътни настилки и тротоари.

Количество на събраните смесени битови отпадъци

На територията на общината 100% от населението е обхванато в регионална система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

Община Гулянци участва в Регионална система за управление на отпадъците - Плевен.

Депото отговаря на нормативните изисквания и се експлоатира съгласно действащото екологично законодателство.

Таблица 6. Данни за битовите отпадъци в община Гулянци

Показател	Мерна единица	2015	2016	2017	2018
Образувани битови отпадъци	Тон	1017	853	366	1043
Предадени за депонирани битови отпадъци	Тон	1017	849	285	692
Предадени за предварително третиране битови отпадъци	Тон	0	25	366	1043
Предадени за рециклиране битови отпадъци	Тон	0	4	81	351
Дял на населението, обхванато от системи за организирано сметосъбиране	%	100	100	100	100

Източник: Годишен отчет за дейностите с отпадъците съгласно Наредба № 1

От 2017 г. 100 % от битовите отпадъци преминават през предварително третиране.

В таблицата по-долу са представени данни относно събраните количества смесени битови отпадъци по данни на общината и нормата на натрупване за общината, областта и страната.

Таблица 7. Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване в община Гулянци

Показател	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Количество събрани смесени битови отпадъци (в т.) в община Гулянци	1017	853	366	1043	1678
Количество разделно събрани битови отпадъци (в т.) в община Гулянци	0	0	0	0	6
Общо количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Гулянци	1017	853	366	1043	1678

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

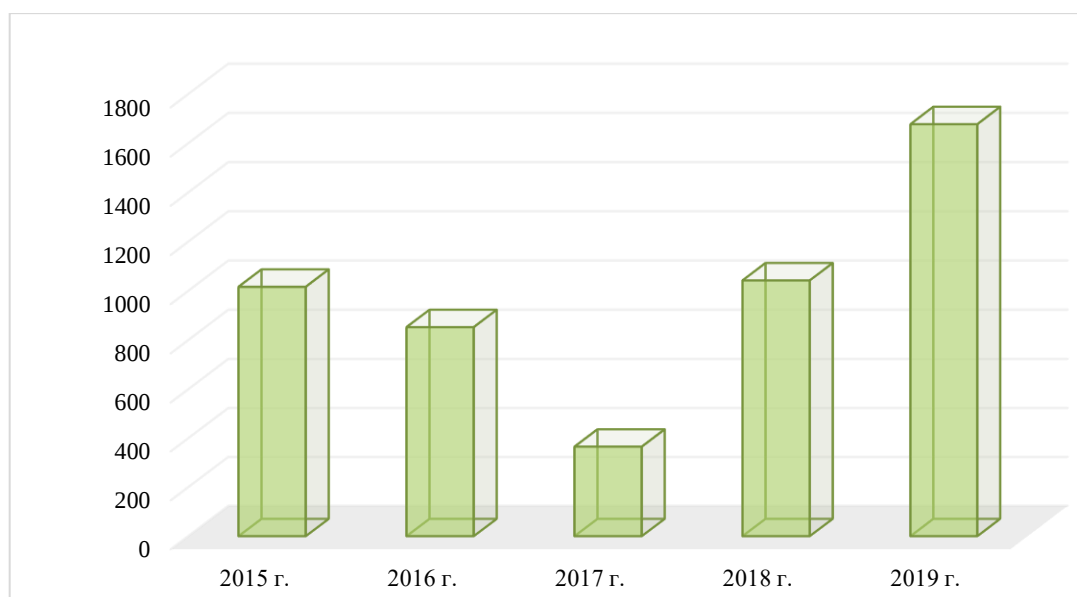

Показател	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Средногодишно население (в ч.) в община Гулянци	11 226	11 010	10 727	10 468	10 221
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в община Гулянци	104	85	40	111	164
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в Област Плевен	287	292	344	388	-
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в България	420	406	436	408	-

„-“ Не са налични данни за годината

Източник: Община Гулянци, НСИ

Фигура 3. Общо количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Гулянци

Източник: Община Гулянци, НСИ

Количеството на генерираните битови отпадъци на територията на община Гулянци намалява до 2017 г., след което се увеличава до 2019 г.

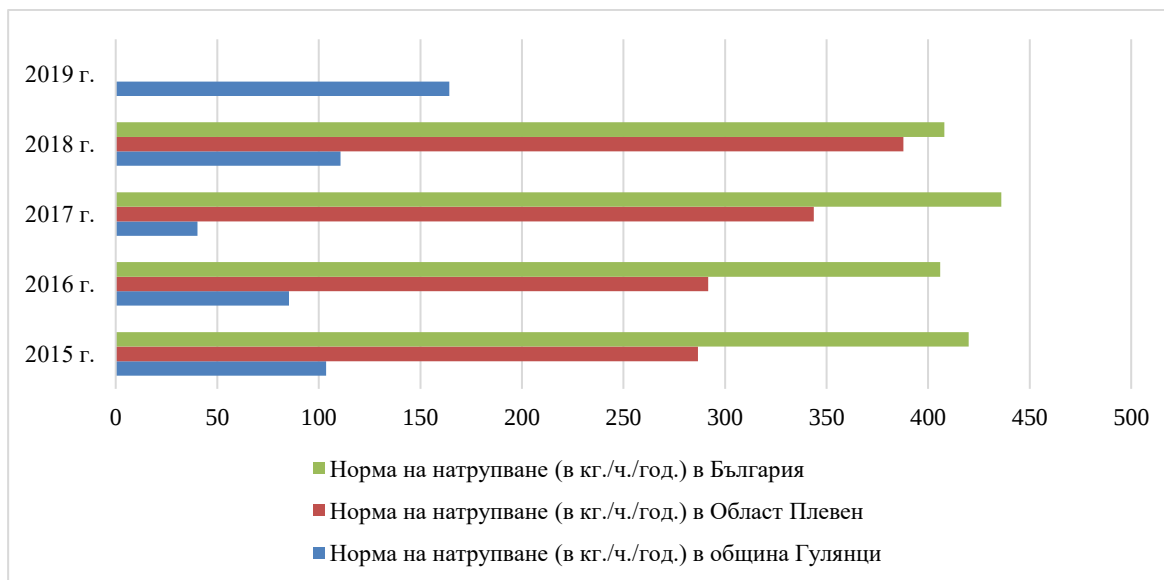
При сравнителната съпоставка на данните за нормата на натрупване на отпадъците в общината се вижда, че тя е значително по-ниска от тази за областта за страната. В разглеждания период се колебае в границите между 40-164 кг./ч./год., като това се доближава до средното за населени места с население под 3 хил. д. от 241,7 кг./ч./год.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Фигура 4. Сравнителна съпоставка на нормата на натрупване в общината, областта и страната

Източник: Община Гулянци, НСИ

Морфологичен състав на отпадъците

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2012 г. МОСВ утвърди *Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци*. В методиката се извеждат 5 групи населени места и следните референтни норми на натрупване за всяка група, приложими до 2015 г., както е представено в таблицата по-долу.

Таблица 8. Норми на натрупване по групи населени места

Групи населени места	над 150 хил.ж.	50-150 хил.ж.	25-50 хил.ж.	3-25 хил.ж.	под 3 хил.ж.
Норма на натрупване	410,3	349,6	334,9	295,5	241,7

Източник: Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията.

С показателя **фракционен състав** се изразява процентното съдържание на масата на отделните компоненти в отпадъците по отношение на техните размери спрямо общата маса на

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

отпадъците. Данните за фракционният състав са необходими при определяне на конструктивните параметри на някои съоръжения за третирането на отпадъците (сита, дробилки).

Обемното тегло (маса) изразява отношението на масата (теглото) на отпадъците към техния обем. Този показател е необходим при определянето на броя на съдовете за събиране на отпадъците, броя на машините за извозването им и технологичното оразмеряване на съоръженията за обезвреждането им.

Община Гулянци условно според прилаганата за изследване *Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци*, утвърдена със Заповед № РД-744/ 29.09.2012 г. на министъра на околната среда и водите, спада към група I - населени места до 3000 жители.

На таблицата по-долу са представени данни от изготвения морфологичния анализ на общината през 2019 г. на общия отпадък, в т.ч. разделно събрания.

Таблица 9. Морфологичен състав на отпадъците на община Гулянци за 2019 г.

Вид отпадъци	Морфологичен състав на отпадъците	Осреднен дял (в %)
Органични (биоразградими)	Хранителни	1,27
	Хартия	0,78
	Картон	0,72
	Пластмаса	1,85
	Текстил	1,48
	Гума	0,60
	Кожа	0,74
	Градински	80,03
	Дървесни	1,34
Неорганични	Стъкло	0,69
	Метали	1,99
	Инертни	3,12
Опасни	Опасни	0,00
Други –хигиенни, композитни	Други	0,97
Ситна Фракция<4см	Ситна Фракция<4см	4,42

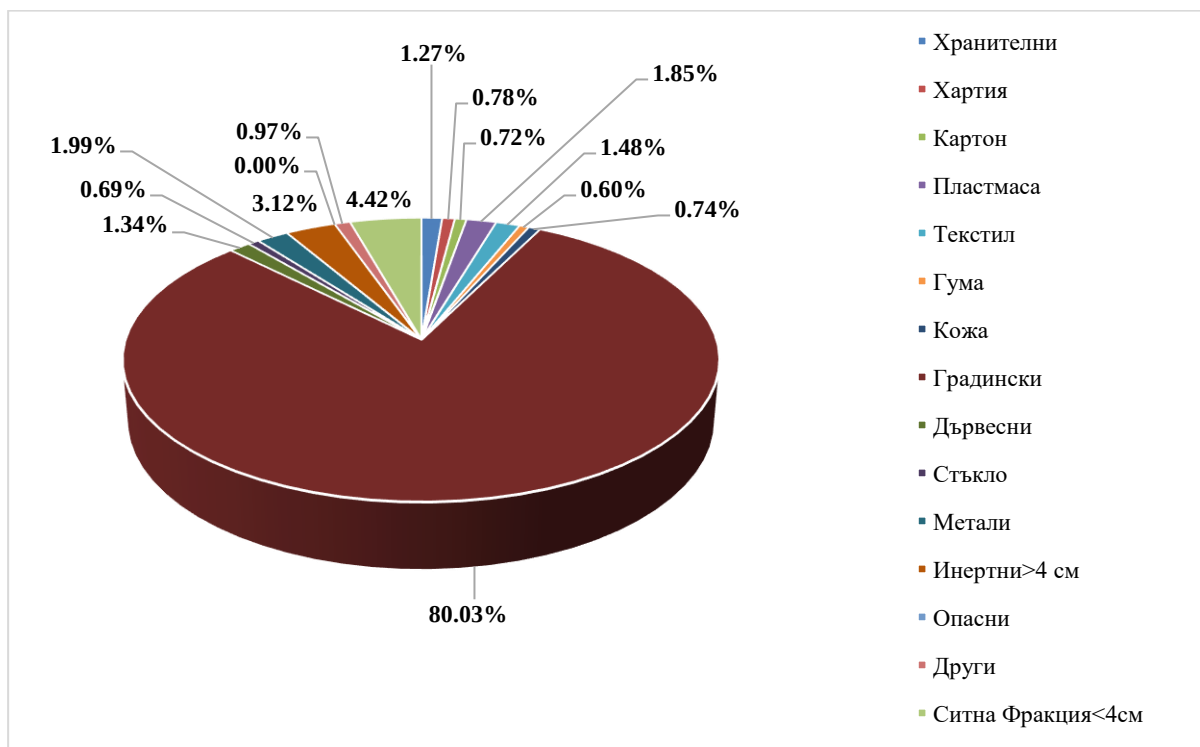
Източник: Обобщен финален доклад по проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, Изпълнител: „ЕКО-Морфология България“ ДЗЗД, Възложител: ПУДООС, 2019 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Фигура 5. Морфологичен състав на отпадъците в община Гулянци

Източник: Обобщен финален доклад по проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, Изпълнител: „ЕКО-Морфология България“ ДЗЗД, Възложител: ПУДООС, 2019 г.

Като основни изводи могат да се направят:

- най-голяма част от отпадъците заемат градинските – 80,03% от всички отпадъци;
- делът на отпадъците, които могат да се рециклират и ползват повторно (хартия, картон, стъкло, метали, пластмаси) е 6,03%.
- системата за разделно събиране на градински и дървесни отпадъци може да обхване 81,38%.
- община Гулянци трябва да обърне внимание на големия обем на инертната фракция, попадаща в сивия контейнер и да предприеме действия в посока намаляването ѝ.
- препоръчва се да се развие система за разделно събиране на текстил с оглед на новите изменения в ЗУО, като отпадъците от него са 4,5%.

Поради използването на твърдо гориво за отопление през есента и зимата, както и наличието на строителни отпадъци през пролетта и лятото е необходимо да се предприемат мерки за тяхното ограничаване.

Разделно събиране на отпадъците.

Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

Управление на отпадъците се извършва от Община Гулянци, дейност „Чистота“. Организираното сметосъбиране и транспортиране на отпадъците обхваща 100% от населението на общината. То се извършва на 14 дни. Събраните отпадъци се извозват на регионалното депо Плевен. Общината има сключени договори с юридически лица, притежаващи необходимите разрешителни документи за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства - едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и др.:

- „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- „Екобултех“ АД за разделно събиране и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);
- „Екобулбатери“ АД за организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и оползотворяване /обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА);
- „Съни Еко“ ЕООД за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, търговски обекти и др. на територията на общината.

През 2019 г. общото количество на разделно събран отпадък в общината е 1 452 тона.

Таблица 10. Количество на събраните битови отпадъци за 2019 г. (тон)

Вид отпадък	Разделно събран отпадък на година т/год	Общ отпадък на година т/год
Хранителни	0	24,00
Хартия	0	14,74
Картон	0	13,49
Пластмаса	0	34,83
Текстил	0	27,85
Гума	0	11,29
Кожа	0	13,88
Градински	1 422,00	1 507,21
Дървесни	0	25,29
Съкло	0	13,03
Метали	30,00	37,39
Инертни>4 см	0	58,73
Опасни	0	0,00
Други	0	18,28
Ситна фракция<4см	0	83,22
Общо	1 452,00	1 883,24

Източник: Източник: Обобщен финален доклад по проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, Изпълнител: „ЕКО-Морфология България“ ДЗЗД, Възложител: ПУДООС, 2019 г.

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

През 2019 г. във връзка със сключен договор за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и съгласно разработена програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на общината са разположени общо 66 контейнера.

През 2019 г. от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки са събрани общо 4 580 кг. стъкло, 574 кг. пластмаса и метал и 505 кг. хартия и картон.

През 2020 г. от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки са събрани и предадени за оползотворяване 1 821 кг. пластмаса и метал и 1 767 кг. хартия и картон.

През 2020 г. е проведена акция за събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване. За оползотворяване са предадени 220 кг лампи и 637 кг. екрани, телевизори и др.

Биоразградими отпадъци

Във връзка с изпълнение на чл. 19, ал. 3, т. 10 от ЗУО за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци през 2020 г. в гр. Гулянци са поставени 45 бр. кафяви контейнери за събиране на биоотпадъци. Отпадъците се извозват до компостиращата инсталация на регионалното депо – Плевен два пъти в месеца, отделно от битовите. Компостирани са 51,70 т. разделно събрани биоотпадъци.

Във връзка със спазването на Закона за управление на отпадъците, Закона за опазване на околната среда и разработените нормативни актове на общината, целогодишно се извършват проверки по изпълнението им, както от общински служители, кметове, така и от РИОСВ - Плевен. Периодично се извършват проверки за наличие на новосъздадени нерегламентирани сметища и при констатиране на замърсявания се предприемат своевременни действия за почистване на замърсените територии.

VIII.1.2.2 *Анализ на строителните отпадъци*

Със ЗУО от 2012 г. се направиха значителни промени в ангажиментите на общините относно строителните отпадъци. По отношение на генерираните строителни отпадъци Общината има пряк ангажимент към строителните отпадъци в малки количества, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата. В този смисъл анализът и прогнозите са фокусирани върху този поток строителни отпадъци.

Към момента на територията на област Плевен няма изградени и функциониращи депа и стационарни инсталации за третиране на строителни отпадъци. Шест юридически лица притежават документи по чл. 35 от ЗУО за третиране на строителни отпадъци.

Общината има сключен договор с фирма за сътрудничество и съвместна дейност за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, търговски обекти и др. на територията на община Гулянци. Специализирани контейнери за строителни отпадъци се предоставят от лицата, сключили договор с общината или от други лица, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО срещу заплащане от страна на притежателя на отпадъка.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

VIII.1.2.3 Анализ на производствените отпадъци

По данни на РИОСВ Плевен през 2020 г. са извършени планови проверки на 141 бр. обекти, третиращи производствени и опасни отпадъци и имащи издаден документ по чл.35 от ЗУО, в т.число 99 бр. обекти с издаден документ по чл. 67 от ЗУО, 15 бр. с издаден регистрационен документ за третиране, 27 бр. с издаден регистрационен документ за транспортиране на отпадъци. Проверявани са условията, при които се извършва третирането на отпадъците и съответствието им с издадените разрешителни документи, начините за съхранение и воденето на отчетност по отпадъците. Проверявани са и генератори на отпадъци, въз основа на извършена оценка на риска. Към 31.12.2020 г. са постъпили и проверени 5725 идентификационни документи за транспорт на опасни отпадъци. С цел по-ефективно проследяване движението на отпадъците, информацията от идентификационни документи е въведена в електронен регистър.

През 2020 г. са извършени общо 304 бр. проверки (констативни протоколи) на 290 бр. обекти и/или дейности, свързани с генериране, третиране, съхраняване и транспортиране на производствени, опасни, битови и строителни отпадъци.

С цел осъществяване ефективен контрол относно спазването на нормативно определените срокове, в РИОСВ-Плевен се поддържа електронен регистър „Контрол на разрешителния режим“ във всеки етап от процедурите по издаване на документите по чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

VIII.1.2.4 Анализ на опасни отпадъци

РСУО Плевен има център за предаване на отпадъци (ЦПО) с капацитет 200 т/год. за опасни отпадъци от домакинства.

Община Гулянци има сключени договори с „Екобултех“ АД за разделно събиране и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), „Екобулбатери“ АД за организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и оползотворяване/обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА).

Служители на община Гулянци ежемесечно извършват проверки на склада за съхраняване на препарати за растителна защита (ПРЗ) с изтекъл срок на действие за евентуални течове извън склада, нарушаване на целостта на склада и др. и резултатите от проверките и предприети действия се докладват на РИОСВ Плевен.Предстои склада, съдържащ препарати за растителна защита (ПРЗ), да бъде почистен, а препаратите транспортирани и предадени за окончателно обезвреждане.

VIII.1.3 Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците е един от най-ключовите анализи. Той дава отговори на следните въпроси:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти?
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти?
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци?
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия?

Подходящата инфраструктура за управление на отпадъците на територията на общината е от ключово значение за екологосъобразното третиране на битовите отпадъци.

VIII.1.3.1 Инфраструктура за битови отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци дава информация за два основни компонента на инфраструктурата:

1. Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;
2. Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Развитие на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци

Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци

В тази част на анализа се представят данни за съществуващата инфраструктура в общината и тази, за която има готовност да се изгради.

Депозит за битови отпадъци

Община Гулянци членува в РСУО Плевен заедно с общините Плевен, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър и Пордим и генерираните отпадъци на територията на шесте общини се транспортират за обезвреждане чрез депониране на Регионално депо Плевен.

През отчетната 2019 г. на територията на РДНО Плевен са депонирани 54515,510 тона отпадъци, като дължимите суми за отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО са преведени в законоустановения срок в банковата сметка за чужди средства на РИОСВ – Плевен.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци

Компостирането е форма на рециклиране, при която биоотпадъкът се превръща в компост и чрез него може отново да се включи в естествения кръговрат на веществата, влизайки в изграждането на живата материя.

На територията, на която е Регионалното сдружение за управление на отпадъците (РСУО) Плевен, е в експлоатация инсталация за компостиране на отпадъци. В РСУО, гр. Плевен е действаща инсталация за компостиране в открити купове, с капацитет 12 000 т/год. и 42,1 т/24 ч. Редовната експлоатация на площадката е започнала през месец април 2017 г.

В компостиращата инсталация се компостират зелени отпадъци и от сепариране на ТБО.

„Оранжеви Гимел II“ ЕООД произвежда компост за собствени нужди, използвайки като суровина растителни отпадъци от оранжевия си производствен процес на биоизвличане. При извършените проверки на компостиращата инсталация не са констатирани несъответствия с изискванията на наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.

Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

На територията на депото в Плевен функционира сепарираща инсталация, за предварително третиране на смесени битови отпадъци, в т.ч. лентови транспортёри, балистичен сепаратор – тип барабанно сито и балираща машина, с капацитет 173 398 т/ год.

Контейнери и транспортни средства за събиране на отпадъци

Транспортните средства за събиране на битови отпадъци, собственост общината, са 2 бр.

Представени по-долу в таблицата са наличните съдове за събиране на битови отпадъци на територията на община Гулянци.

Таблица 11. Налични съдове за събиране на битови отпадъци на територията на община Гулянци

№	Вид на контейнерите	Материал	Собственост	Обем (m ³)	Брой	Честота на обслужване на контейнерите, определена по видове съдове
1	Кофи тип „Мева“	ламарина	Община Гулянци	0,1	1700	на 14 дни
2	Конт. тип „Бобър“	ламарина	Община Гулянци	1,1	824	на 14 дни
3	Кафяви контейнер	пластмаса	Община Гулянци	1,1	45	на 14 дни
4	Трицветни контейнери тип	пластмаса	Екопак България	2,5	22	Хартия, картон – един път месечно. Пластмаса – един път месечно. Стькло – два пъти годишно.

Източник: Община Гулянци

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

От представените таблични данни могат да се направят следните изводи:

- общината е осигурена с транспортни средства и съдове за събиране на битови смесени отпадъци;
- общината разполага с контейнери за биоразградими отпадъци;
- не са налични съдове за домашно компостиране и за биоразградими отпадъци;
- препоръчва се и въвеждане на иновативни подземни контейнери на територията на общината и автоматизиране на системата по сметосъбиране.

VIII.1.4 Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците.

Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, кмет на общината, кметове на населени места.

Към Общински съвет - Гулянци има постоянна комисия по устройството на територията, строителство, околна среда, благоустрояване, обществен транспорт и комуникации, която отговаря за екологията и отпадъците.

Дейността по опазване на околната среда се изпълнява от отдел „Устройство на територията, строителство и инвестиционна политика“.

VIII.1.4.1 Функции за управление на отпадъците

С въвеждането на нови изисквания в европейското, съответно и националното законодателство, непрекъснато се увеличава необходимостта от наличие на определено звено в общинската административна структура, което да има както основна функция - да подпомага по същество определените със съответните специализирани нормативни актове по управление на отпадъците, така и спомагателна функция, изразяваща се в съдействие, координация, техническа помощ и др. Основните и спомагателни функции имат следните направления:

- Общинска политика за отпадъците - изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци;
- Финансово обезпечаване - разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в това число превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

- Дейности за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации, информационно-разяснителни дейности и кампании.

VIII.1.4.2 Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

В Община Гулянци основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците, са възложени на отдел „Устройство на територията, строителство и инвестиционна политика“ към дирекция „Устройство на територията, строителство, инвестиционна политика и административно обслужване“ от специализираната администрация. Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците функции са възложени на дирекции от общата администрация.

Съгласно действащия Устройствен правилник, в частта околна среда и отпадъци, отделът изпълнява:

- Участва в организацията и провеждането на инициативи, свързани с осъществяването на политиката на общината по опазване на околната среда;
- Съгласува проекти (идейни, технически и инвестиционни), свързани с цялостното изграждане и благоустрояване на околната среда, съгласно изискванията на Закона за устройство на територията, контролира депонирането на отпадъци и опасни вещества на територията на общината;
- Участва в разработването, провеждането и контрола на мероприятията, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на общината;
- Координира дейността на общинската администрация в областта на екологията с РИОСВ и др. институции;
- Контролира екологичното състояние на общината и ефективни системи за управление на отпадъците;
- Участва в изготвянето на графици за почистване на улици и площади (метене, снегопочистване, сметоизвозване), поддържането на депата за твърди отпадъци, както и контролира тяхното изпълнение;
- Участва в разработка на краткосрочни и дългасрочни програми;
- Съставя актове на нарушителите, съобразно дейността и съгласно наредби, приети с решение на Общински съвет.

Съгласно действащия Устройствен правилник, в частта околна среда и отпадъци, заместник-кметът изпълнява:

- Ръководи и контролира екологичното състояние на Общината по сметопочистване, сметоизвозване, поддържане на депата за твърди отпадъци;

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

- Ръководи и координира дейността на общинската администрация в областта на екологията с компетентните органи и др.;
- Ръководи и учествува в изготвянето на програми, стратегии и планове за устойчиво развитие на общината по отношение на околната среда.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

VIII.1.5 Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

В изпълнение на изискванията на ЗУО и Наредба за управление на отпадъците на територията на община Гулянци, служители от общината извършват проверки за наличие на нерегламентирани сметища в населените места в общината, съставят протоколи и дават предписания за почистването им. Постоянно се подновяват указателните табелки за забрана на изхвърляне на отпадъци на местата, на които се наблюдава нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.

През 2020 г. е стартирана дейност по рекултувация и закриване на старото общинско депо за отпадъци в землището на гр. Гулянци.

VIII.1.6 Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

VIII.1.6.1 Анализ на схемите за управление на отпадъците

С Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Гулянци се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местни такси и цени на предлаганите от общината услуги, реда и срока на тяхното събиране, в това число местните такси и цени на услуги, касаещи управлението на отпадъците.

Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга отделно - сметосъбиране и сметоизвозване.

За имоти, намиращи се извън районите, в които общината е организирала събиране и извозване на битови отпадъци, се събира такса.

Необходимо е да се извършат промени в наредбата спрямо Закона за местните данъци и такси, които пряко влияят разпоредбите за таксата за битови отпадъци и са влезли в сила от 17.02.2021 г. и по конкретно чл. 67 от него.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

VIII.1.6.2 Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

Таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план сметка, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – кофи, контейнери и други; събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации и съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително по чл. 60 и чл. 64; почистване на улични платна, площадите, алеите, парковете и др. територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Общинският съвет взема решение за размера на таксата за организирано сметосъбиране, сметоизвозване, депониране и поддържане на чистота.

Анализ на приходите е показан на следната таблица:

Таблица 12. Приходи от такса битови отпадъци по групи потребители в хил. лв.

Приходи от такса битови отпадъци	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Общо приходи от такса битови отпадъци	223	239	251	248	258	272
Домакинства	159	109	168	166	205	182
Юридически лица	64	130	83	82	53	90

Източник: Община Гулянци

През периода 2015-2020 г. **приходите от такса битови отпадъци** в община Гулянци имат непостоянни стойности, през 2020 г. те са най-високи - 272 хил. лв.

От данните в таблицата може да бъде направен извод за събираемостта от домакинствата и юридическите лица, тъй като приходите от битови отпадъци от юридическите лица са в по-малък размер.

Таблица 13. Разходи за управление на отпадъците в хил. лв.

Разходи за управление на отпадъците	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Общо разходи за управление на отпадъците	397	286	346	290	566	447
Събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране	111	116	136	100	297	185
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на	177	44	60	82	137	152

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

Разходи за управление на отпадъците	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
битови отпадъци, вкл. отчисленията по чл.60 и 64 от ЗУО						
Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване	5	3	6	4	11	6

Източник: Община Гулянци

От данните в таблицата могат да бъдат направени следните изводи относно разходите за управление на отпадъците, извършени в периода 2015-2020 г.:

- Общият размер на извършените разходи за управление на отпадъците бележи колебания, но е с тенденция на увеличение спрямо 2015 г.;
- Най-голям дял са разходите за събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране.

Заключителен извод относно приходната и разходната част е, че за периода 2015-2020 г. **средствата, които Общината събира от такса битови отпадъци, не покриват разходите за управление на отпадъците всяка година.**

VIII.1.7 Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление.

Анализът цели да установи дали Общината прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците.

VIII.1.7.1 Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците

За информиране на обществеността Общинска администрация - Гулянци използва предимно поставянето на съобщения, обяви, организирането на срещи, както и публикуването на информация на интернет страницата на общината. Чрез тези средства стават обществено достояние резултатите от предприетите мерки във връзка с управлението на отпадъците, осъществяваните проекти по опазване на околната среда, възникналите екологични проблеми и действията за тяхното решаване.

VIII.1.7.2 Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Тук се анализира дали Общината предоставя на населението достатъчно информация за услугите по управление на отпадъците, които осъществява, и за съответните задължения на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

гражданите и фирмите. За целта се проверява публикувана ли е, къде и как информация, свързана с управление на отпадъците, например за: стратегии, програми, общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците и други местни документи, свързани с управлението на отпадъците.

Основното предоставяне на информация в община Гулянци е чрез интернет страницата на Община Гулянци - ([Начало - Община Гулянци \(gulyantsi.bg\)](http://Начало - Община Гулянци (gulyantsi.bg))). Там се публикува и информация за взетите решения на Общински съвет във връзка с политиката по управление на отпадъци. Необходимо е регулярно да се публикува по-подробна информация относно: закритите селски сметища и организираната система за събирането на отпадъците; системата за организирано сметосъбиране с графици и места на разположение на контейнерите, както и лицата, извършващи тези дейности; проекти за управление на отпадъците; взети решения на РСУО.

Информацията за управление на отпадъците в общината се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра за административно обслужване.

Програмата за управление на отпадъците следва да се публикува на интернет страницата на съответната община с цел осигуряване на обществен достъп.

VIII.1.8 Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци

Основни национални документи, регламентиращи събирането и предоставянето на информация за отпадъците, са ЗУО и *Наредба №1 от 4 юни 2014 г.* за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

За обезпечаване на прилагането на законодателството е необходимо да се идентифицират лицата, които имат задължения и отговорности, като специално внимание следва да се обърне на големите генератори на отпадъци - търговски обекти, административни сгради, предприятия, които ползват системата за събиране и обезвреждане на битовите отпадъци, строителни дружества и на местата, които се използват или са били използвани за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Ефективното прилагане на законодателството на местно ниво е невъзможно без осигуряване на достатъчен, квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация, подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.) и въвеждане на информационни системи за събиране и обработка на данни. Този въпрос е разгледан в раздела за повишаване на административния капацитет.

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и квалифициран персонал.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по-малките общини. Това налага насърчаване съвместната работа с общините, включени в Регионалното сдружение, с цел изпълнение на техните отговорности и подпомагане усъвършенстването на системите за управление на отпадъците чрез регионалните инициативи и осигуряване на достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

Основната информация за отпадъците в общината се осигурява от служителите на общинската администрация, на които са възложени функции по управлението на отпадъците.

Основният проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на общината самостоятелно. Това в голяма степен са площадките за предаване на отпадъци, т.н. „вторични суровини“, лицата, които самостоятелно са сключили договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях. Тези отпадъци влияят върху цялостната информация за отпадъците в общината, тъй като при липса на информация за тях не може да се определи точното количество. Определенията в законодателството относно образуваните отпадъци са ясно дефинирани и включват **всички отпадъци, образувани на територията на общината, независимо от източника им и лицата, които ги събират**. При липса на информация от и за частните субекти, ангажирани в процеса на управление на отпадъците, при изчисляване на целите, същите няма да бъдат точни и коректни.

VIII.2 Прогнози

VIII.2.1 Прогноза за населението

В страната, както и в областта, се наблюдава тенденция на намаляване на броя на населението, която е присъща и за община Гулянци.

Прогнозата за населението на област Плевен в дългосрочен аспект очертава крайно негативна тенденция. Населението в областта ще намалее с 26 054 д. (-11%) до 2030 г., с 65 234 д. (-27,6%) до 2050 г. и 90 271 д. (-38,2%) до 2070 г спрямо броя на населението към 2020 г. – 236 583 д. Прогнозата за населението на област Плевен до 2070 г. при хипотеза на конвергентност е следната:

Таблица 14. Прогноза за населението на Област Плевен за периода 2020-2070 г.

Област/ Пол	При хипотеза за конвергентност ¹										
	Година										
	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Област Плевен	236 583	223 127	210 529	198 978	188 507	179 341	171 349	164 153	157 581	151 549	146 312
Мъже	114 860	107 904	101 620	95 990	90 991	86 632	82 782	79 293	76 107	73 213	70 742
Жени	121 723	115 223	108 909	102 988	97 516	92 709	88 567	84 860	81 474	78 336	75 570

Източник: Национален статистически институт

На таблицата по-долу са представени прогнозни стойности за броя на населението на община Гулянци за периода до 2030 г., извършени на базата на собствени изчисления:

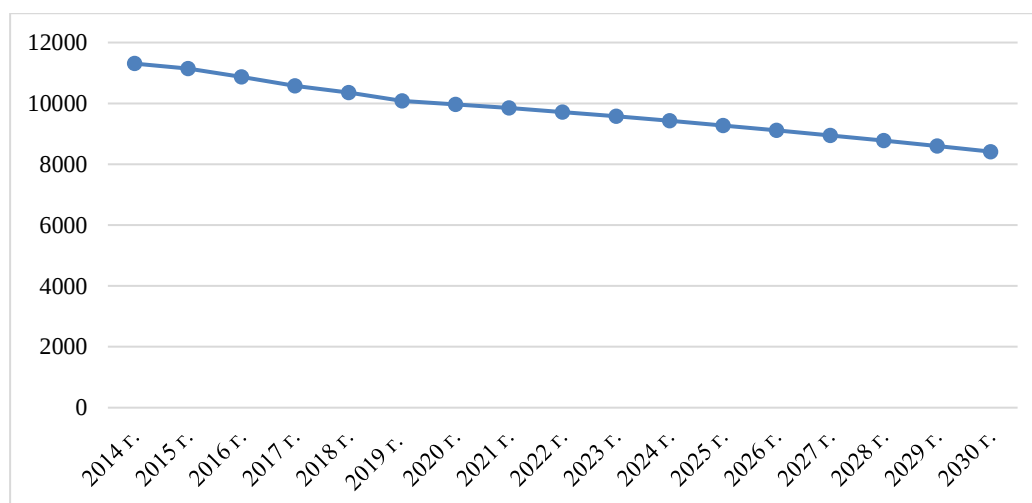
Таблица 15. Прогноза за населението на община Гулянци за периода до 2030 г.

Община Гулянци	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.
Общо	9 846	9 715	9 576	9 430	9 276	9 115	8 949	8 776	8 598	8 414

Източник: Собствени изчисления

Видно от таблицата е, че за община Гулянци се очертава негативна тенденция по отношение на броя на населението, тъй като статистиката в последните 5 години показва устойчиво намаляване на населението. Населението в общината ще намалее с 693 д. (7%) до 2025 г. и с 1 555 д. (15,6%) до 2030 г.

Фигура 6. Средногодишно население в община Гулянци с прогноза до 2030 г.

Източник: НСИ до 2020 г. и собствени изчисления от 2021 г.

VIII.2.2 Прогноза за нормата на натрупване

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението.

Развитието на нормата на натрупване (НН) във времето предполага, че тя ще се развива при условията на „относително разделяне“, т. е. расте НН по-бавно от БВП. В случая е предположено средно нарастване на НН с 0.5-0.6% на година, при което са получени данните за бъдещите периоди. Това увеличение се обосновава от очаквания икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква, че мерките по предотвратяване образуването на отпадъци ще бъдат възпиращ фактор.

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

За прогнозата е използвана математическа екстраполация на историческите данни за нормата на натрупване с презумпция за 5% намаляване с оглед на предприетите мерки по предотвратяване образуването на отпадъците. Това се налага поради увеличение в изчислената норма на натрупване за годините от 2014-2020 г.

Таблица 16. Прогноза за нормата на натрупване на отпадъци в община Гулянци

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Население	9 846	9 715	9 576	9 430	9 276	9 115	8 949	8 776
Норма на натрупване	100,0	99,0	98,0	97,0	96,0	95,1	94,1	93,2

Източник: Собствени изследвания

Прогнозираната норма на натрупване е с тенденция на намаление към 2028 г. и е по-ниска от средната стойност на България, но приближаваща се за население от този тип населени места, като това се запазва с оглед на данните от периода 2014-2019 г.

VIII.2.3 Прогноза за определяне на количествата образувани отпадъци

Количество битови отпадъци и морфологичен състав

След като е изчислена нормата на натрупване и е налична прогноза за населението, която отговаря на съвременните тенденции в демографско отношение, е прогнозирано и количеството на генерираните битови отпадъци за периода до 2028 г.

Таблица 17. Прогноза за генерираните битови отпадъци в община Гулянци до 2028 г.

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Население (в ж.)	9 846	9 715	9 576	9 430	9 276	9 115	8 949	8 776
Генерираны отпадъци (в т.)	985	962	938	915	891	867	842	818

Източник: Собствени изследвания

Прогнозираното количество на генерираните битови отпадъци за периода до 2028 г. се намалява в съответствие с прогнозата за намаление на нормата за натрупване, както и намаляващото население, и вследствие от предприетите мерки на общината за предотвратяване на образуването на битовите отпадъци и допускането, че нормата на натрупване в общината ще е по-малка от нарастването на БВП в страната.

Прогнозата за количествата на образувани отпадъци е изготвена съгласно собствените изчисления, изготвени на база утвърдената актуализирана Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъците и посочената по-горе прогноза за количеството образувани отпадъци при хипотеза, че морфологичният състав остава постоянен, количествата от всеки вид отпадък се променят с промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

Таблица 18. Прогноза за количествата на образувани отпадъци съгласно морфологичния им състав за община Гулянци в тона

Години	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Гнерирани отпадъци	985	962	938	915	891	867	842	818
Хранителни	59	58	56	55	53	52	51	49
Хартия	30	29	28	27	27	26	25	25
Картон	30	29	28	27	27	26	25	25
Пластмаса	79	77	75	73	71	69	67	65
Текстил	59	58	56	55	53	52	51	49
Гума	30	29	28	27	27	26	25	25
Кожа	30	29	28	27	27	26	25	25
Градински	197	192	188	183	178	173	168	164
Дървесни	59	58	56	55	53	52	51	49
Стъкло	30	29	28	27	27	26	25	25
Метали	20	19	19	18	18	17	17	16
Инертни>4 см	138	135	131	128	125	121	118	115
Други	39	38	38	37	36	35	34	33
Ситна фракция<4см	187	183	178	174	169	165	160	155

Източник: Собствени изчисления

Прогнозата следва текущото състояние, като най-големи количества на отпадъците се очаква да се генерират от градински, ситна фракция, пластмаса, храна, текстил и дървесни.

VIII.3 Друга информация

По-долу са представени списъци с нормативни актове, поднормативни актове и стратегически документи, на които настоящата програма съответства.

VIII.3.1 Нормативни документи – Европейско законодателство

- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци;
- Директива (ЕС) 2018/851 изменя Директива 2008/98/ЕО;
- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци;
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА
ГУЛЯНЦИ 2021-2028 Г.**

- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

VIII.3.2 Нормативни документи – Национално законодателство

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закон за управление на отпадъците (ЗУО);
- Закон за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
- Закон за местните данъци и такси;
- Закон за устройство на територията.

VIII.3.3 Стратегически документи

- Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г.
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р България за периода 2011-2020 г.
- Национален план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води в България 2013-2020 г.
- Общата програма на ЕС за действие за околната среда до 2030 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.
- Национална стратегия за околна среда (НСОС) 2009-2018 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021–2027 г.(проект).